

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
“ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”

Краус Наталія Миколаївна
Краус Катерина Миколаївна

**УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ
ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК
З ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ**

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України
як словник для студентів вищих навчальних закладів
(Лист № 1/11-15955 від 22.10.2013 р.)*

«Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2015

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ УКРАИНЫ
ВІСШЕЄ УЧЕБНЕ ЗАВЕДЕННЯ УКООПСОЮЗА
“ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ”

Краус Наталия Николаевна
Краус Екатерина Николаевна

УКРАИНСКО-РОССИЙСКО-АНГЛИЙСКИЙ ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКИЙ СЛОВАРЬ С ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ТЕОРИИ

*Рекомендовано
Министерством образования и науки Украины
как словарь для студентов высших учебных заведений
(Письмо № 1/11-15955 от 22.10.2013 г.)*

«Издательство
«Центр учебной литературы»
Киев – 2015

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTION OF UKOOPSPILKA
“POLTAVA UNIVERSITY OF ECONOMICS AND TRADE”

Kraus Natalia Mykolaivna
Kraus Kateryna Mykolaivna

**UKRAINIAN-RUSSIAN-ENGLISH
TERMINOLOGICAL DICTIONARY
OF ECONOMIC THEORY**

*Recommended
by the Ministry of Education and Science of Ukraine
as a dictionary for students of higher education establishments
(Letter № 1/11-15955 from 22.10.2013)*

Kyiv – 2015

УДК 330.1 (03)=161.1=161.2=111

ББК 81.2 Укр–4+65.01я2

К 78

Рекомендовано

Міністерством освіти і науки України

(Лист № 1/11-15955 від 22.10.2013 р.)

Рецензенти:

Якубенко В. Д., доктор економічних наук, професор кафедри політичної економії обліково-економічних факультетів ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана”;

Маркіна І. А., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту і адміністрування Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка;

Пантелеймоненко А. О., доктор економічних наук, професор кафедри економічної теорії та прикладної економіки Вищого навчального закладу Укоопспілки “Полтавський університет економіки і торгівлі”.

Краус Н. М. Українсько-російсько-англійський термінологічний словник з економічної теорії [текст] / Н. М. Краус, К. М. Краус – К. : “Центр учбової літератури”, 2015. – 328 с.

ISBN 978-617-673-348-5

Українсько-російсько-англійський термінологічний словник з економічної теорії – це якісне джерело інформації базових знань із економічної теорії. Тут Ви зможете знайти економічні терміни та поняття з ґрунтовним їх визначенням. Пошук ведеться по українському алфавітному покажчику, переходячи безпосередньо до терміну, що Вас цікавить. Для складних термінів-словосполучень, які у словнику розташовані за принципом основного (опорного) слова, подано їх варіанти з найбільш уживаним порядком слів. Також Ви ознайомитесь із російським та англійським варіантами тлумачення понять.

Особливо корисним термінологічний словник буде для викладачів, аспірантів, студентів економічних навчальних закладів, підприємців, економістів, а також для усіх тих, хто вивчає основи економіки і бажає досягнути в ній успіху.

УДК 330.1 (03)=161.1=161.2=111

ББК 81.2 Укр–4+65.01я2

ISBN 978-617-673-348-5

© Краус Н. М., Краус К. М., 2015.

© «Видавництво «Центр учбової літератури», 2015.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.	11
РОЗДІЛ I. Політична економія	13
РОЗДІЛ II. Макроекономіка	146
РОЗДІЛ III. Мікроекономіка.	224
РОЗДІЛ IV. Історія економіки та економічної думки	261
ЛІТЕРАТУРА.	324

ОГЛАВЛЕНИЕ

ПРЕДИСЛОВИЕ	11
ГЛАВА I. Политическая экономия	13
ГЛАВА II. Макроэкономика.	146
ГЛАВА III. Микроэкономика	224
ГЛАВА IV. История экономики и экономической мысли	261
ЛИТЕРАТУРА	324

CONTENT

PREFACE	11
CHAPTER I. Political Economy	13
CHAPTER II. Macroeconomics.	146
CHAPTER III. Microeconomics	224
CHAPTER IV. History of Economy and Economic Thought.	261
REFERENCE	324

*“Словники все одно що годинники.
Навіть найгірші з них кращі, ніж ніякі,
і навіть від найкращих не можна
очікувати абсолютної точності”*

Семюел Джонсон

ПЕРЕДМОВА

Сьогодні Україна прагне до національно-культурного та економічного відродження. Мільйони українців усвідомлюють необхідність пізнання економічного розвитку країни, де активно формуються нові суспільно-економічні відносини, нові структури влади. В сучасних умовах розвитку українського суспільства виникає нагальна потреба в проведенні глибоких економічних реформ, які за своєю суттю та спрямованістю відповідали б об'єктивним умовам національного відродження, переходу до цивілізованої соціально-орієнтованої економіки. Незаперечною є істина про те, що високоефективну й конкурентоспроможну національну економіку можуть створити та розвивати лише професійно-компетентні фахівці всіх рівнів, перш за все господарські керівники з належною економічною підготовкою.

Україна активно інтегрується у світову економіку. Прийняті Верховною Радою України нові закони про підприємницьку діяльність, цінні папери, приватизацію підприємств та землі, створюють ринкові умови для розвитку національної економіки держави. В Україні вже функціонують десятки бірж, сотні комерційних банків, тисячі підприємств з різною формою власності. Мільйони громадян стають власниками та співвласниками підприємств, фірм, магазинів, створюють власний бізнес. Вищі навчальні заклади України проводять підготовку бакалаврів та магістрів за галуззю знань “Економіка і підприємництво”, у зв'язку із цим виникає потреба в знанні нової ринкової термінології. Разом із тим, багато хто з нових підприємців і керівників ще не володіють на високому рівні термінологією ринку. На такі категорії, насамперед, і розрахований запропонований термінологічний словник. Він містить терміни, які характеризують ринкову економіку на мікро- та макрорівні, грошовий обіг, інвестування, теоретичну прикладну економіку, фінанси, економічну історію тощо.

Мета пропонованого видання – допомогти формуванню уявлення про економічну теорію як комплексну міждисциплінарну науку, що інтегрує знання про сучасну економіку на мікро- та макрорівні.

Матеріал словника охоплює базові терміни й поняття з усіх розділів економічної теорії, основи якої викладають у вищих навчальних закладах. Тому, він може бути базовим для студентської молоді, яка дістане детальну інформацію про структуру й функціонування економіки.

Терміни та поняття в словнику подано українською, російською та англійською мовами, що допоможе тим, хто добре не володіє державною

мовою (зокрема іноземним студентам, які навчаються в Україні), а також користувачам російськомовної фахової літератури.

“Українсько-російсько-англійський термінологічний словник з економічної теорії” автори задумали як довідник, коли необхідно відтворити українською, російською та англійською мовами економічні й історичні терміни, термінологічні словосполучення й уживані в економічному обігу слова цих мов.

У словнику – близько тисячі російських та англійських термінів й утворених на їхній основі термінологічних словосполучень. Наводиться їхній український варіант, що зустрічається під час вивчення “Історії економіки та економічної думки”, “Політекономії”, “Макроекономіки”, “Мікроекономіки”. До словника ввійшли спеціальні терміни, необхідні для фахівців з економіки.

Поняття словника розміщені в алфавітному порядку. Для складних термінів-словосполучень, які в словнику розташовані за принципом основного (опорного) слова, подано їхні варіанти з найбільш уживаним порядком слів із відсиланням до відповідного словникового розділу.

Під час добору реєстру й опрацювання словникових даних використано галузеві, універсальні та енциклопедичні словники – як російською та українською мовами, так і англійською. Це одна з перших спроб представити словник такого характеру, через те автори не претендують на його вичерпність і з вдячністю сприймуть зауваження й пропозиції до наступних видань.

Автори сподіваються, що словник дасть змогу краще орієнтуватися в сучасних проблемах економіки, сприятиме економічному вихованню, самоосвіті, економічному мисленню, допоможе бажаючим створити власне підприємство, стане добрим порадиником у глибшому пізнанні такого явища в нашому житті, як бізнес.

*****

Автори висловлюють глибоку вдячність поважним рецензентам, відомим вченим-економістам – докторам економічних наук, професорам Якубенку Валерію Дем’яновичу, Пантелеймоненку Андрію Олексійовичу, Маркіній Ірині Анатоліївні за конструктивні зауваження, змістовні поради та пропозиції, а також Герман Наталії Володимирівні, директору науково-навчального центру ВНЗ Укоопспілки “Полтавський університет економіки і торгівлі” за підтримку і сприяння у друці українсько-російсько-англійського словника з економічної теорії.

Щира подяка досвідченому вчителю з іноземних мов вищої категорії Чечельницької загальноосвітньої школи № 1 I–III ступенів Вінницької області, прекрасній людині, вельмишановній Качинській Тетяні Іванівні за професійне редагування та внесені корективи до термінологічного словника. Вдячність і низький уклін за розуміння, підтримку та віру в наукові здобутки авторів, люблячим батькам – Краус Миколі Миколайовичу та Краус Людмилі Іванівні.

РОЗДІЛ I
ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ

ГЛАВА I
ПОЛИТИЧЕСКАЯ ЭКОНОМИЯ

CHAPTER I
POLITICAL ECONOMY

Абсолютні потреби – потреби в матеріальних благах і послугах, які породжені сучасним рівнем розвитку економіки й виробництво яких лише починає освоюватися.

Абсолютные потребности – потребности в материальных благах и услугах, порожденные современным уровнем развития экономики и производство которых только начинает осваиваться.

Absolute needs are the needs for material goods and services, generated by the current level of economic development and production of which starts to feel at home.

Абсолютна рента – різниця між ринковою вартістю сільськогосподарських продуктів та ціною їх виробництва. Абсолютна рента виникає там, де панує приватна власність на землю й діє міжгалузева конкуренція. Її причиною є монополія приватної власності на землю, яка закріплює високу норму прибутку в сільському господарстві понад середню норму. Абсолютна рента – це надлишок вартості сільськогосподарського продукту над ціною його виробництва.

Абсолютная рента – разница между рыночной стоимостью сельскохозяйственных продуктов и ценой их производства. Абсолютная рента возникает там, где господствует частная собственность на землю и действует межотраслевая конкуренция. Ее причиной является монополия частной собственности на землю, которая закрепляет высокую норму прибыли в сельском хозяйстве сверх средней нормы. Абсолютная рента – это избыток стоимости сельскохозяйственного продукта над ценой его производства.

Absolute rent is the difference between the market value of agricultural products and their production cost.

Абсолютно еластична пропозиція – ситуація, за якої зміна величини пропозиції не вимагає зміни ціни товару; ситуація, за якої продавці готові запропонувати таку кількість товару, яку покупці готові купити за незмінною ціною.

Совершенно эластичное предложение – ситуация, при которой изменение величины предложения не требует изменения цены товара; ситуация, при которой продавцы готовы предложить такое количество товара, какое покупатели готовы купить по неизменной цене.

Perfectly elastic proposal is a situation in which change of size of proposal does not require changes in the price of good; situation in which sellers are willing to offer such number of good that buyers are willing to buy at the invariable price.

Абсолютно еластичний попит – ситуація, за якої зміна величини попиту не вимагає зміни ціни товару; ситуація, за якої покупці готові купувати весь наявний на ринку товар за незмінну ціну.

Совершенно эластичный спрос – ситуація, при которой изменение величины спроса не требует изменения цены товара; ситуация, при которой покупатели готовы покупать весь имеющийся на рынке товар по неизменной цене.

Perfectly elastic demand is a situation in which change of size of demand does not require changes in the price of good; situation in which buyers are willing to buy all available goods in the market at constant price.

Абсолютно нееластичний попит – ситуація, за якої зміна ціни не тягне за собою зміну величини попиту на товар; величина попиту однакова за будь-яких цін.

Совершенно неэластичный спрос – ситуація, при которой изменение цены не влечет за собой изменения величины спроса на товар; величина спроса одинакова при любых ценах.

Absolutely inelastic demand is a situation in which change of price does not entail change of size of demand for good; quantity demanded is the same for any price.

Абсолютно нееластична пропозиція – ситуація, за якої зміна ціни не тягне за собою зміну величини пропозиції товару; величина пропозиції однакова за будь-яких цін.

Совершенно неэластичное предложение – ситуація, при которой изменение цены не влечет за собой изменения величины предложения товара; величина предложения одинакова при любых ценах.

Absolutely inelastic proposal is a situation in which change of price does not entail change of size of proposal for good; size of proposal is the same for any price.

Абстрактна праця – специфічна соціально-економічна форма праці в умовах товарного виробництва й розвинутого суспільного поділу праці, у якій виражається її суспільний характер.

Абстрактный труд – специфическая социально-экономическая форма труда в условиях товарного производства и развитого общественного разделения труда, в котором выражается ее общественный характер.

Abstract work is the specific socio-economic form of work in conditions of commodity production and developed social division of labor, in which its social temper is expressed.

Абстракція – одна з основних операцій мислення, а також метод наукового дослідження, який полягає в тому, що суб'єкт, відокремлюючи які-небудь ознаки об'єкту, що вивчається, відволікається від інших, не враховуються його неістотні сторони і ознаки. Метод наукової абстракції – найпростіший елемент діалектичного методу пізнання економічних явищ і процесів; винятки з економічного аналізу, що не стосуються справи чи неекономічних фактів.

Абстракция – одна из основных операций мышления, а также метод научного исследования, который заключается в том, что субъект, отделяя какие-либо признаки изучаемого объекта, отвлекается от других, не учитываются его несущественные стороны и признаки. Метод научной абстракции – простейший элемент диалектического метода познания экономических явлений и процессов; исключения из экономического анализа, не относящиеся к делу или неэкономическим фактам.

Abstraction is one of the basic operations of thinking and a method of scientific research, which lies in the fact that the subject, separating any signs of the object that studying, is diverted from other, it is not considered irrelevant aspects and signs.

Авторитарний капіталізм – це економічна система, при якій основні ресурси знаходяться у приватній власності, а уряд в широких масштабах опієнтує і регулює економічний процес.

Авторитарный капитализм – это экономическая система, при которой основные ресурсы находятся в частной собственности, а правительство в широких масштабах направляет и регулирует экономический процесс.

Authoritarian capitalism is an economic system in which property resources are privately owned and government extensively directs and controls the economy.

Авторське право – законодавчий захист розробників, видавців книг, творців комп'ютерних програм та музичних творів від несанкціонованого копіювання їхніх робіт.

Авторское право – законодательная защита разработчиков, издателей книг, создателей компьютерных программ и музыкальных произведений от несанкционированного копирования их работ.

Copyright is a legal protection provided to developers and publishers of books, creators of computer programs and musical compositions against copying of their works by others.

Аграрна політика – сукупність заходів щодо розвитку аграрного сектору економіки, які здійснює держава в галузі аграрних відносин,

пов'язаних із володінням і користуванням землею як основним засобом виробництва в сільському господарстві; складова частина загальної економічної політики держави. Мету та спрямованість аграрної політики визначають основні політичні сили держави. У більшості держав світу, особливо розвинутих, проводиться протекціоністська політика щодо розвитку сільського господарства, зокрема фермерства, через пільгове оподаткування сільських товаровиробників, надання довгострокових кредитів, безвідсоткових позик, дотацій, організовану закупівлю сільгосппродуктів, державні замовлення на них, забезпечення високопродуктивною технікою, організацію відповідних послуг тощо.

Аграрная политика – совокупность мероприятий по развитию аграрного сектора экономики, которые осуществляет государство в области аграрных отношений, связанных с владением и использованием земель как основным средством производства в сельском хозяйстве; составная часть общей экономической политики государства. Цель и направленность аграрной политики определяют основные политические силы государства. В большинстве государств мира, особенно развитых, проводится протекционистская политика по развитию сельского хозяйства, в частности фермерства, через льготное налогообложение сельских товаропроизводителей, предоставление долгосрочных кредитов, беспроцентных ссуд, дотаций, организованную закупку сельхозпродуктов, государственные заказы на них, обеспечения высокопроизводительной техникой, организацию соответствующих услуг и т. п..

Agricultural policy is the set of measures for developing the agricultural sector of economics which provides state in agrarian relations related with possession and use of land as the main mean of production in agriculture; a part of the overall economic policy.

Аграрні відносини – особливий вид економічних відносин, основою яких є володіння, розпорядження й користування землею.

Аграрные отношения – особый вид экономических отношений, основой которых является владение, распоряжение и пользование землей.

Agrarian relations are the special type of economic relations, the basis of which is ownership, disposal and use of land.

Агрегація – поєднання окремих одиниць або даних в єдиний показник. Наприклад, усі ціни індивідуальних товарів і послуг утворюють один загальний рівень цін, або всі одиниці продукції агрегуються в реальний валовий внутрішній продукт.

Агрегирование – соединение отдельных единиц или данных в единый показатель. Например, все цены индивидуальных товаров и услуг образуют

один общий уровень цен или все единицы продукции агрегируются в реальный валовой внутренний продукт.

Aggregation is a combining of individual units or data into one unit or number. For example, all prices of individual goods and services are combined into a price level, or all units of output are aggregated into real gross domestic product.

Агропромислова інтеграція – форма господарювання, за якої відбувається процес зближення та поєднання галузей сільського господарства та промисловості з метою зростання виробництва, забезпечення продуктивної кооперації праці в аграрній та промисловій сферах економіки.

Агропромышленная интеграция – форма хозяйствования, при которой происходит процесс сближения и объединения отраслей сельского хозяйства и промышленности с целью роста производства, обеспечения продуктивной кооперации труда в аграрной и промышленной сферах экономики.

Agro-industrial integration is a form of management, where agriculture and industry are combined.

Агропромисловий комплекс (АПК) – сукупність галузей, що включає сільське господарство й галузі промисловості, пов'язані з сільськогосподарським виробництвом, які здійснюють транспортування, зберігання, переробку сільськогосподарської продукції, доведення її до споживача, забезпечують сільське господарство технікою й добривами, обслуговують його.

Агропромышленный комплекс (АПК) – совокупность отраслей, включающая сельское хозяйство и отрасли промышленности, связанные с сельскохозяйственным производством, осуществляющие транспортировку, хранение, переработку сельскохозяйственной продукции, доведение ее до потребителя, обеспечивающие сельское хозяйство техникой и удобрениями, обслуживают его.

Agricultural complex is an aggregate industries, that include agriculture and industries related to agriculture, which are transporting, saving and processing agricultural products.

Акціонерний капітал – частка власності акціонера в корпорації, що виникла в результаті придбання пакета її акцій.

Акциионный капитал – доля собственности акционера в корпорации, возникшая в результате приобретения пакета ее акций.

Share capital is a part of property of shareholder in corporation, which was created as a result of buying a block of shares.

Аккордний податок – податок, який встановлює держава; податок, що являє собою постійну суму (наприклад, податок на державні доходи) і не залежить від розміру доходів та витрат.

Аккордный налог – налог, который устанавливает государство; налог, который представляет собой постоянную сумму (например, налог на государственные доходы) и не зависит от размера доходов и расходов.

Lump-sum tax is a tax which established by government; a tax which is a constant amount (for example, a tax revenue of government) and isn't dependent on the size of income and expenses.

Актив – усе, що має грошову вартість і є власністю фірми або окремої особи.

Актив – все, что имеет денежную стоимость и является собственностью фирмы или отдельного лица.

Asset is anything of monetary value owned by a firm or individual.

Активне сальдо, активний платіжний баланс – активне сальдо балансу рахунку поточних операцій і балансу рахунку руху капіталів.

Активное сальдо, активный платежный баланс – активное сальдо баланса счета текущих операций и баланса счета движения капиталов.

Surplus, balance of payments surplus is surplus of balance of the current account and balance of capital account.

Активне сальдо (надлишок) торгового балансу – перевищення товарного експорту країни над її товарним імпортом.

Активное сальдо (излишек) торгового баланса – превышение товарного экспорта страны над ее товарным импортом.

Trade surplus is the amount by which a nation's exports of goods (or services) exceed its imports of goods (or services).

Акциз – це непрямий податок, який встановлюють у вигляді надбавки до ціни; один із різновидів здійснюваних державою податків (зборів), непов'язаних з одержанням прибутку підприємцем (товаровиробником, торговцем).

Акциз – это косвенный налог, который устанавливают в виде надбавки к цене; один из видов осуществляемых государством налогов (сборов), несвязанных с получением прибыли предпринимателем (товаропроизводителем, торговцем).

An excise tax is an indirect tax that establishing as surcharge to price; one of the varieties of state taxes (fees), unrelated with profit of entrepreneur (producers, traders).

Акціонерне товариство – господарське товариство, статутний капітал якого не може бути меншим ніж 1250 мінімальних заробітних плат і який поділено на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості. Акціонерні товариства створюються у формі публічних або приватних товариств.

Акционерное общество – хозяйственное общество, уставный капитал которого не может быть меньше 1250 минимальных заработных плат, и который разделен на определенное количество акций одинаковой номинальной стоимости. Акционерные общества создаются в форме публичных или частных обществ.

Joint-stock company is a commercial company, which has capital that consists of more than 1250 minimal wages and divided on certain number of shares.

Акція – вид цінних паперів, що являє собою власність частки статутного капіталу підприємства й покладає на її власника (акціонера) певні права та зобов'язання, зокрема: право на частину прибутку підприємства у разі його розподілу (дивіденд), а в разі ліквідації – на частину залишкової вартості підприємства.

Акция – вид ценных бумаг, который представляет собой собственность доли уставного капитала предприятия и возлагает на ее владельца (акционера) определенные права и обязательства, в частности: право на часть прибыли предприятия в случае его распределения (дивиденд), а в случае ликвидации – на часть остаточной стоимости предприятия.

Share is a type of securities, which show, that the owner has a part of capital of its company (an ownership share in a corporation).

Акція звичайна іменна – акція, що дає право власникові на отримання частини прибутку, який залишився після сплати твердого відсотка (дивіденду) усім власникам привілейованих акцій.

Акция обыкновенная именная – акция, которая дает право владельцу на получение части прибыли, оставшейся после уплаты твердого процента (дивиденда) всем владельцам привилегированных акций.

Ordinary registered share is a share that gives the right to its owner to have a part of income, which left after payment of a rigid percent (dividend) to holders of preferred shares.

Акція на пред'явника – акція, що належить її фактичному власникові й не закріплюється за конкретною особою. Її передача іншому власникові не потребує додаткового оформлення. Дивіденди на неї видаються

пред'явнику акції або на підставі відповідного документа депозитарію, що засвідчує кількість акцій певного власника, які знаходяться на збереженні. У книзі реєстрації акцій фіксується лише загальна кількість випущених акцій на пред'явника. З розвитком ринку цінних паперів цей тип акцій набуває дедалі більшого значення, оскільки є реальним об'єктом купівлі-продажу.

Акция на предъявителя – акция, которая принадлежит ее фактическому владельцу и не закрепляется за конкретным лицом. Ее передача другому владельцу не требует дополнительного оформления. Дивиденды на нее выдаются предъявителю акции или на основании соответствующего документа депозитария, удостоверяющего количество акций данного владельца, которые находятся на хранении. В книге регистрации акций фиксируется общее количество выпущенных акций на предъявителя. С развитием рынка ценных бумаг этот тип акций приобретает все большее значение, поскольку является реальным объектом купли-продажи.

Bearer share is a share owned by its actual owner and not assigned to a specific person.

Альтернативні (неявні) витрати – це вигода, втрачена внаслідок невикористання економічного ресурсу в найдохіднішій зі всіх можливих сфер і галузей господарювання.

Альтернативные (неявные) издержки – это выгода, потерянная вследствие неиспользования экономического ресурса в наиболее доходной из всех возможных сфер и отраслей хозяйствования.

Alternative (non-explicit) costs are a benefit that lost due to do not use economic resources in the most profitable of all possible spheres and sectors of economic activity.

Амортизація – процес поступового перенесення вартості основних фондів у міру їх зношування на виготовлену продукцію.

Амортизация – процесс постепенного переноса стоимости основных фондов по мере их износа на производимую продукцию.

Depreciation is the process of gradually transferring of the cost of fixed assets as they run-out on produced products.

Аналіз витрат і вигод – зіставлення витрат і вигод при ухваленні рішення про те, чи слід направляти ресурси і в якій кількості на будівництво підприємства або на програму з виробництва певного товару чи послуги.

Анализ издержек и выгод – сопоставление издержек и выгод при принятии решения о том, следует ли направлять ресурсы и в каком

количество на строительство предприятия или на программу по производству определенного товара или услуги.

Cost-benefit analysis is comparing the marginal benefits of a government project or program with the marginal costs to decide whether or not to employ resources in that project or program and to what extent.

Аналіз економічних явищ передбачає розчленування явища на окремі елементи й дослідження кожного елемента як необхідної складової частини цілого. Синтез передбачає, що явище насамперед вивчається як таке, що складається з різних частин, а потім досліджується поєднання елементів у єдине ціле й робиться загальний висновок.

Анализ экономических явлений предполагает расчленение явления на отдельные элементы и исследование каждого элемента как необходимой составной части целого. Синтез предполагает, что явление в первую очередь изучается как такое, которое состоит из разных частей, а затем исследуется соединение элементов в единое целое и делается общий вывод.

The analysis of economic phenomena involves dismemberment of state into separate elements and each element of the study as a necessary part of the whole. Synthesis suggests, that the phenomenon is studied at first like consisting of various parts.

Антитрестовська політика – політика, що передбачає застосування антитрестовських законів для розвитку конкуренції та досягнення економічної ефективності.

Антитрестовская политика – политика, предусматривающая применение антитрестовских законов для развития конкуренции и достижения экономической эффективности.

Antitrust policy is the policy which provides using of the antitrust laws to promote competition and economic efficiency.

Антитрестовські закони – закони (включаючи закон Шермана й закон Клейтона), що забороняють діяльність, спрямовану проти конкуренції в бізнесі, наприклад заборона встановлення фіксованих цін, шахрайства, монополізації й використання зв'язуючих контрактів.

Антитрестовские законы – законы (включая закон Шермана и закон Клейтона), запрещающие деятельность, направленную против конкуренции в бизнесе, например, запрет установления фиксированных цен, мошенничества, монополизации и использования связывающих контрактов.

Antitrust laws are laws (including the Sherman Act and Clayton Act) which prohibit anticompetitive business activities, such as price fixing, bid rigging, monopolization and binding contracts.

Асиметрична інформація – ситуація на ринку, коли продавець (покупець) має значно більше інформації про продукт або послугу, ніж покупець (продавець).

Асимметричная информация – ситуация на рынке, когда продавец (покупатель) обладает значительно большей информацией о продукте или услуге, чем покупатель (продавец).

Asymmetric information is a situation where the seller (buyer) has much more information about the product or service than the buyer (seller).

Аудиторські фірми – спеціальні підрозділи великих фірм, спеціалізовані установи, контори, фірми, що виконують консультативні, облікові, аналітичні, контрольні та інші функції за дорученням органів державної влади (в окремих випадках) здебільшого на підставі угод з юридичними або фізичними особами. Основною метою аудиторської фірми є аналіз фінансово-господарської діяльності, оцінювання відповідності ведення облікових операцій правовим нормам, визначення відповідності обсягів і строків відрахувань до державного бюджету, правильності проведення розрахунків зі сторонніми організаціями по заробітній платі. Результати аудиторських перевірок є комерційною таємницею й не можуть бути одержані без згоди організації, де проводиться перевірка. Аудиторська перевірка здійснюється також із метою надання відповідних консультаційно-методичних послуг та виявлення резервів поліпшення показників ефективності діяльності певної організації.

Аудиторские фирмы – специальные подразделения крупных фирм, специализированные учреждения, конторы, фирмы, выполняющие консультативные, учетные, аналитические, контрольные и другие функции по поручению органов государственной власти (в отдельных случаях) в основном на основании сделок с юридическими или физическими лицами. Основной целью аудиторской фирмы является анализ финансово-хозяйственной деятельности, оценка соответствия ведения учетных операций правовым нормам, определение соответствия объемов и сроков отчислений в государственный бюджет, правильности проведения расчетов со сторонними организациями по заработной плате и т. д.. Результаты аудиторских проверок являются коммерческой тайной и не могут быть получены без согласия организации, где проводится проверка. Аудиторская проверка осуществляется также с целью предоставления соответствующих консультационно-методических услуг и выявления резервов улучшения показателей эффективности деятельности организации.

Audit firms are the special units of large firms, which perform consulting, accounting, analytical, monitoring and other functions on behalf of public authorities.

Базова процентна ставка – це сума процентів, яка нараховується щомісяця на залишок непростроченої заборгованості виходячи з розрахунку 360 днів у році; процентна ставка, установлювана банками за короткостроковими кредитами першокласним позичальникам, наприклад великим корпораціям зі стійким кредитним рейтингом.

Базовая процентная ставка – это сумма процентов, которая начисляется на остаток непростроченной задолженности исходя из расчета 360 дней в году; процентная ставка, устанавливаемая банками по краткосрочным кредитам первоклассным заемщикам, например крупным корпорациям с устойчивым кредитным рейтингом.

Prime interest rate is the sum of interests that accrues each month for the remainder not overdue debt based on calculation of 360 days in a year.

Базовий рік – рік, який приймається під час побудови індексу цін за основу для порівняння із цінами, що діяли в інші роки.

Базовый год – год, принимаемый при построении индекса цен за основу для сравнения с ценами, действовавшими в другие годы.

Base year is a year with which other years are compared when an index is constructed, for example, the base year for a price index.

Баланс рахунку руху капіталів – приплив капіталу в країну за вирахуванням вивезення капіталу з неї.

Баланс счета движения капиталов – приток капитала в страну за вычетом вывоза капитала из нее.

Balance of capital account is the capital inflows of a nation less its capital outflows.

Баланс рахунку поточних операцій – експорт товарів і послуг країни з вирахуванням імпорту товарів і послуг із додаванням чистого доходу від інвестицій і сальдо трансфертних платежів.

Баланс счета текущих операций – экспорт товаров и услуг страны с вычетом импорта товаров и услуг с добавлением чистого дохода от инвестиций и сальдо трансфертных платежей.

Balance of current account is the exports of goods and services of a nation less its imports of goods and services plus its net investment income and net balance of transfer payments in a year.

Баланс товарів і послуг – експорт товарів і послуг країни з вирахуванням імпорту товарів і послуг.

Баланс товаров и услуг – экспорт товаров и услуг страны с вычетом импорта товаров и услуг.

Balance of goods and services is the exports of goods and services of a nation less its imports of goods and services in a year.

Балансовий звіт – зведений звіт про активи, пасиви та чисту вартість, власний капітал фірми чи індивіда на певну дату.

Балансовый отчет – сводный отчет об активах, пассивах и чистой стоимости собственного капитала фирмы или индивида на определенную дату.

Balance sheet is a statement of the assets, liabilities and net worth of a firm or individual at a certain date.

Банк – кредитно-фінансова установа, яка зберігає кошти й капіталовкладення, надає кредити та здійснює послуги з фінансових операцій для фізичних та юридичних осіб.

Банк – кредитно-финансовое учреждение, которое хранит средства и капиталовложения, предоставляет кредиты и осуществляет услуги по финансовым операциям для физических и юридических лиц.

Bank is a financial institution, which saves money and investments, provides loans and services in financial transactions for individuals and entities.

Банк банків – банк, який приймає вклади депозитних інститутів і надає їм позики.

Банк банков – банк, который принимает вклады депозитных институтов и предоставляет им ссуды.

Bankers' bank is a bank which accepts deposits from deposit institutions and gives them loans.

Банківський кредит – надана банком у тимчасове користування частина власного або залученого капіталу у формі позик, обліку векселів тощо. Специфічними формами кредиту є форфейтинг, факторинг, “кредит покупцю”.

Банковский кредит – предоставлена банком во временное пользование часть собственного или привлеченного капитала в форме ссуд, учета векселей и другого. Специфическими формами кредита являются форфейтинг, факторинг, “кредит покупателю”.

Bank loan is extended by the bank their own capital or part of it for the temporary use. It can be given in a form of a loan, discount and others. Specific forms of credit are forfeiting, factoring, “customer credit”.

Бартер, бартерна торгівля – натуральний обмін одного товару або послуги на інший товар або послугу.

Бартер, бартерная торговля – натуральный обмен одного товара или услуги на другой товар или услугу.

Barter is the exchange of one good or service for another good or service.

Бар'єр для входження в галузь – будь-які дії, які штучно перешкоджають проникненню в галузь нових фірм.

Барьер для вхождения в отрасль – любые действия, которые искусственно препятствуют проникновению в отрасль новых фирм.

Barrier to entry in the sector loans is anything which artificially prevents the entry of firms into an industry.

Безготівкові трансфертні платежі – трансфертні платежі органів влади у вигляді товарів і послуг, а не в грошовій формі, наприклад допомога для ведення домашнього господарства, отримання спеціальності; також називаються трансфертами в натуральній формі.

Безналичные трансфертные платежи – трансфертные платежи органов власти в виде товаров и услуг, а не в денежной форме, например помощь в ведении домашнего хозяйства, для получения специальности; также называются трансфертами в натуральной форме.

Noncash transfer is a government transfer payment in the form of goods and services rather than money, for example housing assistance and job training; also called in-kind transfer.

Безмежні потреби – постійне бажання споживачів (людей) мати товари та послуги, які приносять їм задоволення або задовольняють їхні потреби.

Безграничные потребности – неутолимое желание потребителей (людей) иметь товары и услуги, которые доставляют им удовольствие или удовлетворяют их потребности.

Unlimited want is the insatiable desire of consumers for goods and services which will give them satisfaction or utility.

Безробіття – це складне соціально-економічне явище, при якому частина економічно активного населення не має роботи й заробітку; неспроможність економіки використовувати всі наявні трудові ресурси для виробництва товарів і послуг; нездатність повністю використовувати робочу силу.

Безработица – это сложное социально-экономическое явление, при котором часть экономически активного населения не имеет работы и заработка; неспособность экономики использовать все имеющиеся

трудовые ресурсы для производства товаров и услуг; неспособность полностью использовать рабочую силу.

Unemployment is a complicated socio-economic phenomenon in which part of the economically active population is unemployed and has no of earnings; a failure to use all available human resources to produce goods and services; a failure of the economy to fully employ its labor force.

Бідність – стан, за якого основні потреби індивіда або сім'ї перевищують наявні засоби для їх задоволення.

Бедность, нищета – состояние, при котором основные потребности индивида или семьи превышают имеющиеся средства для их удовлетворения.

Poverty is a situation in which the basic needs of an individual or family exceed the means to satisfy them.

Біржа – ринок, на якому відбувається оптова торгівля товарами або цінними паперами у вигляді угод. На біржі складаються й реєструються ціни на товари й створюється курс акцій. У наш час біржа є юридичною особою, що забезпечує регулярне функціонування організованого ринку товарів, валют, цінних паперів, похідних фінансових інструментів.

Биржа – рынок, на котором происходит оптовая торговля товарами или ценными бумагами в виде соглашений. На бирже складываются и регистрируются цены на товары, и создается курс акций. В настоящее время биржа являет собой юридическое лицо, обеспечивающее регулярное функционирование организованного рынка товаров, валют, ценных бумаг, производных финансовых инструментов.

Exchange is a market, in which the wholesale trade of products or securities is exercised in the form of agreements.

Біржа праці – установа, яка надає спеціалізовані послуги з працевлаштування громадян на ринку робочої сили (ринку праці).

Биржа труда – учреждение, которое предоставляет специализированные услуги по трудоустройству граждан на рынке рабочей силы (рынке труда).

Job market is an organization, which provides specialized employment services to citizens on the labor market.

Брокерська фірма – офіційна структура, яка надає брокерські посередницькі послуги, здійснює біржові операції.

Брокерская фирма – официальная структура, предоставляющая брокерские посреднические услуги, осуществляет биржевые операции.

Brokerage firm is a legal entity, that provides brokerage intermediary services, provides exchange transaction.

Бухгалтерські витрати – витрати, які мають явний характер і знаходять відображення в рахунках бухгалтерського обліку.

Бухгалтерские издержки – расходы, которые имеют явный характер и находят отражение в счетах бухгалтерского учета.

Accounting expenses are the costs that are clear and are reflected due to the accounting.

Бухгалтерський прибуток – різниця між виторгом і витратами фірми.

Бухгалтерская прибыль – разница между выручкой и расходами фирмы.

Accounting profit is the difference between revenues and expenditures of the company.

Бюджет при повній зайнятості – співвідношення державних видатків і доходів, які склалися б, якби економіка протягом року функціонувала в умовах повної зайнятості.

Бюджет при полной занятости – соотношение государственных расходов и доходов, которые сложились бы, если бы экономика в течение года функционировала в условиях полной занятости.

Full-employment budget is a comparison of the government expenditures and tax collections which would occur if the economy operated at full employment throughout the year.

Бюджетна лінія (крива споживчого бюджету) – крива, що показує різні комбінації кількості двох товарів, які споживач може купити за певного рівня його грошового доходу.

Бюджетная линия (кривая потребительского бюджета) – кривая, показывающая различные комбинации количеств двух товаров, которые потребитель может купить при данном уровне его денежного дохода.

Budget line is a line which shows the different combinations of two products a consumer can purchase with a specific money income, given the products' prices.

Бюджетний дефіцит – сума перевищення витрат уряду над його доходами за певний рік.

Бюджетный дефицит – сумма превышения расходов правительства над его доходами в определенный год.

Budget deficit is the amount by which the expenditures of government exceed its revenues in any year.

Бюджетний надлишок – перевищення доходів уряду над його видатками.

Бюджетный избыток – превышение доходов правительства над его расходами.

Budget surplus is the amount by which the revenues of government exceed its expenditures in any year.

Валова пропозиція – це кількість товарів та послуг, яку продавці дійсно постачають на ринок за існуючими цінами; сума індивідуальних пропозицій, подана у вигляді таблиці або кривої пропозиції товарів чи послуг всіх продавців; також називається ринковою пропозицією.

Валовое предложение – это количество товаров и услуг, которое продавцы действительно поставляют на рынок по существующим ценам; сумма индивидуальных предложений, представлена в виде таблицы или кривой предложения товаров или услуг всех продавцов; также называется рыночным предложением.

Total supply is the number of goods and services that sellers really supplied to the market under existing prices; sum of individual proposals presented in a table or curve of proposal of goods or services to all sellers; also called market supply.

Валові витрати – сума постійних і змінних витрат за кожен конкретний обсяг виробництва.

Валовые расходы – сумма постоянных и переменных издержек за каждый конкретный объем производства.

Gross costs are the sum of fixed and variable costs for any given volume of production.

Валові приватні внутрішні інвестиції – витрати на виробництво засобів виробництва: машини, обладнання, інструменти та будівлі, а також на поповнення товарно-матеріальних запасів.

Валовые частные внутренние инвестиции – затраты на производство средств производства: машины, оборудование, инструменты и здания, а также на пополнение товарно-материальных запасов.

Gross private inward investments are costs for production of capital goods: machinery, equipment, tools and buildings and for replenishment of inventories.

Валовий внутрішній продукт (ВВП) – загальна вартість усіх вироблених за рік кінцевих продуктів і послуг незалежно від джерела одержання ресурсів – імпортні або внутрішні.

Валовой внутренний продукт (ВВП) – общая стоимость всех произведенных за год конечных продуктов и услуг независимо от источника получения ресурсов – импортные или внутренние.

Gross domestic product (GDP) is a total market value of all final goods and services.

Валовий дохід – загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі, виключній економічній зоні, так і за їхніми межами.

Валовой доход – общая сумма дохода налогоплательщика от всех видов деятельности, полученного (начисленного) в течение отчетного периода в денежной, материальной или нематериальной формах как на территории Украины (ее континентальном шельфе, исключительной экономической зоне), так и за их пределами.

Total income is total revenue of tax payer from all the business activities, which is received (accrued) during the reporting period. Total revenue can be accrued in cash, tangible or intangible forms both in Ukraine and on its continental shelf, beyond and exclusive economic zone.

Валовий попит – це кількість товарів та послуг, які покупці дійсно бажають придбати за свій обмежений дохід за існуючими цінами; сума індивідуальних попитів, подана у вигляді таблиці або кривої попиту всіх покупців товарів та послуг; також називається ринковим попитом.

Валовой спрос – это количество товаров и услуг, которые покупатели действительно желают приобрести за свой ограниченный доход по существующим ценам; сумма индивидуальных спросов, представленная в виде таблицы или кривой спроса всех покупателей товаров и услуг; также называется рыночным спросом.

Gross demand is the amount of goods and services that buyers really want to buy on their limited income on existing prices; the sum of individual demands, presented in a table or the demand curve of all buyers of goods and services; also called market demand.

Валовий прибуток – загальна сума прибутку підприємства від підприємницької діяльності, що визначається як різниця між виручкою від реалізації продукції та її собівартістю.

Валовая прибыль – общая сумма прибыли предприятия от предпринимательской деятельности, которая определяется как разница между выручкой от реализации продукции и ее себестоимости.

Gross profit is a total profit from business activities that defined as the difference between the receipts from the sale of commodity products and the cost of this product.

Валовий продукт – статистичний показник, що характеризує в грошовому вираженні загальний обсяг виробництва продукції різними суб'єктами господарювання за певний період часу.

Валовой продукт – статистический показатель, характеризующий в денежном выражении общий объем производства продукции различными субъектами хозяйствования за определенный период времени.

Gross product is the statistic index, which characterizes total production of product in the term of money by various economic subjects for certain period of time.

Валовий суспільний продукт (ВСП) – показник статистики, аналогічний валовій продукції, обчислений у масштабах країни. ВСП – це виміряна в поточних цінах сумарна вартість продукції, товарів, послуг (включаючи проміжний продукт і незавершене виробництво), вироблених у країні протягом року.

Валовой общественный продукт (ВОП) – показатель статистики, аналогичный валовой продукции, исчисленный в масштабах страны. ВОП – это измеренная в текущих ценах суммарная стоимость продукции, товаров, услуг (включая промежуточный продукт и незавершенное производство), произведенных в стране в течение года.

Gross social product (GSP) is the measured in current prices total value of products, goods, services produced in the country during the year.

Валюта – це грошова одиниця, що використовується для вимірювання величини вартості товару; паперові та металеві гроші окремо взятих країн.

Поняття “валюта” використовується в трьох значеннях:

- національна валюта – це грошова одиниця даної країни (українська гривня, американський долар, російський рубль та ін.);
- іноземна валюта – це грошові знаки іноземних держав;
- міжнародна (регіональна) валюта – це спеціальні права запозичення (СПЗ) та євро.

Валюта – это денежная единица, используемая для измерения величины стоимости товара; бумажные и металлические деньги отдельно взятых стран.

Понятие “валюта” используется в трех значениях:

- национальная валюта – это денежная единица данной страны (украинская гривна, американский доллар, российский рубль и др.);
- иностранная валюта – это денежные знаки иностранных государств;
- международная (региональная) валюта – это специальные права заимствования (СПЗ) и евро.

Currency is a monetary unit that is used to measure the value of the goods; paper and metal money of individual countries.

The concept of “currency” is used in three ways:

- national currency is a monetary unit of the country (UAH, American dollar, Russian ruble etc.);
- foreign currency is money signs of foreign states;
- international (regional) currency is the Special Drawing Right (SDR) and the euro.

Валютний контроль – контроль, який може встановити уряд над попитом громадян та фірм певної країни на іноземну валюту й над валютними курсами з метою обмеження своїх зовнішніх платежів (усунути дефіцит платіжного балансу).

Валютный контроль – контроль, который может установить правительство над спросом граждан и фирм данной страны на иностранную валюту и над валютными курсами с целью ограничить свои внешние платежи (устранить дефицит платежного баланса).

Exchange control is a control that government may exercise over the quantity of foreign currency demanded by its citizens and firms and over the rates of exchange in order to limit it's out payments to its in payments (to eliminate a payments deficit).

Ваучер – державний цінний папір, який забезпечує право громадянина на участь у приватизації державного майна.

Ваучер – государственная ценная бумага, которая обеспечивает право гражданина на участие в приватизации государственного имущества.

Voucher is the state securities, which ensure the right of citizen to participate in the privatization of state property.

Вбудований стабілізатор – механізм, що сприяє збільшенню дефіциту державного бюджету (або скороченню його чистих податкових надходжень) у період рецесії й зростання його чистих податкових надходжень (або скорочення його дефіциту) у період інфляції без того, щоб в це втрутилися регулюючі економічну політику механізми; одним із таких механізмів є податкова система.

Встроенный стабилизатор – механизм, способствующий увеличению дефицита государственного бюджета (или сокращению его чистых налоговых поступлений) в период рецессии и роста его чистых налоговых поступлений (или сокращению его дефицита) в период инфляции без того, чтобы в это вмешались регулирующие экономическую политику механизмы; одним из таких механизмов является налоговая система.

Built-in stabilizer is a mechanism which increases government's budget deficit (or reduces its surplus) during a recession and increases government's budget surplus (or reduces its deficit) during inflation without any action by policymakers; one of the following mechanisms is the tax system.

Вексель – цінний папір, який засвідчує безумовне грошове зобов'язання векселедавця сплатити після настання строку визначену суму грошей власнику векселя (векселедержателю).

Вексель – ценная бумага, удостоверяющая безусловное денежное обязательство векселедателя уплатить после наступления срока определенную сумму денег собственнику векселя (векселедержателю).

Bill is the security, which reflects the unconditional bond of bill maker to pay after period of time the certain amount of money to the owner of the bill.

Величина вартості товару – кількісна характеристика його вартості, яка залежить від продуктивності, інтенсивності та складності праці й вимірюється робочим часом.

Величина стоимости товара – количественная характеристика его стоимости, которая зависит от производительности, интенсивности и сложности труда и измеряется рабочим временем.

The size of the goods value is the quantitative characteristics of its value, which depends on the performance of component labor intensity, which is measured by working time.

Величина попиту – кількість певного товару або послуги, яку покупець бажає купити за конкретною ціною протягом певного періоду.

Величина спроса – количество определенного товара или услуги, которое покупатель желает купить по конкретной цене в течение определенного периода.

Value of demand is the amount of a good or services that buyer desire to purchase at a particular price during some period.

Величина пропозиції – кількість певного товару або послуги, яку продавець пропонує до продажу за конкретною ціною протягом певного періоду.

Величина предложения – количество определенного товара или услуги, которое продавец предлагает к продаже по конкретной цене в течение определенного периода.

Value of offer is the amount of a good or services that producer offer to sell at a particular price during some period.

Венчурний капітал – частина заощаджень домогосподарств, використовувана для фінансування проєктів бізнесу з високим ризиком в обмін на частку прибутку, якщо цей проєкт виявиться успішним.

Венчурный капитал – часть сбережений домохозяйств, используемая для финансирования проектов бизнеса с высоким риском в обмен на долю прибыли, если этот проект окажется успешным.

Venture capital is a part of household saving used to finance high-risk business ventures in exchange for shares of the profit if the business endeavors succeed.

Вертикальне злиття – злиття двох або більше фірм, що здійснюють різні стадії виробництва готового продукту, у єдину фірму.

Вертикальное слияние – слияние двух или более фирм, осуществляющих разные стадии производства готового продукта, в единую фирму.

Vertical merger is the merger of one or more firms engaged in different stages of the production of a final product.

“Взаємна підтримка в ешелонах влади” – торгівля законодавців своїми голосами, об’єднання зусиль, щоб досягти сприятливого для себе вирішення питань про забезпечення суспільними товарами та послугами.

“Взаимная поддержка в эшелонах власти” – торговля законодателей своими голосами, объединение усилий, чтобы достичь благоприятного для себя решения вопросов по обеспечению общественными товарами и услугами.

“Mutual support in the echelons of power” is the trading of votes by legislators to secure favorable outcomes on decisions concerning the provision of public goods and services.

Взаємодоповнюючі товари – товари (або послуги), для яких існує зворотне співвідношення ціни на один з них із попиту на інший, тобто зниження (підвищення) ціни одного товару (або послуги) викликає підвищення (скорочення) попиту на інший (іншу).

Взаимодополняющие товары – товары (или услуги), для которых существует обратное соотношение цены на один из них и спроса на другой, то есть снижение (повышение) цены одного товара (или услуги) вызывает повышение (сокращение) спроса на другой (другие).

Complementary goods are products and services which are used together; when the price of one falls the demand for the other increases (and conversely).

Взаємозалежність між ціною та обсягом продажів і прибутком – ситуація, за якої зміна ціни (або якогось іншого параметру) однією фірмою позначається на обсязі продажів і прибутку іншої фірми (або інших фірм), причому будь-яка фірма, що виробляє таку зміну, може очікувати непередбачувану реакцію з боку іншої фірми (або інших фірм).

Взаимозависимость между ценой и объемом продаж и прибылью – ситуация, при которой изменение цены (или какого-либо другого параметра) одной фирмой сказывается на объеме продаж и прибыли другой фирмы (или других фирм), причем любая фирма, производящая такое изменение, может ожидать непредсказуемую реакцию со стороны другой фирмы (или других фирм).

Interdependence between price and volume of sales and profit is a situation in which a change in price strategy (or in some other strategy) by one firm will affect the sales and profits of another firm (or other firms); any firm which makes such a change can expect the other rivals to react to the change.

Виробнича функція – економіко-математичний метод аналізу господарської діяльності на мікро- та макrorівні, що дає змогу прогнозувати розвиток економіки, виявити шляхи підвищення ефективності виробництва. Найбільш відома виробнича функція Кобба-Дугласа – макроекономічна модель, яка розкриває залежність обсягів виробництва від задіяних засобів виробництва та праці.

Производственная функция – экономико-математический метод анализа хозяйственной деятельности на микро- и макроуровне, что дает возможность прогнозировать развитие экономики, выявить пути повышения эффективности производства. Наиболее известная производственная функция Кобба-Дугласа – макроекономическая модель, раскрывающая зависимость объемов производства от задействованных средств производства и труда.

Production function is an economic-mathematical method of analyzing of economic activities on micro and macro level, which allows the economy to be predictable, identify ways to improve production efficiency. The most famous production function of Cobb-Douglas is the macroeconomic model, which reveals the dependence of output from involved production facilities and work.

Виробничі відносини – стосунки між людьми, які виникають у процесі суспільного виробництва, розподілу, обміну та споживання життєвих благ і є формою розвитку продуктивних сил.

Производственные отношения – отношения между людьми, возникающие в процессе общественного производства, распределения, обмена и потребления жизненных благ и являются формой развития производительных сил.

Industrial relations are the relations between people that arise in the process of social production, distribution, exchange and consumption of life benefits and are form of productive forces.

Виробництво – процес створення матеріальних і нематеріальних благ, необхідних для існування та розвитку людини. Створюючи певні блага, люди вступають у зв'язки й взаємодію – виробничі відносини, тому виробництво є завжди суспільним.

Производство – процесс создания материальных и нематериальных благ, необходимых для существования и развития человека. Создавая определенные блага, люди вступают в связи и взаимодействие – производственные отношения, поэтому производство есть всегда общественным.

Manufacturing is the process of creating of tangible and intangible benefits, which are necessary for human existence and development. While people create some goods they enter the relationships and interactions that is industrial relations, therefore production is always a public phenomenon.

Відкрита економіка – економіка країни, що пов'язана з іншими країнами інтенсивним рухом товарів і капіталів, тобто економіка, яка експортує та імпортує товари та послуги. Відкрита економіка у своєму розвитку спирається не тільки на національні можливості, а й активно використовує переваги міжнародного поділу праці та переваги інших факторів виробництва. Економіка країни, яка здійснює експорт та імпорт товарів і послуг.

Открытая экономика – экономика страны, которая связана с другими странами интенсивным движением товаров и капиталов, то есть экономика, которая экспортирует и импортирует товары и услуги. Открытая экономика в своем развитии опирается не только на национальные возможности, но и активно использует преимущества международного разделения труда и преимущества других факторов производства. Экономика страны, которая осуществляет экспорт и импорт товаров и услуг.

Open economy is an economy that is associated with other countries intensive movement of goods and capital, is economy that exporting and importing goods and services. Open economy in its development is based not only on national capabilities, but also actively takes advantage of the international division of labor and other factors of production advantages. The economy, which exports and imports goods and services.

Відкрите акціонерне товариство (ВАТ) – організаційно-правова форма юридичної особи, у якій в Україні створювались публічні акціонерні товариства в період з 1 жовтня 1991 р. до 30 квітня 2009 р.. Протягом двох років (з 30 квітня 2009 р. до 30 квітня 2011 р.) відкриті акціонерні товариства в Україні змінили найменування на публічне або приватне акціонерне товариство.

Открытое акционерное общество (ОАО) – организационно-правовая форма юридического лица, в которой в Украине создавались публичные акционерные общества в период с 1 октября 1991 г. по 30 апреля 2009 г.. В течение двух лет (с 30 апреля 2009 г. по 30 апреля 2011 г.) открытые акционерные общества в Украине изменили наименование на публичное или частное акционерное общество.

Public corporation is the organizational-legal form of entity, in Ukraine in which the stock exchanges were created in the period from 1 October 1991 to 30 April 2009.

Відтворення – постійний розвиток суспільного виробництва в органічній єдності власне виробництва, розподілу, обміну й споживання життєвих благ (фази відтворення); безперервне відновлення процесу суспільного виробництва, на основі якого здійснюється відтворення всіх елементів економічної системи. Розрізняють два типи відтворення: просте й розширене (екстенсивне та інтенсивне).

Воспроизведение – постоянное развитие общественного производства в органическом единстве собственно производства, распределения, обмена и потребления жизненных благ (фазы воспроизводства) непрерывное возобновление процесса общественного производства, на основе которого осуществляется воспроизведение всех элементов экономической системы. Различают два типа воспроизводства: простое и расширенное (экстенсивное и интенсивное).

Reproduction is the continuous development of social production in the organic unity of production, distribution, exchange and consumption of vital goods.

Війна цін – повторюване та довгострокове зниження цін на продукцію фірм олігополістичної галузі, за допомогою якого фірми розраховують збільшити обсяги продажів і прибутків, але яке рідко приносить їм вигоди.

Война цен – повторяющееся и долговременное снижение цен на продукцию фирм олигополистической отрасли, посредством которого фирмы рассчитывают увеличить объемы продаж и доходов, но которое редко приносит им выгоды.

Price war is successive and continued decreases in the prices charged by the firms in an oligopolistic industry; each firm lowers its price below rivals' prices, hoping to increase its sales and revenues at its rivals expense.

Вільна торгівля – політика мінімального державного втручання в зовнішню торгівлю, що розвивається на основі вільних ринкових сил попиту та пропозиції.

Свободная торговля – политика минимального государственного вмешательства во внешнюю торговлю, которая развивается на основе свободных рыночных сил спроса и предложения.

Free trade is a policy of minimal government intervention in foreign trade, developed on the basis of free market forces of proposal and demand.

Власність – категорія, яка містить економічні, національні, правові, психологічні та інші відносини з приводу присвоєння благ, насамперед засобу виробництва, через соціально-економічну форму суспільного способу виробництва. Двома найважливішими підсистемами власності є економічні та юридичні аспекти.

Собственность – категория, которая включает экономические, национальные, правовые, психологические и иные отношения по поводу присвоения благ, в первую очередь средств производства, через социально-экономическую форму общественного способа производства. Двумя важнейшими подсистемами собственности являются экономические и юридические аспекты.

Property is the category, which includes economic, national, legal, psychological and other relations of appropriation of benefits (especially the means of production, because of social and economic form of social production method). Two major subsystems of property are economic and legal aspects.

Власність на землю – приналежність фізичній чи юридичній особі, територіальній громаді чи державі земельної ділянки на правах володіння, користування та розпорядження нею.

Собственность на землю – принадлежность физическому или юридическому лицу, территориальной общине или государству земельного участка на правах владения, пользования и распоряжения им.

Land ownership is the belonging person or entity, territorial community or state land by right of possession, use and dispose of it.

Внутрішні витрати – це грошові платежі, які могли б отримати власники підприємства при альтернативному використанні ресурсів, що їм належать; витрати, пов'язані з використанням факторів виробництва, які

перебувають у власності фірми (грошовий капітал, обладнання). Для розрахунку внутрішніх витрат підраховують ту вигоду, яку підприємство могло б мати, передавши власні ресурси на сторону.

Внутренние затраты – это денежные платежи, которые могли бы получить собственники предприятия при альтернативном использовании ресурсов, принадлежащих им; затраты, связанные с использованием факторов производства, находящихся в собственности фирмы (денежный капитал, оборудование). Для расчета внутренних расходов подсчитывают ту выгоду, которую предприятие могло бы иметь, передав собственные ресурсы на сторону.

Internal costs are cash payments that could get the owners of the enterprise for an alternative uses of resources that belong to them; are the costs, connected with the use of factors of production, which are owned by the firm at the moment (money capital, equipment). To calculate internal costs people calculate the benefits, which enterprise could have after the operations with recourses.

“**Витік капіталу**” – переказ заощаджень із країн, що розвиваються, у промислово розвинені держави, щоб уникнути їх експропріації владою, вивести з-під оподаткування, протидіяти більш високим темпам інфляції або просто одержати більш високу прибутковість при фінансових інвестиціях.

“**Утечка капитала**” – перевод сбережений из развивающихся стран в промышленно развитые государства, чтобы избежать их экспроприации властями, вывести из-под налогообложения, противодействовать более высоким темпам инфляции или просто получить более высокую доходность при финансовых инвестициях.

“**Capital outflow**” is the transfer of savings from developing countries to industrially advanced countries to avoid government expropriation, taxation, and high rates of inflation or to realize better investment opportunities.

“**Втеча мізків**” – еміграція з країни високоосвічених фахівців і висококваліфікованих робітників.

“**Утечка мозгов**” – эмиграция из страны высокообразованных специалистов и высококвалифицированных рабочих.

“**Brain drain**” is the emigration of highly educated, highly skilled workers from a country.

Вторинні потреби – потреби, що задовольняються предметами розкоші (парфуми, хутра, яхти).

Вторичные потребности – потребности, которые удовлетворяются предметами роскоши (духи, меха, яхты).

Secondary needs are the needs for luxury goods (perfumes, furs, yachts).

Галузева профспілка – профспілка, що приймає у свої ряди всіх робітників, зайнятих у певній галузі (або у фірмі); у складі такої профспілки переважають некваліфіковані або напівкваліфіковані працівники.

Отраслевой профсоюз – профсоюз, приймаючий в свої ряди всіх робочих, зайнятих в одній галузі (або в фірмі); в складі такого профсоюзу переважають некваліфіковані або напівкваліфіковані працівники.

Industrial union is a labor union which accepts as members all workers employed in a particular industry (or by a firm).

Галузеве регулювання – традиційний вид регулювання, заснований на тому, що уряд контролює ціни на продукцію окремих галузей і послуги, що надаються цими галузями.

Отраслевое регулирование – традиційний вид регулювання, заснований на тому, що уряд контролює ціни на продукцію окремих галузей і послуги, що надаються цими галузями.

Industrial regulation is the older and more traditional type of regulation in which government is concerned with the prices charged and the services provided the public in specific industries.

Гнучкий валютний курс – курс валюти, який визначається попитом і пропозицією іноземних грошей і який може вільно підвищуватися або знижуватися.

Гибкий валютный курс – курс валюти, який визначається попитом і пропозицією іноземних грошей і який може вільно підвищуватися або знижуватися.

Flexible exchange rate is a rate of exchange determined by the international demand and supply of a nation's money; a rate free to rise or fall (to float).

Гомогенна (однорідна) олігополія – олігополія, у якій фірми виробляють стандартизовані товари.

Гомогенная (однородная) олигополия – олігополія, у якій фірми виробляють стандартизовані товари.

Homogeneous oligopoly is an oligopoly in which the firms produce a standardized product.

Горизонтальне злиття – злиття кількох фірм, що виробляють один і той же виріб, у єдину фірму.

Горизонтальное слияние – слияние нескольких фирм, производящих одно и то же изделие, в единую фирму.

Horizontal merger is the merger into a single firm of two firms producing the same product and selling it in the same geographical market.

Господарський механізм – система використання економічних законів, розв'язання соціально-економічних суперечностей, реалізації відносин власності, передусім на засоби виробництва, забезпечення всебічного розвитку людини, узгодження економічних інтересів усіх суб'єктів суспільного виробництва.

Хозяйственный механизм – система использования экономических законов, решения социально-экономических противоречий, реализации отношений собственности, прежде всего на средства производства, обеспечение всестороннего развития человека, согласования экономических интересов всех субъектов общественного производства.

Economic mechanism is a system of using economic laws, solving social and economic contradictions realization of property relations.

Глобальні проблеми – проблеми, пов'язані з природними й антропогенними явищами, породженими розвитком сучасної цивілізації, які мають загальнопланетарний характер як за масштабами та значенням, так і за способами вирішення.

Глобальные проблемы – проблемы, связанные с природными и антропогенными явлениями, порожденными развитием современной цивилизации, которые имеют обще планетарный характер как по масштабам и значению, так и по способам решения.

Global problems are the problems associated with natural and man-made phenomena generated by the development of modern civilization.

Гранична корисність – додаткова корисність, задоволення, одержуване людиною від споживання ще однієї одиниці конкретного блага.

Предельная полезность – дополнительная полезность, удовлетворение, получаемое человеком от потребления еще одной единицы конкретного блага.

Marginal utility is the additional value, luxury of a man from the consumption of one more unit of a particular good.

Граничні витрати – витрати необхідні для випуску додаткової одиниці продукції найефективнішим (найдешевшим) чином; приріст витрат у результаті виробництва однієї додаткової одиниці продукції. Граничні витрати показують, скільки коштує для фірми збільшення обсягу випуску

продукції на одиницю. Їх можна обчислити, виходячи як із змінних, так і з загальних витрат.

Предельные издержки – затраты необходимы для выпуска дополнительной единицы продукции наиболее эффективным (дешевым) образом; прирост издержек в результате производства одной дополнительной единицы продукции. Предельные издержки показывают, сколько стоит для фирмы увеличение объема выпуска продукции на единицу. Их можно вычислить, исходя как из переменных, так и общих расходов.

Marginal cost are costs required to produce an additional unit of product the most effective (cheapest) way; are a growth of cost as a result of production of one additional unit. Marginal cost shows how much it costs for the company to increase production per unit.

Графік заощаджень – графік, що показує обсяг запланованих домогосподарствами заощаджень (тобто засобів, не призначених для витрат на придбання споживчих товарів) при різних рівнях доходу після сплати податків.

График сбережений – график, показывающий объем планируемых домохозяйствами сбережений (то есть средств, не предназначенных для расходов на покупку потребительских товаров) при разных уровнях дохода после уплаты налогов.

Chart of savings is a schedule which shows the amounts households plan to save (plan not to spend for consumer goods), at different levels of disposable income.

Графік споживання – графік, що показує динаміку витрат домогосподарств на споживчі товари при різних рівнях доходу після сплати податків.

График потребления – график, показывающий динамику расходов домохозяйств на потребительские товары при разных уровнях дохода после уплаты налогов.

Chart of consumption is a schedule showing the amounts households plan to spend for consumer goods at different levels of disposable income.

Гроші – особливий товар, який є загальним еквівалентом (рівноцінністю) при обміні товарів, їхньою формою вартості.

Деньги – особый товар, который является всеобщим эквивалентом (равноценностью) при обмене товаров, их формой стоимости.

Money is a special goods that is the total equivalent in the exchange of goods.

Гроші як міра вартості служать еквівалентом вартості всіх товарів.

Деньги как мера стоимости служат эквивалентом стоимости всех товаров.

Money as a measure of value serves as the equivalent of value of all goods.

Гроші як засіб нагромадження виступають як резерв багатства, регулюють грошовий обіг.

Деньги как средство накопления выступают в качестве резерва богатства, регулируют денежное обращение.

Money as a mean of accumulating acts as a reserve of wealth and regulates money circulation.

Гроші як засіб обігу служать посередником при обміні, стимулюють обмін товарів.

Деньги как средство обращения служат посредником при обмене, стимулируют обмен товаров.

Money as a mean of circulation serves in the exchange as a mediator and stimulates the exchange of goods.

Гроші як засіб платежу забезпечують погашення боргових зобов'язань.

Деньги как средство платежа обеспечивают погашение долговых обязательств.

Money as mean of payment provides the repayment of the debt.

Грошовий капітал – капітал, нагромаджений суб'єктами підприємницької діяльності і неприбуткової діяльності, виражений у наявності резервів грошових коштів, які можуть бути використані для поповнення основних фондів, вдосконалення технології виробництва, на розвиток соціальних програм з метою підвищення ефективності діяльності та піднесення матеріального добробуту населення. Функціональна форма промислового капіталу, яка існує у грошовій формі і приносить додаткову вартість.

Денежный капитал – капитал, накопленный субъектами предпринимательской деятельности и неприбыльной деятельности, выраженный в наличии резервов денежных средств, которые могут быть использованы для пополнения основных фондов, совершенствования технологии производства, на развитие социальных программ с целью повышения эффективности деятельности и подъем материального благосостояния населения. Функциональная форма промышленного капитала, которая существует в денежной форме и приносит дополнительную стоимость.

Money capital is capital accumulated by business entities and non-profit activities, expressed in the presence of reserve funds that can be used to replenish fixed assets, improving production technology, the development of social programs to improve business performance and growth of material welfare of population. Functional form of industrial capital that exists in the form of money and brings added value.

Грошовий мультиплікатор – частина надлишкових резервів, яку система комерційних банків може використовувати для збільшення маси грошей в обігу та суми безстрокових вкладів шляхом надання нових позик (або скуповування цінних паперів), дорівнює одиниці, поділеній на обов'язковий резерв.

Денежный мультипликатор – часть избыточных резервов, которую система коммерческих банков может использовать для увеличения массы денег в обращении и суммы бессрочных вкладов путем предоставления новых займ (или скупки ценных бумаг), равен единице, деленной на обязательный резерв.

Monetary multiplier is the multiple of its excess reserves by which the banking system can expand demand deposits and thus the money supply by making new loans (or buying securities) and equal to 1 divided by the required reserve ratio.

Грошовий обіг – безперервний рух грошей і виконання ними функцій засобів обігу й платежу.

Денежное обращение – непрерывное движение денег и выполнения ими функций средств обращения и платежа.

Money circulation is a continuous movement of money and exercising functions as means of circulation and payment.

Грошовий ринок – ринок, на якому попит на гроші та пропозиція грошей визначають відсоткову ставку (або рівень відсоткових ставок).

Денежный рынок – рынок, на котором спрос на деньги и предложение денег определяют процентную ставку (или уровень процентных ставок).

Money market is a market in which the demand and the supply of money determine the interest rate (or the level of interest rates) in the economy.

Грошова система – форма організації грошового обігу, що історично склалася в країні й закріплена національним законодавством. Складові елементи: грошова одиниця країни, масштаб цін, види грошових знаків, порядок емісії та вилучення грошей з обігу, порядок обміну національної валюти на іноземну, регулювання валютного курсу, державне регулювання грошового обігу.

Денежная система – форма организации денежного обращения, исторически сложившейся в стране и закреплённая национальным законодательством. Составные элементы: денежная единица страны, масштаб цен, виды денежных знаков, порядок эмиссии и изъятия денег из обращения, порядок обмена национальной валюты на иностранную, регулирование валютного курса, государственное регулирование денежного обращения.

Monetary system is a form of the organization of money circulation, which was historically occurred in the country and is laid down by national legislation. The component elements are: the country's currency, the scale of prices, types of currency, the order of issue and withdrawal of money from circulation, the procedure for exchanging national currency into foreign, exchange rate, government regulation of money circulation.

Двостороння монополія – ринок, на якому єдиному продавцеві (монополії) протистойть єдиний покупець (монопсонія).

Двусторонняя монополия – рынок, на котором единственному продавцу (монополии) противостоит единственный покупатель (монопсония).

Bilateral monopoly is a market in which there is a single seller (monopoly) and a single buyer (monopsony).

Девальвація – офіційне зменшення золотого вмісту грошової одиниці чи зниження курсу національної валюти щодо золота, срібла, певної іноземної валюти; зменшення законодавчо встановленої вартості валюти.

Девальвация – официальное снижение золотого содержания денежной единицы или снижение курса национальной валюты по отношению к золоту, серебру, определенной иностранной валюте; уменьшение законодательно установленной стоимости валюты.

Devaluation is a formal reduction of the gold content of the currency or devaluation of the national currency against gold, silver, certain foreign currency; decrease legally established value of the currency.

Дезінфляція – м'яка форма дефляції для обмеження інфляції без збільшення рівня безробіття. Серед дезінфляційних заходів можна виділити: обмеження споживчих витрат шляхом підвищення відсоткової ставки, встановлення обмежень на укладення договорів про покупки в кредит і введення контролю за цінами на дефіцитні товари. Дезінфляція – це зниження темпів зростання інфляції або повне його припинення.

Дезинфляция – мягкая форма дефляции с целью ограничить инфляцию без увеличения уровня безработицы. Среди дезинфляционных мер можно назвать: ограничение потребительских расходов путем повышения

процентної ставки, установлення обмежень на заключення договорів о покупках в кредит і введення контролю над цінами на дефіцитні товари. Дезинфляція – це зниження темпів росту інфляції або повне її припинення.

Disinflation is a mild form of deflation in order to limit inflation without increasing unemployment. Disinflation measures include: limiting consumer spending by raising interest rates, limitations on conclusion of contracts for purchases on credit and the introduction of price controls on scarce goods. Disinflation is a decrease in the rate of inflation or its complete cessation.

Демпінг – продаж товарів нижче їхньої собівартості в іншій країні.

Демпинг – продажа товаров ниже их себестоимости в другой стране.

Dumping is the sale of products below cost in a foreign country or below the prices charged at home.

Державний борг – загальна сума заборгованості держави, яка складається з усіх випущених і непогашених боргових зобов'язань держави, включаючи боргові зобов'язання держави, що вступають в дію в результаті виданих гарантій за кредитами, або зобов'язань, що виникають на підставі законодавства або договору; загальний розмір заборгованості уряду власникам державних цінних паперів, який дорівнює сумі минулих бюджетних дефіцитів (мінус бюджетні надлишки).

Государственный долг – общая сумма задолженности государства, которая состоит из всех выпущенных и непогашенных долговых обязательств государства, включая долговые обязательства государства, которые вступают в действие в результате выданных гарантий по кредитам, или обязательств, возникающих на основании законодательства или договора; общий размер задолженности правительства владельцам государственных ценных бумаг, равный сумме прошлых бюджетных дефицитов (минус бюджетные излишки).

Public debt is the total debt of the state, which consists of all issued and unpaid debt obligations of the state, including state debt obligations that will take effect as a result of guarantees issued for loans or obligations arising under legislation or agreement; total amount of government debt to holders of government securities, which is the sum of past budget deficits (minus surpluses budget).

Державний кредит – кредит, наданий державою юридичним особам з державною користю. Як економічна категорія “державний кредит” поєднує в собі фінансові та кредитні відносини. Як ланка фінансової системи він обслуговує формування і використання централізованих грошових фондів

держави. Це зумовлюється тим, що державний кредит – це відносини вторинного розподілу ВВП; грошові відносини, що виникають між державою та юридичними й фізичними особами у зв'язку з мобілізацією тимчасово вільних коштів у розпорядження органів державної влади та їх використанням на фінансування державних витрат. Основними формами державного кредиту є позики та казначейські зобов'язання.

Государственный кредит – кредит, предоставленный государством юридическим лицам с государственной пользой. Как экономическая категория “государственный кредит” сочетает в себе финансовые и кредитные отношения. Как звено финансовой системы он обслуживает формирование и использование централизованных денежных фондов государства. Это обусловлено тем, что государственный кредит – это отношения вторичного распределения ВВП; денежные отношения, возникающие между государством и юридическими и физическими лицами в связи с мобилизацией временно свободных средств в распоряжение органов государственной власти и их использованием на финансирование государственных расходов. Основными формами государственного кредита являются займы и казначейские обязательства.

State loan is a loan provided by the state legal entities with public benefit. As an economic category the “state loan” combines financial and credit relations. As a part of financial system it serves the formation and use of centralized funds of the state. This is caused by the fact that the public loan is the relationship of the secondary distribution of GDP; monetary relations that arise between the state and enterprises and individuals in connection with the mobilization of temporarily free funds available of public authorities and their use for financing public spending. Main forms of loan are loans and treasury notes.

Державний сектор – частина економіки країни, повністю контрольована державою.

Государственный сектор – часть экономики страны, полностью контролируемая государством.

Public sector is a part of the economy which contains all government entities.

Державні закупівлі – грошові платежі органів влади, за які держава одержує товари або послуги поточного виробництва; витрати всіх держав на кінцеві товари та послуги.

Государственные закупки – денежные платежи органов власти, за которые государство получает товары или услуги текущего производства; расходы всех государств на конечные товары и услуги.

Government purchases are disbursements of money by government for which government receives a currently produced good or service in return; the expenditures of all governments in the economy for final goods and services.

Детермінанти попиту – фактори, крім ціни, що впливають на попит товарів або послуг.

Детерминанты спроса – факторы, помимо цены, влияющие на спрос товаров или услуг.

Determinants of demand are factors other than its price, which determine the quantities demanded of a good or service.

Детермінанти пропозиції – фактори, крім ціни, що впливають на пропозицію товарів або послуг.

Детерминанты предложения – факторы, помимо цены, влияющие на предложение товаров или услуг.

Determinants of supply are factors other than its price which determine the quantities supplied of a good or service.

Детермінанти сукупного попиту – фактори, як споживання, інвестиції, видатки органів влади й чистий експорт, здатні вплинути на розміщення кривої сукупного попиту, якщо їхні параметри зміняться.

Детерминанты совокупного спроса – факторы, как потребление, инвестиции, расходы органов власти и чистый экспорт, способные повлиять на расположение кривой совокупного спроса, если их параметры изменятся.

Determinants of aggregate supply are factors such as input prices, productivity and the legal-institutional environment which, if they change, shift the aggregate supply curve.

Детермінанти сукупної пропозиції – фактори, як ціни виробничих ресурсів, продуктивність і законодавчо-правова база, здатні вплинути на розміщення кривої сукупної пропозиції, якщо їхні параметри зміняться.

Детерминанты совокупного предложения – факторы, как цены производственных ресурсов, производительность и законодательно-правовая база, способные повлиять на расположение кривой совокупного предложения, если их параметры изменятся.

Determinants of aggregate demand are factors such as consumption spending, investment, government spending, and net exports which, if they change, shift the aggregate demand curve.

Дивіденд – доход, який отримує власник акції; частина прибутку акціонерного товариства, яка щорічно розподіляється між його акціонерами, залежно від кількості придбаних акцій.

Дивиденд – доход, который получает владелец акции; часть прибыли акционерного общества, которая ежегодно распределяется между его акционерами, в зависимости от количества приобретенных акций.

Dividend is an income received by the owner of shares.

Диференційна рента – додатковий прибуток, що виникає незалежно від форми власності на землю внаслідок монополії на неї як на об'єкт господарювання. Розрізняють дві форми диференційної ренти – першу та другу. Перша диференційна рента є додатковим чистим доходом, який одержують у результаті продуктивнішої праці на кращих за родючістю та місцезнаходженням землях. Друга диференційна рента виникає в результаті підвищення продуктивності землі на основі використання ефективніших засобів виробництва, тобто додаткових вкладень у землю.

Дифференциальная рента – дополнительный доход, возникающий независимо от формы собственности на землю вследствие монополии на нее как на объект хозяйствования. Различают две формы дифференциальной ренты – первую и вторую. Первая дифференциальная рента является дополнительным чистым доходом, который получают в результате продуктивного труда на лучших по плодородию и местонахождению землях. Вторая дифференциальная рента возникает в результате повышения производительности земли на основе использования эффективных средств производства, то есть дополнительных вложений в землю.

Differential rent is a bonus income due to the monopoly on land as the object of management.

Державне регулювання економіки (ДРЕ) – комплексний, системний вплив держави на розвиток суспільного виробництва з метою його стабілізації та пристосування до умов, що постійно змінюються. Необхідність ДРЕ зумовлена неспроможністю механізму ринкового саморегулювання вирішити низку кардинальних проблем розвитку економічної системи, пов'язаних з НТР, екологією, зростанням ролі особистого фактора в економіці, посиленням монополістичних тенденцій, загостренням суперечностей капіталізму в цілому. Окремо регулюються підприємництво, ринок робочої сили, ціни, розподіл доходів населення, зовнішньоекономічні зв'язки тощо.

Государственное регулирование экономики (ГРЭ) – комплексное, системное влияние государства на развитие общественного производства с

целью его стабилизации и приспособления к постоянным изменениям. Необходимость ГРЭ обусловлена неспособностью механизма рыночного саморегулирования решить ряд кардинальных проблем развития экономической системы, связанных с НТР, экологией, ростом роли личного фактора в экономике, усилением монополистических тенденций, обострения противоречий капитализма в целом. Отдельно регулируются предпринимательство, рынок рабочей силы, цены, распределение доходов, внешнеэкономические связи и т. д..

State regulation of economy is a comprehensive, systematic state influence on the development of social production with the aim to stabilize and adjust to conditions that change constantly.

Дефіцит – сума, на яку обсяг попиту на продукт перевищує обсяг пропозиції за певних (нижчих за рівноважні) цін.

Дефицит – сумма, на которую объем спроса на продукт превышает объем предложения при определенных (ниже равновесных) ценах.

Shortage is the amount by which the quantity demand of a product exceeds the quantity supply at a particular (below-equilibrium) price.

Дефлювання – розрахунок реального валового внутрішнього продукту шляхом зменшення вартості ВВП, виробленого в році, коли рівень цін був вищим, ніж у базовому.

Дефлирование – расчет реального валового внутреннего продукта путем уменьшения стоимости ВВП, произведенного в году, когда уровень цен был выше, чем в базовом.

Deflating is finding the real gross domestic product by decreasing the dollar value of the GDP for a year in which prices were higher than in the base year.

Дефляція – зменшення різними заходами фінансового і економічного характеру кількості наявних в обігу паперових грошей і нерозмінних банкнот, з метою підвищення їх купівельної вартості, зменшення рівня товарних цін, боротьби з бюджетним дефіцитом і т. д.; зниження загального (середнього) рівня цін в економіці країни.

Дефляция – уменьшение различными способами финансового и экономического характера количества имеющихся в обращении бумажных денег и неизменных банкнот, с целью повышения их покупательной стоимости, уменьшение уровня товарных цен, борьбы с бюджетным дефицитом и т. д.; снижение общего (среднего) уровня цен в экономике страны.

Deflation is a decrease in various measures of financial and economic nature number of available in the circulation of paper money and unchangeable banknotes, in order to increase their purchasing value, decrease in the level of

commodity prices, struggle with budget deficits etc; reducing the overall (average) price level in the economy of country.

Дискримінація – практика більш жорсткого поводження з окремими людьми та групами під час наймання на роботу, обмеженого надання доступу до конкретних робочих місць, навчання та підвищення кваліфікації, просування по службі, установлення рівня оплати або умов праці, незважаючи на те, що вони мають рівну кваліфікацію, рівень освіти, трудові навички та досвід, як і решта працівників.

Дискриминация – практика более жесткого обращения с отдельными людьми и группами при найме на работу, ограниченного предоставления доступа к конкретным рабочим местам, обучении и повышении квалификации, продвижении по службе, установлении уровня оплаты или условий труда, несмотря на то, что они имеют равную квалификацию, уровень образования, трудовые навыки и опыт, как и остальные работники.

Discrimination is according individuals or groups inferior treatment in hiring, occupational access, education and training, promotion, wage rates, or working conditions, even though they have the same abilities, education and skills, and work experience as other workers.

Диференціація продукції – фізичні або інші відмінності між товарами різних фірм, що викликають в індивідуальних покупців перевагу товарів однієї фірми перед товарами інших фірм (за умови, що продавці продають їх за однаковою ціною).

Дифференциация продукции – физические или иные различия между товарами разных фирм, вызывающие у индивидуальных покупателей предпочтение товаров одной фирмы перед товарами других фирм (при условии, что продавцы продают их по одинаковой цене).

Product differentiation is a strategy in which one firm's product is distinguished from competing products by means of its design, related services, quality, location or other attributes (except price).

Диференційована олігополія – олігополія, у якій фірми виробляють диференційований товар.

Дифференцированная олигополия – олигополия, в которой фирмы производят дифференцированный товар.

Differentiated oligopoly is an oligopoly in which the firms produce a differentiated product.

Довготривала конкурентна рівновага – стан (ситуація) при якому ціна, за якої фірма, що діє в умовах чистої конкуренції, у довготривалому

періоді не одержує економічного прибутку й не зазнає збитків, а загальні обсяги попиту та пропозиції рівні; умова, за якої ціна дорівнює мінімальним довгостроковим середнім витратам виробництва продукту.

Долговременное конкурентное равновесие – состояние (ситуация) при котором цена, при которой фирма, действующая в условиях чистой конкуренции, в долговременном периоде не получает экономическую прибыль и не несет убытки, а общие объемы спроса и предложения равны; условие, при котором цена равна минимальным долгосрочным средним издержкам производства продукта.

Long-term competitive equilibrium is a state (situation) in which the price at which the firm operates under conditions of pure competition, in the long-term does not receive economic profits, but not incurs losses and the total demand and supply are equal; condition in which the price is equal to minimum long-term average cost of production of product.

Додана вартість – це вартість, яка додається в процесі виробництва товарів до вартості сировини, матеріалів, палива на кожній стадії руху товарів від виробника до споживача. Це вартість, що характеризується різницею між вартістю продукції (послуг), створеної й реалізованої певним підприємством, та вартістю затрат на придбання й переробку сировини і матеріалів. Це вартість, яка прирощена на підприємстві.

Добавленная стоимость – это стоимость, которая добавляется в процессе производства товаров к стоимости сырья, материалов, топлива на каждой стадии движения товаров от производителя к потребителю. Это стоимость, которая характеризуется разницей между стоимостью продукции (услуг), созданной и реализованной данным предприятие, и стоимостью затрат на приобретение и переработку сырья и материалов. Это стоимость, приращенная на предприятии.

Value added is the value that is added in production process of goods to the value of raw, materials, fuels at every stage of the movement of goods from producer to consumer. This value, which is characterized by the difference between values of goods (services), created and implemented by some enterprise and the value of cost of acquisition and processing of raw and materials. This is value that the enterprise adds.

Додаткова праця – праця, затрачена працівниками суспільного виробництва на створення додаткового продукту.

Дополнительный труд – труд, затраченный работниками общественного производства на создание прибавочного продукта.

Additional work is a work, which is spent by workers on sphere social production to create the additional product.

Додатковий робочий час – частина робочого часу, протягом якого створюється додатковий продукт у сфері матеріального виробництва.

Дополнительное рабочее время – часть рабочего времени, в течение которого создается дополнительный продукт в сфере материального производства.

Additional working time is a part of working time during which an additional product in material production is created.

Додаткові витрати – додаткові виробничі непередбачені планом видатки, зумовлені зміною кон'юнктури ринку, зростанням цін, транспортними витратами тощо.

Дополнительные расходы – дополнительные производственные непредвиденные планом расходы, обусловленные изменением конъюнктуры рынка, ростом цен, транспортными расходами и т. д..

Additional costs are an additional and not planned production costs, which exist because of changes in market conditions, transport costs etc.

Досконала конкуренція (чиста, ідеальна) присутня на ринку однойменних, взаємозамінних товарів і передбачає наявність великої кількості дрібних продавців, жоден із яких неспроможний суттєво вплинути на ціну та масштаб продажу.

Совершенная конкуренция (чистая, идеальная) имеет место на рынке одноименных, взаимозаменяемых товаров и предполагает наличие большого количества мелких продавцов, ни один из которых неспособен существенно повлиять на цену и масштаб продаж.

Perfect competition requires a large number of small sellers at the market of interchangeable products.

Доход громадян – дохід, що формується в основному за рахунок грошових надходжень: одержання заробітної плати, пенсій, стипендій, дивідендів, доходу від підприємницької діяльності.

Доход граждан – доход, формирующейся в основном за счет денежных поступлений: получение заработной платы, пенсий, стипендий, дивидендов, дохода от предпринимательской деятельности.

An income of citizens is an income that forms mainly due to cash inflows: receive of wages, pensions, stipends, dividends, income from business activities.

Економікс – суспільна, економічна наука про використання обмежених ресурсів або управління ними для максимального задоволення потреб людей. Стержнем є проблема оптимальності, ефективності виробництва, розподілу, обміну та споживання, пошук шляхів збільшення внесків кожного індивіда або економічного суб'єкта в результативність суспільного виробництва, збільшення інтересів для прискорення економічного прогресу.

Экономикс – общественная, экономическая наука об использовании ограниченных ресурсов или управления ими для максимального удовлетворения потребностей людей. Стержнем есть проблема оптимальности, эффективности производства, распределения, обмена и потребления, поиск путей увеличения вклада каждого индивидуума или экономического субъекта в результативность общественного производства, увеличение интересов для ускорения экономического прогресса.

Economics is a social, economic science about maximum positive management of limited resources to meet the needs of people. The main problem is the issue of optimality, efficiency of production, distribution, exchange and consumption, finding ways of increasing the contributions of every individual.

Економічна ефективність – відношення між витратами рідкісних ресурсів і виробленим у результаті їх використання обсягом товарів або послуг; виробництво продукту певної вартості при найменших витратах ресурсів; досягнення найбільшого обсягу виробництва товарів або послуг із застосуванням ресурсів певної вартості.

Экономическая эффективность – отношение между затратами редких ресурсов и производимым в результате их использования объемом товаров или услуг; производство продукта определенной стоимости при наименьших затратах ресурсов; достижение наибольшего объема производства товаров или услуг с применением ресурсов определенной стоимости.

Economic efficiency is obtaining the socially optimal amounts of goods and services using minimum necessary resources; entails both productive efficiency and allocate efficiency.

Економічна категорія – узагальнене поняття, яке виражає істотні сторони економічних явищ і процесів, відбиває глибинні процеси економічного розвитку. Економічні категорії бувають двох видів: вічні та історичні.

Экономическая категория – обобщающее понятие, которое выражает существенные стороны экономических явлений и процессов, отражает глубинные процессы экономического развития. Экономические категории бывают двух видов: вечные и исторические.

Economic category is a generalizing concept that expresses the essential side of economic phenomena and processes; also it reflects the underlying processes of economic development. Economic categories can be eternal and historical.

Економічна модель – спрощена картина дійсності; абстрактне узагальнення.

Экономическая модель – упрощенная картина действительности; абстрактное обобщение.

Economic model is a simplified picture of economic reality; an abstract generalization.

Економічна політика – комплекс господарських цілей і заходів держави, які забезпечують вирішення довготермінових (стратегічних), середньо термінових (тактичних), короткотермінових (оперативних) завдань розвитку суспільного виробництва, економічної системи та інтересів розширеного відтворення. Базується на теоретично-методологічних засадах економічної теорії, насамперед політекономії.

Экономическая политика – комплекс хозяйственных целей и мероприятий государства, которые обеспечивают решение долгосрочных (стратегических), среднесрочных (тактических), краткосрочных (оперативных) задач развития общественного производства, экономической системы и интересов расширенного воспроизводства. Базируется на теоретико-методологических принципах экономической теории, прежде всего политэкономии.

Economic policy is a set of economic aims and activities of the state, which provides the decision of long (strategic), medium (tactical) and short-term (operational) tasks of social production and economic system. It is based on theoretical and methodological principles of economic theory (especially political economy).

Економічна рента – ціна за використання землі та інших природних ресурсів, пропозиція яких постійна.

Экономическая рента – цена за использование земли и других естественных ресурсов, предложение которых постоянно.

Economic rent is a price paid for the use of land and other natural resources, the supply of which is fixed (perfectly inelastic).

Економічна теорія – наука про основні закономірності розвитку економічної системи, поведінку людини і груп людей у виробництві, розподілі та споживанні життєвих благ з метою задоволення потреб при

обмежених (рідкісних) ресурсах, що породжує проблему економічного вибору і конкуренцію за їх використання. Це наука, яка вивчає економічні закони і економічні відносини.

Экономическая теория – наука об основных закономерностях развития экономической системы, поведении человека и групп людей в производстве, распределении и потреблении жизненных благ с целью удовлетворения потребностей при ограниченных (редких) ресурсах, что порождает проблему экономического выбора и конкуренцию за их использование. Это наука, которая изучает экономические законы и экономические отношения.

Economic theory is the science of the basic laws of development of the economic system, human behavior and groups of people in the production, in distribution and in consumption of goods to meet the needs with limited (rare) resources, which raises the problem of economic choice and competition for their use. It is the science that studies the economic laws and economic relations.

Економічне зростання – зміна результатів функціонування економіки; збільшення виробничих потужностей у результаті збільшення обсягу використовуваних факторів виробництва або вдосконалення техніки й технології; збільшення або реального обсягу продукції (ВВП), або реального обсягу продукції на душу населення.

Экономический рост – изменение результатов функционирования экономики; увеличение производственных мощностей в результате увеличения объема используемых факторов производства или совершенствования техники и технологии; увеличение либо реального объема продукции (ВВП), либо реального объема продукции на душу населения.

Economic growth is a change the results of the economy; an increase in production capacity as a result of increasing factors of production that used or improved appliances and technologies; an increase in real output (GDP) or real output per person.

Економічний базис – сукупність історично визначених економічних відносин (техніко-економічних і суспільно-економічних), які становлять економічну структуру суспільства; сукупність виробничих відносин між людьми, що відповідають певному ступеню розвитку продуктивних сил суспільства.

Экономический базис – совокупность исторически определенных экономических отношений (технико-экономических и общественно-экономических), которые составляют экономическую структуру общества; совокупность производственных отношений между людьми, соответствующие определенной степени развития производительных сил общества.

Economic basis is a set of historically defined economic relations (technical, economic and socio-economic), which are an economic structure of society; set of relationships among people who correspond to a certain stage of development of the productive forces of society.

Економічний інтерес – реальний, зумовлений економічними відносинами та принципами економічної вигоди мотив і стимул соціальних дій людей щодо задоволення потреб.

Экономический интерес – реальный, обусловленный экономическими отношениями и принципами экономической выгоды мотив и стимул социальных действий людей по удовлетворению потребностей.

Economic interest is a real, caused by economic relations and economic principle motive and incentive benefits of social actions to meet the needs of people.

Економічний закон нагромадження характеризує об'єктивні зв'язки між збільшенням та якісним удосконаленням структури нагромадження, зростанням на цій основі суспільної продуктивності праці та збільшенням національного багатства, його якості та підвищення життєвого рівня населення.

Экономический закон накопления характеризует объективные связи между увеличением и качественным совершенствованием структуры накопления, ростом на этой основе общественной производительности труда и увеличением национального богатства, его качества и повышения жизненного уровня населения.

Economic law of accumulation characterizes the relationship between objective increases and qualitative improvement of the structure of accumulation.

Економічний принцип – теоретичне узагальнення, що містить допущення, усереднення, яке відображає певні тенденції розвитку економічної системи; узагальнення мотивів і практики економічної поведінки індивідів та інститутів.

Экономический принцип – теоретическое обобщение, содержащие допущение, усреднение, которое отражает определенные тенденции развития экономической системы; обобщение мотивов и практики экономического поведения индивидуумов и институтов.

Economic principle is the theoretical generalization that includes assumptions, averaging that reflects certain tendencies of development of the economic system; generalization of the motives and practices of economic behavior of individuals and institutions.

Економічні витрати – витрати, які повинна понести фірма для отримання ефекту від ресурсів; частина виручки, яку фірма повинна спрямувати на придбання ресурсів і забрати від альтернативних напрямків використання.

Экономические издержки – затраты, которые должна понести фирма для получения эффекта от ресурсов; часть выручки, которую фирма должна направить на приобретение ресурсов и отвлечь от альтернативных направлений использования.

Economic costs are a payment which must be made to obtain and retain the services of a resource; an income a firm must provide to a resource supplier to attract the resource away from an alternative use.

Економічні відносини – відносини, що об'єктивно складаються між людьми, які беруть участь у суспільному виробництві, з приводу виробництва, розподілу, обміну й споживання засобів та результатів праці.

Экономические отношения – отношения, которые объективно складываются между людьми, участвующими в общественном производстве, по поводу производства, распределения, обмена и потребления средств и результатов труда.

Economic relations are the relations that are objectively created between people, who participate in social production apropos the production, distribution, exchange and consumption of means and results of labor.

Економічні закони – внутрішньо необхідні, сталі й істотні зв'язки між протилежними сторонами, властивостями економічних явищ і процесів, елементами економічної системи. Розкривають сутність та об'єктивність суспільного виробництва. Це насамперед закони еволюції виробничих відносин у їхньому взаємозв'язку з розвитком продуктивних сил.

Экономические законы – внутренне необходимые, устойчивые и существенные связи между противоположными сторонами, свойствами экономических явлений и процессов, элементами экономической системы. Раскрывают сущность и объективность общественного производства.

Economic laws are internally necessary relationships between the opposite sides (the properties of economic phenomena). They reveal the essence and the objectivity of social production. It is primarily the laws of evolution of industrial relations in their relationship with the development of productive forces.

Економічні ресурси – сукупність ресурсів, які використовуються в господарській діяльності для виробництва, обміну, розподілу та споживання матеріальних і духовних благ, задоволення зростаючих потреб

населення. Економічні ресурси поділяють на природні (сировинні, геофізичні), трудові, капітальні (основні фонди), оборотні засоби (матеріали), фінансові, інформаційні.

Экономические ресурсы – совокупность ресурсов, которые используются в хозяйственной деятельности для производства, обмена, распределения и потребления материальных и духовных благ, удовлетворения растущих потребностей населения. Экономические ресурсы делятся на природные (сырьевые, геофизические), трудовые, капитальные (основные фонды), оборотные средства (материалы), финансовые, информационные.

Economic resources are a set of resources which are used in the business for production, exchange, distribution and consumption of material and spiritual values, to serve the growing needs of the population. Economic resources are divided into natural (raw, geophysical), labor, capital (fixed assets), current assets (materials), financial, information.

Економічні суперечності об'єктивно властиві господарським явищам і процесам; форма зв'язків і відносин між протилежними їхніми сторонами, одна з найпотужніших рушійних сил економічної системи, джерело її саморуху, вираження істинності речей. Кожна суперечність проходить у своєму розвитку п'ять етапів: тотожність, відмінність, протилежність, конфлікт і розв'язання, що означає перехід у вищу форму руху.

Экономические противоречия объективно присущие хозяйственным явлениям и процессам; форма связей и отношений между противоположными их сторонами, одна из мощнейших движущих сил экономической системы, источник ее самодвижения, выражения истинности вещей. Каждое противоречие проходит в своем развитии пять этапов: тождество, различие, противоположность, конфликт и решение, что означает переход в высшую форму движения.

Economic contradictions are the contradictions, which are inherent in economic phenomena and processes; the form of relations between opposing sides of economic process, economic contradictions is one of the most powerful driving forces of economic system. Each development of new conflict has five stages: identity, difference, contrast, conflict and resolution, which means transition to a higher form of motion.

Експорт – вивезення товарів за кордон, реалізація їх іноземним покупцям або на світовому ринку.

Экспорт – вывоз товаров за границу, реализация их иностранным покупателям или на мировом рынке.

Export is exporting goods abroad.

Експортна квота – встановлений обсяг виробництва та поставок на експорт певних товарів. Різновид заходів регулювання зовнішньоекономічної діяльності, які використовують державні та міжнародні органи для обмеження виробництва й експорту товарів; показник, що відображає значення зовнішньої торгівлі для країни й визначається як частка експорту (включаючи експорт послуг) у ВВП.

Экспортная квота – установленный объем производства и поставок на экспорт определенных товаров. Разновидность мер регулирования внешнеэкономической деятельности, использующих государственные и международные органы для ограничения производства и экспорта товаров; показатель, отражающий значение внешней торговли для страны и определяется как доля экспорта (включая экспорт услуг) у ВВП.

Export quota is the quota for production and supply of certain goods for export. This is kind of control measures for companies that use government and international organs to restrict the production and export of goods; an index, which reflects the importance of foreign trade for the country and defined as the share of exports in GDP.

Екстенсивний тип економічного зростання – збільшення обсягів виробництва, що досягається шляхом кількісного приросту факторів виробництва за їхніх незмінних якісних характеристик.

Экстенсивный тип экономического роста – увеличение объемов производства, что достигается путем количественного прироста факторов производства при их неизменных качественных характеристиках.

Extensive type of economic growth is an increase of production achieved by the quantitative growth of production factors.

Еластичність попиту – показник, що показує, на скільки відсотків може змінитися попит на товар на вільному ринку при зміні його ціни на 1 %. Широко використовується для прийняття рішень про рівень та зміну цін.

Эластичность спроса – показатель, который показывает, на сколько процентов может измениться спрос на товар на свободном рынке при изменении его цены на 1 %. Широко используется для принятия решений об уровне и изменении цен.

Flexibility of demand is an index that shows how much percent could change the demand for goods at the free market changing its prices by 1 %.

Еластичність пропозиції – реакція пропозиції на зміну ціни.

Эластичность предложения – реакция предложения на изменение цены.

Flexibility of proposal is a reaction of the proposal to the changing of the prices.

Емісія – вливання грошових коштів у грошовий потік (оборот). Здебільшого використовується при фінансуванні (інвестуванні) підприємства. Державою використовується в разі нестачі грошових коштів в національному обороті або при заміні старої валюти.

Эмиссия – вливание денежных средств в денежный поток (оборот). В основном используется при финансировании (инвестировании) предприятия. Государством используется в случае нехватки денежных средств в национальном обороте или при замене старой валюты.

Emission is an infusion of funds into cash flow.

Емітент цінних паперів – юридична особа, яка від свого імені випускає цінні папери й зобов'язується виконувати обов'язки, що випливають з умов їх випуску.

Эмитент ценных бумаг – юридическое лицо, которое от своего имени выпускает ценные бумаги и обязуется выполнять обязанности, вытекающие из условий их выпуска.

The issuer of securities is a legal entity, who created securities.

Загальна корисність – величина, що відбиває загальну задоволеність індивіда споживанням визначеної кількості блага.

Общая полезность – величина, отражающая общую удовлетворенность индивидуума потреблением определенного количества блага.

Total value is a value that reflects the overall satisfaction of the individual by consumption of a particular quantity of goods.

Закон вартості – загальний економічний закон, який виражає внутрішню необхідні, сталі й суттєві зв'язки між суспільно необхідною працею та цінами товарів за відносної відповідності попиту та пропозиції. Вимагає, щоб обмін на ринку здійснювався на еквівалентній основі.

Закон стоимости – общий экономический закон, выражающий внутренне необходимые, устойчивые и существенные связи между общественно необходимым трудом и ценами товаров за относительного соответствия спроса и предложения. Требуется, чтобы обмен на рынке осуществлялся на эквивалентной основе.

Law of value is a general economic law, that expresses the relationships between social necessary labor and the relative prices of goods under the supply and demand, which are inner needs and they are significant. Law of value demands the exchange market to be carried out on the equivalent basis.

Закон зростання потреб – закон, що виражає внутрішньо необхідні, сталі і суттєві зв'язки між виробництвом і досягнутим рівнем задоволення потреб людей, розвиток яких (зв'язків) сприяє появі нових потреб та засобів їх задоволення. Цей закон характеризує ненаситне бажання людей мати все більше матеріальних благ і послуг, які дають їм насолоду, тобто задовольняють їхні зростаючі потреби.

Закон возрастания потребностей – закон, выражающий внутренне необходимое, устойчивые и существенные связи между производством и достигнутым уровнем удовлетворения потребностей людей, развитие которых (связей) способствует появлению новых потребностей и средств их удовлетворения. Этот закон характеризует неутолимое желание людей иметь все больше материальных благ и услуг, которые дают им наслаждение, то есть удовлетворяют их растущие потребности.

The law of growth needs is a law, which expresses the inner needed, permanent and substantial relations between production and achieved of the level of satisfaction of human needs, the development of which (relations) promotes the emergence of new needs and means to meet them. This law describes the insatiable desire of people for more material goods and services that give them pleasure, meet their growing needs.

Закон грошового обігу – загальний економічний закон (діє в кількох суспільно-економічних формаціях), який виражає об'єктивні зв'язки між кількістю необхідних для обігу грошей, цінами товарів, що підлягають реалізації, і вартістю грошей. Відповідно до видів грошей розрізняють закони обігу повноцінних і паперово-кредитних грошей.

Закон денежного обращения – общий экономический закон (действует в нескольких общественно-экономических формациях), который выражает объективные связи между количеством необходимых для обращения денег, ценами товаров, подлежащих реализации, и стоимостью денег. Согласно с видами денег различают законы обращения полноценных и бумажно-кредитных денег.

Monetary law is a general economic law (valid in several socio-economic formations), which expresses the objective relationship between the amount of money, which is required for circulation, prices of goods and money cost.

Закон попиту – загальний економічний закон, згідно з яким за незмінюваності всіх інших параметрів зниження ціни зумовлює відповідне зростання величини попиту й навпаки, тобто між ціною та попитом існує обернена залежність.

Закон спроса – общий экономический закон, согласно которому при неизменности всех прочих параметров снижение цены обуславливает

соответствующий рост спроса и наоборот, то есть между ценой и спросом существует обратная зависимость.

The law of demand is an overall economic law, which tells us, that price reduction leads to corresponding increase in size of the demand.

Закон пропозиції виражає глибинний зв'язок між змінами цін і кількістю продукції, яку готові виробити підприємства на ринок. Ця залежність прямо пропорційна. Зростання цін зумовлює збільшення обсягів виробництва й навпаки.

Закон предложения выражает глубинную связь между изменениями цен и количеством продукции, которую готовы выработать предприятия на рынок. Эта зависимость прямо пропорциональна. Рост цен приводит к увеличению объемов производства и наоборот.

The law of proposal rising prices leads to increase in production.

Закон спадної корисності характеризує зменшення граничної корисності в міру споживання людиною кожної додаткової одиниці певного товару.

Закон убывающей полезности характеризует уменьшение предельной полезности по мере потребления человеком каждой дополнительной единицы определенного товара.

The law of downward usefulness characterizes the reduction of marginal utility connected with the level of human consumption of each additional unit of a certain product.

Закрита економіка – економіка країни, для якої характерною є відсутність експорту та імпорту товарів і послуг.

Закрытая экономика – экономика страны, для которой характерно отсутствие экспорта и импорта товаров и услуг.

Closed economy is the economy, which is characterized by absence of exports and imports of goods and services.

Закрите акціонерне товариство (ЗАТ) – організаційно-правова форма юридичної особи, у якій в Україні створювались публічні акціонерні товариства в період з 1 жовтня 1991 р. до 30 квітня 2009 р.. Протягом двох років (з 30 квітня 2009 р. до 30 квітня 2011 р.) відкриті акціонерні товариства в Україні змінили найменування на публічне або приватне акціонерне товариство.

Закрытое акционерное общество (ЗАО) – организационно-правовая форма юридического лица, в которой в Украине создавались публичные акционерные общества в период с 1 октября 1991 г. до 30 апреля 2009 г.. В

течение двух лет (с 30 апреля 2009 г. к 30 апреля 2011 г.) открытые акционерные общества в Украине изменили наименование на публичное или частное акционерное общество.

Private company is an organizational-legal form of entity in Ukraine in which the stock exchanges were created in the period from 1 October 1991 to 30 April 2009.

Заощадження – доход після сплати податків, не витрачений на придбання споживчих товарів; дохід після сплати податків без урахування особистих споживчих витрат.

Сбережения – доход после уплаты налогов, не израсходованный на приобретение потребительских товаров; доход после уплаты налогов без учета личных потребительских расходов.

Saving is disposable income not spent for consumer goods; disposable income minus personal consumption expenditures.

Заробітна плата – грошове вираження вартості й ціни товару “робоча сила” та частково результативності її функціонування.

Заработная плата – денежное выражение стоимости и цены товара “рабочая сила” и частично результативности ее функционирования.

Wage is a monetary terms of cost and price of “workforce” and partial efficiency of its functionality.

Засоби виробництва – сукупність предметів та засобів праці, які використовуються людьми в процесі виробництва матеріальних благ і послуг.

Средства производства – совокупность предметов и средств труда, используемых людьми в процессе производства материальных благ и услуг.

Means of production are the totality of work and subjects that people used in the production of material goods and services.

Засоби праці – речі або їх комплекс, за допомогою яких людина виробляє життєві блага, тобто це інструменти та обладнання, машини й устаткування, земля та дороги, виробничі будівлі, споруди тощо.

Средства труда – вещи или их комплекс, с помощью которых человек производит жизненные блага, то есть это инструменты и оборудование, машины, земля и дороги, производственные здания, сооружения и т. д..

Means of labor are the things or complex of things, which are used by a person to produce goods. They are tools and equipment, machinery and equipment, land and roads, industrial buildings, structures and so on.

Земельна рента – дохід, який отримують землевласники, реалізуючи свою власність на землю. В основі лежить нетрудова приватна власність на землю як основний засіб сільськогосподарського виробництва, не пов'язана з підприємницькою діяльністю.

Земельная рента – доход, который получают землевладельцы, реализуя свою собственность на землю. В основе лежит нетрудовая частная собственность на землю как основное средство сельскохозяйственного производства, не связанная с предпринимательской деятельностью.

Land rent is an income, which land owners get selling their land ownership.

Земля – природний ресурс (“дароване благо природи”), що може бути використане для виробництва товарів і послуг.

Земля – природный ресурс (“подаренное благо природы”), что может быть использовано для производства товаров и услуг.

Land is a natural resource (“granted gift of nature”) that can be used to produce goods and services.

Зміна попиту – зміна кількості попиту на товари чи послуги за будь-якого рівня цін.

Изменение спроса – изменение количества спроса на товары или услуги при любом уровне цен.

Change in demand is a change in the quantity demanded of a good or service at every price.

Зміна пропозиції – зміна кількості пропозиції товарів або послуг за будь-якого рівня цін.

Изменение предложения – изменение количества предложения товаров или услуг при любом уровне цен.

Change in supply is a change in the quantity supplied of a good or service at every price.

Змінні витрати охоплюють видатки на заробітну плату, сировину, електроенергію, напівфабрикати, амортизаційні відрахування. Вони зростають зі збільшенням обсягів випуску продукції. За відсутності продукції ці витрати не оплачуються.

Переменные затраты включают расходы на заработную плату, сырье, электроэнергию, полуфабрикаты, амортизационные отчисления. Они растут с увеличением объемов выпуска продукции. При отсутствии продукции эти расходы не оплачиваются.

Replacement costs include expenses for salaries, raw materials, electricity and semi-depreciation. They grow with the increasing of output of productions. When production is stopped, these costs are not paid.

Змішана економіка – економіка, яка ґрунтується на ринковому розв’язанні проблем її організації та державному регулюванні макроекономічних процесів.

Смешанная экономика – экономика, основанная на рыночном решении проблем ее организации и государственном регулировании макроэкономических процессов.

Mixed economy is the economy, based on market solving of the problems of its organization.

Знос – старіння основних засобів (будинків, устаткування) у процесі їх виробничого використання. Розрізняють фізичний знос, що характеризується зносом матеріалів, з яких створені основні засоби, та моральний знос – через їхнє поступове відставання від технічного рівня, який постійно зростає.

Износ – старение основных средств (зданий, оборудования) в процессе их производственного использования. Различают физический износ, характеризующийся износом материалов, из которых созданы основные средства, и моральный износ – из-за их постепенного отставания от технического уровня, который постоянно растет.

Depreciation is an aging, run-out of fixed assets (buildings, equipment) during their productive use. There are physical deterioration, characterized by run-out of the materials from which are made fixed assets are made and obsolescence through their gradual retardation of the technical level, which is constantly growing.

Зовнішні витрати – плата за ресурси постачальникам, які не належать до власників цього підприємства. Це, по суті, грошові видатки підприємства на придбання машин, верстатів, устаткування, сировини, матеріалів, виплату заробітної плати працівникам. Фірма виплачує ці гроші зовнішнім по відношенню до неї господарським суб’єктам. Зовнішні витрати іноді називають бухгалтерськими.

Внешние затраты – плата за ресурсы поставщикам, которые не относятся к владельцам этого предприятия. Это, по сути, денежные затраты предприятия на приобретение машин, оборудования, сырья, материалов, выплату заработной платы работникам. Фирма выплачивает эти деньги, внешним по отношению к ней хозяйственным субъектам. Внешние затраты иногда называют бухгалтерскими.

External costs are the fees for resources to suppliers, that are not the owners of this company. This is, in fact, spending money on the purchase of machines, machine tools, equipment, raw materials, payroll workers. The company pays the money to the external economic subjects. Sometimes external costs are called accounting costs.

Зовнішні платежі – платежі з витрачання валюти (власної або іноземної) окремими особами, фірмами та урядом однієї країни на купівлю товарів і послуг в інших країнах, грошові перекази за кордон, розміщення інвестиційного доходу в інших країнах і вивезення капіталу.

Внешние платежи – платежи по расходованию валюты (собственной или иностранной) отдельными лицами, фирмами и правительством одной страны на покупку товаров и услуг в других странах, денежные переводы за границу, помещение инвестиционного дохода в других странах и вывоз капитала.

External payments are payments from spend of currency (own or foreign) by individuals, firms and governments of one nation make to purchase goods and services, for remittances, as investment income and capital outflows abroad.

Зовнішні платіжні надходження – надходження власної або іноземної валюти окремим особам, фірмам і уряду однієї країни з інших країн як плата за продані ними товари та послуги, доходи від інвестицій, різного роду грошові перекази й приплив капіталу.

Внешние платежные поступления – поступления собственной или иностранной валюты отдельным лицам, фирмам и правительству одной страны из других стран как плата за проданные ими товары и услуги, доходы от инвестиций, различного рода денежные переводы и приток капитала.

External payment receipts are the receipts of its own or foreign money which individuals, firms and governments of one nation obtain from the sale of goods and services abroad, or as investment income, remittances and capitals inflows from abroad.

Зовнішній борг – державний борг іноземним громадянам, фірмам і установам.

Внешний долг – государственный долг иностранным гражданам, фирмам и учреждениям.

External debt is a private or public debt owed to foreign citizens, firms, and institutions.

Зовнішньоторговельний дефіцит – перевищення товарного імпорту країни над її товарним експортом.

Внешнеторговый дефицит – превышение товарного импорта страны над ее товарным экспортом.

Trade deficit is the amount by which a nation's imports of goods (or goods and services) exceed its exports of goods (or goods and services).

Золотий стандарт – історична міжнародна валютна система, відповідно до якої кожна країна виражала вартість своїх грошових одиниць у певній кількості золота, підтримувала незмінне співвідношення свого золотого запасу й маси грошей в обігу й допускала вільне ввезення та вивезення золота.

Золотой стандарт – историческая международная валютная система, в соответствии с которой каждая страна выражала стоимость своих денежных единиц в определенном количестве золота, поддерживала неизменное соотношение своего золотого запаса и массы денег в обращении и допускала свободный ввоз и вывоз золота.

Gold standard is a historical system of fixed exchange rates in which nations defined their currency in terms of gold, maintained a fixed relationship between their stock of gold and their money supplies and allowed gold to be freely exported and imported.

Імпорт – ввезення з-за кордону товарів, послуг, технологій, капіталу та цінних паперів для реалізації і застосування на внутрішньому ринку.

Импорт – ввоз из-за границы товаров, услуг, технологий, капитала и ценных бумаг для реализации и применения на внутреннем рынке.

Import is an importing goods, services, technologies, capital, securities from abroad.

Імпортна квота – уведене країною обмеження обсягу ввезеного з інших країн товару протягом певного періоду.

Импортная квота – вводимое страной ограничение объема ввозимого из других стран товара в течение определенного периода.

Import quota is a limit imposed by a nation on the quantity (or total value) of a good which may be imported during some period of time.

Імпортна конкуренція – конкуренція, з якою стикаються фірми однієї країни внаслідок імпорту товарів та послуг з інших країн.

Импортная конкуренция – конкуренция, с которой сталкиваются фирмы одной страны вследствие импорта товаров и услуг из других стран.

Import competition is the competition which domestic firms encounter from the products and services of foreign producers.

Імпортна операція – це комерційна діяльність, пов'язана з купівлею і вивозом іноземних товарів у країну покупця для їх реалізації на внутрішньому ринку. Операція з купівлі товару українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності у іноземних суб'єктів господарської діяльності з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України, включаючи купівлю товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами.

Импортная операция – это коммерческая деятельность, связанная с покупкой и вывозом иностранных товаров в страну покупателя для их реализации на внутреннем рынке. Сделка по покупке товара украинскими субъектами внешнеэкономической деятельности у иностранных субъектов хозяйственной деятельности с ввозом или без ввоза этих товаров на территорию Украины, включая покупку товаров, предназначенных для собственного потребления учреждениями и организациями Украины, расположенными за ее пределами.

Import operation is a commercial activity related with buying and export of foreign goods into the country of the buyer for their domestic sales.

Інвестиції – довготермінові вкладення капіталу в різні сфери господарства всередині країни та за її межами з метою одержання прибутку. Розрізняють інвестиції автономні, альтернативні, бюджетні, валові й чисті, прямі й непрямі, портфельні, нефінансові, номінальні та реальні, іноземні.

Инвестиции – долгосрочные вложения капитала в различные сферы хозяйства внутри страны и за ее пределами с целью получения прибыли. Различают инвестиции автономные, альтернативные, бюджетные, валовые и чистые, прямые и косвенные, портфельные, нефинансовые, номинальные и реальные, иностранные.

Investments are the long-term investments in various areas of the economy in a country and abroad for getting income.

Індивідуальний попит – це кількість товарів, які конкретний споживач зможе придбати за різними можливими цінами на певному ринку за певний період; попит одного покупця на товар чи послугу.

Индивидуальный спрос – это количество товаров, которые конкретный потребитель сможет приобрести по разным возможным ценам

на определенном рынке за определенный период; спрос одного покупателя на товар или услугу.

Individual demand is the number of products that a particular consumer will be able to buy at various possible prices in a given market in a certain period; demand of one buyer for the product or service.

Індивідуальна пропозиція – пропозиція товару або послуг окремого продавця.

Индивидуальное предложение – предложение товара или услуги отдельного продавца.

Individual supply is the supply schedule or supply curve of a single seller.

Інжиніринг – комплекс інженерно-консультаційних послуг на комерційних засадах, які надають інжинірингові компанії суб'єктам ринкових відносин.

Инжиниринг – комплекс инженерно-консультационных услуг на коммерческих началах, которые оказывают инжиниринговые компании субъектам рыночных отношений.

Engineering is a complex engineering and consultancy services on commercial basis, provided by the engineering companies.

Інноваційний продукт є результатом виконання інноваційного проекту і науково-дослідною або дослідно-конструкторською розробкою нової технології (в тому числі інформаційної) чи продукції з виготовленням експериментального зразка чи дослідної партії.

Инновационный продукт является результатом выполнения инновационного проекта и научно-исследовательской или опытно-конструкторской разработкой новой технологии (в том числе информационной) или продукции с изготовлением экспериментального образца или опытной партии.

The innovative product is the result of innovative project and implementation of scientific research or experimental development of new technology (including information) or products with production of experimental sample or research party.

Інтенсивний тип економічного зростання – збільшення обсягу ВВП за рахунок удосконалення факторів виробництва та ефективнішого їх використання.

Интенсивный тип экономического роста – увеличение объема ВВП за счет совершенствования факторов производства и эффективного их использования.

Intensive type of economic growth is the GDP increased by improving the factors of production.

Інтернаціональна вартість – суспільно необхідні витрати праці на виробництво товарів і послуг у світовому господарстві.

Интернациональная стоимость – общественно необходимые затраты труда на производство товаров и услуг в мировом хозяйстве.

International cost is a socially necessary labor costs for production of goods and services in the world economy.

Інфлювання – обчислення реального ВВП шляхом збільшення грошової вартості ВВП, виробленого в році, коли ціни були нижчими, ніж у базовому році.

Инфлирование – исчисление реального ВВП путем увеличения денежной стоимости ВВП, произведенного в году, когда цены были ниже, чем в базовом году.

Inflating is determining real gross domestic product by increasing the dollar value of the nominal gross domestic product produced in a year in which prices are lower than in a base year.

Інфляція – перевищення кількості грошових знаків в обігу над сумою цін товарів і послуг, що реалізуються на ринку.

Инфляция – превышение количества денежных знаков в обращении над суммой цен товаров и услуг, реализуемых на рынке.

Inflation is an exceeding of the number of banknotes in circulation over the sum of prices of goods and services, which are sold in the market.

Інфляційний розрив – величина, на яку крива сукупних витрат повинна зміститися вниз, щоб номінальний ВВП відповідав рівню неінфляційного ВВП, виробленого за повної зайнятості.

Инфляционный разрыв – величина, на которую кривая совокупных расходов должна сместиться вниз, чтобы номинальный ВВП соответствовал уровню неинфляционного ВВП, произведенного при полной занятости.

Inflationary gap is the amount by which the aggregate expenditures schedule must shift downward to decrease the nominal GDP to its full-employment noninflationary level.

Інфраструктура – капітальні споруди, використання яких громадянами та фірмами зазвичай забезпечується державою (автомагістралі, мости, міські транспортні системи, водоочисні споруди, муніципальні системи водопостачання, аеропорти).

Инфраструктура – капитальные сооружения, использование которых гражданами и фирмами обычно обеспечивается государством (автомагистрали, мосты, городские транспортные системы, водоочистные сооружения, муниципальные системы водоснабжения, аэропорты).

Infrastructure is the capital goods usually provided by the public sector for the use of its citizens and firms (for example, highways, bridges, transit systems, wastewater treatment facilities, municipal water systems and airports).

Іпотечний кредит – кредит, одержаний під заставу нерухомого майна.

Ипотечный кредит – кредит, полученный под залог недвижимого имущества.

Mortgage loans are credit received for immovable property.

Капітал – один з основних факторів виробництва, власниками якого є домогосподарства, а споживачами – фірми. Капітал як фактор виробництва являє собою майно (засоби виробництва), що належить підприємцям або іншим власникам і використовується в процесі створення товарів та послуг.

Капитал – один из основных факторов производства, владельцами которого являются домохозяйства, а потребителями – фирмы. Капитал как фактор производства представляет собой имущество (средства производства), принадлежит предпринимателям или другим владельцам и используется в процессе создания товаров и услуг.

Capital is one of the main production factors, which is owned by households and its consumers are companies. Capital as a factor of production is a property (means of production), which is owned by businessmen or other owners and used in the process of creating of goods and services.

Капітальні вкладення – витрати грошових ресурсів на нове будівництво, реконструкцію, модернізацію й технічне переозброєння діючих підприємств в усіх галузях економіки. Є формою нагромадження з метою розширення відтворення.

Капитальные вложения – затраты денежных ресурсов на новое строительство, реконструкцию, модернизацию и техническое перевооружение действующих предприятий во всех отраслях экономики. Есть формой накопления с целью расширения воспроизводства.

Capital investments are the spending of money resources on new construction, renovation, modernization and technical rearmament of existing enterprises in all sectors of economy.

Картель – це об'єднання кількох підприємств однієї галузі, учасники якого укладають угоду щодо розподілу ринків збуту й цін і зберігають свою власність на засоби виробництва та продукцію; найпростіша форма монополістичного об'єднання.

Картель – это объединение нескольких предприятий одной отрасли, участники которого заключают соглашение о разделе рынков сбыта и цен и сохраняют свою собственность на средства производства и продукцию; простейшая форма монополистического объединения.

Cartel is an association of several enterprises of one industry, whose members conclude an agreement on the distribution of sales markets and prices and retain their ownership of means of production and products; simplest form of monopolistic associations.

Кредитно-грошова політика – діяльність держави, спрямована на забезпечення економіки повноцінною й стабільною національною валютою та регулювання грошового обігу відповідно до потреб економіки.

Кредитно-денежная политика – деятельность государства, направленная на обеспечение экономики полноценной и стабильной национальной валютой и регулирование денежного обращения в соответствии с потребностями экономики.

Monetary policy is an activity of the country providing the economy with complete and stable national currency.

Кейнсіанство – один із провідних напрямів розвитку економічної теорії. Назва походить від імені відомого англійського економіста Дж. Кейнса (1883–1946). Його вчення присвячене розвитку економічної системи капіталізму, законам її функціонування, згідно із чим без активного втручання держави в соціально-економічні процеси розширене відтворення неможливе. Теорія дістала назву “макроекономіка”. У ній комплексно в аспекті впливу держави та її регулювання господарства, досліджуються такі макроекономічні величини, як сукупний попит, сукупна пропозиція, споживання, нагромадження, рівень цін, прибутків, зайнятість населення.

Кейнсианство – одно из ведущих направлений развития экономической теории. Название происходит от имени известного английского экономиста Дж. Кейнса (1883–1946). Его учение посвящено развитию экономической системы капитализма и законам ее функционирования, согласно чего без активного вмешательства государства в социально-экономические процессы расширенное воспроизводство невозможно. Теория получила название “макроекономика”. В ней комплексно в аспекте влияния государства, его

регулирования хозяйства исследуются такие макроэкономические величины, как совокупный спрос, совокупное предложение, потребление, накопление, уровень цен, доходов, занятости населения.

Keynesianism is one of the leading areas of economic theory. The name comes from the name of the famous British economist John Keynes (1883–1946's). His teachings focused on the development of the economic system of capitalism, the laws of its operation. The theory was called “macroeconomics”. Here such values as macroeconomic aggregate demand, aggregate supply, consumption, savings, prices, profits, employment and so on are investigated through the comprehensive impact of state regulation of economy.

Класична школа – панівний до появи робіт Дж. Кейнса напрям аналітичної економії, засновником якого був А. Сміт. Школа виходила з того, що природні економічні закони (конкуренція, ціни, індивідуальні егоїстичні інтереси) є найкращим механізмом узгодження приватних і суспільних інтересів, розподілу ресурсів та доходів, стимулювання ефективного розвитку економіки.

Классическая школа – господствующее до появления работ Дж. Кейнса направление аналитической экономики, основателем которого был А. Смит. Школа исходила из того, что естественные экономические законы (конкуренция, цены, индивидуальные эгоистические интересы) является лучшим механизмом согласования частных и общественных интересов, распределения ресурсов и доходов, стимулирование эффективного развития экономики.

Classical school is a commanding direction of analytical economy before the appearance of works of J. Keynes. Classical school was created by A. Smith. Classical school believed, that the natural economic laws (competition, pricing, selfish individual interests) are the best mechanisms for coordination of private and public interests, resources and income distribution, promotion of effective economic development.

Колективне підприємство – добровільне об'єднання громадян у самостійне підприємство для спільного виробництва продукції та товарів, що діє на засадах підприємництва та самоврядування.

Коллективное предприятие – добровольное объединение граждан в самостоятельное предприятие для совместного производства продукции и товаров, которое действует на принципах предпринимательства и самоуправления.

Collective enterprise is a voluntary association of citizens in an independent enterprise for joint production of products and goods and acts on the basis of business and government.

Конгломератне злиття – злиття фірм та компаній різних галузей, передусім прибуткових, які не мають виробничої й технічної спільності, з метою привласнення вищих прибутків; злиття групи підприємств, що належать одній фірмі та здійснюють одну (або більше) стадію виробництва різnorodних продуктів не конкурують один з одним.

Конгломератное объединение – слияние фирм и компаний различных отраслей, прежде всего прибыльных, не имеющих производственной и технической общности, с целью присвоения высоких прибылей; слияние группы предприятий, принадлежащих одной фирме и осуществляющих одну (или более) стадию производства разnorodных продуктов не конкурирующих друг с другом.

Conglomerate merger is the merger of firms and companies in various industries, especially profitable that do not have production and technical community, with a view to assigning higher profits; the merger of enterprises, in one industry with a firm in another industry or region with a firm which is not a supplier, customer or competitor.

Конкретна праця – це корисна праця, котра витрачається у певній формі та якісно відрізняється від усіх інших видів праці. Змістом конкретної праці є кількісний і якісний склад трудових функцій (відмінність у професіях, рівні кваліфікації працівників), їх співвідношення і взаємозв'язок у конкретному процесі праці. Результатом різних видів конкретної праці є різні споживчі вартості (товари та послуги). Це праця, що створює споживчу вартість завдяки своєму корисному ефекту, утіленому у високій якості продукту, є вартісно-утворюючим фактором та здійснюється індивідуально кожним працівником.

Конкретный труд – это полезный труд, который тратится в определенной форме и качественно отличается от всех других видов труда. Конкретный труд – это количественный и качественный состав трудовых функций (различие в профессиях, уровне квалификации работников), их соотношение и взаимосвязь в конкретном процессе труда. Результатом различных видов конкретного труда являются различные потребительские стоимости (товары и услуги). Этот труд, создает потребительскую стоимость благодаря своему полезному эффекту, воплощенному в высоком качестве продукта, является стоимосно-творческим фактором и осуществляется индивидуально каждым работником.

Specific labor is a useful work which is consumed in some form and is qualitatively different from all other types of work. The content of the specific labor is numerical and qualitative composition of the labor functions (difference in occupations, skill levels of workers), their relationship and interrelation in a

specific labor process. The result of different types of concrete labor is different use-value (goods and services).

Конкуренція – суперництво між виробниками товарів і послуг за кращі результати виробництва й реалізації; боротьба за ринки збуту товарів із метою одержання більш високих доходів, прибутку. Цивілізована та легалізована форма суперництва в підприємницькій сфері, один із найдієвіших механізмів регулювання ринкової економіки.

Конкуренция – соперничество между производителями товаров и услуг за лучшие результаты производства и реализации, борьба за рынки сбыта товаров с целью получения более высоких доходов, прибыли. Цивилизованная и легализованная форма соперничества в предпринимательской сфере, один из наиболее действенных механизмов регулирования рыночной экономики.

Competition is a competition between producers of goods and services for better production and sales.

Консалтинг – це комплекс знань, пов'язаних з науковим пошуком, проведенням досліджень, постановкою експериментів з метою розширення наявних та отримання нових знань, перевірки наукових гіпотез, встановлення закономірностей, наукових узагальнень, наукового обґрунтування проєктів для успішного розвитку організації і здійснюване на комерційних засадах управлінське консультування.

Консалтинг – это комплекс знаний, связанных с научным поиском, проведением исследований, постановкой экспериментов с целью расширения имеющихся и получения новых знаний, проверки научных гипотез, установления закономерностей, научных обобщений, научного обоснования проектов для успешного развития организации и осуществляемое на коммерческой основе управленческое консультирование.

Consulting is a set of knowledge related to scientific quest, research, setting up experiments in order to expand existing and new knowledge, validation of scientific hypotheses, establishing regularities, research summaries, scientific substantiation of projects for the successful development of the organization and carried out on commercial basis management consulting.

Контрольний пакет акцій – частина акцій, зосереджена в руках одного власника, яка дає можливість здійснювати фактичний контроль над акціонерним товариством. Теоретично контрольний пакет акцій має перевищувати 50 % акцій, але на практиці може бути меншим, оскільки частина акцій взагалі не має права голосу, а дрібні акціонери часто не беруть участі в загальних зборах акціонерів.

Контрольный пакет акций – часть акций сосредоточена в руках одного владельца, которая дает возможность осуществлять фактический контроль над акционерным обществом. Теоретически контрольный пакет акций должен превышать 50 % акций, но на практике может быть меньше, поскольку часть акций вообще не имеет права голоса, а мелкие акционеры часто не принимают участие в общем собрании акционеров.

Controlling stake is a part of shares concentrated in the hands of one owner which enables the effective control of a joint venture.

Концентрація виробництва – процес зосередження виробництва (працівників, засобів виробництва, капіталу, наукових досліджень, інформації тощо) на великих підприємствах.

Концентрация производства – процесс сосредоточения производства (работников, средств производства, капитала, научных исследований, информации и т. п.) на крупных предприятиях.

Concentration of production is the process of focus of the production on large enterprises.

Концепція паритету – стратегія проведення сільськогосподарської політики, яка полягає в стабільності щорічних закупівель сільськогосподарськими підприємствами машин, товарів і послуг на отримуваний дохід; концепція, яка припускає, що реальний обсяг сільськогосподарської продукції повинен дозволити фермеру з року в рік купувати одну й ту ж кількість несільськогосподарських товарів і послуг.

Концепция паритета – стратегия проведения сельскохозяйственной политики, заключающаяся в стабильности ежегодных закупок сельскохозяйственными предприятиями машин, товаров и услуг на получаемый доход; концепция, предполагающая, что данный реальный объем сельскохозяйственной продукции должен позволить фермеру из года в год приобретать одно и то же количество несельскохозяйственных товаров и услуг.

Parity concept is a strategy of agricultural policy, which consists in the stability of annual purchases by agricultural enterprises of machinery, products and services on the income received; an idea that year after year a specific output of a farm product should enable a farmer to acquire a constant amount of nonagricultural goods and services.

Концерн – об'єднання підприємств різних галузей економіки, учасники якого втрачають самостійність власності на засоби виробництва й вироблену продукцію, а головна фірма здійснює загальний фінансовий контроль.

Концерн – объединение предприятий разных отраслей экономики, участники которого теряют самостоятельность собственности на средства производства и произведенную продукцию, а главная фирма осуществляет общий финансовый контроль.

Concern is an association of enterprises, whose members lose their independence ownership of the means of production and manufactured products.

Корисність – здатність товару або послуги задовольняти потреби; задоволення, що отримує споживач від споживання товару чи послуги (або від споживання набору товарів і послуг).

Полезность – способность товара или услуги удовлетворять потребности; удовлетворение или удовольствие, получаемое потребителем от потребления товара или услуги (или от потребления набора товаров и услуг).

Utility is the want-satisfying power of a good or service; the satisfaction or pleasure a consumer obtains from the consumption of a good or service (or from the consumption of a collection of goods and services).

Корпорация – колективна організація діяльності капіталістичних підприємств, яка існує у формі акціонерних товариств відкритого та закритого типів. Виникла внаслідок дії законів концентрації та централізації капіталу і виробництва. Нині характерна як форма реалізації переважно великого бізнесу.

Корпорация – коллективная организация деятельности капиталистических предприятий, которая существует в форме акционерных обществ открытого и закрытого типов. Возникла в результате действия законов концентрации и централизации капитала и производства. Сейчас характерна как форма реализации преимущественно крупного бизнеса.

Corporation is the collective organization of capitalist enterprises that exist in the form of joint stock companies of open and closed types. The corporation was a result of the laws of concentration and centralization of capital and production. Now corporation is known as a form of big businesses.

Кредит – 1) передавання в користування на певний строк товарів та грошей з умовою їх повернення; 2) позика, видана фізичній або юридичній особі в тимчасове користування на умовах повернення, як правило, під відсотки; 3) особлива форма зміни (руху) вартості, продаж товарів з відстрочкою платежу.

Кредит – 1) передача в пользование на определенный срок товаров и денег с условием их возврата; 2) заем, выданный физическому или юридическому лицу во временное пользование на условиях возвратности,

как правило, под проценты; 3) особая форма изменения (движения) стоимости, продажа товаров с отсрочкой платежа.

Credit is a 1) tradition in use for a specified period of goods, money with the condition of their return; 2) loan, issued to the person or entity for temporary use on circumstance of return, usually at interest; 3) special form of change (movement) value, selling goods on credit.

Кредитна спілка – асоціація осіб, об'єднаних спільними інтересами (наприклад, робітники та службовці однієї фірми або члени однієї профспілки), яка продає своїм членам акції (приймає від них внески) і надає їм позики.

Кредитный союз – ассоциация лиц, объединенных общими интересами (например, рабочие и служащие одной фирмы или члены одного профсоюза), которая продает своим членам акции (принимает от них вклады) и предоставляет им ссуды.

Credit union is an association of persons who have a common tie (such as being employees of the same firm or members of the same labor union) which sells shares to (accepts deposits from) its members and makes loans to them.

Крива байдужості – крива, що показує різні комбінації двох продуктів, що мають однакове споживче значення або ту ж корисність для споживача.

Кривая безразличия – кривая, показывающая различные комбинации двух продуктов, имеющих одинаковое потребительское значение или ту же полезность для потребителя.

Indifference curve is a curve showing the different combinations of two products which give a consumer the same satisfaction or utility.

Кругооборот капіталу – рух капіталу у сфері виробництва й обігу, під час якого він послідовно набуває грошової, продуктивної й товарної форм і повертається до свого вихідного пункту: $G-T \dots B \dots T'-G'$ (формула грошового капіталу).

Кругооборот капитала – движение капитала в сфере производства и обращения, во время которого он последовательно приобретает денежную, производительную, товарную формы и возвращается к своему исходному пункту: $G-T \dots B \dots T'-D'$ (формула денежного капитала).

Capital cycle is the movement of a capital in the production and trafficking, during which it consistently gets the money, productive and commodity forms and returns to its original item.

Купівельна спроможність – кількість товарів і послуг, які може придбати людина в обсязі свого грошового доходу.

Покупательная способность – количество товаров и услуг, которые может приобрести человек в объеме своего денежного дохода.

Purchasing power is the amount of goods and services which a monetary unit of income can buy.

Лізинг – довготермінова оренда основних засобів виробництва (техніки, приміщень), що передбачає можливість їх наступного викупу орендарем.

Лизинг – долгосрочная аренда основных средств производства (техники, помещений), что предполагает возможность их последующего выкупа арендатором.

Leasing is a long-term lease of basic means of production, which provides an opportunity to be bought by the tenant.

Людський капітал – знання, навички та вміння, завдяки яким людина працює продуктивно.

Человеческий капитал – знания, навыки и умения, благодаря которым человек работает производительно.

Human capital is the accumulation of prior investments in education, training, health and other factors which increase productivity.

Макроекономічна рівновага – стан (ситуація), коли відбувається ідеальний збіг (поєднання) запланованих обсягів покупок і продажу для всіх економічних агентів з реальним виробництвом благ. Вона виключає можливість будь-яких збоїв виробництва, обміну, затримок у реалізації й оплаті товарів. Концепція макроекономічної рівноваги є однією з ключових позицій кейнсіанських моделей, оскільки порушення рівноваги здатне зруйнувати такі цільові програми, як повна зайнятість, стабільність цін і впевнене економічне зростання. Зрозуміло, що в реальній економіці рівновага є винятком, тимчасовим, періодичним моментом. Вона можлива лише за постійного усунення (згладжування) диспропорцій, що виникають. Водночас широке використання рівноважного аналізу в макроекономіці виправдане тим, що економічні агенти, будучи зацікавленими в досягненні рівноваги, змушені постійно коригувати свої плани з урахуванням кон'юнктури ринку.

Макроэкономическое равновесие – состояние (ситуация), когда происходит идеальное совпадение (сочетание) запланированных объемов покупок и продаж для всех экономических агентов с реальным производством благ. Она исключает возможность каких-либо сбоев производства, обмена, задержек в реализации и оплате товаров. Концепция макроэкономического

равновесия является одной из ключевых позиций кейнсианских моделей, поскольку нарушение равновесия способно разрушить такие целевые программы, как полная занятость, стабильность цен и уверенный экономический рост. Понятно, что в реальной экономике равновесие является исключением, временным, периодическим моментом. Она возможна лишь при постоянном устранении (сглаживание) диспропорций, которые возникают. Вместе с тем широкое использование равновесного анализа в макроэкономике оправдано тем, что экономические агенты, будучи заинтересованными в достижении равновесия, вынуждены постоянно корректировать свои планы с учетом конъюнктуры рынка.

Macroeconomic balance is a situation, when there is a perfect coincidence of scheduled volumes of purchases and sales for all economic agents with real production benefits.

Маркетинг – це діяльність, спрямована на створення попиту та досягнення цілей підприємства через максимальне задоволення потреб споживачів. Це наука й практика організації та управління діяльністю фірми з розробки нових видів товарів, їх збуту на підставі всебічного вивчення ринку та потреб споживачів із метою отримання прибутку.

Маркетинг – это деятельность, направленная на создание спроса и достижения целей предприятия через максимальное удовлетворение потребностей потребителей. Это наука и практика организации и управления деятельностью фирмы по разработке новых видов товаров, их сбыта на основании всестороннего изучения рынка и потребностей потребителей с целью получения прибыли.

Marketing is an activity aimed at creating demand and achieves business objectives through maximal customer satisfaction. This is a science and practice of organization and management of the company to develop new types of goods and its sale.

Матеріальне виробництво – виробництво, безпосередньо пов'язане з виготовленням матеріальних цінностей або з наданням матеріальних послуг: перевезення вантажів, виконання будівельних, монтажних, земельних, ремонтних робіт.

Материальное производство – производство, непосредственно связанное с изготовлением материальных ценностей или оказанием материальных услуг: перевозки грузов, выполнение строительных, монтажных, земельных, ремонтных работ.

Material production is a manufacturing, which is directly linked with the manufacturing of property or the provision of material services (cargo transportation, construction, installation, land, repairs).

Метод індукції та дедукції. Індукція – це виведення економічних закономірностей і принципів із фактів реального життя на основі сходження від одиничного до загального. Дедукція – це шлях від загального до одиничного.

Метод индукции и дедукции. Индукция – это выведение экономических закономерностей и принципов из фактов реальной жизни на основе восхождения единичного к общему. Дедукция – это путь от общего к единичному.

The method of induction and deduction. Induction is the creating of economic laws and principles from the facts based on real-life ascent from a unit of the total. Deduction is the way from the overall unit to a single.

Метод наукової абстракції набуває великого значення саме в економічній теорії. Суспільне життя неможливо вивчати в лабораторних умовах. Наукова абстракція – уявне виділення найбільш суттєвих сторін досліджуваного явища й відхилення від несуттєвих сторін, властивостей, явищ. Абстрактне мислення породжує метод аналізу й синтезу.

Метод научной абстракции приобретает большое значение именно в экономической теории. Общественную жизнь невозможно изучать в лабораторных условиях. Научная абстракция – мысленное выделение наиболее существенных сторон изучаемого явления и отклонения от несущественных сторон, свойств, явлений. Абстрактное мышление порождает метод анализа и синтеза.

Scientific method of abstraction becomes very important in economic theory. It is impossible to study social life in the laboratory. Scientific abstraction is the selection of the most significant properties, phenomena. Abstract thinking generates the method of synthesis and analysis.

Меркантилізм – одне з найбільш ранніх учень економічної теорії, згідно з яким головну роль в економіці, у збільшенні прибутку відіграє сфера обігу, а багатство нації – у грошах. Виник наприкінці XV ст. у формі монетаризму. Визначальним для пізнього етапу стала теорія “торговельного балансу” (Т. Мен, А. Монкретьєн).

Меркантилизм – одно из самых ранних учений экономической теории, согласно которому главную роль в экономике, в увеличении прибыли играет сфера обращения, а богатство нации – в деньгах. Возник в конце XV в. в форме монетаризма. Определяющим для позднего этапа стала теория “торгового баланса” (Т. Мен, А. Монкретьєн).

Mercantilism is one of the earliest learner’s of economic theory under, which a general role in the economy and in the increasing of the profits of trade

and the nation's wealth plays money. It appeared in the end of XV century like monetarism. "Trade balance" (T. Men, A. Monkreyten) theory has become the main theory of political economy's late stage.

Міжгалузева конкуренція – конкуренція продукції, виробленої фірмами однієї галузі, з продукцією, виробленої фірмами іншої галузі (чи інших галузей).

Межотраслевая конкуренция – конкуренция продукции, производимой фирмами одной отрасли, с продукцией, производимой фирмами другой отрасли (или других отраслей).

Intersectional competition is the competition for sales between the products of one industry and the products of another industry.

Мінова вартість товару – кількісне відношення, або пропорція, у якій один товар обмінюється на інший.

Меновая стоимость товара – количественное отношение, или пропорция, в которой один товар обменивается на другой.

Barter value of the goods is the quantitative ratio or proportion, in which one product is exchanged into another.

Міжнародний кредит – це форма руху позикового капіталу в сфері міжнародних економічних відносин, де кредиторами й позичальниками виступають суб'єкти різних країн. Суб'єктами цих відносин виступають приватні фірми, комерційні банки, кредитні організації, нефінансові заклади, держави та державні органи, а також регіональні міжнародні банки розвитку, міжнародні фінансові інститути.

Международный кредит – это форма движения ссудного капитала в сфере международных экономических отношений, где кредиторами и заемщиками выступают субъекты различных стран. Субъектами этих отношений выступают частные фирмы, коммерческие банки, кредитные организации, нефинансовые учреждения, государства и государственные органы, а также региональные международные банки развития, международные финансовые институты.

International credit is a form of debt of capital movements in international economic relations, where lenders and borrowers are the subjects of different countries. The subjects of these relations are the private firms, commercial banks, credit organizations, non-financial institutions, state government agencies and regional international development banks, international financial institutions.

Міжнародний поділ праці – інтернаціональна форма суспільного поділу праці, що базується на спеціалізації та кооперації країн у

виробництві товарів і послуг, якими вони обмінюються через світову торгівлю та інші форми співробітництва.

Международное разделение труда – интернациональная форма общественного разделения труда, основанная на специализации и кооперации стран в производстве товаров и услуг, которыми они обмениваются через торговлю и другие формы сотрудничества.

International division of labor is the international form of social division of labor based on specialization and collaboration of the country in production of goods and services.

Міжнародні економічні відносини – важлива сфера системи міжнародних відносин, безпосередній результат поступової інтернаціоналізації й транснаціоналізації виробництва, формування єдиної економічної основи світової цивілізації. Суб'єктами виступають держави та їхні юридичні особи, міжнародні, спільні підприємницькі утворення й організації, світогосподарські зв'язки між якими проявляються через різні форми зовнішньоекономічного співробітництва.

Международные экономические отношения – важная сфера системы международных отношений, непосредственный результат постепенной интернационализации и транснационализации производства, формирование единой экономической основы мировой цивилизации. Субъектами выступают государства и их юридические лица, международные, совместные предпринимательские образования и организации, мирохозяйственные связи между которыми проявляются через различные формы внешнеэкономического сотрудничества.

International economic relations are an important area of international relations, result of gradual internationalization and transnationalization of production.

Мінімальна заробітна плата – найнижча заробітна плата (її ставка), яку підприємці на законних підставах виплачують за годину роботи.

Минимальная заработная плата – самая низкая заработная плата (ее ставка), которую предприниматели на законных основаниях выплачивают за час работы.

Minimum wage is the lowest wage employers may legally pay for an hour of work.

Монетаризм – економічна теорія, у якій гроші та грошова система розглядаються як вирішальний фактор економічної структури суспільства й головна причина інфляції, а грошово-кредитна політика – найважливіший інструмент стабілізації внутрішнього механізму відтворення, здійснення

регулюючої функції держави. Ідеї, теоретико-методологічні витоки монетаризму належать представникам раннього етапу меркантилізму, які проголошували гроші (у XV–XVI ст. – золото та срібло) єдиною формою багатства, а державне регулювання зводили до заходів щодо надходження грошей у країну й недопущення вивезення їх за межі держави.

Монетаризм – економічна теорія, в якій гроші та грошова система розглядаються як вирішальний фактор економічної структури суспільства і головна причина інфляції, а грошово-кредитна політика – найважливіший інструмент стабілізації внутрішнього механізму виробництва, здійснення регулюючої функції держави. Ідеї, теоретико-методологічні основи монетаризму належать представникам раннього етапу меркантилізму, які провозгласили гроші (в XV–XVI вв. – золото і срібло) єдиною формою багатства, а державне регулювання зводили до заходів по надходженню грошей в країну і недопущення їх вивозу за межі держави.

Monetarism is an economic theory, in which money and monetary system are considered to be the decisive factor of the economic structure of a society and the main cause of inflation. Monetary policy is considered to be an essential tool for stabilizing the internal mechanism of reproduction of regulatory functions of the state. Ideas, theoretical and methodological origins of monetarism belong to the early stage of mercantilists, who claimed the money (in the XV–XVI centuries – gold and silver) to be the only form of wealth.

Монетарне правило – правило, сформульоване прихильниками монетаризму: маса грошей в обігу повинна щорічно збільшуватися темпами, що дорівнюють потенційному темпу зростання реального ВВП; грошова маса повинна стійко зростати темпом від 3 до 5 %.

Монетарное правило – правило, сформулированное сторонниками монетаризма: масса денег в обращении должна ежегодно увеличиваться темпами, равными потенциальному темпу роста реального ВВП; денежная масса должна устойчиво возрастать темпом от 3 до 5 %.

Monetary rule is the rule suggested by monetarism; the money supply should be expanded each year at the same annual rate as the potential rate of growth of the real gross domestic product; the supply of money should be increased steadily from 3 to 5 percent per year.

Монополістична конкуренція – конкуренція, яка має місце на ринку з багатьма продавцями і покупцями та значною кількістю товарів, що реалізуються за різними цінами; ринкова ситуація, за якої відносно велика кількість невеликих виробників пропонують схожу, але не ідентичну продукцію.

Монополистическая конкуренция – конкуренция, которая имеет место на рынке со многими продавцами и покупателями и значительным количеством товаров, реализуемых по разным ценам; рыночная ситуация, при которой относительно большое количество небольших производителей предлагают похожую, но не идентичную продукцию.

Monopolistic competition is a competition, which takes place in the market with many buyers and sellers and a large number of goods sold at different prices; a market situation, in which a relatively large number of small manufacturers offer similar, but not identical products.

Монополія – виключне право (виробництва, торгівлі, промислу), що належить одній особі, групі осіб (олігополія) чи державі; окремі наймогутніші підприємства або їхні об'єднання, які захопили основні ринкові сегменти виробництва та збуту продукції, а тому суттєво впливають на процес ціноутворення й привласнюють надвисокі (монопольні) прибутки. Розрізняють монополію природну, внутрішню й міжнародну, олігополію (нині переважає у світі).

Монополия – исключительное право (производства, торговли, промысла), принадлежащее одному лицу, группе лиц (олигополия) или государству; отдельные мощные предприятия или их объединения, захватившие основные рыночные сегменты производства и сбыта продукции, а потому существенно влияют на процесс ценообразования и присваивают сверхвысокую (монопольную) прибыль. Различают монополию естественную, внутреннюю и международную, олигополию (ныне преобладает в мире).

Monopoly is exclusive right (production, trade, craft), owned by one person, group of persons (oligopoly) or state; the situation, when the most powerful companies captured the major market segments of production and sales.

Монопольна ціна – якісно нова форма ринкової ціни, яку встановлюють монополії в процесі купівлі-продажу товарів і послуг, яка забезпечує їм монопольні прибутки (надприбутки). Розрізняють монопольно високі ціни, за якими монополії реалізують свою продукцію, і монопольно низькі ціни на продукцію, яку в основному закуповують у дрібних товаровиробників. В Україні внаслідок значної монополізації економіки та нерациональної політики уряду (державна переважно регулює ціни немонополізованих підприємств, а лібералізує ціни на товари й послуги олігархічних фірм) монопольні ціни домінують на внутрішньому ринку.

Монопольная цена – качественно новая форма рыночной цены, которую устанавливают монополии в процессе купли-продажи товаров и услуг, обеспечивающей им монопольные прибыли (сверхприбыли). Различают монопольно высокие цены, по которым монополии реализуют

свою продукцию, и монопольно низкие цены на продукцию, закупленную у мелких товаропроизводителей. В Украине в результате значительной монополизации экономики и нерациональной политики правительства (государство в основном регулирует цены немонополизированных предприятий, а либерализует цены на товары и услуги олигархических фирм) монопольные цены доминируют на внутреннем рынке.

Monopolistic price is a qualitatively new form of market price, which is established by monopolies in the process of purchase and sale goods and services; it provides them a monopoly profit (super profit). There are high monopoly prices, which are used by monopolies to release their production and there are low monopoly prices, which are used for products of small producers. In Ukraine, due to large monopolizing of economy, because of irrational policies of the government monopoly prices prevail in the domestic market.

Моносонія – ринок, на якому виступає лише один покупець товару, послуги або ресурсу.

Моносония – рынок, на котором выступает лишь один покупатель товара, услуги или ресурса.

Monopsony is a market structure in which there is only a single buyer of a good, service or resource.

Мультиплікатор – відношення зміни рівноважного ВВП до зміни обсягу інвестицій будь-якого іншого компонента графіка сукупних витрат або чистого обсягу податкових надходжень; число, на яке слід помножити зміну будь-якого компонента сукупних витрат або сукупного попиту, щоб одержати зміну рівноважного ВВП.

Мультипликатор – отношение изменения равновесного ВВП к изменению объема инвестиций любого другого компонента графика совокупных расходов или чистого объема налоговых поступлений; число, на которое следует умножить изменение любого компонента совокупных расходов или совокупного спроса, чтобы получить изменение равновесного ВВП.

Multiplier is the ratio of a change in the equilibrium GDP to the change in investment or in any other component of aggregate expenditures or aggregate demand; the number by which a change in any component of aggregate expenditures or aggregate demand must be multiplied to find the resulting change in the equilibrium GDP.

Надлишок – сума, на яку обсяг пропозиції продукту перевищує обсяг попиту на нього за певної (вище рівноважної) ціни.

Излишек, избыток – сумма, на которую объем предложения продукта превышает объем спроса на него при определенной (выше равновесной) цене.

Surplus is the amount by which the quantity supplied of a product exceeds the quantity demanded at a specific (above-equilibrium) price.

Нагромадження – це використання частини національного доходу на збільшення основних і оборотних фондів, а також на створення страхових запасів; перетворення частини прибутку на капітал; частка національного доходу, яка йде на розширення відтворення.

Накопление – это использование части национального дохода на увеличение основных и оборотных фондов, а также на создание страховых запасов; превращение части прибыли на капитал; доля национального дохода, которая идет на расширение воспроизводства.

Accumulation is the use part of national income for increase of total assets, as well as the creation of insurance reserves; a conversion of the part of income into capital.

Національний дохід – грошове вираження новоствореного в країні сукупного продукту працею всіх членів суспільства.

Национальный доход – денежное выражение вновь созданного в стране совокупного продукта трудом всех членов общества.

National income is a newly formed aggregate product in the country.

Невиробничі операції – операції закупівлі та збуту будь-якого товару (послуги), який не є ресурсом або результатом виробництва поточного року.

Внепроизводственные операции – операции закупки и сбыта любого товара (услуги), не являющегося ресурсом или результатом производства текущего года.

Non-productive operations are operations of purchase and sale of any goods (services), which is not a resource or a result of production this year.

Недосконала конкуренція означає, що фірми можуть впливати на умови реалізації товарів та їхні ціни, обмежувати вхід на ринок.

Несовершенная конкуренция значит, что фирмы могут влиять на условия реализации товаров и их цены, ограничивать вход на рынок.

Imperfect competition means, that firms can influence on the conditions of selling goods and their prices.

Необхідний продукт – економічна категорія, що означає частину створеного працівниками сфери матеріального виробництва сукупного суспільного продукту, яка необхідна для утримання самих працівників та їхніх сімей, а також для навчання працівників. Необхідний продукт виражений у формі заробітної плати.

Необходимый продукт – економічна категорія, означаюча частину створеного працівниками сфери матеріального виробництва сукупного суспільного продукту, який необхідний для утримання самих працівників і їхніх сімей, а також для навчання співробітників. Необхідний продукт виражений у формі зарплати.

Required product is an economic category, which means the area of established production of gross social product, created by employees. Required product is expressed in the form of wage.

Наймана праця – праця особи, яка працює за договором найму на підприємстві, що належить іншому власникові.

Наемный труд – труд человека, работающего по договору найма на предприятии, принадлежащем другому владельцу.

Wage labor is a labor of the person, who works on contract in the enterprise, which belongs to another owner.

Натуральне виробництво – тип господарства, у якому виробництво спрямоване безпосередньо на задоволення особистих потреб і потреб виробництва.

Натуральное производство – тип хозяйства, в котором производство направлено непосредственно на удовлетворение личных нужд и потребностей производства.

Manufacturing is the type of economy, in which the production is aimed directly at meeting the individual needs and requirements of the production.

Недосконала конкуренція – це така ситуація, в якій структура ринку не відповідає умовам для існування досконалої конкуренції. Форми недосконалої конкуренції: монополія, монополія, монополістична конкуренція, олігополія, олігополія.

Несовершенная конкуренция – это такая ситуация, в которой структура рынка не соответствует условиям для существования совершенной конкуренции. Формы несовершенной конкуренции: монополия, монополия, монополистическая конкуренция, олигополия, олигополія.

Imperfect competition is a situation in which market structure does not meet the conditions for the existence of perfect competition. Forms of imperfect competition: monopoly, monopsony, monopolistic competition, oligopoly, oligopsony.

Нееластичний попит – попит, що має тенденцію залишатись незмінним, незважаючи на зміни кон'юнктури і цін. Це попит, за якого коефіцієнт його еластичності менше одиниці, відсоткова зміна ціни більша за процентну зміну обсягу попиту.

Неэластичный спрос – спрос, имеющий тенденцию оставаться неизменным, несмотря на изменения конъюнктуры и цен. Это спрос, при котором коэффициент его эластичности меньше единицы, процентное изменение цены больше процентного изменения объема спроса.

Inelastic demand is demand, which tends to remain constant despite the changes in market conditions and prices. This is demand, in which its elasticity coefficient is less than 1.

Нееластична пропозиція – пропозиція за якої коефіцієнт її еластичності менше 1; відсоткова зміна ціни більша за процентну зміну обсягу пропозиції.

Неэластичное предложение – предложение, при котором коэффициент его эластичности меньше 1; процентное изменение цены больше процентного изменения объема предложения.

Inelastic supply is proposal in which the coefficient of its elasticity less than 1; the percentage change in quantity supplied is less than the percentage change in price.

Незалежні товари – товари (і послуги), між цінами та попитом на які немає зв'язку, наприклад, коли ціна на один товар підвищується або знижується, а попит на інший товар залишається незмінним.

Независимые товары – товары (и услуги), между ценами и спросом на которые нет связи, например, когда цена на один товар повышается или снижается, а спрос на другой товар остается неизменным.

Independent goods are products or services for which there is no relationship between the price of one and the demand for the other; when the price of one rises or falls, the demand for the other remains constant.

Нематеріальне виробництво – це сфера суспільного виробництва, у якій виробляються:

- нематеріальні послуги: роздрібна торгівля, громадське харчування, пасажирський транспорт та зв'язок (що обслуговує населення), побутове обслуговування, охорона здоров'я тощо;

- духовні цінності: освіта, культура, мистецтво тощо.

Нематериальное производство – это сфера общественного производства, в которой производятся:

- нематериальные услуги: розничная торговля, общественное питание, пассажирский транспорт и связь (который обслуживает население), бытовое обслуживание, здравоохранение и т. д.;

- духовные ценности: образование, культура, искусство и т.д..

Non-material production is a sphere of social production, which produces:

- intangible services: retail trade, catering, passenger transport and communication (which serves the population), domestic services, health etc;
- spiritual values: education, culture, art etc.

Необхідна праця – праця, затрачена на виробництво необхідного продукту, який забезпечує відтворення робочої сили працівника та членів його сім'ї. Така праця становить лише частку робочого часу, а другу частку складає додаткова праця, результат якої привласнюється власником засобів виробництва.

Необходимый труд – труд, затраченный на производство необходимого продукта, который обеспечивает воспроизводство рабочей силы работника и членов его семьи. Такая работа составляет лишь часть рабочего времени, а вторую часть составляет дополнительный труд, результат которого присваивается собственником средств производства.

Necessary labor is labor spent on the production of the desired product, which provides the reproduction of labor of worker and his family. This labor is only a fraction of working time, and the second share is extra labor, the result of which is assigned to the owner of the means of production.

Необхідний робочий час – період роботи найманого працівника для створення необхідного продукту.

Необходимое рабочее время – период работы наемного работника по созданию необходимого продукта.

Required working time is a period of work which employee use for creating the required product.

Неокласична економічна теорія – теорія, згідно з якою непередбачені зміни рівня цін здатні викликати макроекономічну нестабільність у короткочасному періоді; у довгостроковому періоді економіка зберігає стабільність під час виробництва внутрішнього продукту, що забезпечує повну зайнятість ресурсів завдяки гнучкості цін і заробітної плати.

Неоклассическая экономическая теория – теория, согласно которой непредвиденные изменения уровня цен способны породить макроекономическую нестабильность в кратковременном периоде; в долгосрочном периоде экономика сохраняет стабильность при производстве внутреннего продукта, обеспечивающем полную занятость ресурсов благодаря гибкости цен и заработной платы.

New classical economics is the theory that although unanticipated price level changes may create macroeconomic instability in the short run, the economy is stable at the full-employment level of domestic output in the long run because prices and wages adjust automatically to correct movements away from the full employment, noninflationary output.

Нетарифні бар'єри – бар'єри (за винятком мита), які вводять держави з метою перешкодити торгівлі між країнами: імпортні квоти, спеціальні ліцензії, необґрунтовані стандарти на якість товарів, бюрократична тяганина під час здійснення митних процедур і т. д..

Нетарифные барьеры – барьеры (за исключением таможенных пошлин), которые вводят государства с целью воспрепятствовать торговле между странами: импортные квоты, специальные лицензии, необоснованные стандарты на качество товаров, бюрократическая волокита при осуществлении таможенных процедур и т. д..

Nontariff barriers are all barriers other than protective tariffs which nations erect to impede international trade: include import quotas, licensing requirements, unreasonable product-quality standards and unnecessary red tape in customs procedures.

Нецінова конкуренція – підтримання окремими монополіями вищого попиту на свої товари порівняно з товарами інших монополій через нецінові фактори: вищу якість, технічні параметри, надання додаткових послуг.

Неценовая конкуренция – поддержание отдельными монополиями высокого спроса на свои товары по сравнению с товарами других монополий через неценовые факторы: высокое качество, технические параметры, предоставления дополнительных услуг.

Nonprice competition is a maintaining higher demand for products by separate monopolies.

Номінальна вартість акції – номінальна, або вільна, вартість акції, яка встановлюється на момент первинного випуску (розміщення) акцій.

Номинальная стоимость акции – номинальная, или свободная, стоимость акции, которая устанавливается на момент первоначального выпуска (размещения) акций.

Nominal value of share is a free or nominal value of share, that is determined at the time of initial release of share.

Номінальна заробітна плата – сума грошей, яку отримує найманий працівник за продаж своєї робочої сили. Її розміри не дають уявлення про дійсний рівень життя працівника, як це показує реальна заробітна плата.

Номинальная заработная плата – сумма денег, которую получает наемный работник за продажу своей рабочей силы. Ее размеры не дают

представления об истинном уровне жизни работника, как это показывает реальная заработная плата.

Nominal wage is the amount of money, which the employee receives for selling its workforce. Its size does not give an idea about the actual level of the worker, as it shows real wage.

Номинальний дохід – це кількість грошей, які людина отримує у вигляді заробітної плати, ренти чи прибутку; дохід, обчислений у грошовому вираженні без урахування купівельної спроможності грошей, рівня цін, інфляції.

Номинальный доход – это количество денег, которые человек получает в виде заработной платы, ренты или прибыли; доход, исчисленный в денежном выражении без учета покупательной способности денег, уровня цен, инфляции.

Nominal income is the amount of money that a person receives in the form of wages, rents or profits; an income, calculated in purely monetary terms, excluding the purchasing power of money, the price level, inflation.

Норма додаткової вартості – відношення додаткової вартості до змінного капіталу, яке характеризує ступінь експлуатації капіталістом найманого працівника (у %).

Норма прибавочной стоимости – отношение прибавочной стоимости к переменному капиталу, которое характеризует степень эксплуатации капиталистом наемного работника (в %).

Rate of surplus value is the ratio of surplus value to variable capital, which characterizes the degree of capitalist exploitation of employee (in %).

Норма позичкового відсотка розраховується як відношення суми грошей, виплачених у формі відсотка, до суми грошей, наданих у позичку, або відношення суми річного доходу, одержуваного на позичковий капітал, до суми капіталу, наданого в позику і помноженого на 100 %.

Норма ссудного процента рассчитывается как отношение суммы денег, выплаченных в форме процента, к сумме денег, предоставленных в ссуду, или отношение суммы годового дохода, получаемого на ссудный капитал, к сумме капитала, предоставленного в ссуду и умноженного на 100 %.

Loan interest rate is calculated as the ratio of the sum of money paid in the form of percent, to the amount of money provided in the loan, or the ratio of annual income derived on loan capital to the amount of capital provided a loan and multiplied by 100 %.

Об'єктами власності може слугувати все розмаїття національного багатства, включаючи землю з її надрами, водний і повітряний простір, а також твори інтелектуальної праці.

Объектами собственности может служить все разнообразие национального богатства, включая землю с ее недрами, водный и воздушный простор, а также произведения интеллектуального труда.

The objects of property can be the whole variety of national wealth, including land with its mineral wealth, water, airspace and works of intellectual labor.

Об'єктами ринку є товари і гроші. Товарами виступають не тільки вироблена продукція, чинники виробництва (земля, праця, засоби виробництва, капітал), а й послуги, ноу-хау, інформація. Функцію грошей виконують усі фінансові засоби (самі гроші та цінні папери).

Объектами рынка являются товары и деньги. Товарами выступают не только произведенная продукция, факторы производства (земля, труд, средства производства, капитал), но и услуги, ноу-хау, информация. Функцию денег выполняют все средства (сами деньги и ценные бумаги).

Objects of the market are goods and money.

Облігація – емісійний цінний папір, що засвідчує внесення її власником грошових коштів і підтверджує зобов'язання відшкодувати йому номінальну вартість у передбачений строк із виплатою фіксованого відсотка (якщо інше не передбачене умовами випуску). Облігації всіх видів розповсюджуються серед підприємств і громадян на добровільних засадах.

Облигация – эмиссионная ценная бумага, которая удостоверяет внесение ее владельцем денежных средств и подтверждает обязательство возместить ему номинальную стоимость в предусмотренный срок с выплатой фиксированного процента (если иное не предусмотрено условиями выпуска). Облигации всех видов распространяются среди предприятий и граждан на добровольных началах.

Bond is an issuing security, which certifies input of money by its owner and confirms the obligation to compensate the nominal value of securities.

Оборот капіталу – кругообіг капіталу як постійно відновлювальний процес; рух як сума часу, протягом якого (більше одного або багато кругообігів) увесь авансований капітал повертається його власнику в грошовій формі.

Оборот капитала – кругооборот капитала как постоянно восстанавливаемый процесс, движение как сумма времени, в течение

котрого (більше одного або багато кругооборотів) весь авансирований капітал повертається його власнику в грошовій формі.

The circulation of capital is a cycle of capital as continuing recovery process, as the movement of the amount of time (more than one or many circulations) all pre-paid capital returns to its owner in the form of cash.

Одинишна еластичність попиту – ситуація, за якої зміна ціни на 1 % зумовлює таку саму зміну обсягу попиту на 1 %. Коефіцієнт одиничної еластичності попиту завжди дорівнює одиниці ($E_p = 1$), тому величина попиту та ціна змінюються однаковими темпами.

Единишная эластичность спроса – ситуація, при якій зміна ціни на 1 % приводить до зміни обсягу попиту на 1 %. Коефіцієнт одиничної еластичності попиту завжди дорівнює одиниці ($E_p = 1$), так що величина попиту та ціна змінюються однаковими темпами.

Unitary flexible of demand is the situation, in which changing of prices by 1 % causes a similar change in the demand by 1 %.

Олігополія – економічна модель ринку, що характеризується домінуванням невеликої кількості суб'єктів у виробництві та обміні товарів. Переважає в капіталістичних країнах. Олігополісти дуже взаємочутливі щодо зміни цін, структури витрат і т. д.. Це також один із видів конкуренції.

Олигополия – економічна модель ринку, яка характеризується домінуванням невеликого числа суб'єктів у виробництві та обміні товарів. Переважає в капіталістичних країнах. Олігополісти дуже взаємочутливі щодо зміни цін, структури витрат і т. д.. Це також один із видів конкуренції.

Oligopoly is a market economic model, characterized by the dominance of a small number of subjects in the production and exchange of goods.

Оптова торгівля – діяльність, спрямована на придбання й відповідне перетворення товарів для наступної їх реалізації підприємствами роздрібною торгівлі, іншим суб'єктам підприємницької діяльності. Оптова торгівля є частиною внутрішньої торгівлі, яка охоплює продаж товарів як великими, так і малими партіями з метою їх перепродажу чи виробничого споживання. Оптова торгівля здійснюється за цінами, які нижчі за роздрібні ціни, але вони повинні забезпечувати нормально працюючому промисловому й торговельному підприємству відшкодування витрат, внесення платежів у бюджет, створення фондів економічного стимулювання та прибуток. Оптова торгівля стимулює збут товарів, формує їхній асортимент, складає й транспортує. Найбільш впливовими оптовими торговельними структурами є великі торговельні фірми, торгові дома, дистриб'юторські фірми тощо.

Оптовая торговля – деятельность по приобретению и соответствующему преобразованию товаров для последующей их реализации предприятиями розничной торговли, другим субъектам предпринимательской деятельности. Оптовая торговля является частью внутренней торговли, охватывающая продажу товаров как большими, так и малыми партиями с целью их перепродажи или производственного потребления. Оптовая торговля осуществляется по ценам, которые ниже розничных цен, но они должны обеспечивать нормально работающему промышленному и торговому предприятию возмещение расходов, внесения платежей в бюджет, создания фондов экономического стимулирования и прибыли. Оптовая торговля стимулирует сбыт товаров, формирует их ассортимент, складует и транспортирует. Наиболее влиятельными оптовыми торговыми структурами являются крупные торговые фирмы, торговые дома, дистрибьюторские фирмы и т. п..

Commodity exchange is the organization, that brings together legal organizations and individuals, which carry out the production and commercial activities and aims to provide services entering into exchange agreements, identification of commodity prices, demand and supply products, research, arranging and facilitating the exchange of goods and floor originated with its trading.

Опціон – різновид цінного паперу, строкова угода, предметом якої є право, а не зобов'язання особи, яка придбала, купила або продала базові цінності – товари, інші цінні папери, валюту за визначеною ціною та в заздалегідь установлений термін. Покупець опціону сплачує своєму партнеру (продавцю) ціну опціону – премію, яка залежить від вартості базових цінностей, попиту та пропозиції на опціон. Такі угоди високо-стандартизовані. Опціон поділяють на купівлю і продаж.

Опцион – разновидность ценной бумаги, срочная сделка, предметом которой является право, а не обязательство лица, которое приобрело, купило или продало базовые ценности – товары, другие ценные бумаги, валюту по заранее определенной цене и в заранее установленный срок. Покупатель опциона платит своему партнеру (продавцу) цену опциона – премию, которая зависит от стоимости базовых ценностей, спроса и предложения на опцион. Такие соглашения высоко-стандартизованные. Опцион разделяют на покупку и продажу.

Option is the type of securities, futures, which are subject to the right but not the obligation of the person, who bought it, to buy or to sell the underlying values.

Організаційно-економічні відносини – стосунки між людьми з приводу організації виробництва (у т. ч. розподілу, обміну й споживання)

життєвих благ. Проміжна ланка між соціально-економічними (відносини економічної власності) та техніко-економічними відносинами, організаційна форма розвитку продуктивних сил. Основні елементи: менеджмент, маркетинг, обмін виробничим досвідом, організація різних систем зарплати, банківської діяльності, усіляких бірж, бюджетної системи, управлінських структур (апарату) та ін.. У межах кожного з них виділяють ланки прийняття рішень, їх виконання й аналізу ефективності досягнення мети або результату, тому сферою організаційно-економічних відносин є відносини між людьми з приводу створення ними своєї організації, формування її структури, системи управління та ін.

Организационно-экономические отношения – отношения между людьми по поводу организации производства (в т. ч. распределения, обмена и потребления) жизненных благ. Промежуточное звено между социально-экономическими (отношения собственности) и технико-экономическими отношениями, организационная форма развития производительных сил. Основные элементы: менеджмент, маркетинг, обмен производственным опытом, организация различных систем заработной платы, банковской деятельности, различных бирж, бюджетной системы, управленческих структур (аппарата) и др.. В каждом из них выделяют звена принятия решений, их выполнения и анализа эффективности достижения цели или результата, поэтому сферой организационно-экономических отношений являются отношения между людьми по поводу создания ими своей организации, формирование ее структуры, системы управления и др..

Organizational and economic relations are the relations between people on the occasion of the organization of production (including distribution, exchange and consumption) of vital goods. These relations are the intermediate link between socio-economic (relations of economic ownership) and techno-economic relations. They are also the organizational form of the productive forces. The key elements are management, marketing, exchange of experience, organization of different wage systems, banking, various exchanges, the budget system, management (staff) and others. People emit levels of making the decisions for positive result within each of these elements, that is why the area of organizational and economic relations are the relations between people over the establishment of their organization, the formation of its structure, management and others.

Орендне підприємство – підприємство, узятє в оренду в приватного власника або держави групою орендарів (колективом підприємства чи окремим підприємцем).

Арендное предприятие – предприятие, взятое в аренду у частного владельца или государства группой арендаторов (коллективом предприятия или отдельным предпринимателем).

Lease enterprise is the enterprise, which is rented by private owner, collective enterprise or individual entrepreneur.

Основний капітал – частина продуктивного капіталу, що повністю бере участь у виробництві життєвих благ, але переносить свою вартість на новостворений продукт частинами, залежно від ступеня зношуваності.

Основной капитал – часть производительного капитала, которая полностью участвует в производстве жизненных благ, но переносит свою стоимость на вновь созданный продукт частями, в зависимости от степени износа.

Major capital is a part of productive capital, which is fully involved and the production of vital goods, but carries its value to the newly formed product by parts, which depends on the degree of run-out.

Особисті заощадження – особистий дохід домогосподарств без податків на нього та витрат на особисте споживання; частина доходу після сплати податків, яка не витрачена на споживчі товари.

Личные сбережения – личный доход домохозяйств без налогов на него и расходов на личное потребление; часть дохода после уплаты налогов, которая не израсходована на потребительские товары.

Personal saving is the personal income of households less personal taxes and personal consumption expenditures; disposable income not spent for consumer goods.

Особистий дохід – грошовий дохід працівника, що складається із заробітної плати і додаткових платежів, включаючи дивіденди, відсотки, ренту, премії, трансферти. Обчислюється до вирахування податків.

Личный доход – денежный доход работника, который состоит из заработной платы и дополнительных платежей, включая дивиденды, проценты, ренту, премии, трансферты. Исчисляется до вычета налогов.

Personal income is cash income of an employee consisting of salary and additional payments, including dividends, interest, rents, bonuses and transfers.

Особистий прибутковий податок – податок, яким обкладається дохід окремих осіб (домогосподарств).

Личный подоходный налог – налог, которым облагается доход отдельных лиц (домохозяйств).

Personal income tax is a tax levied on the taxable income of individuals, households and unincorporated firms.

Паперові гроші – паперові знаки, що використовуються як засіб обігу.

Бумажные деньги – бумажные знаки, используемые в качестве средства обращения.

Paper money is pieces of paper used as a medium of exchange.

Паритет купівельної спроможності – положення, згідно з яким обмінні курси національних валют дорівнюють їхній купівельній спроможності; обмінні курси будь-яких двох валют відображають різницю рівня цін конкретних двох країн.

Паритет покупательной способности – положение, согласно которому обменные курсы национальных валют равны их покупательной способности; обменные курсы любых двух валют отражают разницу уровня цен конкретных двух стран.

Purchasing power parity is the idea that exchange rates between nations equate the purchasing power of various currencies; exchange rates between any two nations adjust to reflect the price-level differences between the countries.

Партнерство – форма організації підприємства, за якої дві або більше осіб об'єднують своє майно, стають співвласниками створеного підприємства, разом управляють виробництвом і власністю, розподіляють прибуток та несуть спільну відповідальність за своїми зобов'язаннями.

Партнерство – форма организации предприятия, при которой два или более лиц объединяют свое имущество, становятся совладельцами созданного предприятия, вместе управляют производством и собственностью, распределяют прибыль и несут общую ответственность по своим обязательствам.

Partnership is a form of organization of enterprise, when two or more persons combine their property. They become owners of established companies with production and management of the property, share the profits and bear common responsibility according to their obligations.

Патент – документ, що засвідчує авторство на винахід та виключне право на використання його протягом певного строку; виключне право винахідника виробляти й продавати новий продукт або пристрій протягом установленого періоду часу (20 років) після подачі заявки на видачу патенту.

Патент – документ, удостоверяющий авторство на изобретение и исключительное право на использование его в течение определенного

срока; исключительное право изобретателя производить и продавать новый продукт или устройство в течение установленного периода времени (20 лет) после подачи заявки на выдачу патента.

Patent is a document that certifies the authorship of an invention and the exclusive right to use it for some time; an exclusive right to inventors to produce and sell a new product or machine for a set period of time.

Пасивні операції банку – операції, пов'язані з формуванням банківських ресурсів. Вони відіграють первинну й вирішальну роль щодо активних операцій, для яких необхідною умовою є достатність ресурсів.

Пассивные операции банка – операции, связанные с формированием банковских ресурсов. Они играют первичную и решающую роль в активных операциях, для которых необходимым условием является достаточность ресурсов.

Inactive bank transactions are the transactions related to formation of bank resources. They play a crucial and primary role in active operations in the result of passive operations banks get additional boost liquidity.

Первинні доходи – доходи, що утворюються в сфері виробництва, які є первісним джерелом доходів у сфері обігу.

Первичные доходы – доходы, которые образуются в сфере производства, которые являются первоначальным источником доходов в сфере обращения.

Primary incomes are incomes that are formed in the production; they are the primitive sources of incomes in the sphere of circulation.

Первісне нагромадження капіталу – процес відокремлення маси дрібних товаровиробників від засобів виробництва та перетворення їх на юридично вільних, але економічно залежних найманих працівників і зосередження багатства в руках незначної меншості людей. Це поняття вперше вжито в працях А. Сміта. В Україні в 90-х роках ХХ ст. первісне нагромадження капіталу відбулося внаслідок кримінальної приватизації більшості національного майна купкою кланово-мафіозної номенклатури, знецінення трудових заощаджень населення, масового розкрадання державної власності, тотальної корумпованості, гіперінфляції та інших чинників, характерних для дикого капіталізму. У результаті – значно посилилось відчуження найманих працівників від засобів виробництва. Аналогічно розвиваються процеси на селі, оскільки для виживання та здобуття освіти значна частина власників землі змушена її продавати, причому за низькими цінами.

Первоначальное накопление капитала – процесс отделения массы мелких товаропроизводителей от средств производства и превращение их в

юридически свободных, но экономически зависимых наемных работников и сосредоточение богатства в руках незначительного меньшинства людей. Это понятие впервые было употреблено в работах А. Смита. В Украине в 90-х годах XX в. первоначальное накопление капитала произошло вследствие криминальной приватизации части национального имущества кучкой кланово-мафиозной номенклатуры, обесценивания трудовых сбережений населения, массового разворовывания государственной собственности, тотальной коррумпированности, гиперинфляции и других факторов, характерных для дикого капитализма. В результате – значительно усилилось отчуждение наемных работников от средств производства. Аналогично развиваются процессы на селе, поскольку для выживания и получения образования значительная часть владельцев земли вынуждена ее продавать, причем по низким ценам.

Primitive capital accumulation is the process of separating the mass of small producers from the means of production and transformation them into legally free ones but economically dependent employees. Also it is a process of concentration of wealth in the hands of a small minority of people. This notion was firstly coined in the works of A. Smith. In Ukraine in 1930's primitive accumulation of capital existed because of criminal privatization of most part of national property by small mafia clans, depreciation of labor savings, massive thefts of state property, total corruption, hyperinflation and other specific factors of wild capitalism. As a result, the alienation of employees from production facilities was significantly intensified. The processes in the countryside developed in a similar way, because a lot of land owners were forced to sell their lands at lower prices for survival, education etc.

Перехідна економіка – період формування нових елементів економіки та їх системо-утворення, який дає змогу “новому” зайняти панівне місце в ієрархії підсистем та системи як цілого.

Переходная экономика – период формирования новых элементов экономики и их системо-утворення, который позволяет “новому” занять господствующее место в иерархии подсистем и системы как целого.

Transition economy is a period of formation new elements economy.

Перехресна еластичність попиту – відношення процентної зміни попиту на один товар до відсоткової зміни ціни на який-небудь інший товар. Позитивне значення величини означає, що ці товари є взаємозамінними, від’ємне значення показує, що вони доповнюють один одного.

Перекрестная эластичность спроса – отношение процентного изменения спроса на один товар к процентному изменению цены на какой-либо другой товар. Положительное значение величины означает, что эти

товари являются взаимозаменяемыми, отрицательное значение показывает, что они дополняют друг друга.

Cross elasticity of demand is the ratio of the percentage change in quantity demanded of one good to the percentage change in the price of some other good. A positive coefficient indicates the two products are substitute goods; a negative coefficient indicates they are complementary goods.

Першочергові потреби – потреби, що задовольняються предметами першої необхідності (продукти харчування, одяг, житло, громадський транспорт).

Первоочередные потребности – потребности, которые удовлетворяются предметами первой необходимости (продукты питания, одежда, жилье, общественный транспорт).

Priority needs are the needs for basic necessities (food, clothing, housing, public transportation).

Підприємницький дохід – це дохід, який приносить реалізація підприємницьких здібностей. Він складається з нормального та економічного прибутків.

Предпринимательский доход – это доход, который приносит реализация предпринимательских способностей. Он состоит из нормальной и экономической прибыли.

Entrepreneurial income is an income, which brings the realization of entrepreneurial skills. It consists of normal and economic profits.

Підприємство – основна ланка народного господарства, яка забезпечує виробництво переважної маси благ, здійснює науково-дослідну, комерційну та іншу діяльність із метою одержання прибутку, є юридичною особою.

Предприятие – основное звено народного хозяйства, которое обеспечивает производство подавляющей массы благ, осуществляет научно-исследовательскую, коммерческую и другую деятельность с целью получения прибыли, является юридическим лицом.

Enterprise is the main section of the national economy, which produces the vast mass of wealth, carries out scientific research, commercial and others activities for profit, it is a legal entity.

Планомірність – соціально-економічна форма розвитку народного господарства, за якою через державне регулювання макроекономічних процесів здійснюється збалансований, пропорційний розвиток економіки, досягаються поставлені цілі суспільства.

Планомерность – социально-экономическая форма развития народного хозяйства, по которой через государственное регулирование

макроэкономических процессов осуществляется сбалансированное, пропорциональное развитие экономики, достигаются поставленные цели общества.

Regularity is a socio-economic form of economic development, where development of the economy is balanced, proportionated.

Планування – специфічна форма діяльності, змістом якої є розробка та реалізація планів.

Планирование – специфическая форма деятельности, содержанием которой являются разработка и реализация планов.

Planning is a specific form of activity the sense of which is developing of plans and implementation plans.

Платіжний баланс країни – зведений баланс угод, укладених протягом певного року між окремими особами, фірмами та урядовими відомствами однієї країни з такими ж представниками інших країн.

Платежный баланс страны – сводный баланс сделок, заключенных в течение данного года между отдельными лицами, фирмами и правительственными ведомствами одной страны с такими же представителями других стран.

Balance of payments of country is a summary of all the transactions which took place between the individuals, firms and government unit of one nation and those in all other nations during year.

Платоспроможні потреби – потреби, які людина може задовольнити відповідно до власних доходів і рівня цін.

Платежеспособные потребности – потребности, которые человек может удовлетворить в соответствии с собственными доходами и уровнем цен.

Solvent needs are the needs that people can meet on their own income and price level.

Повна зайнятість – стан економіки, за якого кількість вакансій відповідає чисельності безробітних або перевищує його, тобто такий стан, за якого немає незайнятих, які бажають працювати. Однак повна зайнятість не означає 100 % зайнятості усіх працездатних чи навіть усіх, хто хоче працювати. Це такий рівень зайнятості, коли існує лише фрикційне й структурне безробіття, але відсутнє циклічне безробіття (і коли реальний ВВП дорівнює потенційному).

Полная занятость – состояние экономики, при котором количество вакансий соответствует численности безработных или превышает его, то есть такое состояние, за которого нет незанятых готовых работать. Однако

полная занятость не означает 100 % занятости всех трудоспособных или даже всех, кто хочет работать. Это такой уровень занятости, когда существует лишь фрикционная и структурная безработица, но отсутствует циклическая безработица (и когда реальный ВВП равен потенциальному).

Full employment is state of the economy in which the number of vacancies corresponding to number of unemployed or exceed it, that is a situation in which there are no unemployed who want to work. However, full employment does not mean 100 % employment of all employable or even all, who wants to work. This is a level of employment, when the unemployment rate is equal to the full-employment unemployment rate and there is frictional and structural but no cyclical unemployment (and the real output of the economy equals its potential real output).

Повний обсяг виробництва – максимальна кількість товарів і послуг, яку може бути вироблено з використовуваних в економіці ресурсів, повне використання (“відсутність недовикористаних”) наявних ресурсів.

Полный объем производства – максимальное количество товаров и услуг, которое может быть произведено из используемых в экономике ресурсов, полное использование (“отсутствие недоиспользованных”) имеющихся ресурсов.

Full production is employment of available resources so that the maximum amount of (or total value) goods and services is produced.

Податкова пільга – субсидування індивідів або галузей за допомогою сприятливих умов оподаткування; наприклад, платежі наймача робочої сили на страхування здоров'я віднімаються з податків на доходи й заробітну плату.

Налоговая льгота – субсидирование индивидуумов или отраслей с помощью благоприятных условий налогообложения; например, платежи нанимателя рабочей силы на страхование здоровья вычитаются из налогов на доходы и заработную плату.

Tax subsidy is a grant in the form of reduced taxes through favorable tax treatment; for example, employer-paid health insurance is exempt from income and payroll taxes.

Податок – примусова виплата уряду домогосподарством або фірмою грошей (або передача товарів і послуг), в обмін на які домогосподарство або фірма безпосередньо не отримують товарів чи послуг, причому така виплата не є штрафом, накладеним судом за незаконні дії.

Налог – принудительная выплата правительству домохозяйством или фирмой денег (или передача товаров и услуг), в обмен на которые

домохозяйство или фирма непосредственно не получают товары или услуги, причем такая выплата не является штрафом, наложенным судом за незаконные действия.

Tax is an involuntary payment of money (or goods and services) to a government by a household or firm, for which the household or firm receives no good or service directly in return.

Позичковий відсоток – перетворена форма тієї частки додаткової вартості, яку функціонуючі капіталісти вимушені віддавати власникам позичкового капіталу.

Ссудный процент – превращенная форма той части прибавочной стоимости, которую функционирующие капиталисты вынуждены отдавать владельцам заемного капитала.

Interest rate is the share of the converted form of surplus value, which capitalists are forced to give to holders of debt capital.

Позичковий капітал – капітал, що створюється за рахунок одержання кредитів, випуску та продажу облігацій, одержання коштів за іншими видами грошових зобов'язань.

Ссудный капитал – капитал, который создается за счет получения кредитов, выпуска и продажи облигаций, получения средств по другим видам денежных обязательств.

Debt capital is capital that is created due to credit, production and sale of bonds, receipt of funds from other types of liability.

Політична економія – наука, сферою інтересів якої є суспільно-економічні відносини, економічні закони, що складаються на різних щаблях розвитку людського суспільства в процесі виробництва, розподілу, обміну й споживання матеріальних благ. Політична економія вивчає всю систему економічних відносин, їх єдність і взаємодії з обмеженими продуктивними силами, політичними, ідеологічними та соціальними інститутами суспільства. Вона показує як люди та суспільство мають здійснювати кінцевий вибір рідкісних ресурсів, як найкраще виробляти різні товари та послуги й обмінювати їх із метою максимального задоволення потреб людини.

Политическая экономия – наука, сферой интересов которой являются общественно-экономические отношения, экономические законы, складывающиеся на различных ступенях развития человеческого общества в процессе производства, распределения, обмена и потребления материальных благ. Политическая экономия изучает всю систему экономических отношений, их единство и взаимодействие с ограниченными производительными силами,

политическими, идеологическими и социальными институтами общества. Она показывает как люди и общество должны осуществлять окончательный выбор редких ресурсов, как лучше производить различные товары и услуги, обменивать их с целью максимального удовлетворения потребностей человека.

Political economy is the science about socio-economic relations, economic laws, which consist of different levels of human development in the production, distribution, exchanging and consumption of material goods. Political economy explores the whole system of economic relations, their unity and cooperation with limited productive forces, the political, ideological and social institutions of society. It shows, how people and society must make the choice of rare resources and how to produce different goods and services, exchange them with the maximum satisfaction of human needs.

Політична економія позитивна описує факти, наявні процеси та відносини в певній економіці: чому економіка розвивається циклічно? що треба зробити, щоб підвищити попит на робочу силу, а безробіття знизити? які особливості сучасної капіталістичної економіки? Ці питання розв'язуються за допомогою певної сукупності фактів. Питання можуть бути простими або складними, але всі вони належать до сфери позитивної політекономії.

Политическая экономия положительная описывает факты, имеющиеся процессы и отношения в данной экономике: почему экономика развивается циклично? что нужно сделать, чтобы повысить спрос на рабочую силу, а безработицу снизить? каковы особенности современной капиталистической экономики? Эти вопросы решаются с помощью определенной совокупности фактов. Вопросы могут быть простыми или сложными, но все они относятся к сфере положительной политэкономии.

Positive political economy describes existing processes and relationships in this economy: why is the economy developed cyclically? what should be done to increase the demand for labor and reduce unemployment? what is the modern capitalist economy? These issues are being addressed through a set of facts. These questions can be simple or complex, but they all belong to the sphere of positive political economy.

Попит – це певна кількість товарів та послуг, яку хочуть і можуть продати продавці покупцям, на ринку товарів та послуг, за даного рівня цін у певний період часу.

Спрос – это определенное количество товаров и услуг, которую хотят и могут продать продавцы покупателям, на рынке товаров и услуг, при данном уровне цен в определенный период времени.

Demand is a certain amount of goods and services, which can be sold by seller to the customer.

Попит еластичний – попит, величина якого активно реагує на зміну ціни внаслідок сталості кон’юнктури.

Спрос эластичный – спрос, величина которого активно реагирует на изменение цены вследствие постоянства конъюнктуры.

Flexible demand is a demand the value of which is actively responsive to price changes due to sustainable conditions.

Попит нееластичний – попит, величина якого слабо реагує на зміну ціни внаслідок сталості кон’юнктури.

Спрос неэластичный – спрос, величина которого слабо реагирует на изменение цены вследствие постоянства конъюнктуры.

Nonflexible demand is a demand, the value of which is slightly responsive to price changes due to sustainable conditions.

Пороговий випуск – рівень виробництва, за якого загальні витрати й загальні доходи конкуруючих фірм однакові; обсяг випуску, що не приносить ні економічного прибутку, ні збитків; обсяг виробництва, що приносить тільки нормальний прибуток.

Пороговий выпуск – уровень производства, при котором общие расходы и общие доходы конкурирующих фирм равны; объем выпуска, не приносящий ни экономической прибыли, ни убытков; объем производства, приносящий только нормальную прибыль.

Break-even output is any output at which a (competitive) firm’s total cost and total revenue are equal; an output at which it has neither an economic profit nor a loss; at which it has only a normal profit.

Пороговий дохід – дохід після сплати податків, який домогосподарства розраховують витратити на споживчі товари й послуги, нічого не відкладаючи на майбутнє, зароблений дохід, за якого виплати допомоги у рамках програм підтримки рівня доходів зводяться до нуля.

Пороговий дохід – дохід после уплаты налогов, который домохозяйства рассчитывают израсходовать на потребительские товары и услуги, ничего не откладывая на будущее, заработанный доход, при котором выплаты пособий в рамках программ поддержания уровня доходов сводятся к нулю.

Break-even income is the level of disposable income at which households plan to consume (spend) all their income and to save none of it; also denotes that level of earned income at which subsidy payments become zero in an income transfer program.

Портфельні інвестиції – капіталовкладення без права управлінського контролю за об'єктами інвестування.

Портфельные инвестиции – капиталовложения без права управленческого контроля над объектами инвестирования.

Portfolio investments are the investments without the right of management control for the objects of investment.

Послуга – те, що невлочиме (невидиме) і в обмін на що споживач, фірма чи уряд готові надати щось цінне.

Услуга – то, что неосвязаемо (невидимо) и в обмен на что потребитель, фирма или правительство готовы предоставить что-либо ценное.

Service is something that is an elusive (invisible) and in exchange of what consumer, firm or government willing to give something of value.

Постійні витрати – витрати, що містять видатки на утримання управлінського персоналу, страхування, охорону підприємств. Ці видатки залишаються незмінними незалежно від того, скільки продукції виготовляє підприємство. Вони оплачуються навіть тоді, коли продукція не виробляється.

Постоянные затраты – затраты, которые включают расходы на содержание управленческого персонала, страхование, охрану предприятий. Эти расходы остаются неизменными независимо от того, сколько продукции производит предприятие. Они оплачиваются даже тогда, когда продукция не производится.

Fixed costs are the costs that include expenditures for maintenance of management of the personal, insurance, custody of the enterprises. These costs remain unchanged regardless of how many products the company produces. They are paid even, when the production is not produced.

Потенційна конкуренція – можливість вступу нових фірм у галузь, яка забезпечує вже діючим у ній фірмам високий економічний прибуток.

Потенциальная конкуренция – возможность вступления новых фирм в отрасль, которая обеспечивает уже действующим в ней фирмам высокую экономическую прибыль.

Potential competition is new competitors which may be induced to enter an industry if firms now in that industry are receiving large economic profits.

Погодинна заробітна плата – форма плати за працю, виконану за певний час з урахуванням кваліфікації та умов праці.

Почасовая заработная плата – форма оплаты за труд, выполненный за определенное время с учетом квалификации и условий труда.

Hourly wage is a form of payment, when it is charged for each unit of production, considering the qualification and the working conditions.

Потреба – категорія, що відбиває ставлення людей до умов їхньої життєдіяльності, а звідси визначає й поведінку.

Потребность – категория, отражающая отношение людей к условиям их жизнедеятельности, а отсюда определяет и поведение.

Need is the category, that reflects the people's attitude to their conditions of life and also determines their behavior.

Праця – свідомо й цілеспрямована діяльність людини з перетворення предметів праці за допомогою засобів праці на життєві блага для задоволення своїх потреб.

Труд – сознательная и целенаправленная деятельность человека по преобразованию предметов труда с помощью средств труда в жизненные блага для удовлетворения своих потребностей.

Employment is the conscious and purposeful human activity of transforming the objects of labor by means of good work in life to meet their needs.

Прибуток – перетворена, похідна форма додаткової вартості, яка кількісно є різницею між ціною продажу товару та витратами капіталу на її виробництво.

Прибыль – превращенная, производная форма прибавочной стоимости, которая количественно является разницей между ценой продажи товара и затратами капитала на ее производство.

Profit is converted and derivative form of surplus value, which is a quantitative difference between the sale of goods and capital expenditure on its production.

Приватизація – процес передачі або продажу об'єктів державної власності одноосібним або асоційованим приватним власникам. Наслідком приватизації є зміна форми власності.

Приватизация – процесс передачи или продажи объектов государственной собственности единоличным или ассоциированным частным владельцам. Следствием приватизации является изменение формы собственности.

Privatization is the transfer or sale of state property to sole or associate private owners.

Приватна власність – право приватних осіб і фірм набувати, володіти, контролювати, використовувати, продавати і заповідати землю, капітал та інші активи.

Частная собственность – право частных лиц и фирм приобретать, владеть, контролировать, использовать, продавать и завещать землю, капитал и другие активы.

Private property is the right of private persons and firms to obtain, own, control, employ, dispose of and bequeath land, capital and other property.

Приватне підприємство – підприємство, що має одного господаря, засноване на приватній власності індивідуальної особи, розпорядника капіталу підприємства. Різновидністю приватного підприємства є сімейне підприємство.

Частное предприятие – предприятие, имеющее одного хозяина, основанное на частной собственности индивидуального лица, распорядителя капитала предприятия. Разновидностью частного предприятия является семейное предприятие.

Private enterprise is an enterprise that has one owner. It is based on private ownership of individual person, the manager of the capital of enterprise. The variety of private enterprise is a family business.

Приватний сектор – сукупність домогосподарств і фірм у країні; приватний бізнес.

Частный сектор – совокупность домохозяйств и фирм в стране; частный бизнес.

Private sector is the households and business firms of the economy; private business.

Привілейовані акції – різновид акцій, які надають додаткові, порівняно з іншими, права їхнім власникам, проте не мають права голосу. Дають право на першочергове отримання прибутку, який відраховується від чистого прибутку підприємства у вигляді фіксованого відсотка на вартість акції, на компенсацію доходу, недоотриманого власником акцій у зв'язку зі скороченням прибутку товариства у відповідному році, за рахунок резервного фонду. Але привілейована акція не дає права голосу на загальних зборах акціонерів та на участь в управлінні товариством. Загальна сума привілейованих акцій не може перевищувати 10 % статутного фонду акціонерного товариства.

Привилегированные акции – разновидность акций, которые предоставляют дополнительные, по сравнению с другими, права их владельцам, однако не имеют права голоса. Дают право на первоочередное получение прибыли, которая отчисляется от чистой прибыли предприятия в виде фиксированного процента на стоимость акции, на компенсацию дохода, недополученного владельцем акций в связи с сокращением прибыли общества

в соответствующем году, за счет резервного фонда. Но привилегированная акция не дает права голоса на общем собрании акционеров и на участие в управлении обществом. Общая сумма привилегированных акций не может превышать 10 % уставного фонда акционерного общества.

Preference shares are a type of shares, which gives bonus rights to its owner but doesn't have franchise.

Природна монополія – галузь, у якій ефект масштабу настільки великий, що продукт може бути зроблений однією фірмою при більш низьких середніх витратах, ніж якби його виробництвом займалася не одна, а кілька фірм.

Естественная монополия – отрасль, в которой эффект масштаба столь велик, что продукт может быть произведен одной фирмой при более низких средних издержках, чем если бы его производством занималась не одна, а несколько фирм.

Natural monopoly is an industry in which economies of scale are so great the product can be produced by one firm at a lower average total cost than if the product were produced by more than one firm.

Продуктивні сили – засоби виробництва (знаряддя праці та предмети праці), за допомогою яких виробляють матеріальні блага (здійснюють матеріальне виробництво), а також люди, що здатні до праці, мають певні навички, знання й приводять у дію ці засоби та вдосконалюють їх.

Производительные силы – средства производства (орудия труда и предметы труда), с помощью которых производят материальные блага (осуществляющие материальное производство), а также люди, способные к труду, имеют определенные навыки, знания и приводят в действие эти средства и совершенствуют их.

Productive forces are the means of production (tools) that help to produce wealth (make material production) and people, who are able to work, that have certain skills and knowledge and bring these tools into effect and improve them.

Продуктивність праці – результативність (ефективність) трудової діяльності людей у процесі створення життєвих благ. Вимірюється кількістю продукції, виробленою працівником за одиницю робочого часу (день, тиждень, місяць, рік) або кількістю робочого часу, затраченого на створення одиниці продукції чи надання послуги. У виробництві будь-якого товару застосовується жива та минула (уречевлена) праця, тому зростання продуктивності праці в суспільстві означає економію обох видів.

Производительность труда – результативность (эффективность) трудовой деятельности людей в процессе создания жизненных благ.

Измеряется количеством продукции, произведенной работником за единицу рабочего времени (день, неделя, месяц, год) или количеством рабочего времени, затраченного на создание единицы продукции или оказания услуги. В производстве любого товара применяется живой и прошлый (овеществленный) труд, поэтому рост производительности труда в обществе означает экономию обоих видов.

Labor productivity is the effectiveness of labor activity in the process of creating wealth.

Програмування – теоретична й практична діяльність щодо забезпечення програмного управління обробкою даних, що включає в себе створення програм, а також вибір структури та кодування даних.

Программирование – теоретическая и практическая деятельность по обеспечению программного управления обработкой данных, включающая в себя создание программ, а также выбор структуры и кодирования данных.

Programming is a theoretical and practical activity, which provides program management by data processing.

Прожитковий мінімум – офіційно визнана й обґрунтована кількість та якість благ, мінімум засобів, необхідних для забезпечення життєздатності працівника та членів його сім'ї для відновлення затраченої в процесі праці робочої сили та продовження роду.

Прожиточный минимум – официально признанное и обоснованное количество и качество благ, минимум средств, необходимый для обеспечения жизнеспособности работника и членов его семьи для восстановления затраченной в процессе труда рабочей силы и продолжения рода.

Living wage is an officially substantiated quantity and quality of benefits necessary for the viability of worker.

Пропозиція – це певна кількість товарів та послуг, яку хочуть і можуть запропонувати продавці покупцям на ринку товарів та послуг за даного рівня цін у певний період часу.

Предложение – это определенное количество товаров и услуг, которые хотят и могут предложить продавцы покупателям на рынке товаров и услуг при данном уровне цен в определенный период времени.

Proposal is a certain amount of goods and services, which are desired and can be offered to customers by a seller.

Просте відтворення – відтворення, здійснюване в незмінних масштабах за однакового рівня техніки й продуктивності праці.

Простое воспроизводство – воспроизводство, осуществляемое в неизменных масштабах при одинаковом уровне техники и производительности труда.

Simple reproduction is the reproduction, carried out at constant scale for the same level of technology and productivity.

Просте товарне виробництво ґрунтується на особистій праці власників засобів виробництва і є вихідною формою товарного виробництва. Воно невелике за своїм обсягом, характеризується безпосереднім і добровільним поєднанням виробника із засобами виробництва, відсутністю купівлі-продажу робочої сили як товару. В товарній формі виступають лише речові фактори виробництва та готова продукція. Це товарне господарство, у якому товари виробляються дрібними виробниками – ремісниками, кустарями, селянами тощо.

Простое товарное производство основывается на личном труде собственников средств производства и является исходной формой товарного производства. Оно небольшое по своему объему, характеризуется непосредственным и добровольным объединением производителя со средствами производства, отсутствием купли-продажи рабочей силы как товара. В товарной форме выступают лишь вещественные факторы производства и готовая продукция. Это товарное хозяйство, в котором товары производятся мелкими производителями – ремесленниками, кустарями, крестьянами и т. д..

Simple commodity production based on the personal work of owners of means of production and is the original form of commodity production. It is small and characterized by direct and voluntary combination of producer with means of production, lack of buying and selling of labor power as a commodity. In the form of commodities are only material factors of production and finished products. This is a commodity economy, in which goods are produced by small manufacturers (craftsmen, home workers, peasants and so on).

Простий мультиплікатор – мультиплікатор у такій економічній моделі, яка відрізняється відсутністю чистих податкових надходжень в уряду, відсутністю імпорту, а також тим, що інвестиції не залежать від рівня доходу (ВВП), дорівнює одиниці, поділений на граничну схильність до заощадження.

Простой мультипликатор – мультипликатор в такой экономической модели, которая отличается отсутствием чистых налоговых поступлений у правительства, отсутствием импорта, а также тем, что инвестиции не зависят от уровня дохода (ВВП), равен единице, деленной на предельную склонность к сбережениям.

Simple multiplier is the multiplier in an economy in which government collects no net taxes, there are no imports and investment is independent of the level of income; equal to 1 divided by the marginal propensity to save.

Протекціонізм – економічна політика й доктрина, спрямована на стимулювання національної економіки та її захист від негативного (невигідного) зовнішнього втручання й конкуренції.

Протекционизм – экономическая политика и доктрина, направленная на стимулирование национальной экономики и ее защиту от негативного (невыгодного) внешнего вмешательства и конкуренции.

Protectionism is an economic policy and doctrine, aimed at stimulating the national economy and protection from negative outside interference and competition.

Прямі інвестиції – капіталовкладення з правом управлінського контролю за об'єктами інвестування.

Прямые инвестиции – капиталовложения с правом управленческого контроля над объектами инвестирования.

Direct investments are the investments with the right of management control for the objects of investment.

Реальні доходи населення – грошові доходи, визначені з урахуванням реальних цін на товари й послуги і утриманих податків (кількість благ, що їх можна придбати за отримані доходи); узагальнений показник рівня життя людей, що інтегративно відображає реальну зарплату, трансферти, натуральне споживання продукції індивідуального господарства й часткову реалізацію її з урахуванням зміни роздрібних цін за мінусом усіх відрахувань (податків, плати за кредит і т. п.).

Реальные доходы населения – денежные доходы, определенные с учетом реальных цен на товары и услуги и удержанных налогов (количество благ, которое можно приобрести за полученные доходы); обобщенный показатель уровня жизни людей, интегративно отражает реальную зарплату, трансферты, натуральное потребление продукции индивидуального хозяйства и частичную реализацию его с учетом изменения розничных цен за вычетом всех отчислений (налогов, платы за кредит и т. п.).

Real income are cash income identified taking into account the real prices of goods and services and taxes withheld (the number of goods that can be purchased for income received); the indicator of quality of life.

Реклама – діяльність продавця, пов'язана з інформуванням потенційних покупців про свій продукт.

Реклама – деятельность продавца, связанная с информированием потенциальных покупателей о своем продукте.

Advertising is a seller's activities in communicating its message about its product to potential buyers.

Рецесійний розрив – величина, на яку повинен зрости сукупний попит, щоб підвищити рівноважний ВВП до неінфляційного рівня повної зайнятості.

Рецессионный разрыв – величина, на которую должен возрасти совокупный спрос, чтобы повысить равновесный ВВП до неинфляционного уровня полной занятости.

Recession gap is the amount by which should increase aggregate demand to increase the equilibrium level of GDP to non-inflationary level of full employment.

Рецесія – період зниження реального ВВП, під час якого відбувається зниження реального доходу й зростання безробіття.

Рецессия – период снижения реального ВВП, во время которого происходит снижение реального дохода и рост безработицы.

Recession is a period of declining real GDP, accompanied by lower real income and higher unemployment.

Ринок – сукупність економічних відносин між усіма суб'єктами господарювання з приводу організації, створення та обміну життєвих благ відповідно до законів товарного виробництва.

Рынок – совокупность экономических отношений между всеми субъектами хозяйствования по организации, созданию и обмену жизненных благ в соответствии с законами товарного производства.

Market is an economic relation between all entities.

Ринок капіталів – частина фінансового ринку, де формуються попит і пропозиція на середньостроковий та довгостроковий позичковий капітал.

Рынок капиталов – часть финансового рынка, где формируются спрос и предложение на среднесрочный и долгосрочный заемный капитал.

Capital market is a part of the financial market, where proposal and demand in the medium term and long-term debt capital are formed.

Ринкова економіка – економічна система, заснована на принципах вільного підприємництва, у якій роль основного регулятора економічних відносин відіграє ринок; економіка, в якій тільки рішення самих споживачів,

постачальників ресурсів і приватних фірм визначають структуру розподілу ресурсів.

Рыночная экономика – экономическая система, основанная на принципах свободного предпринимательства, в которой роль основного регулятора экономических отношений играет рынок; экономика, в которой только решения самих потребителей, поставщиков ресурсов и частных фирм определяют структуру распределения ресурсов.

Market economy is an economic system based on the principles of free enterprise, in which the role of the main regulator of economic relations plays market; an economy in which only the private decisions of consumers, resource suppliers and firms determine how resources are allocated.

Ринковий період – період, протягом якого виробники продукту не в змозі змінити обсяг виробництва у відповідь на зміну ціни продукту; період, коли пропозиція абсолютно нееластична; період, коли всі ресурси є постійними.

Рыночный период – период, в течение которого производители продукта не в состоянии изменить объем производства в ответ на изменение цены продукта; период, когда предложение совершенно неэластично; период, когда все ресурсы являются постоянными.

Market period is a period in which producers of a product are unable to change the quantity produced in response to a change in its price; in which there is a perfectly inelastic supply.

Ринкова інфраструктура – система підприємств і організацій, які забезпечують рух товарів та послуг, грошей, цінних паперів, робочої сили.

Рыночная инфраструктура – система предприятий и организаций, обеспечивающих движение товаров и услуг, денег, ценных бумаг, рабочей силы.

Market infrastructure is a system of enterprises and organizations that ensure movement of goods and services, money, securities, labor.

Ринкова рівновага – приблизна рівність попиту та пропозиції на макrorівні, а також на конкретний товар у певний час та на певному ринку.

Рыночное равновесие – примерное равенство спроса и предложения на макроуровне, а также на конкретный товар в определенное время и на определенном рынке.

Market balance is an approximate equality of supply and demand at the macro level.

Рентабельність – економічна категорія, що характеризує ефективність виробництва, господарської діяльності підприємства за критеріями його прибутковості. Вимірюється в абсолютних і відносних показниках.

Рентабельность – экономическая категория, характеризующая эффективность производства, хозяйственной деятельности предприятия по критериям его доходности. Измеряется в абсолютных и относительных показателях.

Profitability is an economic category, which characterizes the efficiency of productivity.

Рівень життя – досягнутий стан (ступінь) задоволення матеріальних, духовних, соціальних, екологічних та інших потреб людей. Для істотного його поліпшення в Україні необхідно здійснити реструктуризацію та модернізацію економіки, створити умови для сталого господарського зростання, спрямувати соціально-економічну політику на ефективне забезпечення сприятливих можливостей життєдіяльності людини (родини) згідно з її природою, утвердження гідності особистості та її всебічно гармонійного розвитку для всіх членів суспільства.

Уровень жизни – достигнутое состояние (степень) удовлетворения материальных, духовных, социальных, экологических и иных потребностей людей. Для существенного его улучшения в Украине необходимо осуществить реструктуризацию и модернизацию экономики, создать условия для устойчивого хозяйственного роста, направить социально-экономическую политику на эффективное обеспечение благоприятных возможностей жизнедеятельности человека (семьи) по ее природе, утверждения достоинства личности и ее всесторонне гармоничного развития для всех членов общества.

Quality of life is an achieved status of satisfaction from material, spiritual, social, environmental and other human needs.

Рівноважна ціна – ціна товару, що встановлюється на ринку під час досягнення рівноваги між попитом і пропозицією цього товару.

Равновесная цена – цена товара, которая устанавливается на рынке при достижении равновесия между спросом и предложением этого товара.

Equilibrium price is the price, which is set on the market to achieve equilibrium between proposal and demand of this product.

Регулювання – спосіб та механізм підпорядкування чого-небудь певній організації в межах заданих параметрів.

Регулирование – способ и механизм подчинения чему-либо определенной организации в рамках заданных параметров.

Regulation is the method and mechanism of subordination of something specific to organization within defined parameters.

Ринкова ціна – ціна, за якою товари (роботи, послуги) передаються іншому власнику за умови, що продавець бажає передати такі товари (роботи, послуги), а покупець бажає їх отримати на добровільній основі, обидві сторони є взаємно незалежними юридично та фактично, володіють достатньою інформацією про такі товари (роботи, послуги), а також ціни, які склалися на ринку ідентичних (а за їх відсутності – однорідних) товарів (робіт, послуг) у порівнянних економічних (комерційних) умовах. Це ціна, що складається на вільному, конкретному ринку під впливом попиту та пропозиції.

Рыночная цена – цена, по которой товары (работы, услуги) передаются другому собственнику при условии, что продавец желает передать такие товары (работы, услуги), а покупатель желает их получить на добровольной основе, обе стороны являются взаимно независимыми юридически и фактически, владеют достаточной информацией о таких товарах (работах, услугах), а также цены, которые сложились на рынке идентичных (а при их отсутствии – однородных) товаров (работ, услуг) в сопоставимых экономических (коммерческих) условиях. Это цена, которая складывается на свободном, конкретном рынке под влиянием спроса и предложения.

Market price is the price at which the goods (works, services) are transferred to another owner, provided that the seller wants to transfer such goods (works, services) and the buyer wants to get them on a voluntary basis, both parties are mutually independent law and in fact, have sufficient information about such goods (works, services) and prices prevailing in the market of identical (and in their absence – homogeneous) goods (works, services) in comparative economic (commercial) conditions. This is the price, which is created at the free market.

Робоча сила – здатність людини до праці, сукупність фізичних і духовних здібностей, які людина використовує у своїй діяльності.

Рабочая сила – способность человека к труду, совокупность физических и духовных способностей, которые человек использует в своей деятельности.

Labor force is the ability of people to work, a set of physical and spiritual abilities that a person uses in its activities.

Розвинена форма товарного виробництва – товарне господарство, у якому майже все виробляється не для себе, а на ринок і в якому масовим товаром стає робоча сила людини (праця).

Развитая форма товарного производства – товарное хозяйство, в котором почти все производится не для себя, а на рынок и в каком массовым товаром становится рабочая сила человека (труд).

Advanced form of commodity production is a commodity economy, in which nearly all goods are made not for own profit, but for the market. Labor force (work) becomes a mass commodity.

Розширене відтворення – постійно відновлювальний процес економічної системи в зростаючих масштабах, матеріальною основою якого є нагромадження.

Расширенное воспроизводство – постоянно восстановительный процесс экономической системы в возрастающих масштабах, материальной основой которого служит накопления.

Extended reproduction is a constantly regenerating process of the economic system in growing scale.

Роздержавлення економіки – звуження економічних функцій, послаблення ролі держави та її регулювання в суспільному господарстві за одночасного переходу частини державної власності в інші типи та форми (колективні, приватні), а також передавання певних повноважень державних органів підприємствам, компаніям та їхнім організаціям.

Разгосударствление экономики – сужение экономических функций, ослабление роли государства и его регулирования в общественном хозяйстве при одновременном переходе части государственной собственности в другие типы и формы (коллективные, частные), а также передачи определенных полномочий государственных органов предприятиям, компаниям и их организациям.

Denationalization of economy is a weakening of the role of state and economic functions.

Роздрібна торгівля – тип торгівлі товарами, а також виконання певних послуг, спрямованих на покупця, яким є кінцевий споживач, фізична чи юридична особа.

Розничная торговля – тип торговли товарами, а также выполнение определенных услуг, направленных на покупателя, каким является конечный потребитель, физическое или юридическое лицо.

Retail trade is the type of trade and performance of certain duties for consumer, who is a person or entity.

Реальна заробітна плата – кількість споживних вартостей (благ), яку працівник може придбати за свою номінальну заробітну плату при діючому рівні цін після сплати податків.

Реальная заработная плата – количество потребительных стоимостей (благ), которую работник может приобрести за свою номинальную заработную плату при действующем уровне цен после уплаты налогов.

Refresher wages is a form of payment for work, which has been done over time, accounting qualifications and working conditions.

Свобода вибору – вільне право власників матеріальних ресурсів і грошей використовувати їх на свій розсуд, вільне право робітників зайнятися будь-яким видом праці, на який вони здатні, і вільне право споживачів витратити свої доходи на цілі, які вони вважатимуть бажаними (найкращими).

Свобода выбора – свободное право собственников материальных ресурсов и денег использовать их по своему усмотрению, свободное право рабочих заниматься любым видом труда, на который они способны, и свободное право потребителей расходовать свои доходы на цели, которые они сочтут предпочтительными (наилучшими).

Freedom of choice is the freedom of owners of property resources to employ or dispose of them as they see fit, of workers to enter any line of work for which they are qualified, and of consumers to spend their incomes in a manner which they think is appropriate.

Свобода підприємництва – вільне право приватних фірм використовувати економічні ресурси для виробництва товарів за власним вибором і продавати вироблені товари на ринках, які вони самі вибрали.

Свобода предпринимательства – свободное право частных фирм использовать экономические ресурсы для производства товаров по собственному выбору и продавать произведенные товары на рынках, которые они сами выбрали.

Freedom of enterprise is the freedom of firms to obtain economic resources, to use these resources to produce products of the firm's own choosing, and to sell their products in markets of their choice.

Свобода торгівлі – відсутність обмежень у вигляді штучних (тобто встановлених державою) бар'єрів на ведення торгівлі між приватними особами та фірмами в країнах.

Свобода торговли – отсутствие ограничений в виде искусственных (то есть установленных государством) барьеров на ведение торговли между частными лицами и фирмами в странах.

Free trade is the absence of artificial (government-imposed) barriers to trade among individuals and firms in different nations.

Світове господарство – сукупність національних господарств, міжнародних економічних організацій у їхній взаємодії та взаємозалежності,

що здійснюється через систему міжнародних економічних відносин. Сформувалось як цілісність під кінець XIX ст..

Мировое хозяйство – совокупность национальных хозяйств, международных экономических организаций в их взаимодействии и взаимозависимости, которая осуществляется через систему международных экономических отношений. Сформировалось как целостность под конец XIX в..

World economy is a set of national economies, international economic organizations in their interaction.

Світові гроші виступають як міжнародний засіб платежу та загальний купівельний засіб, сприяють матеріалізації багатства.

Мировые деньги выступают как международное средство платежа и общее покупательское средство, способствуют материализации богатства.

Money in the world serves as an international means of payment, means of the total purchasing.

Синдикат – одна з форм капіталістичної монополії – договірне об'єднання підприємств, окремої галузі виробництва, що створювалося з метою захоплення ринку шляхом спільного збуту товарів за спільними цінами.

Синдикат – одна из форм капиталистической монополии – договорное объединение предпринимателей, отдельной отрасли производства, созданное с целью захвата рынка путем совместного сбыта товаров по общим ценам.

Syndicate is a form of capitalist monopolies – contractual associations, individual industries, which were created in order to capture the market through joint sales catalog for common prices.

Середні витрати – це витрати на одиницю випуску продукції. Є три види середніх витрат: середні постійні, середні змінні та середні валові (загальні) витрати.

Средние затраты – это затраты на единицу выпуска продукции. Есть три вида средних издержек: средние постоянные, средние переменные и средние валовые (общие) расходы.

Average costs are the costs per unit of output. There are three types of average cost: average constant, the average variable and average gross (total) costs.

Середній прибуток – рівний (рівнозначний) прибуток на однакові капітали, вкладені в різні галузі та сфери виробництва. Утворюється в процесі міжгалузевої конкуренції.

Средняя прибыль – равная (равнозначная) прибыль на одинаковые капиталы, вложенные в различные отрасли и сферы производства. Образуется в процессе межотраслевой конкуренции.

Average income is an equal (equivalent) income on the same capitals, which is invested in various sectors and spheres of production. It is formed in the inter-sectoral competition.

Собівартість продукції – вартісне вираження спожитих у процесі створення продукту факторів виробництва (ресурсів). Розрізняють виробничу та повну собівартість (включає також витрати на зберігання й реалізацію виробів) та інші її види. Один із найважливіших показників ефективності виробництва на мікрорівні.

Себестоимость продукции – стоимостное выражение потребленных в процессе создания продукта факторов производства (ресурсов). Различают производственную и полную себестоимость (включает также расходы на хранение и реализацию изделий) и другие ее виды. Один из важных показателей эффективности производства на микроуровне.

The cost of production is a value expression of production factors (resources) consumed in the process of creating a product. There are productive and full cost (including the cost of storage and sale of products) and its other species. The cost of production is one of the most important indicators of production of efficiency at the micro level.

Соціалізм – суспільно-економічна формація, що базується на плюралізмі трудових форм і типів власності (за домінуванням державної й колективної форм), національному економічному плануванні, суспільному управлінні та контролі за розвитком власності в інтересах трудящих.

Социализм – общественно-экономическая формация, которая базируется на плюрализме трудовых форм и типов собственности (за доминированием государственной и коллективной форм), национальном экономическом планировании, общественном управлении и контроле над развитием собственности в интересах трудящихся.

Socialism is a socio-economic formation, based on the pluralism of forms of labor and types of property.

Соціальні потреби – сукупність суспільно необхідних життєвих потреб та інтересів громадян, об'єднаних за територіальними, демографічними, професійними та іншими ознаками.

Социальные потребности – совокупность общественно необходимых жизненных потребностей и интересов граждан, объединенных по

територіальному, демографічному, професійному і другим признакам.

Social needs are the complex of socially necessary vital needs and interests of citizens, who are united by territorial, demographic, professional and other characteristics.

Спекуляція – дії покупця або продавця з перепродажу, спрямовані на одержання прибутку.

Спекуляция – действия покупателя или продавца по перепродаже, направленные на получение прибыли.

Speculation is the activity of buying or selling with the motive of later reselling or reburying for profit.

Спеціалізація – використання індивідом, фірмою, регіоном чи країною ресурсів для виробництва одного або декількох певних видів товарів і послуг.

Специализация – использование индивидуумом, фирмой, регионом или страной ресурсов для производства одного или нескольких определенных видов товаров и услуг.

Specialization is the use of the resources of an individual, a firm, a region, or a nation to produce one or a few goods and services.

Спільне підприємство – підприємство, що базується на спільному капіталі суб'єктів господарської діяльності України або іноземних суб'єктів господарської діяльності, на спільному управлінні та розподілі результатів і ризиків.

Совместное предприятие – предприятие, основанное на совместном капитале субъектов хозяйственной деятельности Украины и иностранных субъектов хозяйственной деятельности, на общем управлении и распределении результатов и рисков.

The joint venture is the company based on joint capital of subjects of economic activity of Ukraine.

Споживча вартість робочої сили виявляється в процесі споживання робочої сили (тобто праці, а не здатності до праці), який є процесом виробництва товарів, вартості й додаткової вартості. З погляду споживної вартості специфіка цього товару виявляється в тому, що в процесі його споживання він не зникає, а створює нову вартість, більшу за вартість самого товару робоча сила. Отже, в основу визначення споживної вартості товару покладено абстрактну працю (певну її кількість). Тому специфічність вартості товару робоча сила полягає в здатності до такої кількості

абстрактної праці, яка перевищує необхідні витрати праці на відтворення самої робочої сили.

Потребительская стоимость рабочей силы проявляется в процессе потребления рабочей силы (то есть труда, а не способности к труду), который является процессом производства товаров, стоимости и прибавочной стоимости. С точки зрения потребительной стоимости специфика данного товара проявляется в том, что в процессе его потребления он не исчезает, а создает новую стоимость, больше стоимости самого товара рабочая сила. Итак, в основу определения потребительной стоимости товара возложено абстрактный труд (определенное его количество). Поэтому специфичность стоимости товара рабочая сила состоит в способности к такому количеству абстрактного труда, который превышает необходимые затраты труда на воспроизводство самой рабочей силы.

Consumer labor cost is the process in the consumption of labor force (labor power, not the ability to work). Consumption of labor power is the process of production of goods costs and extra costs. In terms of consumption value specific to this product revealed, that during its consumption it does not disappear, but creates new value, more than the cost of the commodity labor. The specific job is not a specific value for the capitalist, because it does not affect the process of growth of value.

Споживна вартість товару – корисність товару, його здатність задовольняти різноманітні конкретні потреби людей.

Потребительская стоимость товара – полезность товара, его способность удовлетворять разнообразные конкретные нужды людей.

The consumption value of goods is the value of goods with the ability to meet the specific needs of different people.

Споживчі товари – товари та послуги, що безпосередньо задовольняють потреби людини.

Потребительские товары – товары и услуги, непосредственно удовлетворяющие потребности человека.

Consumer goods are products and services which satisfy human wants directly.

Споживчий кредит – це кошти, що надаються кредитором (банком або іншою фінансовою установою) споживачеві на придбання продукції.

Потребительский кредит – это средства, предоставляемые кредитором (банком или другим финансовым учреждением) потребителю на приобретение продукции.

Consumer credit is a money, which are provided by lenders (bank or other financial institution) to a customer to purchase consumer goods.

Споживчий надлишок – розрив між загальною корисністю певного блага і його загальною ринковою вартістю. Ця вигода виникає тому, що споживач “отримує більше, ніж платить” внаслідок дії закону спадної граничної корисності. Це різниця між тим, що бажав би заплатити споживач (або споживачі) за додаткову одиницю продукту або послугу, і його ринковою ціною.

Потребительский избыток – разрыв между общей полезностью определенного блага и его общей рыночной стоимости. Эта выгода возникает потому, что потребитель “получает больше, чем платит” вследствие действия закона убывающей предельной полезности. Это разница между тем, что желал бы заплатить потребитель (или потребители) за дополнительную единицу продукта или услуги, и его рыночной ценой.

Consumer surplus is a gap between the total value of certain benefit and its total market value. This benefit arises because the consumer “gets more than pays” as a result of the law of diminishing marginal of utility. This is difference between what a consumer (or consumers) is willing to pay for an additional unit of a product or service and its market price.

Стагфляція – термін, що використовується для позначення кризового стану економіки, при якому стагнація у виробництві відбувається одночасно з інфляцією. Це інфляція, що супроводжується стагнацією виробництва та високим рівнем безробіття в країні; одночасне підвищення рівня цін і рівня безробіття.

Стагфляция – термин, используемый для обозначения кризисного состояния экономики, при котором стагнация в производстве происходит одновременно с инфляцией. Это инфляция, сопровождаемая стагнацией производства и высоким уровнем безработицы в стране; одновременное повышение уровня цен и уровня безработицы.

Stagflation is a term used to denote the economic crisis, in which the stagnation in production occurs simultaneously with inflation. This is inflation accompanied by stagnation in the rate of growth of output and an increase in unemployment in the economy; simultaneous increases in the price level and the unemployment rate.

Стандартизований продукт – продукт, який покупець може купувати в будь-якого продавця за умови, що ціна на нього в усіх продавців однакова; продукт, усі одиниці якого повністю замінюють один одного (тобто ідентичні).

Стандартизованный продукт – продукт, который покупатель может приобретать у любого продавца при условии, что цена на него у всех

продавцов одинаковая; продукт, все единицы которого полностью заменяют друг друга (то есть идентичны).

Standardized product is a product for which buyers are indifferent to the seller from whom they purchase it so long as the price charged by all sellers is the same; a product for which all units of the product are identical and thus perfect substitutes for each other.

Стимулююча фінансова політика – це бюджетно-податкова політика, яка спрямована на підвищення сукупного попиту в результаті збільшення урядових витрат на товари та послуги, зменшення чистого обсягу податкових надходжень.

Стимулирующая финансовая политика – это бюджетно-налоговая политика, направленная на повышение совокупного спроса в результате увеличения правительственных расходов на товары и услуги, уменьшения чистого объема налоговых поступлений.

Expansionary fiscal policy is fiscal and budget policy that aims to increase aggregate demand by increasing government spending on goods and services, reducing the net amount of tax revenue.

Стратегічна торгова політика – політика, що спрямована на використання торгових бар'єрів з метою зниження ризику для вітчизняних фірм, особливо якщо вони впроваджують нові технології або продукти.

Стратегическая торговая политика – политика, направленная на использование торговых барьеров с целью снижения риска для отечественных фирм, особенно если они внедряют новые технологии или продукты.

Strategic trade policy is a policy that aims to use trade barriers to reduce the risk for domestic firms, particularly if they introduce new technologies or products.

Структурне безробіття – безробіття, викликане змінами структури попиту на споживчі товари і технологією виробництва; робітники, які опинилися без роботи або внаслідок відсутності попиту на їхні професії з боку підприємців, або внаслідок відсутності в них достатньої кваліфікації, щоб одержати роботу.

Структурная безработица – безработица, вызываемая изменениями в структуре спроса на потребительские товары и в технологии производства; рабочие, оказавшиеся без работы либо вследствие отсутствия спроса на их профессии со стороны предпринимателей, либо вследствие отсутствия у них достаточной квалификации, чтобы получить работу.

Structural unemployment is unemployment of workers whose skills are not demanded by employers, they lack sufficient skill to obtain employment, or they cannot easily move to locations where jobs are available.

Страхова компанія – компанія, яка здійснює страхування життя, здоров'я людей, майна громадян і підприємств, транспортних засобів, вантажів, що перевозяться з метою відшкодування збитків, втрат, зумовлених несприятливими подіями, нещасними випадками.

Страховая компания – компания, которая осуществляет страхование жизни, здоровья людей, имущества граждан и предприятий, транспортных средств, грузов с целью возмещения убытков, потерь, обусловленных неблагоприятными событиями, несчастными случаями.

Insurance company is a company that provides life insurance, human health and property of citizens and enterprises, vehicles, goods carried for the purpose of compensation of losses due to adverse events, accidents.

Субсидія – виплата урядом, фірмою або домогосподарством грошей (або товарів і послуг), в обмін на які вони не одержують товарів і послуг; коли така виплата проводиться урядом, вона являє собою урядовий трансферний платіж.

Субсидия – выплата правительством, фирмой или домохозяйством денег (или товаров и услуг), в обмен на которые они не получают товары и услуги; когда такая выплата производится правительством, она представляет собой правительственный трансфертный платеж.

Subsidy is a payment of funds (or goods and services) by a government, firm or household for which it receives no good or service in return; when made by a government, it is a government transfer payment.

Суб'єкти власності – це індивіди, фізичні особи, які в процесі відчуження-привласнення матеріальних благ і послуг можуть вступати між собою у відносини із цього приводу.

Субъекты собственности – это индивидуумы, физические лица, которые в процессе отчуждения-присвоения материальных благ и услуг могут вступать между собой в отношения по этому поводу.

The subjects of property are the individuals, who can enter the relations apropos the process of alienation and appropriation of wealth and services.

Суб'єктами ринку є продавці та покупці. У ролі продавців і покупців виступають як домогосподарства (одна особа або кілька осіб), підприємства (фірми), так і держава. Більшість суб'єктів ринку діють одночасно і як покупці, і як продавці. Усі господарські суб'єкти тісно взаємодіють на ринку, створюючи взаємопов'язаний “потік” купівлі-продажу.

Суб'єктами ринка являются продавцы и покупатели. В качестве продавцов и покупателей выступают как домохозяйства (одно лицо или

несколько лиц), предприятия (фирмы), так и государство. Большинство субъектов рынка действуют одновременно и как покупатели, и как продавцы. Все хозяйственные субъекты тесно взаимодействуют на рынке, создавая взаимосвязанный “поток” купли-продажи.

Subjects of the market are sellers and buyers. As buyers and sellers can be households (one person or several people), enterprise (company), country.

Сукупний суспільний продукт – найбільш загальний показник суспільного виробництва; уся маса матеріальних і духовних благ, створених суспільством за певний проміжок часу (як правило, за рік).

Совокупный общественный продукт – наиболее общий показатель общественного производства; вся масса материальных и духовных благ, созданных обществом за определенный промежуток времени (как правило, за год).

Total social product is the most common indicator of social production; a whole mass of material and spiritual wealth created by society for a period of time (usually one year).

Суспільна власність – спільне привласнення засобів виробництва та його результатів. Суб’єкти спільної власності ставляться один до одного як рівноправні співвласники. У цих умовах основною формою індивідуального привласнення стає розподіл доходу, а мірою його розподілу – праця.

Общественная собственность – общее присвоение средств производства и его результатов. Субъекты общей собственности относятся друг к другу как равноправные совладельцы. В этих условиях основной формой индивидуального присвоения становится распределение дохода, а мерой его распределения – труд.

Public property is a joint appropriation of means of production and its results.

Суспільний поділ праці – відокремлення різних видів трудової діяльності в межах підприємства, національної економіки та світового господарства (у т. ч. окремих регіонів). Розглядають відповідно форми: одиничний, загальний і міжнародний поділ праці.

Общественное разделение труда – обособление различных видов трудовой деятельности в рамках предприятия, национальной экономики и мирового хозяйства (в т. ч. отдельных регионов). Рассматривают соответственно формы: одиночное, общее и международное разделение труда.

Social division of labor is the separation of different types of employment within the enterprise, the national economy and world economy (including some regions). There are three forms: a single, general and international division of labor.

Тариф – ставка оплати за виробничі і невиробничі послуги, які надаються населенню, компаніям, організаціям, фірмам і установам.

Тариф – ставка оплаты за производственные и непроизводственные услуги, предоставляемые населению, компаниям, организациям, фирмам и учреждениям.

Tariff is a rate of pay for production and non-production services that provided for people, companies, organizations, firms and institutions.

Технологічний спосіб виробництва – спосіб виробництва, що базується на техніко-економічному поєднанні речових і особистісних факторів виробництва, комплексі техніко-технологічних відносин між речовими факторами продуктивних сил і системі техніко-економічних відносин.

Технологический способ производства – способ производства, основанный на технико-экономическом сочетании вещественных и личностных факторов производства, комплексе технико-технологических отношений между вещественными факторами производительных сил и системе технико-экономических отношений.

Technological way of production is the production method, based on techno-economic combination of real and personal factors of production and complex of technical and technological relations between the real factors of productive forces and system of technical and economic relations.

Товар – продукт, що виробляється не для власного споживання, а для обміну на гроші.

Товар – продукт, который производится не для собственного потребления, а для обмена на деньги.

Good is a product that is produced not for domestic consumption but for the exchange for money.

Товари короткострокового користування – споживчі товари, процес особистого споживання яких, зумовлений їх споживними властивостями, відбувається протягом короткочасного періоду до одного року (окремі продовольчі товари, предмети одягу, товари побутового призначення тощо).

Товары кратковременного пользования – потребительские товары, процесс личного потребления которых обусловлен их потребительскими свойствами, происходит в течение кратковременного периода до одного года (отдельные продовольственные товары, предметы одежды, товары бытового назначения и т. п.).

Goods of short-term use is consumer goods, process of personal consumption of which caused by their consumer properties, occurs within a short period of one year (some foodstuffs, clothes, household goods etc).

Товари тривалого користування – товари, споживчі властивості яких забезпечують потребу в них людини тривалий час (5 і більше років). Це телевізори, холодильники, меблі, транспортні засоби та інше.

Товары длительного пользования – товары, потребительские свойства которых удовлетворяют потребность в них человека длительное время (5 и более лет). Это телевизоры, холодильники, мебель, транспортные средства и другое.

Durable goods are goods, consumer characteristics of which satisfy the needs in them rights of human for a long time (5 years or more). This is televisions, refrigerators, furniture, vehicles and more.

Товари-замінники – взаємозамінні товари (або послуги), для яких існує прямий зв'язок між ціною на один із них і попитом на інший, тобто зниження (підвищення) ціни одного товару (або послуги) викликає зменшення (збільшення) попиту на інший (іншу).

Товары-заменители – взаимозаменяемые товары (или услуги), для которых существует прямая связь между ценой на один из них и спросом на другой. Снижение (повышение) цены одного товара (или услуги) вызывает уменьшение (увеличение) спроса на другой (другую).

Substitute goods are products or services which can be used in place of each other. When the price of one falls the demand for the other falls and conversely with an increase of price.

Товарна біржа – організація, що об'єднує юридичних і фізичних осіб, які провадять виробничу та комерційну діяльність, і має на меті надання послуг в укладенні біржових угод, виявлення товарних цін, попиту й пропозиції на товари, вивчення, упорядкування й полегшення товарообігу та пов'язаних із ним торговельних операцій.

Товарная биржа – организация, объединяющая юридические и физические лица, осуществляющие производственную и коммерческую деятельность, и имеет целью предоставление услуг в заключении биржевых сделок, выявление товарных цен, спроса и предложения на товары, изучение, составление и облегчение товарооборота и связанных с ним торговых операций.

Commodity exchange is an organization that unites services entering into exchange agreements.

Товарне виробництво – організаційна форма суспільного виробництва, за якої продукти виробляються не для власного споживання, а для обміну через купівлю-продаж на ринку.

Товарное производство – организационная форма общественного производства, при которой продукты производятся не для собственного потребления, а для обмена через куплю-продажу на рынке.

Commodity production is an organizational form of social production, in which products are made for exchange through the sale in the market.

Товарно-матеріальні запаси – вироблені, але ще не продані товари.

Товарно-материальные запасы – произведенные, но еще не проданные товары.

Inventories are goods which have been produced but are still unsold.

Торгівля – процес обміну товарами, послугами, цінностями й грошима. У широкому значенні – вид підприємницької діяльності, пов'язаний із купівлею-продажем товарів.

Торговля – процесс обмена товарами, услугами, ценностями и деньгами. В широком смысле – вид предпринимательской деятельности, связанный с куплей-продажей товаров.

Trade is the process of exchanging of goods, services, property and money. In a broader sense it is a kind of business related to the sale of goods.

Торгова марка – позначення, знак за яким товари та послуги одних осіб відрізняються від товарів та послуг інших осіб; правовий захист, що дає творцям продукту виключне право використовувати конкретну торговельну назву.

Торговая марка – обозначение, знак по которому товары и услуги одних лиц отличаются от товаров и услуг других лиц; правовая защита, дающая создателям продукта исключительное право использовать конкретное торговое название.

Trademark is a designation, a sign by which goods and services of one person differ from the goods and services of other persons; a legal protection which gives the originators of a product an exclusive right to use the brand name.

Торговельний баланс – це співвідношення між вартістю експорту й імпорту протягом даного року (або іншого обраного періоду) незалежно від термінів їх оплати.

Торговый баланс – это соотношение между стоимостью экспорта и импорта в течение данного года (или другого выбранного периода) независимо от сроков их оплаты.

Trade balance is the ratio between the value of exports and imports during the year (or other selected period) regardless of the timing of their payment.

Торговий блок – зона вільної торгівлі кількох країн, які дотримуються однієї або декількох угод з податків, тарифів і торгівлі. Зазвичай торгові блоки мають свої адміністративні органи та органи регулювання.

Торговый блок – зона свободной торговли нескольких стран, придерживающихся одной или нескольких сделок по налогам, тарифам и торговле. Обычно торговые блоки имеют свои административные органы и органы регулирования.

The trading unit is a free trade zone of several countries that adhere to one or more agreements with taxes, tariffs and trade. Usually trading blocs have their own administrative authorities and regulators.

Торговий дім – торговельна фірма, яка закуповує товар у виробників або оптовиків своєї країни й перепродує їх за кордон, закуповує іноземні товари за кордоном та перепродує їх місцевим оптовим і роздрібним торговцям та споживачам.

Торговый дом – торговая фирма, которая закупает товар у производителей или оптовиков своей страны и перепродает их за границу, закупает иностранные товары за рубежом и перепродает их местным оптовым и розничным торговцам и потребителям.

Mall is a trading firm that buys goods from manufacturers or wholesalers of the country and resells them abroad.

Трансфертний платіж – виплата урядом або фірмою домогосподарству або фірмі грошей (або передача товарів і послуг), замість яких платник безпосередньо не одержує товари або послуги.

Трансфертний платеж – выплата правительством или фирмой домохозяйству или фирме денег (или передача товаров и услуг), взамен которых плательщик непосредственно не получает товары или услуги.

Transfer payment is a payment of money (or goods and services) by a government to a household or firm for which the payer receives no good or service directly in return.

Трест – об'єднання підприємств, учасники якого втрачають власність на засоби виробництва й виготовлений продукт, виробничу та комерційну самостійність, тобто об'єднують майно, збут, фінанси, управління, а на

суму вкладеного капіталу одержують акції, які дають право брати участь в управлінні та привласнювати відповідну частку прибутку. Створюються злиттям, поглинанням, установленням контролю з метою усунення конкуренції й одержання монопольного прибутку.

Трест – объединение предприятий, участники которого теряют собственность на средства производства и произведенный продукт, производственную и коммерческую самостоятельность, то есть объединяют имущество, сбыт, финансы, управление, а на сумму вложенного капитала получают акции, которые дают право участвовать в управлении и присваивать соответствующую часть прибыли. Создаются слиянием, поглощением, установлением контроля с целью устранения конкуренции и получения монопольной прибыли.

Trust is an association of enterprises, whose members lose ownership of the means of production and manufactured product.

Умови торгівлі – співвідношення обміну якоїсь кількості одиниць одного товару на якусь кількість одиниць іншого товару, ціна товару або послуги, кількість одного товару (або послуги), яке доводиться віддати, щоб придбати одиницю іншого товару (або послуги).

Условия торговли – соотношение обмена какого-то количества единиц одного товара на какое-то количество единиц другого товара, цена товара или услуги, количество одного товара (или услуги), которое приходится отдать, чтобы приобрести единицу другого товара (или услуги).

Terms of trade are the rate at which units of one product can be exchanged for units of another product; the price of a good or service; the amount of one good or service which must be given up to obtain one unit of another good or service.

Фермерське господарство – приватне господарство, яке веде фермер, головним чином з використанням найманої праці на власній або орендованій землі.

Фермерское хозяйство – частное хозяйство, которое ведет фермер, главным образом с использованием наемного труда на собственной или арендованной земле.

Farm industry is a private industry, which is run by a farmer with using a hired labor.

Фізіократи – представники однієї з течій класичної політичної економії, що виникла в середині XVIII ст. у Франції (Ф. Кене, Ж. Тюрго). Вважали, що джерелом багатства держави та громадян є “чистий продукт”, піддали різкій критиці вчення меркантилізму. Концепція фізіократів сприяла усуненню пережитків і ознак феодалізму, утвердженню системи капіталістичних виробничих відносин.

Физиократы – представители одного из течений классической политической экономии, возникшей в середине XVIII в. во Франции (Ф. Кенэ, Ж. Тюрго). Считали, что источником богатства государства и граждан есть “чистый продукт”, подвергли резкой критике учение меркантилизма. Концепция физиократов способствовала устранению пережитков и признаков феодализма, утверждению системы производственных отношений.

Physiocrats are the representatives one of the movements of classical political economy, that emerged in the mid of XVIII century in France (F. Quesnay, J. Tyurho). They believed that the source of wealth of the state and citizens is a clean product, created in agriculture and other areas are barren. The conception of physiocrats contributed to the eliminating of remnants and features of feudalism. Also it strengthened the system of capitalist production relations.

Фізіологічні потреби – потреби найнижчого рівня в піраміді А. Маслоу, що є необхідними для виживання. Вони включають потребу в їжі, воді, захисті, відпочинку.

Физиологические потребности – потребности низкого уровня в пирамиде А. Маслоу, которые являются необходимыми для выживания. Они включают потребности в еде, воде, защите, отдыхе.

Physiological needs are the needs of the lowest level of A. Maslou pyramid that are necessary for surviving. Physiological needs include the need for food, water, protection, recreation and sexual needs.

Фіксований валютний курс – курс валюти, вільне підвищення або зниження якого не допускається.

Фиксированный валютный курс – курс валюты, свободное повышение или снижение которого не допускается.

Fixed exchange rate is a rate of exchange which is set in some way and hence prevented from rising or falling with changes in currency supply and demand.

Фіктивний капітал – капітал, втілений у цінних паперах, який дає змогу привласнювати частину прибутку у формі дивіденду або відсотка.

Фиктивный капитал – капитал, воплощенный в ценных бумагах, который позволяет присваивать часть прибыли в форме дивиденда или процента.

Fictitious capital is a capital, which allows you to assign part of the revenue in the form of dividends or interest.

Фірма – організація, яка використовує ресурси для виробництва товарів або послуг із метою одержання прибутку; підприємство, що користується правом юридичної особи під маркою якої надаються послуги та продаються товари.

Фирма – организация, использующая ресурсы для производства товаров или услуг с целью получения прибыли; предприятие, пользующееся правом юридического лица под маркой которой предоставляются услуги и продаются товары.

Firm is an organization which employs resources to produce a good or service for profit; a company that uses the right legal entity under the brand name of which providing services and selling goods.

Фіскальна політика – сукупність фінансових заходів держави для регулювання доходів і витрат бюджету з метою досягнення певних соціально-економічних цілей суспільства, виконання найважливіших функцій держави.

Фискальная политика – совокупность финансовых мероприятий государства для регулирования доходов и расходов бюджета с целью достижения определенных социально-экономических целей общества, выполнения важнейших функций государства.

Fiscal policy is a regulation of incomes and expenses of budget to achieve certain socio-economic goals of society.

Фіскальне мито – мито, що вводиться урядом з метою збільшення надходжень у державний бюджет.

Фискальная пошлина – пошлина, которая вводится правительством с целью увеличения поступлений в государственный бюджет.

Fiscal tariff is a tariff that is entered introduced by the government to increase receipts to the state budget.

Фонд заміщення – частина суспільного продукту, що спрямовується на відновлення зношених у процесі створення національного доходу засобів виробництва.

Фонд замещения – часть общественного продукта, направляемая на восстановление изношенных в процессе создания национального дохода средств производства.

Fund of replacement is a part of public product, which is aimed at restoring of worn-out production facilities in the process of creation of national income.

Фонд нагромадження – частина національного доходу, яка використовується на розширене відтворення, створення суспільних резервів і страхових запасів. Основне джерело нагромадження – додатковий продукт.

Фонд накоплення – часть национального дохода, которая используется на расширенное воспроизводство, создание общественных резервов и страховых запасов. Основной источник накопления – прибавочный продукт.

Accumulation fund is a part of national income which is used for extended reproduction, creation of public reserves and insurance reserves.

Фонд споживання – частина національного доходу, що йде на задоволення індивідуальних, колективних і суспільних потреб населення. Його джерелом є частина додаткового продукту. Основні структурні елементи фонду споживання – фонд особистого споживання та суспільні фонди споживання.

Фонд потребления – часть национального дохода, которая идет на удовлетворение индивидуальных, коллективных и общественных потребностей населения. Его источником является часть прибавочного продукта. Основные структурные элементы фонда потребления – фонд личного потребления и общественные фонды потребления.

Consumption fund is a part of public product, which is aimed to satisfy individual, collective and social needs.

Фондова біржа – організаційно оформлений, постійно діючий ринок, на якому здійснюється торгівля цінними паперами.

Фондовая биржа – организационно оформленный, постоянно действующий рынок, на котором осуществляется торговля ценными бумагами.

Stock exchange is an organized market, where securities trading is going on (organized market, where selling securities are fulfilled).

Фондовіддача – економічна категорія, яка виражає відносини щодо ефективності використання виробничих фондів. Кількісне вираження – відношення обсягу валової продукції (або іншої результативної величини у вартісній формі) до обсягу використаних виробничих фондів.

Фондоотдача – экономическая категория, выражающая отношения по эффективности использования производственных фондов. Количественное выражение – отношение объема валовой продукции (или другой результативной величины в стоимостной форме) к объему использованных производственных фондов.

Capital productivity is an economic category, which expresses the relationship of the efficiency of using production assets.

Фондомісткість – вартість основних виробничих фондів (основного капіталу) у розрахунку на одиницю продукції. Визначається діленням середньорічної балансової вартості основних виробничих фондів на вартість виробленої на них протягом року продукції.

Фондоёмкость – стоимость основных производственных фондов (основного капитала) в расчете на единицу продукции. Определяется делением среднегодовой балансовой стоимости основных производственных фондов, на стоимость производимой на них в течение года продукции.

Capital intensity is a value of fixed production assets per unit.

Фрикційне безробіття – безробіття, пов'язане з добровільною зміною працівниками місця роботи й періодами тимчасового звільнення, тимчасова незайнятість у періоди переходу працівників з однієї роботи на іншу.

Фрикционная безработица – безработица, связанная с добровольной сменой работниками места работы и периодами временного увольнения, временная незанятость в периоды перехода работников с одной работы на другую.

Frictional unemployment is a type of unemployment caused by workers voluntarily changing jobs and by temporary layoffs; unemployed workers between jobs.

Функціональне фінансування – використання державою фіскальної політики для забезпечення певних ланок виробництва, зокрема неінфляційного ВВП в умовах повної зайнятості незалежно від впливу цієї політики на державний борг.

Функциональное финансирование – использование государством фискальной политики для обеспечения определенных звеньев производства, в частности неинфляционного ВВП в условиях полной занятости независимо от воздействия этой политики на государственный долг.

Functional finance is the use of state fiscal policy to ensure certain parts of the production, including non-inflationary GDP at full employment regardless of the impact of this policy on the national debt.

Функціональний розподіл доходу – спосіб розподілу національного доходу країни між тими, хто виконує в економіці різні функції (забезпечує економіку різними видами ресурсів), поділ національного доходу на заробітну плату, дохід власників, прибуток корпорацій, відсоток і ренту.

Функциональное распределение дохода – способ распределения национального дохода страны между теми, кто выполняет в экономике различные функции (обеспечивает экономику различными видами ресурсов), разделение национального дохода на заработную плату, доход собственников, прибыль корпораций, процент и ренту.

Functional distribution of income is the manner in which national income is divided among the functions performed to earn it (or the kinds of resources provided to earn it); the division of national income into wages, proprietors' income, corporate profits, interest and rent.

Функції грошей: міра вартості, засіб обігу, засіб утворення скарбів (нагромадження), засіб платежу, світові гроші.

Функции денег: мера стоимости, средство обращения, средство образования сокровищ (накопления), средство платежа, мировые деньги.

The functions of money: a measure of value, means of medium circulation, treasure formation (accumulation), means of payment, world money.

Централізація виробництва – збільшення обсягів виробництва в результаті об'єднання окремих підприємств, фірм в одну структуру, більшу компанію із спільним управлінням. Це конкретний вияв дії закону усупільнення виробництва і праці. Розрізняють горизонтальну та вертикальну централізації виробництва, які, у свою чергу, пов'язані з процесом централізації капіталу.

Централизация производства – увеличение объемов производства в результате объединения отдельных предприятий, фирм в одну структуру, большую компанию с общим управлением. Это конкретное проявление действия закона обобществления производства и труда. Различают горизонтальную и вертикальную централизацию производства, которые, в свою очередь, связаны с процессом централизации капитала.

The centralization of production is an increasing of production due to the joining of individual enterprises.

Циклічне безробіття – безробіття, що виникає в періоди спаду економічного розвитку й зумовлене недостатнім сукупним попитом на робочу силу.

Циклическая безработица – безработица, возникающая в периоды спада экономического развития и обусловленная недостаточным совокупным спросом на рабочую силу.

Cyclical unemployment is unemployment that arises during periods of recession and economic development and caused by insufficient aggregate demand for labor force.

Циклічний дефіцит (надлишок) – дефіцит (надлишок) державного бюджету, викликаний автоматичним скороченням (збільшенням) податкових надходжень і збільшенням (скороченням) державних трансфертів на тлі спаду (підйому) ділової активності.

Циклический дефицит (излишек) – дефицит (излишек) государственного бюджета, вызванный автоматическим сокращением (увеличением) налоговых поступлений и увеличением (сокращением) государственных трансфертов на фоне спада (подъема) деловой активности.

Cyclical deficit (surplus) is the deficit (surplus) of the state budget caused by automatic reduction (increase) of tax revenues and an increase (reduction) of government transfers on the background of decline (rise) of business activity.

Циклічно збалансований бюджет – рівновага обсягу урядових витрат на товари і послуги та чистого обсягу податкових надходжень у межах економічного циклу.

Циклически сбалансированный бюджет – равновесие объема правительственных расходов на товары и услуги и чистого объема налоговых поступлений в пределах экономического цикла.

Cyclically balanced budget is a balance of volume of government spending on goods and services and net total tax revenue within the limits of the economic cycle.

Ціна – фундаментальна економічна категорія, яка означає кількість грошей, за яку продавець згоден продати, а покупець готовий купити одиницю товару. Ціна певної кількості товару складає його вартість, тому правомірно говорити про ціну як грошову вартість одиниці товару. Ціна – це грошове вираження вартості (за простого товарного виробництва та співпадіння попиту та пропозиції), ціни виробництва (на нижчій стадії розвитку капіталізму) і монопольної ціни виробництва (на вищій його стадії).

Цена – фундаментальная экономическая категория, которая означает количество денег, за которую продавец согласен продать, а покупатель готов купить единицу товара. Цена определенного количества товара составляет его стоимость, поэтому правомерно говорить о цене как денежной стоимости единицы товара. Цена – это денежное выражение стоимости (за простого товарного производства и совпадения спроса и предложения), цены производства (на низшей стадии развития капитализма) и монопольной цены (на последней его стадии).

Price is a fundamental economic category, which means the amount of money for which the seller agrees to sell and the buyer is willing to buy a unit of goods. Price is the monetary expression of value (for simple commodity of production and coincidence supply and demand), prices of production (on the lower stage of capitalism) and the monopoly price of production (on highest stage).

Ціна виробництва – перетворена, більш розвинута форма вартості товару, яка формується на нижчій стадії розвитку капіталізму й дорівнює витратам виробництва та середньому прибутку на авансовий капітал.

Цена производства – превращенная, более развитая форма стоимости товара, которая формируется на низшей стадии развития капитализма и равна издержкам производства и средней прибыли на авансовый капитал.

The cost of production is a converted and more developed form of value of goods, which is formed on the lower stage of capitalism development and equal to production costs and to average income on capital advance.

Цінні папери – грошові документи, що визначають взаємовідносини між особою, яка їх випустила (емітувала, відтак називається емітентом) та їхнім власником: засвідчують право володіння корпоративними правами (як акції) чи відносини позики (як облігації) і здебільшого передбачають виплату доходу у вигляді дивідендів або процентів, а також можливість передачі грошових та інших прав, що впливають із цих документів, іншим особам.

Ценные бумаги – документы, определяющие взаимоотношения между лицом, которое их выпустило (эмитировало, следовательно, называется эмитентом) и их владельцем: удостоверяющие право владения корпоративными правами (как акции) или отношения займа (как облигации) и обычно предусматривают выплату дохода в виде дивидендов или процентов, а также возможность передачи денежных и других прав, вытекающих из этих документов, другим лицам.

Securities are the monetary instruments, which show relationship between the person, who created it and its owner.

Цінова дискримінація – продаж в один і той же момент одного продукту різним покупцям за різними цінами, коли різниця в цінах для різних покупців не виправдана витратами виробництва цього продукту.

Ценовая дискриминация – продажа в один и тот же момент одного продукта разным покупателям по разным ценам, когда разница в ценах для разных покупателей не оправдана разными издержками производства этого продукта.

Price discrimination is the selling of a product to different buyers at different prices when the price differences are not justified by differences in cost.

Цінова еластичність попиту – відношення процентної зміни величини попиту на товар до відсоткової зміни його ціни; реакція величини купівельного попиту на зміну ціни товару.

Ценовая эластичность спроса – отношение процентного изменения величины спроса на товар к процентному изменению его цены; реакция величины покупательского спроса на изменение цены товара.

Price elasticity of demand is the ratio of the percentage change in quantity demanded of a product or resource to the percentage change in its price; a measure of the responsiveness of buyers to a change in the price of a product or resource.

Цінова еластичність пропозиції – відношення процентної зміни величини пропозиції товару до процентної зміни його ціни; реакція величини пропозиції товару на зміну його ціни.

Ценовая эластичность предложения – отношение процентного изменения величины предложения товара к процентному изменению его цены; реакция величины предложения товара на изменение его цены.

Price elasticity of supply is the ratio of the percentage change in quantity supplied of a product or resource to the percentage change in its price; the responsiveness of producers to a change in the price of a product or resource.

Цінова змова – таємна угода між двома або більше фірмами про встановлення ціни на їхню продукцію.

Ценовой сговор – тайное соглашение между двумя или более фирмами об установлении цены на их продукцию.

Price fixing is the conspiring by two or more firms to set the price of their products.

Цінова підтримка – запропонована урядом мінімальна ціна, нижче за яку продавець товару чи послуги не може їх пропонувати покупцям; установлена законом ціна або підтримувана мінімальна ціна.

Ценовая поддержка – предписанная правительством минимальная цена, ниже которой продавец товара или услуги не может их предлагать покупателям; установленная законом цена или поддерживаемая минимальная цена.

Price support is a minimum price which government allows sellers to receive for a good or service; a legally established or maintained minimum price.

Цінове лідерство – застосовуваний фірмами в умовах олігополії неофіційний метод установлення ціни на вироблений ними товар: одна фірма (лідер) оголошує зміну ціни, а інші фірми незабаром оголошують ідентичні зміни ціни.

Ценовое лидерство – применяемый фирмами в условиях олигополии неофициальный метод установления цены на производимый ими товар: одна фирма (лидер) объявляет изменение цены, а другие фирмы вскоре объявляют идентичные изменения цены.

Price leadership is an informal method which firms in an oligopoly may employ to set the price of their product: one firm (the leader) is the first to announce a change in price and the other firms soon announce identical or similar changes.

Цінова конкуренція – один із видів конкуренції, пов'язаний із використанням цін як засобу досягнення кращих економічних умов збуту, проникнення й завоювання ринку.

Ценовая конкуренция – один из видов конкуренции, связанный с использованием цен как средства достижения лучших экономических условий сбыта, проникновения и завоевания рынка.

Price competition is a using price as a means of achieving the best economic conditions of sale.

Чиста конкуренція – економічне суперництво між суб'єктами економічних процесів, за якого жоден із них (компанія, підприємець, споживач, працівник) не може впливати на загальну ситуацію на ринку або цей вплив є таким незначним, що ним можна знехтувати.

Чистая конкуренция – экономическое соперничество между субъектами экономических процессов, при котором ни один из них (компания, предприниматель, потребитель, работник) не может влиять на общую ситуацию на рынке или это влияние является таким незначительным, что им можно пренебречь.

Pure competition is an economic rivalry between the subjects of economic processes in which none of them (company, entrepreneur, consumer and employee) can not affect to overall situation on the market or this effect is so small that it can be neglected.

Чиста монополія – різновид монополії, за якої на ринку діє лише один виробник (продавець), що реалізує товар, у якого немає близьких заміників.

Чистая монополия – разновидность монополии, при которой на рынке действует только один производитель (продавец), реализующей товар, у которого нет близких заменителей.

Pure monopoly is a market structure in which one firm sells a unique product, into which entry is blocked, in which the single firm has considerable control over product price, and in which nonprice competition may or may not be found.

Чиста процентна ставка – в основному безризикова процентна ставка, що встановлюється на тривалу перспективу, на яку не впливає недосконалість ринку.

Чистая процентная ставка – в основном безрисковая процентная ставка, устанавливается на длительную перспективу, на которую не влияет несовершенство рынка.

Pure rate of interest is an essentially risk-free, long-term interest rate which is free of the influence of market imperfections.

Чистий внутрішній продукт – макроекономічний показник, що визначається як різниця між валовим внутрішнім продуктом та річними амортизаційними відрахуваннями.

Чистый внутренний продукт – макроэкономический показатель, определяемый как разница между валовым внутренним продуктом и годовыми амортизационными отчислениями.

Net domestic product is the macroeconomic indicator, defined as the difference between gross domestic product and annual depreciation.

Чистий експорт – це вартісний показник, що виражає алгебраїчну різницю між імпортом і експортом послуг та товарів.

Чистый экспорт – это стоимостный показатель, выражающий алгебраическую разницу между импортом и экспортом услуг и товаров.

A net export is the cost parameter that expresses the algebraic difference between imports and exports of goods and services.

Чистий інвестиційний дохід – дохід у вигляді відсотків і дивідендів, одержуваних громадянами однієї країни від громадян інших країн, за вирахуванням відсотків і дивідендів, що виплачуються громадянами певної країни громадянам інших країн.

Чистый инвестиционный доход – доход в виде процентов и дивидендов, получаемых гражданами одной страны от граждан других стран, за вычетом процентов и дивидендов, выплачиваемых гражданами данной страны гражданам других стран.

Net investment income is the interest and dividend income received by the residents of a nation from residents of other nations less the interest and dividend payments made by the residents of that nation to the residents of other nations.

Чисті податкові надходження – економічний показник, що розраховується як різниця між податковими надходженнями уряду та урядовими трансфертними платежами.

Чистые налоговые поступления – экономический показатель, рассчитываемый как разница между налоговыми поступлениями правительства и правительственными трансфертными платежами.

Net tax revenues are an economic indicator that is calculated as the difference between government tax revenues and government transfer payments.

Чисті приватні внутрішні інвестиції – економічний показник, що розраховується як різниця між валовими приватними внутрішніми інвестиціями та амортизаційними відрахуваннями; приріст основного капіталу країни протягом року.

Чистые частные внутренние инвестиции – экономический показатель, рассчитываемый как разница между валовыми частными внутренними инвестициями и амортизационными отчислениями; прирост основного капитала страны в течение года.

Net private domestic investment is an economic index, calculated as the difference between gross private domestic investment and depreciation; the addition to the nation's stock of capital during a year.

Чисті трансфертні платежі – особисті та урядові трансфертні платежі жителям інших країн за мінусом особистих і урядових трансфертних платежів, одержані від жителів інших країн.

Чистые трансфертные платежи – личные и правительственные трансфертные платежи жителям других стран за вычетом личных и правительственных трансфертных платежей, полученные от жителей других стран.

Net transfer payments are personal and government transfer payments to residents of other countries, reduced by personal and government transfer payments received from residents of other countries.

Ярмарки – періодичні або регулярні торги, які організовуються у відповідному місці. Різноманітні їхні форми стали традиційними у світі й в Україні (Сорочинський ярмарок). По-народному в давнину, особливо у сільській місцевості, їх часто називали “базар”.

Ярмарки – периодические или регулярные торги, организуемые в соответствующем месте. Разнообразные их формы стали традиционными в мире и в Украине (Сорочинска ярмарка). По-народному в старину, особенно в сельской местности, их часто называли “базар”.

Fairs are a periodic or regular bidding that are organized in appropriate place.

РОЗДІЛ II
МАКРОЕКОНОМІКА

ГЛАВА II
МАКРОЭКОНОМИКА

CHAPTER II
MACROECONOMICS

Абсолютно еластичний попит – це ситуація, за якої величина попиту зростає без зміни ціни (за попередньою ціною), а крива попиту розташована на графіку горизонтально, паралельно осі абсцис.

Совершенно эластичный спрос – это ситуация, при которой величина спроса растет без изменения цены (по предварительной цене), а кривая спроса расположена на графике горизонтально, параллельно оси абсцисс.

Perfectly elastic demand is a situation, where the size of demand is increasing without changing the price (at the previous price) and the demand curve on the graph is horizontal, in parallel to the axis of abscissa.

Автономне споживання – частина загальних витрат на споживання, яка не змінюється зі зміною національного доходу чи доходу кінцевого використання. Автономне споживання – це певний мінімальний рівень споживчих витрат, які необхідні для підтримки базового рівня життя й здійснюються навіть за нульового доходу.

Автономное потребление – часть общих расходов на потребление, которая не меняется с изменением национального дохода или дохода конечного использования. Автономное потребление – это определенный минимальный уровень потребительских расходов, которые необходимы для поддержания базового уровня и осуществляются даже при нулевом доходе.

Autonomous consumption is a part of the total costs for the consumption, which does not change with the change of the national income or the revenue of the final use. Self-consumption is a certain minimum level of consumer spending needed to maintain basic living standards and carried into practice even at zero income.

Автоматична фінансова політика – політика, яка, установлюючи певну систему податків і трансфертів, забезпечує їм можливість виконувати стабілізаційну функцію в економіці автоматично.

Автоматическая фискальная политика – политика, которая, устанавливая определенную систему налогов и трансфертов, обеспечивает им возможность выполнять стабилизационную функцию в экономике автоматически.

Automatic fiscal policy is a policy, which establishing a system of taxes and transfers provides them the opportunity to perform the function of stabilizing the economy automatically.

Автономне заощадження – заощадження, яке не залежить від після податкового доходу.

Автономное сбережения – сбережение, которое не зависит от после налогового дохода.

Independent savings is a saving, which is independent from after tax income.

Автономні інвестиції – частина реальних інвестицій, яка не залежить від рівня та змін національного доходу й здійснюється за незмінного сукупного попиту на блага.

Автономные инвестиции – часть реальных инвестиций, которая не зависит от уровня изменений национального дохода и осуществляется при неизменном совокупном спросе на блага.

An autonomous investment is a real investment, regardless of the level and changes in national income and put into effect at a constant aggregate demand for goods.

Агрегування – поєднання окремих одиниць або даних в одну одиницю або декілька одиниць. Наприклад, усі ціни індивідуальних товарів і послуг об'єднують у загальний рівень цін або всі одиниці продукції об'єднують у реальний валовий внутрішній продукт.

Агрегирование – объединение отдельных единиц или данных в одну единицу или несколько единиц. Например, все цены индивидуальных товаров и услуг объединяют в общий уровень цен или все единицы продукции объединяют в реальный валовой внутренний продукт.

Aggregation is a combination of individual pieces of data in one unit or multiple units. For example, all prices of individual goods and services are united in the general level of prices or all units are combined in real gross domestic product.

Адміністративна інфляція – інфляція, яка породжується адміністративно-встановленими цінами.

Административная инфляция – инфляция, которая порождается административно-устанавливаемыми ценами.

An administrative inflation is the inflation, which is generated by administrative establishment of prices.

Акселератор – показник, що використовується в державному регулюванні ринкової економіки й відображає відносини приросту інвестицій до викликаного ним приросту доходу, споживчого попиту або готової продукції (коефіцієнт, який показує, скільки одиниць додаткового основного капіталу необхідно для виробництва додаткової одиниці продукції).

Акселератор – показатель, используемый в государственном регулировании рыночной экономики и отражающий отношения прироста инвестиций к вызванному им приросту дохода, потребительскому спросу или готовой продукции (коэффициент, который показывает, сколько

єдиниць додаткового основного капіталу необхідно для виробництва додаткової одиниці продукції).

Accelerator is the indicator used in state regulation of market economy and shows the relationship of investment growth to that caused by their relative income growth, consumer demand or annual production (the factor, that shows, how many units of additional capital is necessary to produce an additional unit).

Акціонерне товариство – господарське товариство, статутний капітал якого не може бути меншим ніж 1250 мінімальних заробітних плат і який поділено на визначену кількість часток однакової номінальної вартості, корпоративні права за якими засвідчуються акціями. Акціонерні товариства створюються в формі публічних або приватних товариств.

Акционерное общество – хозяйственное общество, уставный капитал которого не может быть меньше 1250 минимальных заработных плат и который разделен на определенное количество долей одинаковой номинальной стоимости, корпоративные права по которым удостоверяются акциями. Акционерные общества создаются в форме публичных или частных обществ.

Joint Stock Company is a commercial company, the statutory capital of which cannot be less than 1250 minimum wages and which is divided into a certain number of parts of equal nominal value, corporate rights to which are certified by the shares. Joint stock companies are created in the form of public or private companies.

Альтернативна вартість – можливість зробити кращий вибір для тих, хто вибирає з кількох взаємовиключних варіантів. Це розрахунок коефіцієнта, який використовується в змішаних ринках, які виступають за соціальні зміни на користь індивідуалістичної економіки.

Альтернативная стоимость – возможность сделать лучший выбор для тех, кто выбирает из нескольких взаимоисключающих вариантов. Это расчет коэффициента, используемый в смешанных рынках, которые выступают за социальные перемены в пользу индивидуалистической экономики.

Alternative value is the next-best choice available to someone, who has picked between several mutually exclusive choices. It is a calculating factor used in mixed markets, which favors social change in favors of purely individualistic economics.

Амортизація – систематичний розподіл вартості основних засобів і нематеріальних активів, яка амортизується протягом строку їх корисного використання (експлуатації).

Амортизация – систематическое распределение стоимости основных средств и нематериальных активов, которая амортизируется в течение срока их полезного использования (эксплуатации).

Amortization is systematic allocation of the cost of fixed and intangible assets amortized during the term of their value (exploitation).

Аналіз Ex post базується на визначенні макроекономічних параметрів минулого періоду з метою отримання інформації про те, як національна економіка функціонувала і які результати досягла. На основі результатів Ex post аналізу робиться корегування макроекономічних концепцій та розробка нових.

Анализ Ex post базируется на определении макроэкономических параметров прошедшего периода с целью получения информации о том, как национальная экономика функционировала и какие результаты достигла. На основании результатов Ex post анализа делается корректировка макроэкономических концепций и разработка новых.

Ex post analysis is based on the determination of macroeconomic parameters of the prior period in order to obtain information about how the national economy function and what results are achieved. On the basis of Ex post analysis is done macroeconomic adjustments and development of new concepts.

Аналіз Ex ante – це прогнозне моделювання економічних явищ та процесів на основі певних теоретичних концепцій. Мета Ex ante аналізу визначити, які фактори і яким чином будуть впливати на значення макроекономічних показників у майбутньому.

Анализ Ex ante – это прогнозное моделирование экономических явлений и процессов на основании определенных теоретических концепций. Цель Ex ante анализа определить, какие факторы и каким образом будут влиять на значение макроэкономических показателей в будущем.

Ex ante analysis is prognostic modeling of economic phenomena and processes on the basis of certain theoretical concepts. The purpose of Ex ante analysis is to determine which factors and how will affect the value of macroeconomic indicators in the future.

Антиінфляційна політика – сукупність заходів держави, спрямованих на встановлення відповідності між темпами зростання грошової маси та темпами зростання благ. Антиінфляційна політика може застосовуватися тільки до відкритої інфляції. Приховану інфляцію необхідно спочатку перетворити на відкриту й лише потім розробляти заходи боротьби з нею.

Антиинфляционная политика – совокупность мероприятий государства, направленных на установление соответствия между темпами роста денежной массы и темпами роста благ. Антиинфляционная политика может применяться только к открытой инфляции. Скрытую инфляцию необходимо сначала превратить в открытую инфляцию и только потом разрабатывать меры борьбы с ней.

Antyinflation policy is the set of state actions, aimed at establishing the corresponding between the growth of money supply and the growth of the welfare. Antyinflation policy can only apply to the open inflation. Hidden inflation must first be converted into the open and then measures to combat it must be developed.

Безробіття – це соціально-економічне явище, за якого частина працездатного населення не може знайти роботу, стає відносно надлишковою, поповнюючи резервну “армію праці”.

Безработица – это социально-экономическое явление, при котором часть трудоспособного населения не может найти работу, становится относительно избыточной, пополняя резервную “армию труда”.

Unemployment is a socio-economic phenomenon, in which the part of the working population cannot find it, it is relatively excessive adding back the “army of labor”.

Бретон-Вудська валютна система – створена після Другої світової війни міжнародна валютна система, яка регулювала валютні курси. МВФ сприяв стабілізації валютних курсів, а золото і долар США використовувалися як міжнародні валютні резерви. Це валютна система, що характеризує другий етап курсоутворення, принципи якого були такими, що кожна країна вирішувала, яким має бути курс її валюти відносно долара на умовах золотого паритету.

Бретон-Вудская валютная система – создана после Второй мировой войны международная валютная система, которая регулировала валютные курсы. МВФ способствовал стабилизации валютных курсов, а золото и доллар США использовались как международные валютные резервы. Это валютная система, характеризующая второй этап курсообразования, принципы которого были такими, что каждая страна решала, каким должен быть курс ее валюты относительно доллара на условиях золотого паритета.

Bretton Woods system is established after World War II international monetary system that regulated exchange rates. IMF helped stabilize exchange rates and gold and the U.S. dollar were used as international currency reserves. It is a monetary system that characterizes the second stage of creation of currency

principles of which were, that every country decided the exchange rate of its currency against the dollar in conditions of gold parity.

Бюджет – грошове вираження збалансованого кошторису доходів та витрат за певний період.

Бюджет – денежное выражение сбалансированной сметы доходов и расходов за определенный период.

Budget is a monetary expression of a balanced budget of revenues and expenses for the period.

Бюджетне обмеження показує, яку кількість товарів та послуг (споживацьких наборів) може придбати споживач за певну суму грошей у межах свого доходу.

Бюджетное ограничение показывает, какое количество товаров и услуг (потребительских наборов) может приобрести потребитель за определенную сумму денег в пределах своего дохода.

Budget limitations shows the quantity of goods and services (consumer sets), which can be buy by a consumer for a certain amount of money within the limits of their income.

Бюджетний дефіцит – негативне бюджетне сальдо, що характеризує перевищення витрат бюджету й чистого кредитування над сумою доходів і одержаних офіційних трансфертів, визначених відповідно до встановлених принципів формування державних фінансів і класифікації доходів та витрат.

Бюджетный дефицит – отрицательное бюджетное сальдо, которое характеризует превышение расходов бюджета и чистого кредитования над суммой доходов и полученных официальных трансфертов, определенных в соответствии с принципами формирования государственных финансов и классификации доходов и расходов.

Budget deficit is a negative balance, characterized by excess budget expenditures and net lending over the amount of income received and official transfers, conditioned according to established principles of public finance and classification of income and expenditure.

Валове нагромадження основного капіталу – це вкладення інвестицій в об'єкти основного капіталу для створення нового доходу в майбутньому шляхом використання їх у виробництві.

Валовое нагромождение основного капитала – это вложение инвестиций в объекты основного капитала для создания нового дохода в будущем путем использования их в производстве.

The gross piling up of the fixed capital is an investment into the objects of the fixed capital for creation of new profit in the future by the use of them in a production.

Валовий випуск – це сукупна ринкова вартість товарів та послуг, вироблених за рік резидентами країни в базових цінах за певний проміжок часу.

Валовой выпуск – это совокупная рыночная стоимость товаров и услуг, выработанных за год резидентами страны в базовых ценах за определенный промежуток времени.

Gross output is the combined market value of commodities and services, produced for a year by the residents of a country at reference prices over time.

Валові інвестиції – це сумарні вкладення, необхідні для відшкодування та приросту основного капіталу.

Валовые инвестиции – это суммарные вложения, необходимые для возмещения и прироста основного капитала.

Gross investments are total investments, which are necessary for the recovery and growth of main capital.

Валовий внутрішній продукт (ВВП) – це сукупна ринкова вартість кінцевої продукції та послуг, вироблених резидентами країни за рік.

Валовой внутренний продукт (ВВП) – это совокупная рыночная стоимость конечной продукции и услуг, производимых резидентами страны за год.

Gross domestic product (GDP) is a total market value of final products and services produced by residents of countries per year.

Валовий національний продукт (ВНП) – сукупність усіх вироблених у країні товарів та наданих послуг за рік незалежно від розташування національних підприємств.

Валовой национальный продукт (ВНП) – совокупная стоимость всего объема конечного производства товаров и услуг в текущих ценах или ценах базисного года, произведенных на территории данной страны и за ее пределами с использованием факторов производства, принадлежащих данной стране.

Gross national product (GNP) is a total amount of goods and services produced in the country for a year irrespective of the location of national enterprises.

Валові приватні інвестиції – витрати на валові внутрішні продукти: машини, устаткування, інструменти й будівлі, а також на поповнення товарно-матеріальних запасів.

Валовые частные инвестиции – затраты на валовые внутренние продукты: машины, оборудование, инструменты и здания, а также на пополнение товарно-материальных запасов.

Gross private investments are the spending on GDP: machinery, equipment, tools and buildings, as well as on the replenishing of current inventory.

Валютный курс – вираз ціни грошової одиниці однієї країни в грошових одиницях іншої.

Валютный курс – выражение цены денежной единицы одной страны в денежных единицах другой.

Exchange rate is an expression for the monetary unit of one country into the currency units of another.

Величина попиту – це кількість товару, яка була б куплена за певною ціною впродовж певного проміжку часу за незмінності інших чинників.

Величина спроса – это количество товара, которая была бы куплена по определенной цене в течение определенного промежутка времени при неизменности других факторов.

The level of demand is the number of goods, which would have been bought at a certain price for a certain time at invariability of other factors.

Величина пропозиції – це кількість товарів (послуг), яку виробник може і бажає виробити та продати за певних умов у конкретний часовий період.

Величина предложения – это количество товаров (услуг), которые производитель может и желает произвести и продать при определенных условиях в конкретный временной период.

The level of supply is the number of goods (services), which the manufacturer may wish to produce and sell under certain conditions in the specific time period.

Виробництво – процес створення матеріальних і нематеріальних благ, необхідних для існування та розвитку людини. Створюючи певні блага, люди вступають у зв'язки та взаємодію – виробничі відносини, тому виробництво є завжди суспільним.

Процес виробництва за своєю структурою складається з 4-х фаз: власне виробництво (основне виробництво, виробнича інфраструктура, соціальна інфраструктура), розподіл, обмін, споживання.

Производство – процесс создания материальных и нематериальных благ, необходимых для существования и развития человека. Создавая определенные блага, люди вступают в связи и взаимодействие – производственные отношения, поэтому производство есть всегда общественным.

Процесс производства по своей структуре состоит из 4-х фаз: собственно производство (основное производство, производственная инфраструктура, социальная инфраструктура), распределение, обмен, потребление.

Manufacturing is the process of creating tangible and intangible benefits necessary for human existence and development. Creating some goods people come into relationship and interaction – industrial relations, therefore, production is always public.

The process of production consists of 4 phases: domestic manufacture (main production, production infrastructure and social infrastructure), distribution, exchange, consumption.

Виробнича функція – економіко-математична кількісна залежність між величинами випуску (кількість продукції) і факторами виробництва (витрати ресурсів, рівень технологій), що може виражатися як безліч ізоквант.

Производственная функция – экономико-математическая количественная зависимость между величинами выпуска (количество продукции) и факторами производства (затраты ресурсов, уровень технологий), которая может выражаться как множество изоквант.

Production's function is a function that specifies the output of a firm, an industry or an entire economy for all combinations of inputs.

Відкрита інфляція – інфляція, яка виникає за рахунок зростання цін на споживчі товари й споживчі ресурси.

Открытая инфляция – инфляция, которая возникает за счет роста цен на потребительские товары и потребительские ресурсы.

The open inflation is the inflation that occurs due to price increases for consumer goods and consumer resources.

Відсоткова ставка – це сума, зазначена у відсотковому вираженні до суми кредиту, яку платить одержувач кредиту за користування ним у розрахунок на певний період (місяць, квартал, рік).

Процентная ставка – это сумма, указанная в процентном выражении к сумме кредита, которую платит получатель кредита за пользование им в расчете на определенный период (месяц, квартал, год).

The interest rate is the percentage expression of the amount of loan, which the recipient pays by credit use for a certain period (month, quarter and year).

Вільна конкуренція – конкуренція, для якої характерні велика кількість конкурентів-виробників і конкурентів-покупців, вільний доступ товаровиробників до будь-якого виду діяльності.

Свободная конкуренция – конкуренция, для которой характерны большое количество конкурентов-производителей и конкурентов-покупателей, свободный доступ товаропроизводителей к любому виду деятельности.

Free competition is the competition, which is characterized by a large number of competitive-producers and competitor-commodity buyers, free access of commodity producers to any type of activity.

Галопующая інфляція – інфляція, яка набуває розміру двозначного числа щорічно.

Галопирующая инфляция – инфляция, которая приобретает размер двужначного числа ежегодно.

Galloping inflation is the inflation, which gets double figures every year.

Гіперінфляція – надвисока й у край не безпечно інфляція, що, як правило, призводить до економічного паралічу, провокування гострих соціальних конфліктів та непередбачуваних катаклізмів.

Гиперинфляция – сверхвысокая и крайне опасная инфляция, которая, как правило, ведет к экономическому параличу, провоцированию острых социальных конфликтов и непредвиденных катаклизмов.

Hyper inflation is the ultra high and extremely dangerous inflation that usually leads to economic paralysis, provoking acute social conflicts and unforeseen disasters.

Гранична корисність – це додаткова корисність, одержана від споживання додаткової одиниці блага, або приріст сукупної корисності при зміні кількості блага на одиницю.

Предельная полезность – это дополнительная полезность, полученная от потребления дополнительной единицы блага, или прирост совокупной полезности при изменении количества блага на единицу.

Marginal utility is an additional utility derived from the consumption of an additional unit of benefit or increase of the total value while changing the number of benefits per unit.

Гранична схильність до заощаджень – частка приросту заощаджень у прирості використовуваного доходу: показує, на скільки збільшуються заощадження, якщо вказаний дохід зростає на одиницю.

Предельная склонность к сбережениям – доля прироста сбережений в приросте используемого дохода: показывает, насколько увеличиваются сбережения, если указанный доход возрастает на единицу.

Marginal propensity to savings is the share per growth rate in savings of the used income: it shows, how savings increase, when the mentioned revenue is enlarged with a unit.

Гранична схильність до споживання – частка видатків на споживання в будь-якій зміні використовуваного доходу: показує, наскільки збільшується споживання, якщо використовуваний дохід зростає на одиницю.

Предельная склонность к потреблению – доля расходов на потребление в любом изменении используемого дохода: показывает, насколько увеличивается потребление, если используемый доход возрастает на единицу.

Marginal propensity to consume is the share of expenditure on consumption in any change of the use of income, which shows, how the consumption increases, if used income increases by a unit.

Граничний дохід – це величина зміни сукупного доходу в результаті додаткової продажі одиниці блага.

Предельный доход – это величина изменения совокупного дохода в результате дополнительной продажи единицы блага.

Marginal revenue is the value of aggregate income changes as a result of additional unit benefits sales (is the value of the change of aggregate income in the result of selling additional units of goods).

Граничні витрати – це приріст витрат у результаті виробництва однієї додаткової одиниці продукції.

Предельные расходы – это прирост расходов в результате производства одной дополнительной единицы продукции.

Marginal costs are the increase of expenditures in the result of the production of an additional unit of output.

Граничний коефіцієнт податків – коефіцієнт, який показує, на скільки одиниць змінюються чисті податки в разі зміни доходу на одиницю.

Предельный коэффициент налогов – коэффициент, показывающий, насколько единиц меняются чистые налоги в случае изменения дохода на единицу.

Marginal tax rate is the rate that shows, how many units of change there are in net taxes, when income changes by one unit.

Графік витрат – це графік витрат виробництва, який залежить від загальної кількості виробництва. У вільній ринковій економіці рентабельні

фірми використовують цей графік, щоб знайти оптимальний момент виробництва, де він становить найбільший прибуток.

График затрат – это график издержек производства, который зависит от общего количества производства. В свободной рыночной экономике рентабельные фирмы используют этот график, чтобы найти оптимальную точку производства, где она составляет наибольшую прибыль.

Cost curve is a graph of the costs of production as a function of total quantity produced. In a free market economy productively efficient firms use these curves to find the optimal point of production, where they make the most profits.

Графік пропозиції (крива пропозиції) показує співвідношення між ринковими цінами та кількістю товарів, які виробники бажають запропонувати.

График предложения (кривая предложения) показывает соотношение между рыночными ценами и количеством товаров, которые производители готовы предложить.

The graph of offer (supply curve) shows the correlation between market prices and quantities of products, that manufacturers want to offer.

Грошово-кредитний мультиплікатор – це величина множника (коефіцієнта), на яку збільшується кількість грошей в обігу в результаті операцій на монетарному ринку.

Денежно-кредитный мультипликатор – это величина множителя (коэффициента), на которую увеличивается количество денег в обращении в результате операций на монетарном рынке.

Monetary multiplier is a size factor, which increases the amount of money in circulation as a result of operations on the monetary market.

Депресія – стан економіки, який характеризується застійними явищами, низьким рівнем заробітної плати, падінням виробництва, посиленням безробіття.

Депрессия – состояние экономики, которое характеризуется застойными явлениями, низким уровнем заработной платы, падением производства, усилением безработицы.

Depression is the state of economy, which is characterized by the stagnant phenomena, low level of salary, falling of production, the rise of unemployment.

Держава – це особлива політико-територіальна організація, що володіє суверенітетом спеціального апарату управління, примусу та здатна надавати своїм велінням загальнообов'язкового характеру.

Государство – это особая политико-территориальная организация, обладающая суверенитетом специального аппарата управления и принуждения, способна предоставлять своим повелениям обязательного характера.

State is a special politically-territorial organization, which has the sovereignty of special apparatus of coercion and is able to dictate its compulsory nature.

Державне регулювання ринкової економіки – це вплив держави на відтворювальні процеси в економіці за допомогою прямого інвестування, правових та економічних важелів із метою орієнтації господарських суб'єктів і окремих громадян на досягнення цілей та пріоритетів державної соціально-економічної політики.

Государственное регулирование рыночной экономики – это влияние государства на воспроизводственные процессы в экономике с помощью прямого инвестирования, правовых и экономических рычагов с целью ориентации хозяйственных субъектов и отдельных граждан на достижение целей и приоритетов государственной социально-экономической политики.

State regulation of market economy is a state influence on the reproduction processes in the economy through direct investment, legal and economic tools to target business entities and individuals on the objectives and priorities of state social and economic policy.

Державний сектор – сукупність організацій, підприємств – суб'єктів підприємницької діяльності, економічної інфраструктури державної форми власності, що перебувають у підпорядкуванні держави й створюють додаткову вартість, яка є державною власністю.

Государственный сектор экономики – совокупность организаций, предприятий – субъектов предпринимательской деятельности, экономической инфраструктуры государственной формы собственности, что находятся в подчинении государства и создают дополнительную стоимость, которая является государственной собственностью.

Public sector is a set of organizations, enterprises – businesses, economic infrastructure, public ownership, which is subordinate to the state and creates additional value, which is state property.

Державні закупки – це витрати уряду на кінцеве споживання органів державного управління й некомерційних організацій, що обслуговують домашні господарства. До них належать витрати на заробітну плату державних працівників і службовців, а також витрати, пов'язані із закупівлею товарів і послуг колективного (суспільного) споживання у приватного сектору економіки.

Государственные закупки – это расходы правительства на конечное потребление органов государственного управления и некоммерческих организаций, обслуживающих домашние хозяйства. К ним относятся расходы на заработную плату государственных работников и служащих, а также расходы, связанные с закупкой товаров и услуг коллективного (общественного) потребления в частном секторе экономики.

Public purchases are the costs to government final consumption of government and nonprofit organizations serving households. These include expenses for salaries of government employees and officials, as well as costs associated with procurement of goods and services of collective (public) consumption in private sector.

Дефлятор ВВП – ціновий індекс, створений для вимірювання загального рівня цін на товари та послуги (споживчого кошика) за певний період в економіці. Розраховується як індекс Пааше й виражається у відсотках (коефіцієнт переведення економічних показників, розрахованих у поточних цінах, у базові (незмінні) ціни).

Дефлятор ВВП – ценовой индекс, созданный для измерения общего уровня цен на товары и услуги (потребительской корзины) за определенный период в экономике. Рассчитывается как индекс Пааше и выражается в процентах (коэффициент перевода экономических показателей, рассчитанных в текущих ценах, в базовые (неизменные) цены).

GDP deflator is a measure of the level of prices of all new, domestically produced, final goods and services in an economy. GDP stands for gross domestic product, the total value of all final goods and services produced within, that economy during a specified period (transfers rate of economic indicators, calculated in current prices, the basic (constant) prices).

Дефляція – зменшення різними заходами фінансового та економічного характеру кількості наявних в обігу паперових грошей і нерозмінних банкнот із метою підвищення їхньої купівельної вартості, зменшення рівня товарних цін, боротьби з бюджетним дефіцитом.

Дефляция – уменьшение различными мерами финансового и экономического характера количества имеющихся в обращении бумажных денег и нерезменных банкнот с целью повышения их покупательной стоимости, уменьшения уровня товарных цен, борьбы с бюджетным дефицитом.

Deflation is the reducing by the means of various measures of financial and economic character of the existing paper money in circulation and irredeemable banknotes, in order to increase their purchasing costs, reduce commodity prices, struggle with budget deficits.

Динамічна модель – модель системи, у якій відбуваються зміни через виникнення подій у часі або рух об'єктів у просторі.

Динамическая модель – модель системы, в которой происходит изменения из-за возникновения событий во времени или движение объектов в пространстве.

Dynamic model is a model system in which changes occur, because of events in time or the movement of objects in space.

Дискреційна політика розглядає регулювання державою своїх витрат і оподаткування. Ріст (зниження) державних витрат збільшує (зменшує) сукупний попит.

Дискреционная политика рассматривает регулирование государством своих расходов и налогообложения. Рост (снижение) государственных расходов увеличивает (уменьшает) совокупный спрос.

Discretionary policy examines state regulation of its spending and taxation. The increase (decrease) in government spending increases (decreases) aggregate demand.

“Дно” – одна з фаз економічного циклу, що характеризує стан економіки, за якого виробництво та зайнятість досягають найнижчого рівня.

“Дно” – одна из фаз экономического цикла, характеризующая состояние экономики, при котором производство и занятость достигают самого низкого уровня.

“Bottom” is one of the phases of the economic cycle that characterizes the state of the economy, in which when the production and employment fall to the lowest level.

Добровільне безробіття – безробіття, викликане тим, що частина робочої сили не бажає працювати за ставку заробітної плати, визначену співвідношенням попиту та пропозиції в умовах ринку.

Добровольная безработица – безработица, вызванная тем, что часть рабочей силы не желает работать за ставку заработной платы, определенную соотношением спроса и предложения в условиях рынка.

Voluntary unemployment is the unemployment caused by the fact that the part of the workforce does not want to work rate wage-defined demand and supply in the market.

Додана вартість – вартість виробленої фірмою продукції без вартості проміжних товарів та послуг, що були придбані фірмою й використані в процесі виробництва.

Добавленная стоимость – стоимость выработанной фирмой продукции без стоимости промежуточных товаров и услуг, которые были приобретены фирмой и использованы в процессе производства.

A value added cost is the cost of products made by a firm without the cost of intermediate commodities and services, which were purchased by a firm and used in the process of production.

Довгострокові фінансові інвестиції – надаються підприємству на період більше одного року; інвестиції, які не можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент.

Долгосрочные финансовые инвестиции – предоставляются предприятию на период более одного года; инвестиции, которые не могут быть свободно реализованы в любой момент.

Long term financial investments granted to enterprises for more than one year; investments that cannot be freely sold at any time.

Домогосподарство – це економічна одиниця, яка складається з одного або більше індивідів, що спільно ведуть господарство й мають спільний бюджет. Головними функціями домогосподарства є забезпечення економіки ресурсами, у тому числі послугами чинників виробництва, використання отриманих за це грошей для придбання на ринку товарів і послуг із метою споживання та здійснення заощаджень для задоволення своїх майбутніх потреб.

Домохозяйство – это экономическая единица, состоящая из одного или более индивидуумов, совместно ведущих хозяйство и имеющих общий бюджет. Главными функциями домохозяйства является обеспечение экономики ресурсами, в том числе услугами факторов производства, использование полученных за это денег для приобретения на рынке товаров и услуг с целью потребления и осуществления сбережений для удовлетворения своих будущих потребностей.

A household is an economic unit consisting of one or more individuals, who lead household jointly and have a common budget. The main functions are to ensure household economic resources, including the services of factors of production, to use obtained money for the purchase of market goods and services for consumption and savings to meet their future needs.

Доходи – будь-яке надходження коштів чи одержання матеріальних цінностей, які мають грошову вартість.

Доход – любое поступление средств или получение материальных ценностей, имеющих денежную стоимость.

Revenue is any intakes of means or intakes of material values, which have monetary value.

Другий закон Госсена: оптимальна структура споживання (попиту) досягається за умов рівності відношення граничних корисностей до цін для всіх благ, що споживаються.

Второй закон Госсена: оптимальная структура потребления (спроса) достигается при равенстве отношения предельных полезностей к ценам для всех потребляемых благ.

Gossen's second law: the optimal structure of consumption (demand) is achieved under conditions of equality of the relation between marginal utility and prices for all goods consumed.

Екзогенні величини – це величини, що перебувають поза макромоделлю (як правило, це технологія виробництва та характер поведінки економічних суб'єктів на кожному з ринків).

Экзогенные величины – это величины, которые находятся вне макромоделей (как правило, это технология производства и характер поведения экономических субъектов на каждом из рынков).

Exogenous quantities are quantities that are outside the macromodel (usually a production technology and the behavior of economic agents in each market).

Економікс – галузь економічної науки, економічна теорія, що вивчає теоретичні основи економічних процесів.

Экономикс – область экономической науки, экономическая теория, которая изучает теоретические основы экономических процессов.

Economics is the branch of the economic science; it is an economic theory that studies the theoretical bases of economic processes.

Економічна динаміка – це розділ економічної науки, що вивчає детерміновану поведінку в часі економічних систем під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів з метою аналізу рівноваги й управління стійкістю.

Экономическая динамика – это раздел экономической науки, которая изучает детерминированное поведение во времени экономических систем под воздействием внутренних и внешних факторов с целью анализа равновесия и управления стойкостью.

Economic dynamics is a branch of economic science that studies the deterministic behavior in time of economic systems under the influence of internal and external factors in order to analyze the equilibrium and stability management.

Економічна кон'юнктура – сукупність умов, ознак, які характеризують становище в економіці країни, у ділових відносинах (рух цін, розміри випуску продукції тощо).

Экономическая конъюнктура – совокупность условий, признаков, которые характеризуют положение в экономике страны, в деловых отношениях (движение цен, размеры выпуска продукции и т. п.).

The economic condition is an aggregate of terms, signs, which characterize the state in the economy of the country, in business relations (changes of prices, amounts of producing of products and so on).

Економічна модель – це формалізований опис економічного процесу або явища, що відбиває найбільш суттєві взаємозв'язки між його складовими.

Экономическая модель – это формализованное описание экономического процесса или явления, отражает наиболее существенные взаимосвязи между его составляющими.

The economic model is a formal description of the economic process or phenomenon that reflects the most significant relationships between its components.

Економічна рівновага – це рівновага між запланованими сукупними витратами і ВВП.

Экономическое равновесие – это равновесие между запланированными совокупными расходами и ВВП.

An economic equilibrium is a balance between planned total expenditures and GDP.

Економічна система – це сукупність усіх видів економічної діяльності людей у процесі їхньої взаємодії, спрямованих на виробництво, розподіл, обмін та споживання товарів і послуг, а також на регулювання цієї діяльності відповідно до мети суспільства.

Экономическая система – это совокупность всех видов экономической деятельности людей в процессе их взаимодействия, направленных на производство, распределение, обмен и потребление товаров и услуг, а также на регулирование этой деятельности в соответствии с целью общества.

An economic system is a combination of all economic activities of people during their interaction, aimed at the production, distribution, exchange and consumption of goods and services, as well as the regulation of this activity according to the society.

Економічне благо – благо, кількісно обмежене порівняно з людськими потребами, тому воно розподіляється шляхом установалення ціни.

Экономическое благо – благо, количественно ограничено по сравнению с человеческими потребностями, поэтому оно распределяется путем установления цены.

An economic benefit is good, quantitative limitations compared to the people's needs, so it is distributed by means of the pricing policy.

Економічне зростання – збільшення масштабів сукупного виробництва й споживання в країні, що характеризується, перш за все, такими макроекономічними показниками, як валовий національний продукт, валовий внутрішній продукт, національний дохід. Економічне зростання вимірюється темпами зростання або приросту цих показників за певний період часу (відношення показників у кінці й на початку періоду або відношення приросту показника до його початкового значення).

Экономический рост – увеличение масштабов совокупного производства и потребления в стране, которая характеризуется, прежде всего, такими макроэкономическими показателями, как валовой национальный продукт, валовой внутренний продукт, национальный доход. Экономический рост измеряется темпами роста или прироста этих показателей за определенный период времени (отношение показателей в конце и в начале периода или отношения прироста показателя к его начальному значению).

Economic growing is multiplying the scales of the combined production and consumption in a country, which is characterized, foremost, by such macroeconomic indexes, as a gross national product, gross domestic product and national income. Economic growing is measured by the rates of growth or increase of these indexes for certain period of time (relation of indexes in the end and at the beginning of period or relation of increase of indexes to its initial value).

Економічний прогрес – основа суспільного прогресу, елементами якого (крім економічного) є правовий, політичний, національний, культурний, духовний прогрес.

Экономический прогресс – основа общественного прогресса, элементами которого (кроме экономического) является правовой, политический, национальный, культурный, духовный прогресс.

Economic progress is the basis of social progress, elements of which (except economic) is legal, political, national, cultural, spiritual progress.

Економічний розвиток – поняття економічної науки, що позначає перехід від одного етапу економіки до іншого, при якому в новому періоді не тільки збільшується виробництво тих самих товарів і послуг, що вже вироблялися раніше, а має місце й виробництво нових товарів і послуг з використанням нових технологій порівняно з попереднім періодом. Також являє собою економічні зрушення, тобто характер використання продуктивних сил суспільства, еволюція економічної системи в цілому.

Экономическое развитие – понятие экономической науки, обозначающие переход от одного этапа экономики к другому, при котором в новом периоде не только увеличивается производство тех же товаров и услуг, что уже производились ранее, а имеет место и производство новых товаров и услуг с использованием новых технологий по сравнению с предыдущим периодом. Также представляет собой экономические сдвиги, экономический рост, то есть характер использования производительных сил общества, эволюция экономической системы в целом.

Economic development is a notion of economics that denotes the transition from one stage to another in economy at which a new period not only increases the production of the same goods and services that already produced earlier and occurs also production of new goods and services using new technologies compared to the previous period. There is an economic shift that is the nature of the use of the productive forces of society, the evolution of the economic system as a whole.

Економічний цикл – постійні, періодично повторювані протягом ряду років піднесення та спад в економіці. Складається з кількох фаз: криза, депресія, поживлення й піднесення.

Экономический цикл – постоянные, периодически повторяемые в течение ряда лет поднесения и спад в экономике. Состоит из нескольких фаз: кризис, депрессия, оживление и подъем.

Economic cycle is permanent, periodically repeated during the row of year's presentations and slump in an economy. It consists of a few phases: crisis, depression, revitalization and presentation.

Екстенсивний тип розвитку економіки – збільшення виробничих потужностей унаслідок збільшення кількості використовуваних факторів виробництва.

Экстенсивный тип развития экономики – увеличение производственных мощностей в результате увеличения количества используемых факторов производства.

Extensive type of economic development is an increasing production capacity due to increasing the use of production factors.

Еластичність – це міра чутливості однієї змінної щодо іншої; числовий показник відсоткових змін, що відбуваються в одній величині в разі зміни на 1 % іншої величини.

Эластичность – это мера чувствительности одной переменной относительно другой; числовой показатель процентных изменений, происходящих в одной величине в случае изменения на 1 % другой величины.

Elasticity is a measure of the sensitivity of one variable on another; a numerical interest rate changes that occur in the same unit in case of a change in 1 % of other variable.

Еластичність попиту – це відсоткова зміна обсягу попиту, спричинена одновідсотковою зміною ціни певного товару.

Эластичность спроса – это процентное изменение объема спроса, вызванное однопроцентным изменением цены данного товара.

An elasticity of demand is the percentage change in the volume of demand, caused by one percent change in the price of the commodity.

Еластичність пропозиції – показник, що відтворює зміни сукупної пропозиції, які відбуваються у зв'язку із зростанням цін.

Эластичность предложения – показатель, который воспроизводит изменения совокупного предложения, которые происходят в связи с ростом цен.

An elasticity of offer is an indicator, that reflects changes in aggregate supply that occur in connection with price increases.

Емітована (класична) інфляція – інфляція, викликана емітуванням урядом надмірної кількості нових грошей, зазвичай для фінансування бюджетних витрат.

Эмитированная (классическая) инфляция – инфляция, вызванная эмитированием правительством чрезмерного количества новых денег, обычно для финансирования бюджетных расходов.

Emitted (classic) inflation is an inflation caused by excessive government issue of new money, usually to finance budgetary expenditure.

Ендогенні величини – це величини, що визначаються в результаті розв'язання моделі (наприклад: величина реального національного доходу, рівень зайнятості, ставка реальної заробітної плати, реальна ставка відсотка, рівень цін).

Эндогенные величины – это величины, которые определяются в результате решения модели (например: величина реального национального

дохода, уровень занятости, ставка реальной заработной платы, реальная ставка процента, уровень цен).

Endogenous values are quantities that determined by solving model (for example: the value of real national income, employment rate, the rate of real wages, real interest rate and price level).

Ефект багатства – ціновий фактор сукупного попиту. Домогосподарства тримають певну частку активів у вигляді готівки, грошей на поточних рахунках та фінансових активів. Розмір багатства залежить від кількості грошей та рівня цін і вимірюється величиною реальних касових залишків. Під час зростання цін реальна вартість накопичених фінансових доходів (облігації, строкові депозити) зменшується, тобто їхні власники стають біднішими, а попит скорочується.

Эффект богатства – ценовой фактор совокупного спроса. Домохозяйства держат определенную долю активов в виде наличных, денег на текущих счетах и финансовых активов. Размер богатства зависит от количества денег и уровня цен и измеряется величиной реальных кассовых остатков. При росте цен реальная стоимость накопленных финансовых доходов (облигации, срочные депозиты) уменьшается, то есть их владельцы становятся беднее, а спрос сокращается.

The effect of wealth is a price factor of aggregate income. Households keep a total share of assets in the form of cash, current accounts and financial activities. The amount of wealth depends on the amount of money and the price level, measured value of real cash balance. Under rise of the prices real value of accumulated financial income (bonds, term deposits) – reduces, that is their owners become poorer and their demand declines.

Ефект Веблена – ефект “демонстративного споживання”, який полягає в тому, що збільшення споживчого попиту відбувається у зв’язку з тим, що товар має вищу, а не нижчу ціну.

Эффект Веблена – эффект “демонстративного потребления”, который заключается в том, что увеличение потребительского спроса происходит в связи с тем, что товар имеет высшую, а не низшую цену.

Veblen's effect is an effect of “demonstrative consumption”, which is concluded in the fact that the increase in the consumer demand occurs, when goods have greater, rather than lower price.

Ефект Гіффена – ефект, що виникає, коли зменшення ціни призводить до скорочення попиту, і навпаки.

Эффект Гиффена – эффект, возникающий, когда уменьшение цены приводит к сокращению спроса, и наоборот.

Giffen's effect is an effect that arises, when the reduction of the price brings about the reduction of the demand and conversely.

Ефект доходу – зниження цін рівнозначне зростанню доходу, тому зниження цін на товар дозволяє купувати його більше, не впливаючи на споживання інших благ.

Эффект дохода – снижение цен равнозначное росту дохода, потому снижение цен на товар позволяет покупать его больше, не влияя на потребление других благ.

The effect of an income is when a price reduction is equal to growing of the income that is why price reduction on goods allows buying those more, not influencing the consumption of other goods.

Ефект заміщення – це ефект, який указує на те, що споживач у процесі споживання заміщує товаром, що став дешевшим, інші більш дорогі товари.

Эффект замещения – это эффект, который означает, что потребитель в процессе потребления замещает товаром, который стал дешевле, другие более дорогие товары.

Substitution effect is an effect, which indicates, that in the process of consumption the consumer replaces the goods that become cheaper with more expensive ones.

Ефект імпортих закупівель – ціновий фактор сукупного попиту, проявляється тоді, коли ціни на вітчизняні товари зростають або зменшуються порівняно із цінами на іноземні товари. Якщо внутрішні ціни підвищуються відносно іноземних, то будуть купувати імпортні товари, імпорт збільшиться, експорт скоротиться, унаслідок чого скорочується чистий експорт у складі сукупного попиту, внаслідок чого скорочується й сукупний попит.

Эффект импортных закупок – ценовой фактор совокупного спроса, проявляется тогда, когда цены на отечественные товары растут или уменьшаются по сравнению с ценами на иностранные товары. Если внутренние цены повысятся относительно иностранных цен, то будут покупать импортные товары, импорт увеличится, а экспорт сократится, вследствие чего сокращается чистый экспорт в составе совокупного спроса, вследствие чего сокращается и совокупный спрос.

The effect of import is purchasing price factor of aggregate demand, which is shown, when the prices of domestic goods increase or decrease compared with the prices of foreign goods. If domestic prices rise relatively to foreign, they will buy imported goods, imports rise, exports will decline, resulting declining net exports as part of aggregate demand, as a result reduced aggregate demand.

Ефект очікуваних цін: якщо ціни знизилися й споживач очікує їх зменшення в майбутньому, то він буде обмежувати поточне споживання, і навпаки.

Эффект ожидаемых цен: если цены снизились и потребитель ожидает их уменьшения в будущем, то он будет ограничивать текущее потребление, и наоборот.

The effect of an expected prices: if the prices fall and the consumer expects for their reduction in the future, then he will limit the current consumption and conversely.

Ефект процентної ставки – показник, який визначає, як при даному обсязі грошової маси високий рівень цін підвищує попит на гроші і тим самим збільшує процентну ставку і зменшує обсяг купівлі споживчих товарів та обладнання. Ефект процентної ставки впливає на сукупний попит і при підвищенні процентної ставки викликає скорочення попиту на реальний обсяг національного продукту. Ефект відсоткової ставки полягає в тому, що із зростанням загального рівня цін зростає й відсоткова ставка, що призводить до скорочення споживчих витрат.

Эффект процентной ставки – показатель, который определяет, как при данном объеме денежной массы высокий уровень цен повышает спрос на деньги и тем самым увеличивает процентную ставку и уменьшает объем купли потребительских товаров и оборудования. Эффект процентной ставки влияет на совокупный спрос и при повышении процентной ставки вызывает сокращение спроса на реальный объем национального продукта. Эффект процентной ставки заключается в том, что с ростом общего уровня цен растет и процентная ставка, что ведет к сокращению потребительских расходов.

The effect of an interest rate is a measure that determines how a given volume of money supply high level of prices increases the demand for money and thus increases the interest rate and reduces the amount of purchases of goods and equipment. The effect of interest rates have affect on aggregate demand and at higher interest rates causes a reduction of demand for real volume of national product. The effect of interest rate is that of increasing the general level of prices and rising interest rates, leading to reduced consumer spending.

Ефект “сноба” протилежний ефекту наслідування і пояснюється тим, що є люди, які не хочуть споживати те, що споживають усі.

Эффект “сноба” противоположный эффекту наследования и объясняется тем, что есть люди, которые не хотят потреблять то, что потребляют все.

The effect of “snob” is an opposite effect of the inheritance; it is explained by the fact, that there are people, who do not want to consume, what is consumed by the others.

Ефективна зайнятість – це зайнятість, що здійснюється відповідно до вимог інтенсивного типу відтворення та критеріїв економічної доцільності й соціальної результативності, зорієнтована на скорочення ручної, непрестижної, важкої праці.

Эффективная занятость – это занятость, которая осуществляется в соответствии с требованиями интенсивного типа воссоздания и критериев экономической целесообразности и социальной результативности, сориентированная на сокращение ручного, непрестижного, тяжелого труда.

An effective employment is employment, which is carried out in according with the requirements of intensive type of recreation and criteria of financial viability and social effectiveness, orientated on reduction of hand, demeaning and heavy labor.

Загальна вартість – це загальні економічні витрати виробництва, що становлять змінні витрати, які варіюються залежно від кількості виробництва та включають у себе такі матеріали, як робоча сила й сировина, а також постійні витрати, які не залежать від кількості виробленого товару й включають дані про надходження коштів, які не можуть змінюватися в короткостроковому періоді, такі як будівлі та машини.

Общая стоимость – это общие экономические издержки производства (включая переменные затраты), которые варьируются в зависимости от количества хорошего производства и включают в себя такие материалы, как рабочая сила и сырье, а также постоянные издержки, которые не зависят от количества товара, который производится и включает данные о поступлении средств, которые не могут быть изменены в краткосрочной перспективе, такие как здания и машины.

Total cost is a total economic cost of production and is made up of variable costs, which vary according to the quantity of goods produced and include inputs, such as labor and raw materials, plus fixed costs, which are independent of the quantity of goods produced and include inputs (capital), that cannot be varied in the short term, such as buildings and machinery.

Загальна економічна рівновага – це стан, за якого, рівновага встановлюється одночасно на кожному з ринків: товарів та послуг, грошей, цінних паперів, праці.

Общее экономическое равновесие – это состояние, при котором равновесие устанавливается одновременно на каждом из рынков: товаров и услуг, денег, ценных бумаг, труда.

General economic equilibrium is a condition, in which the equilibrium is established simultaneously in each market: goods and services, money, securities, labor.

Загальна корисність – це корисність, яку одержує споживач від використання товару загалом.

Общая полезность – это полезность, которую получает потребитель от использования товара в целом.

Total utility is a utility that is received by a consumer from using the product in general.

Зайнятість – участь населення в трудовій діяльності, включаючи навчання, службу в армії, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми та людьми похилого віку.

Занятость – участие населения в трудовой деятельности, включая учебу, службу в армии, ведение домашнего хозяйства, уход за детьми и пожилыми людьми.

Employment is a participation of population in labor activity, including studies, army service, conducting the housekeeping, care of children and aged people.

Закон Оукена – емпірична залежність між темпом зростання безробіття та темпом зростання ВВП (кожний відсоток циклічного безробіття викликає відставання фактичного ВВП від потенційного ВВП на 2,5 %).

Закон Оукена – эмпирическая зависимость между темпом роста безработицы и темпом роста ВВП (каждый процент циклической безработицы вызывает отставание фактического ВВП от потенциального ВВП на 2,5 %).

Ouken's law is empiric dependence between the rate of height of unemployment and rate of height of gross internal product (each percentage of cyclical unemployment causes actual lag of GDP from potential GDP by 2,5 %).

Закон падаючого попиту: якщо ціни на товари ростуть, то попит зменшується.

Закон падаючого спроса: если цены на товары растут, то спрос уменьшается.

Law of falling demand: if commodity prices rise, the demand decreases.

Закон пропозиції – обсяг пропозиції зростає при зростанні ціни, і навпаки: обсяг пропозиції спадає при зменшенні ціни.

Закон предложения – объем предложения возрастает при росте цены, и наоборот: объем предложения падает при уменьшении цены.

Law of supply means, that the amount of offer grows with the growth of prices and vice versa, the amount of offer falls at reducing costs.

Закон Сея – економічний закон, згідно з яким сукупний попит автоматично поглинає весь обсяг продукції, вироблений відповідно до існуючої технології й ресурсів в умовах економіки з гнучкими цінами.

Закон Сзя – экономический закон, по которому совокупный спрос автоматически поглощает весь объем продукции, произведенный в соответствие с существующей технологией и ресурсами в условиях экономики с гибкими ценами.

Say's law is an economic law, according to which the aggregate demand in automatically engrosses the amount of all produced products, in accordance with the existing technology and resources in terms of economy with bending prices.

Закон спадної корисності – падіння граничної корисності в міру споживання людиною додаткових одиниць певного продукту.

Закон нисходящей полезности – падение предельной полезности в меру потребления человеком дополнительных единиц определенного продукта.

The law of decreasing utility is the decline of marginal utility to the extent of human consumption of additional units of a particular product.

Заощадження населення – сума грошового доходу, яка не використовується на поточне споживання й призначається для задоволення потреб у майбутньому.

Сбережения населения – сумма денежного дохода, которая не используется на текущее потребление и предназначается для удовлетворения потребностей в будущем.

Savings of population are the amount of money income that is not used for current consumption and is designed to meet the needs in the future.

Заплановане споживання – заплановане використання продукту в процесі задоволення потреб.

Запланированное потребление – запланированное использование продукта в процессе удовлетворения потребностей.

Planned consumption is the planned use of the product in the process of meeting the needs.

Заплановані інвестиції – інвестиції, які підприємства планують вкладати у виробництво згідно зі своїм платоспроможним попитом.

Запланированные инвестиции – инвестиции, которые предприятия планируют вкладывать в производство в соответствии со своим платежеспособным спросом.

Planned investments are investments that enterprises plan to invest in production in accordance with their effective demand.

Заробітна плата – винагорода, як правило, у грошовому вираженні, яку власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану роботу.

Заработная плата – вознаграждение, как правило, в денежном выражении, которое собственник или уполномоченный им орган выплачивает работнику за выполненную работу.

Wage is the compensation typically calculated in terms of money, which the owner or authorized body pays the employee for work done.

Засоби виробництва – сукупність предметів та засобів праці, які використовуються людьми в процесі виробництва матеріальних благ і послуг.

Средства производства – совокупность предметов и средств труда, используемых людьми в процессе производства материальных благ и услуг.

Capital goods are totality of items and means of labor used in the production of material goods and services.

Земельна рента – нетрудовий тип приватної власності на засоби виробництва. Розрізняють такі форми земельної ренти:

- диференційна рента I роду – диференціація земель за їхньою якістю;
- диференційна рента II роду виникає під час послідовних вкладень капіталу та праці в одну й ту ж ділянку землі;
- абсолютна рента утримується власником землі з орендарів незалежно від родючості земель і їхнього місцезнаходження;
- монопольна рента виступає у вигляді додаткового доходу, який утворюється внаслідок перевищення ціни товару над його вартістю, коли певний товар вироблений у сприятливих умовах, що дають можливість виробляти рідкісні види продукції й за рахунок цього встановлюють на них монопольно високі ціни.

Земельная рента – нетрудовой тип частной собственности на средства производства. Различают следующие формы земельной ренты:

- дифференціальна рента І рода – дифференціація земель по їх якості;
- дифференціальна рента ІІ рода виникає при послідовних вкладеннях капіталу і праці в один і той же ділянку землі;
- абсолютна рента вміщується власником землі з орендарів незалежно від плодючості земель і їх місцезнаходження;
- монополісна рента виступає в формі додаткового доходу, який утворюється внаслідок перевищення ціни товару над його вартістю, коли даний товар вироблений в сприятливих умовах, що дозволяють виробляти рідкі види продукції і за рахунок цього встановлюють на них монополісно високі ціни.

Land rent is unearned type of private ownership of means of production. There are the following forms of land rent:

- differential rent of the first kind – differentiation of land for their quality;
- differential rent of the second kind occurs, when there are successive investments of capital and labor in the same plot of land;
- absolute rent of land is held by the owner from tenants, regardless of fertility of land and their location;
- monopoly rents acts as an extra income, that is formed, because of excess commodity price over its cost, when this product is manufactured in favorable conditions that allow rare species to produce products and through this establish their monopoly on high prices.

Зміна обсягу пропозиції – це зміна кількості товару, що пропонується для продажу.

Изменение объема предложения – это изменение количества товара, который предлагается для продажи.

The change of proposal is a change in the quantity of goods, which is offered for sale.

Змінний капітал – частина капіталу, яка авансується на купівлю робочої сили й у процесі виробництва змінює величину своєї вартості.

Переменный капитал – часть капитала, которая авансируется на покупку рабочей силы и в процессе производства изменяет величину своей стоимости.

Variable capital is the part of the capital, which is played in advance to purchase labor and in the manufacturing process changes the value of its value.

Змінні витрати – витрати, величина яких змінюється залежно від зміни обсягу виробництва. Динаміка їх нерівномірна: починаючи з нуля, вони спочатку зростають дуже швидко разом зі зростанням

виробництва. З подальшим розширенням обсягів виробництва виникає фактор економії, і змінні витрати зростають повільніше, ніж збільшується обсяг продукції.

Переменные затраты – затраты, размер которых изменяется в зависимости от изменения объема производства. Динамика их неравномерна: начиная с нуля, они сначала растут очень быстро вместе с ростом производства. С дальнейшим расширением объемов производства возникает фактор экономии, и переменные издержки растут медленнее, чем увеличивается объем продукции.

Variable costs are costs whose magnitude varies depending on the change of production volume. Dynamics of them is uneven starting from scratch; they at first grow very rapidly with the increase in production. With further expansion of production volumes occurs saving factor and variable costs grow more slowly than the volume of products increasing.

Змінні запасу можуть вимірюватися в певний момент часу та характеризують стан об'єкта на певну дату (державний борг, кількість безробітних).

Переменные запаса могут измеряться в определенный момент времени и характеризуют состояние объекта на определенную дату (государственный долг, количество безработных).

Variable stock can be measured at a certain time and characterizing the object at a given date (national debt, the number of unemployed).

Змінні потоку – вимірюються за одиницю часу (місяць, рік) та характеризують протікання економічного процесу в часі.

Переменные потока – измеряются в единицу времени (месяц, год) и характеризуют протекание экономического процесса во времени.

Variable flow can be measured per unit time (month, year) and characterized by the flow of economic process in time.

Змішаний (реальний) тип економічного зростання – збільшення виробничих потужностей внаслідок збільшення кількості використовуваних факторів виробництва та вдосконалення техніки й технології.

Смешанный (реальный) тип экономического роста – увеличение производственных мощностей в результате увеличения количества используемых факторов производства и совершенствования техники и технологии.

Mixed (real) type of economic growth is an increase in production capacity due to increasing use of production factors and improving engineering and technology.

Зовнішні змінні моделі – це змінні, значення яких визначається за межами моделі (обсяг державних видатків, технологічні параметри).

Внешние переменные модели – это переменные, значение которых определяется за пределами модели (объем государственных расходов, технологические параметры).

External variable models are variables, whose values are determined outside the model (the volume of public spending, technological parameters).

“Золоте правило нагромадження” – норма заощадження, за якої встановлюється стан сталості рівноваги економічної системи з найбільшим рівнем споживання.

“Золотое правило накопления” – норма сбереження, при которой устанавливается состояние постоянного равновесия экономической системы с наибольшим уровнем потребления.

“The golden rule of savings” is a saving rate, at which the state of sustainable equilibrium economic system with the highest level of consumption is set.

Інвестиційний банк (і-банк) – спеціалізована кредитна установа, що залучає довготерміновий позиковий капітал і надає його в розпорядження позичальникам (підприємцям і державі) через випуск облігацій та інших видів боргових зобов'язань.

Инвестиционный банк (и-банк) – специализированное кредитное учреждение, которое привлекает долгосрочный заемный капитал и предоставляет его в распоряжение заемщикам (предпринимателям и государству) посредством выпуска облигаций и других видов долговых обязательств.

Investment bank (i-bank) is a specialized credit institution that attracts a long-term loan capital and gives it at the disposal to borrowers (entrepreneurs and state) through the issuance of bonds and other types of debt.

Інвестиційний менеджмент – процес управління всіма аспектами інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання.

Инвестиционный менеджмент – процесс управления всеми аспектами инвестиционной деятельности субъекта хозяйствования.

Investment management is the managing of all aspects of investment activity of the subject of economic.

Інвестиційний пай – іменний цінний папір, що засвідчує частку його власника в праві власності на майно, що становить пайовий інвестиційний фонд, право вимагати від керуючої компанії належного довірчого управління інвестиційним фондом, право одержання компенсації при припиненні договору довірчого управління інвестиційним фондом.

Инвестиционный пай – именная ценная бумага, удостоверяющая долю его владельца в праве собственности на имущество, составляющее паевой инвестиционный фонд, право требовать от управляющей компании надлежащего доверительного управления инвестиционным фондом, право получения компенсации при прекращении договора доверительного управления инвестиционным фондом.

The investment share is the registered certificate that certifies the percentage of its owner in the right to the property constituting the mutual fund, the right to demand from the managing company an adequate fiduciary investment fund, the right to obtain compensation for the termination of a contract of trust management of the investment fund.

Інвестиційні витрати – капіталовкладення фірм, компаній. До інвестиційних витрат належать: 1) остаточні закупівлі підприємцями машин, устаткування і верстатів для виробничого використання; 2) все будівництво; 3) зміна запасів.

Инвестиционные расходы – капиталовложения фирм, компаний. К инвестиционным расходам относятся: 1) окончательные закупки предпринимателями машин, оборудования и станков для производственного использования; 2) все строительство; 3) изменение запасов.

Investment costs are capital investments of firms and companies. Investment costs include: 1) the final purchase by entrepreneurs machines, equipment and machine tools for industrial purposes; 2) all construction; 3) changes in inventories.

Інвестиція – господарська операція, що передбачає придбання основних фондів, нематеріальних активів, корпоративних прав та цінних паперів в обмін на кошти або майно. Інвестиції поділяються на капітальні, фінансові та реінвестиції.

Инвестиция – хозяйственная операция, предусматривающая приобретение основных фондов, нематериальных активов, корпоративных прав и ценных бумаг в обмен на средства или имущество. Инвестиции делятся на капитальные, финансовые и реинвестиции.

Investment is a business transaction that involves the acquisition of fixed assets intangible assets, corporate rights and securities in exchange for money or property. Investments are divided into capital, financial and reinvestments.

Індекс рентабельності інвестицій – показник оцінки ефективності інвестицій, який визначається як відношення суми дисконтованих грошових потоків за весь інвестиційний період до суми дисконтованих інвестицій.

Індекс рентабельности инвестиций – показатель оценки эффективности инвестиций, определяемый как отношение суммы дисконтированных денежных потоков за весь инвестиционный период к сумме дисконтированных инвестиций.

ROI index is the indicator of other evaluation of investments, defined as the ratio of the sum of discounted cash flows for the entire investment period discounted by the amount of investments.

Індекс споживчих настроїв – це показник, який використовують для оцінки споживчої поведінки, є важливим для визначення економічної політики держави.

Індекс потребительских настроений – это показатель, используемый для оценки потребительского поведения, является важным для определения экономической политики государства.

Index of consumer confidence is the indicator that is used to estimate consumer behavior and is important for determining economic policy of any country.

Індекс споживчих цін – індекс, що характеризує зміни в часі загального рівня цін на товари та послуги, які купує населення для невинного споживання. Він є показником зміни вартості фіксованого набору споживчих товарів та послуг у поточному періоді до його вартості в базисному періоді.

Індекс потребительских цен – индекс, который характеризует изменения во времени общего уровня цен на товары и услуги, которые покупает население для непродовольственного потребления. Он является показателем изменения стоимости фиксированного набора потребительских товаров и услуг в текущем периоде к его стоимости в базисном периоде.

Consumer price index is an index that describes the changes in consumer prices over time the general level of prices of goods and services purchased by people for non-productive consumption. It is an indicator of changes in value of fixed set of goods and services in the current period to its value in the base period.

Індивідуальний попит – попит окремого суб'єкта, тобто його платоспроможна потреба.

Индивидуальный спрос – спрос отдельного субъекта, то есть его платежеспособная потребность.

An individual demand is a demand of a separate subject that is to say his (its) solvent need.

Індивідуальна пропозиція – це товари одного виробника, які пропонують для реалізації.

Индивидуальное предложение – это товары одного производителя, предлагаемые для реализации.

An individual offer is an item of goods manufactured by the same producer offered to implementation.

Індуційовані інвестиції – інвестиції, зміна обсягу яких обумовлена зміною рівня національного доходу.

Индуктированные инвестиции – инвестиции, изменение объема которых обусловлено изменением уровня национального дохода.

An induced investment is an investment the change of volume of which is due to the changes in the level of national income.

Ін'єкції – приріст видатків поточного періоду, які здійснюються за рахунок доходу попереднього періоду.

Инъекции – прирост расходов текущего периода, которые осуществляются за счет дохода предыдущего периода.

Injections are the growth of spending for the current period, which is carried out at the cost of prior period income.

Інтенсивний тип розвитку економіки – збільшення виробничого потенціалу шляхом удосконалення техніки й технології.

Интенсивный тип развития экономики – увеличение производственного потенциала путем совершенствования техники и технологии.

An intensive type of economic development is an increasing production capacity by improving engineering and technology.

Інфляційний розрив – величина, на яку повинен скоротитися сукупний попит (сукупні витрати), щоб знизити рівноважний ВВП до інфляційного рівня повної зайнятості.

Инфляционный разрыв – величина, на которую должен сократиться совокупный спрос (совокупные расходы), чтобы снизить равновесный ВВП до инфляционного уровня полной занятости.

An inflation gap is a value, which should reduce aggregate demand (total spending) to lower the equilibrium GDP to inflation level at full employment.

Інфляційна спіраль – сполучення інфляції попиту та інфляції витрат.

Инфляционная спираль – сочетание инфляции спроса и инфляции издержек.

An inflation spiral is a combination of inflation and demand inflation costs.

Інфляція – це зростання загального рівня цін у країні впродовж певного періоду часу, що супроводжується знеціненням національної грошової одиниці.

Инфляция – это рост общего уровня цен в стране в течение определенного периода времени, сопровождающийся обесцениванием национальной денежной единицы.

Inflation is a growth of general price level in the country for a certain period of time, accompanied by devaluation of national currency.

Інфляція витрат (інфляція пропозиції) викликається зростанням вартості виробничих факторів, тобто зростанням витрат виробництва завдяки підвищенню цін.

Инфляция расходов (инфляция предложения) вызывается ростом стоимости производственных факторов, то есть ростом расходов производства благодаря повышению цен.

Inflation of charges (inflation of suggestions) is caused by the growth of cost of factors of productions and by the growth of charges of production, due to the increase of prices.

Інфляція імпорту – інфляція, викликана надмірним припливом в країну іноземної валюти або ж підвищенням цін на імпортні товари.

Инфляция импорта – инфляция, вызванная чрезмерным притоком в страну иностранной валюты или повышением цен на импортные товары.

The inflation of import is an inflation caused by excessive inflow of foreign currency into the country or the increase in import prices.

Інфляція попиту – функціональний тип інфляції, що характеризується зростанням рівня сукупних ринкових цін внаслідок зростання грошового попиту сукупного споживача (покупця) на товари та послуги.

Инфляция спроса – функциональный тип инфляции, которая характеризуется ростом уровня совокупных рыночных цен в результате

роста денежного спроса совокупного потребителя (покупателя) на товары и услуги.

Inflation of demand is a functional type of inflation, which is characterized by the growth of standards of the combined prices of market as a result of growth of money demand of the combined user (buyer) on goods and services.

Капіталоемність – показник, що характеризує розмір основного капіталу, необхідного для випуску продукції, товарів, послуг вартістю в одну грошову одиницю, і визначається шляхом ділення вартості основних засобів на обсяг продукції в грошовому еквіваленті, що випускається за один рік.

Капиталоемкость – показатель, характеризующий размер основного капитала, необходимого для выпуска продукции, товаров, услуг стоимостью в одну денежную единицу, и определяется путем деления стоимости основных средств на объем продукции в денежном эквиваленте, выпускаемой за один год.

Capital intensity is an indicator that characterizes the amount of capital needed for production of goods and services at one monetary unit. It is determined by dividing the value of fixed assets of output in monetary terms produced in one year.

Капіталні інвестиції – сукупність витрат на відтворення та покращення якісного складу основних засобів із метою одержання прибутку.

Капитальные инвестиции – совокупность затрат на воспроизводство и улучшение качественного состава основных средств с целью получения прибыли.

Capital investments are a set of reproduction costs for improvement the quality of the fixed assets for profit.

Капіталоозбросність – вартість капіталу, яка припадає на одного працюючого.

Капиталовооруженность – стоимость капитала, которая приходится на одного работающего.

Capital endowment is the cost of capital, which is the share of one worker.

Картель – форма монополії, у якій учасники зберігають комерційну й виробничу самостійність, домовляючись про обсяги виробництва, збут продукції, найм робочої сили для здобуття монопольного прибутку.

Картель – форма монополии, в которой участники сохраняют коммерческую и производственную самостоятельность, договариваясь об объемах производства, сбыте продукции, найме рабочей силы для получения монопольной прибыли.

Cartel is a form of monopoly, where participants retain commercial and industrial independence, agreeing on the volume of production, marketing, hiring labor forces in order to get the monopoly profits.

Квазірента – істотне перевищення прибутку фірми відносно прибутку конкуруючої фірми внаслідок вищої ефективності виробництва або інших локальних умов.

Квазирента – существенное превышение прибыли фирмы по отношению к прибыли конкурирующей фирмы вследствие более высокой эффективности производства или других локальных условий.

Quasi-rent is a substantial excess of profit of the firm in relation to the competing firm profit due to the higher efficiency of production or other local conditions.

Кейнсіанська модель сукупної пропозиції – модель, згідно з якою між ціною та сукупною пропозицією існує пряма залежність, оскільки зарплата є негнучкою в короткостроковому періоді.

Кейнсианская модель совокупного предложения – модель, согласно которой между ценой и предложением существует прямая зависимость, поскольку зарплата является негибкой в краткосрочном периоде.

Keynesianism aggregate of supply model is a model according to which between price and aggregate supply is a direct relationship, since wages are rigid in the short term.

Кейнсіанська теорія – напрям макроекономічної теорії, ключова ідея якої полягає в тому, що ринок не здатний у короткостроковому періоді швидко відновлювати повну зайнятість, і тому виникає необхідність державного впливу на сукупний попит.

Кейнсианская теория – направление макроэкономической теории, ключевая идея которой заключается в том, что рынок не способен в краткосрочном периоде быстро восстанавливать полную занятость, и поэтому возникает необходимость государственного влияния на совокупный спрос.

Keynesian theory is the direction of macroeconomic theory, the key idea of which is the idea, that the market is not able to short-term period quickly restore full employment and thus results in the need of government influence on aggregate demand.

Кінцева продукція – товари та послуги, що купуються з метою кінцевого споживання.

Конечная продукция – товары и услуги, которые покупаются с целью конечного потребления.

Eventual products are goods and services, which are bought with the purpose of eventual consumption.

Класична дихотомія – представлення економіки у вигляді двох відокремлених один від одного секторів: реального й грошового.

Классическая дихотомия – представление экономики в виде двух отделенных друг от друга секторов: реального и денежного.

Classical dichotomy is a representing the economy in two separated sectors: real and monetary.

Класична модель сукупної пропозиції – модель, згідно з якою сукупна пропозиція не залежить від цін, оскільки зарплата й ціни є абсолютно гнучкими.

Классическая модель совокупного предложения – модель, согласно которой совокупное предложение не зависит от цен, поскольку зарплата и цены абсолютно гибкие.

Classical aggregate of supply model is a model, according to which aggregate supply is independent of prices, because wages and prices are completely flexible.

Класична теорія – науковий напрям, що виник у другій половині XVII ст. і виходить із того, що природні економічні закони є найкращим механізмом узгодження приватних та суспільних інтересів, розподілу ресурсів і доходів, стимулювання ефективного розвитку економіки.

Классическая теория – научное направление, возникшее во второй половине XVII в. и исходящее из того, что естественные экономические законы являются лучшим механизмом согласования частных и общественных интересов, распределения ресурсов и доходов, стимулирования эффективного развития экономики.

Classical theory is the scientific trends emerged in the second half of XVII century and assumes that the natural economic laws are the best mechanism for the coordination of private and public interests, resource allocation and income, stimulating effective economic development.

Коефіцієнт зростання – це відношення наступних показників до попередніх, з якими їх порівнюють.

Кoefficient роста – это отношение следующих показателей к предыдущим, с которыми их сравнивают.

Growth coefficient is the difference between the advanced indicators and the previous ones, which they are compared with.

Конкретна праця – корисна праця, яка витрачається в конкретних часових межах із використанням певних засобів і предметів праці.

Конкретная работа – полезный труд, который расходуется в конкретных временных рамках с использованием определенных средств и предметов труда.

Specific job is useful work that is done at specific time limits, using certain tools and items of work.

Конкуренція – економічний процес взаємодії та боротьби товаровиробників за найвигідніші умови виробництва і збуту товарів, одержання найбільших прибутків; механізм стихійного регулювання виробництва в умовах вільних ринкових відносин.

Конкуренция – экономический процесс взаимодействия и борьбы товаропроизводителей за наиболее выгодные условия производства и сбыта товаров, получение наибольшей прибыли; механизм стихийного регулирования производства в условиях свободных рыночных отношений.

Competition is the process of economic interaction and combating of commodity producers for the most favorable conditions in the production and marketing of goods, to obtain the largest profits; the mechanism of natural regulation of production in the conditions of free market economy.

Концерн – фінансово-промислова група компаній.

Концерн – финансово-промышленная группа компаний.

Concern is a financial-industrial group of companies.

Корисність – це величина задоволення від споживання продукту.

Полезность – это величина удовлетворения от потребления продукта.

Utility is the amount of satisfaction from the consumption of the product.

Короткострокове зростання національного доходу – це динаміка ВВП до точки довгострокової рівноваги економіки при заданих ресурсах і технології.

Краткосрочный рост национального дохода – это динамика ВВП до точки долгосрочного равновесия экономики при заданных ресурсах и технологии.

Short-term growth of national income is within the dynamics of GDP to the point of long-run equilibrium of an economy under given resources and technology.

Кредитна інфляція – інфляція, викликана надмірною кредитною експансією.

Кредитная инфляция – инфляция, вызванная чрезмерной кредитной экспансией.

Credit inflation is inflation, caused by excessive credit expansion.

Крива виробничих можливостей – крива, яка відбиває максимально можливий обсяг виробництва продукту за повного й ефективного використання наявних ресурсів.

Кривая производственных возможностей – кривая, которая отбивает максимально возможный объем производства продукта при полном и эффективном использовании имеющихся ресурсов.

Curve of manufacturing capabilities is a curve which removes a maximally possible production of product volume at the complete and effective use of present resources.

Крива попиту показує, яку кількість товару покупець готовий придбати за різними цінами за певний проміжок часу.

Кривая спроса показывает, какое количество товара покупатель готов приобрести по разным ценам за определенный промежуток времени.

Curve of demand shows, what amount of goods a buyer is ready to gain at different prices for a certain period of time.

Крива пропозиції – графічне відображення функції пропозиції.

Кривая предложения – графическое отображение функции предложения.

Curve of proposition is a graphic display of the function of proposition.

Крива сукупного попиту – крива, що характеризує залежність величини реальних витрат усіх макроекономічних суб'єктів від рівня цін, коли інші умови не змінюються.

Кривая совокупного спроса – кривая, характеризующая зависимость величины реальных расходов всех макроэкономических субъектов от уровня цен, когда другие условия не меняются.

Curve of aggregate demand is the curve, which characterizes the dependence of the real costs of all subjects of macroeconomic price level, when other conditions remain unchanged.

Криза (спад) – це фаза економічного циклу, що завершує попередній періодичний цикл і є початком наступного. Вона характеризується труднощами збуту виробленої продукції, скороченням виробництва, зростанням попиту на готівку, збільшенням ставки позичкового відсотка, панікою на ринку цінних паперів, падінням курсу акцій, закриттям і банкрутством фірм, передусім дрібних.

Кризис (спад) – это фаза экономического цикла, которая завершает предыдущий периодический цикл и является началом следующего. Он характеризуется трудностями сбыта продукции, сокращением производства, ростом спроса на наличные деньги, увеличением ставки ссудного процента, паникой на рынке ценных бумаг, падением курса акций, закрытием и банкротством фирм, прежде всего мелких.

Crisis (depression) is a phase of the economic cycle that completes the previous periodic cycle and the beginning of the next. It is characterized by the difficulties of sales of products, reduced production, increased demand for cash, increasing of interest rate, the panic on the stock market, share prices quickly falling, the firms become bankrupt and close, especially smaller ones.

Крива байдужості – це лінія рівної корисності, усі точки якої показують множину наборів комбінацій двох благ, що забезпечують один і той же рівень корисності.

Кривая безразличия – это линия равной полезности, все точки которой показывают множество наборов комбинаций двух благ, обеспечивающих один и тот же уровень полезности.

Indifference curve is a line of equal value, all points of which show the set of combinations of two sets of benefits that provide the same level of usefulness.

Крива індивідуальності показує усі можливі комбінації двох товарів, які дають споживачеві однаковий рівень задоволення або загальної корисності й ставлять його у стан невизначеності.

Кривая индифферентности показывает все возможные комбинации двух товаров, которые дают потребителю одинаковый уровень удовлетворения или общей полезности и ставят его в состояние неопределенности.

The indifference curve shows all possible combinations of two goods that give the same level of consumer satisfaction or total value and put it in the state of uncertainty.

Крива Філіпса – графічне відображення залежності між середнім рівнем інфляції в країні та рівнем безробіття. Згідно з кривою Філіпса, із зростанням безробіття інфляція зменшується.

Кривая Филлипса – графическое отображение зависимости между средним уровнем инфляции в стране и уровнем безработицы. Согласно кривой Филлипса, с ростом безработицы инфляция уменьшается.

Phillips curve is a graphical display of dependence between the middle rate of inflation in country and unemployment rate. In accordance to the Phillips curve with the rise of unemployment inflation diminishes.

Ліцензія – документ, що демонструє певний дозвіл.
Лицензия – это документ, демонстрирующий определенное разрешение.

License is a right granted, usually by a state, to practice certain professions.

Макроекономіка – наука, що вивчає функціонування економіки країни в цілому (або її частини, галузі), такі загальні процеси та явища, як інфляція, безробіття, бюджетний дефіцит, економічне зростання, державне регулювання й т. п.. Макроекономіка оперує такими поняттями, як ВВП, ВНП, сукупний попит, сукупна пропозиція, платіжний баланс, ринки грошей, товарів і праці, використовуючи агреговані показники. Уперше термін використаний в 1933 р..

Макроэкономика – наука, изучающая функционирование экономики страны в целом (или ее части, отрасли), такие общие процессы и явления, как инфляция, безработица, бюджетный дефицит, экономический рост, государственное регулирование и др.. Макроэкономика оперирует такими понятиями как ВВП, ВНП, совокупный спрос, совокупное предложение, платежный баланс, рынки денег, товаров и труда, используя агрегированные показатели. Впервые понятие использовано в 1933 г..

Macroeconomics is the science, that studies the economy as a whole (or its parts or branches), such general processes and phenomena as inflation, unemployment, budget deficits, economic growth, government regulation etc. Macroeconomics operates such concepts as GDP, GNP, aggregate demand, aggregate supply and balance of payments, market of money, goods and labor, using aggregate indicators. The term was first used in 1933.

Макроекономічний об'єкт – економічна система, що являє собою сукупність економічних суб'єктів, діяльність яких спирається на історично визначені форми виробничих відносин та адекватні їм механізми регулювання економічної діяльності.

Макроэкономический объект – экономическая система, которая представляет собой совокупность экономических субъектов, деятельность которых опирается на исторически определенные формы производственных отношений и адекватные им механизмы регулирования экономической деятельности.

Macroeconomic object is an economic system that is a combination of economic actors whose activities are based on historically determined forms of industrial relations and its adequate mechanisms for regulating of economic activity.

Макромоделі – це математичні рівняння, у яких виражені реальні економічні процеси в абстрактному та спрощеному вигляді.

Макромодели – это математические уравнения, в которых выражены реальные экономические процессы в абстрактном и упрощенном виде.

Macromodel is a mathematical equation, in which real economic processes in the abstract and simplified form are expressed briefly.

Мануфактура – велике підприємство, де в основному застосовувалася ручна праця найманих робітників і широко використовувався поділ праці; форма промислового виробництва, що характеризується поділом праці між найманими працівниками та використанням ручної праці.

Мануфактура – большое предприятие, где в основном применялся ручной труд наёмных рабочих и широко использовалось разделение труда; форма промышленного производства, характеризующееся разделением труда между наемными работниками и использованием ручного труда.

Manufacturing is a large enterprise, which mainly used manual labor of wage workers and widely used division of labor; a form of industrial production, which is characterized by the division of labor between employees and the use of manual work.

Маржиналізм – напрям в економічній науці, який визнає принцип граничної корисності, що знижується, фундаментальним елементом теорії вартості. Виник у 70-і рр. XIX ст. у формі “маржинальної революції”.

Маржинализм – направление в экономической науке, признающий принцип снижающейся предельной полезности фундаментальным элементом теории стоимости. Возник в 70-е гг. XIX в. в форме “маржинальной революции”.

Marginalizm is a branch in economic science, which recognizes the principle of diminishing marginal utility of a fundamental element of the theory of value. It is emerged in the 70's XIX century in the form “marginal revolution”.

Мінімум засобів існування – категорія, що є вихідним пунктом розробки соціальних нормативів. У ній прийнято розрізняти три рівні:

- соціальний мінімум – задоволення потреб на рівні, достатньому для нормального способу життя (притаманний більшості населення країни, зумовлений її історичним, культурним та економічним розвитком і практично наявний на конкретний момент часу);

- прожитковий мінімум – задоволення потреб на рівні, необхідному для виживання людини в суспільстві як соціальної істоти (межа бідності);

- фізіологічний мінімум – сукупність засобів існування, достатніх для виживання людини як біологічної істоти.

Минимум средств существования – категория, которая является исходным пунктом разработки социальных нормативов. В ней принято различать три уровня:

- социальный минимум – удовлетворение потребностей на уровне, достаточном для нормального образа жизни (свойственный большинству населения страны, обусловленный ее историческим, культурным и экономическим развитием и практически имеющийся на конкретный момент времени);

- прожиточный минимум – удовлетворение потребностей на уровне, необходимом для выживания человека в обществе как социального существа (черта бедности);

- физиологический минимум – совокупность средств существования, достаточных для выживания человека как биологического существа.

Minimum of means of subsistence is the starting point for developing social standards. This category has been taken to distinguish three levels:

- social minimum is needs at a level sufficient for a normal lifestyle (living a normal life is defined as being typical to most of the country due to its historical, cultural and economic development and virtually available at a particular time);

- cost of living is needs at a level necessary for survival of a human in a society as a social being (the level of poverty);
- physiological least is totality of means of subsistence, sufficient for the survival of a man as biological being.

Метод науки – система засобів та прийомів пізнання предмета науки (для макроекономіки – механізму функціонування національної економіки в цілому, умов, факторів та результатів її розвитку).

Метод науки – система средств и приемов познания предмета науки (для макроэкономики – механизма функционирования национальной экономики в целом, условий, факторов и результатов ее развития).

Method of science is a system of techniques and subject knowledge of science (for the microeconomic – the mechanism of functioning of the national economy in general terms, factors and results of its development).

Монополістична конкуренція – це ринкова ситуація, за якої відносно велика кількість невеликих виробників пропонують схожу, але не ідентичну продукцію.

Монополистическая конкуренция – это рыночная ситуация, при которой относительно большое количество небольших производителей предлагают похожую, но не идентичную продукцию.

Monopolistic competition is a market situation in which a relatively large number of small manufacturers offer similar, but not identical products.

Монополія – виключне право (виробництва, торгівлі, промислу тощо), що належить одній особі, групі осіб (олігополія) чи державі.

Монополия – исключительное право (производства, торговли, промысла и т. п.), принадлежащее одному лицу, группе лиц (олигополия) или государству.

Monopoly is an exclusive right (of production, of trade, of industrial etc) owned by one person, group of persons (oligopoly) or state.

Монопсонія – ситуація на ринку, за якої існує тільки один покупець або група покупців, що спільно приймають рішення.

Монопсония – ситуация на рынке, при которой существует только один покупатель или группа покупателей, совместно принимают решения.

Monopsony is a market situation in which there is only one buyer or group of buyers who together decision makers.

Мультиплікатор інвестицій – це коефіцієнт, який показує зв'язок між змінами інвестицій та змінами величини прибутку.

Мультипликатор инвестиций – это коэффициент, показывающий связь между изменениями инвестиций и изменениями величины прибыли.

An investment multiplier is a coefficient, which shows the connection between changes in investment and profit value.

Науково-технічна революція – це швидкий перехід масового виробництва на якісно нові науково-технічні й технологічні принципи функціонування.

Научно-техническая революция – это быстрый переход массового производства на качественно новые научно-технические и технологические принципы функционирования.

Scientific and technological revolution is a quick transition to a mass production according to new scientific-technical and technological principles of operation.

Націоналізм – усвідомлення приналежності до нації, свідоме прагнення до вирішення завдань, які стоять перед нацією, сповідування ідей, які є національними.

Национализм – осознание принадлежности к нации, сознательное стремление к решению задач, стоящих перед нацией, исповедание идей, которые являются национальными.

Nationalism is an awareness of belonging to a nation conscious desire to meet the challenges facing the nation, to profess ideas that are national.

Національне багатство – це сума всіх активів країни за відрахуваннями фінансових зобов'язань.

Национальное богатство – это сумма всех активов страны за отчислениями финансовых обязательств.

National riches are a sum of all assets of country after the deductions of financial duties.

Національний дохід – це дохід, який визначається шляхом відрахування з вартості чистого національного продукту непрямих податків.

Национальный доход – это доход, который определяется путем вычета из стоимости чистого национального продукта косвенных налогов.

National income is an income, which is calculated by deduction from the value of indirect taxes.

“Невидима рука” А. Сміта – “рука”, за допомогою якої вільна конкуренція управляє діями людей, їхніми інтересами й веде до вирішення суспільних проблем найкращим способом, максимально вигідним як окремим особам, так і всьому суспільству взагалі.

“Невидимая рука” А. Смит – “рука”, с помощью которой свободная конкуренция управляет действиями людей, их интересами и ведет к решению общественных проблем лучшим способом, максимально выгодным как отдельным лицам, так и обществу вообще.

A. Smith’s “invisible hand” is the “hand”, with the help of which free competition manages the actions of people and their interests, leads to solving social problems and is the best way to maximize benefits both to individuals and society.

Недосконала конкуренція – економічна ситуація, у якій структура ринку не відповідає умовам для існування досконалої конкуренції.

Несовершенная конкуренция – экономическая ситуация, в которой структура рынка не отвечает условиям для существования совершенной конкуренции.

Imperfect competition is an economic situation, in which market structure does not meet the conditions for the existence of perfect competition.

Нейтральні товари – товари, попит на які не залежить від зміни доходу (сіль, сода, сірники).

Нейтральные товары – товары, спрос на которые не зависит от изменения дохода (соль, сода, спички).

Neutral goods are goods, demand for which does not depend on the change of the income (salt, soda, matches).

Неповна зайнятість – часткове безробіття; наявність працездатного населення, що має необхідність і бажання працювати, але не забезпечено роботою.

Неполная занятость – частичная безработица; наличие трудоспособного населения, имеющего необходимость и желание работать, но не обеспечено работой.

Underemployment is partial unemployment, presence of capable working population, that has the necessity and desire to work, but it is not provided with it.

Неприбуткові податки – це обов’язкові платежі, які стягує держава з виробничих одиниць у зв’язку з виробництвом та імпортом товарів і послуг або використанням факторів виробництва. Ці податки сплачують підприємства незалежно від наявності прибутку. Вони складаються з податків на продукти та інших податків на виробництво.

Неприбыльные налоги – это обязательные платежи, которые взимает государство с производственных единиц в связи с производством и импортом товаров и услуг или использованием факторов производства. Эти налоги платят предприятия независимо от наличия прибыли. Они состоят из налогов на продукты и других налогов на производство.

Unprofitable taxes are mandatory payments to state from production units in connection with the manufacture and import of goods and services or use of factors of production. These taxes are paid by companies irrespective of profit. They consist of taxes on products and other taxes on production.

Непрямі податки – це податки, які не залежать від доходів.

Косвенные налоги – это налоги, которые не зависят от доходов.

Indirect taxes are taxes that do not depend on income.

Нецінові фактори попиту та пропозиції – інші фактори, крім ціни, які впливають на попит та пропозицію на ринку. До нецінових факторів належать доходи покупців, витрати на виробництво товарів, мода, наявність на ринку взаємодоповнюючих товарів, запаси та інші, у тому числі й психологічні за природою, фактори.

Неценовые факторы спроса и предложения – другие факторы, помимо цены, которые влияют на спрос и предложение на рынке. К неценовым факторам относятся доходы покупателей, затраты на производство товаров, мода, наличие на рынке взаимодополняющих товаров, запасы и другие, в том числе и психологические по природе, факторы.

Non price factors of supply and demand are factors, other than price, that affect the demand and offer in the market. Non-price factors include income buyers, the production costs of goods, fashion, the presence in the market of complementary goods, supplies and others, including psychological in nature, factors.

Неявні витрати – альтернативні витрати використання ресурсів, що належать власникові підприємства (або підприємству як юридичній особі).

Неявные издержки – альтернативные издержки использования ресурсов, принадлежащих собственнику предприятия (или предприятию как юридическому лицу).

Implicit costs are costs of resources actually owned by the firm itself. These costs are the payments such resources could have received were they employed in their next best alternative.

“**Нижчі товари**” – товари, попит на які зменшується в міру зростання доходу.

“**Низшие товары**” – товары, спрос на которых уменьшается по мере роста дохода.

“**Undermost goods**” are goods, demand for which decreases as the income increases.

Номинальний дохід – це кількість грошей, які людина отримує у вигляді заробітної плати, ренти, відсотка або прибутку.

Номинальные доходы – это количество денег, которые человек получает в виде заработной платы, ренты, процента или прибыли.

Nominal income is the number of money that a person receives as wages, rents, interest or profit.

Номинальні показники – це показники, які розраховуються в цінах поточного року.

Номинальные показатели – это показатели, которые рассчитываются в ценах текущего года.

Nominal indicators are the measurements that are calculated in prices this year.

Норма нагромадження (виражена у відсотках) характеризує відношення частки чистого доходу (прибутку), яку господарюючий суб’єкт (підприємець, фермер, держава) спрямовує на розвиток виробництва або будь-якої власної справи, до загальної суми отриманого ним прибутку (доходу).

Норма накоплення (выраженная в процентах) характеризует отношение доли чистого дохода (прибыли), которую хозяйствующий субъект (предприниматель, фермер, государство) направляет на развитие производства или любого собственного дела, к общей сумме полученной им прибыли (дохода).

Accumulation rate (percentage) characterizes the ratio of share of net income (profit), that entity (entrepreneur, farmer and country) directs to the development or production of any new business to total income received by it income.

Нормальні товари – товари, попит на які зростає в міру зростання доходу, і навпаки, зменшується в міру зменшення доходу.

Нормальные товары – товары, спрос на которые растет по мере роста дохода, и наоборот, уменьшается по мере уменьшения дохода.

Normal goods are goods, demand for which grows with the growing of the income; conversely, it decreases with the reduction of the income.

Особистий дохід – це дохід, отриманий приватним способом.

Личный доход – это доход, полученный частным способом.

Private income is the revenue received in private.

Основна макроекономічна тотожність – це рівність між ринковою вартістю кінцевих товарів та послуг і сумою витрат усіх секторів економіки на придбання цих товарів та послуг.

Основное макроэкономическое тождество – это равенство между рыночной стоимостью конечных товаров и услуг и суммой расходов всех секторов экономики на приобретение этих товаров и услуг.

The main macroeconomic identity is equality between the market value of final goods and services and the amount spent by all sectors for the purchase of goods and services.

Організаційно-економічні відносини – це відносини між людьми з приводу поділу, кооперації, комбінування, організації праці, спеціалізації виробництва, його технології, розподілу та обміну вироблених життєвих благ.

Организационно-экономические отношения – это отношения между людьми по поводу разделения, кооперации, комбинирования, организации труда, специализации производства, его технологии, распределения и обмена производимых жизненных благ.

Organizationally-economic relations are relationship between people on the division, cooperation, combining and labor organization, specialization of production, its technology, distribution and exchange of vital goods produced.

Органічна будова капіталу – відношення постійного капіталу до змінного за вартістю, тобто відношення між масою засобів виробництва й робочою силою, яка приводить її у рух.

Органическое строение капитала – отношение постоянного капитала к переменному капиталу по стоимости, то есть отношение между массой средств производства и рабочей силой, которая приводит ее в движение.

Organic composition of capital is the ratio of constant to variable capital in value that is the ratio between the mass production facilities and workforces that result in its movement.

Очікувана інфляція – передбачуваний рівень інфляції в прогнозованому періоді внаслідок дії факторів поточного періоду.

Ожидаемая инфляция – предполагаемый уровень инфляции в прогнозируемом периоде вследствие действия факторов текущего периода.

Anticipated (expected) inflation is the estimated inflation in the period due to predictable factors of the current period.

Панельне безробіття – відсоток безробіття, який неможливо усунути навіть за найкращого розвитку кон'юнктури.

Панельная безработица – процент безработицы, который невозможно устранить даже при наилучшем развитии конъюнктуры.

Panel unemployment is the unemployment rate, which can not be eliminated even in the best of conditions.

Перший закон Госсена – закон насичення потреб: зі збільшенням кількості певного блага гранична корисність його зменшується, а за умови повного задоволення потреб споживача вона дорівнюватиме нулю.

Первый закон Госсена – закон насыщения потребностей: с увеличением количества данного блага предельная полезность его уменьшается, а при условии полного удовлетворения потребностей потребителя она равна нулю.

Gossen's first law is the law of needs saturation: with the increasing number of given benefit its marginal utility declines and on condition of complete customer satisfaction it is equal to zero.

Піднесення (зростання) – фаза економічного циклу, коли обсяг виробництва перевищує обсяг найбільшого піднесення попереднього циклу й зростає найвищими темпами. Розпочинається справжній економічний бум, швидко економічне зростання, яке вже готує ґрунт для наступного спаду й нового економічного циклу.

Подъем (рост) – фаза экономического цикла, когда объем производства превышает объем наибольшего подъема предыдущего цикла и растет высокими темпами. Начинается настоящий экономический бум, быстрый экономический рост, который уже готовит почву для следующего спада и нового экономического цикла.

Raising (growth) is a phase of the economic cycle, when output exceeds the greatest rise of the previous cycle and is growing very fast. Real economic boom and rapid economic growth begin, which prepare the way for the next recession and the new economic cycle.

Підприємницький сектор – офіційно зареєстровані фірми та підприємства незалежно від форми власності, що діють у межах країни.

Предпринимательский сектор – официально зарегистрированные фирмы и предприятия независимо от формы собственности, действующие в пределах страны.

An enterprising sector is officially registered firms and enterprises, regardless of ownership, operating within the country.

Пік – фаза економічного циклу, коли повна зайнятість, виробництво працює на повну потужність, відбувається масове оновлення капіталу та розширення виробництва.

Пик – фаза экономического цикла, когда полная занятость, производство работает на полную мощность, происходит массовое обновление капитала и расширение производства.

Peak is a phase of the economic cycle, when full employment and production is running at full capacity, there is massive capital renewal and expansion.

Повзуча інфляція – інфляція, що досягає щорічно не більше одноцифрового числа (наприклад, 5 %) і проявляється в постійному зростанні цін.

Ползучая инфляция – инфляция, достигающая ежегодно не более однозначного числа (например, 5 %) и проявляется в постоянном росте цен.

Trailing inflation is an inflation, which reaches annually no more, than the number of the first ten (e.g., 5 %) and manifested in the constant growth of prices.

Поділ праці (суспільний поділ праці) – об’єктивний процес розчленування окремих видів праці, одночасне співіснування їх у суспільному виробництві.

Разделение труда (общественное разделение труда) – объективный процесс расчленения отдельных видов труда, одновременное сосуществование их в общественном производстве.

Division of labor (social division of labor) is an objective process of dismemberment of certain types of work, the simultaneous coexistence of them in social production.

Пожавлення – фаза економічного циклу, що розпочинається з незначного зростання обсягу виробництва й помітного скорочення безробіття. Нарощування інвестицій, що поживляє попит – спочатку на капітальні блага, а потім і на споживчі, адже зростає зайнятість. Обсяг виробництва досягає попереднього найвищого рівня, і економіка вступає у фазу піднесення.

Оживление – фаза экономического цикла, которая начинается с незначительного роста объема производства и заметного сокращения безработицы. Нарращивание инвестиций, которая оживляет спрос – сначала на капитальные блага, а затем и на потребительские, ведь растет занятость. Объем производства достигает предыдущего высшего уровня, и экономика вступает в фазу подъема.

Reactivation is a phase of economic cycle, with a slight increase in production and significant reduction in unemployment. Investments increase, animating demand – first for capital goods and then to the consumer, as employment grows. The production reaches the previous highest level and the economy enters a phase of growth.

Повна зайнятість – це надання суспільством усьому працездатному населенню можливості займатися суспільно корисною працею, на основі якої здійснюється індивідуальне (у межах сім'ї) та колективне (з участю фірм, компаній, держави) відтворення робочої сили й задоволення всієї сукупності потреб.

Полная занятость – это предоставление обществом всему трудоспособному населению возможности заниматься общественно полезным трудом, на основе которой осуществляется индивидуальное (в рамках семьи) и коллективное (с участием фирм, компаний, государства) воспроизводство рабочей силы и удовлетворение всей совокупности потребностей.

Full employment is a society of all able-bodied people opportunities to engage socially useful work, which is based on the individual (within family) and collective (involving firms, companies, state) labour force and meet the needs of the entire set.

Політика доходів – це всебічне врахування наслідків і впливу на формування доходів населення та відповідних соціальних пропорцій здійснення соціально-економічної політики держави взагалі та окремих її напрямків.

Политика доходов – это всесторонний учет последствий и влияния на формирование доходов населения и соответствующих социальных пропорций

осуществления социально-экономической политики государства вообще и отдельных ее направлений.

An income policy is the full incorporation of the impact and influence on the formation of income and related social proportions of social-economic policy in general and specific directions.

Попит – це запит фактичного або потенційного покупця, споживача на придбання товару за наявних у нього коштів, що призначені для цієї покупки.

Спрос – это запрос фактического или потенциального покупателя, потребителя на приобретение товара при имеющихся у него средствах, которые предназначены для этой покупки.

Demand is a request of the actual or potential buyer, the consumer on the purchase of goods with available resources, which are intended for this purchase.

Попит на робочу силу – це платоспроможна потреба роботодавців щодо трудових послуг працівників певних професій і кваліфікації. Попит на робочу силу, крім потреб підприємств, визначає сукупний попит в економіці, технічну оснащеність виробництва.

Спрос на рабочую силу – это платежеспособная потребность работодателей относительно трудовых услуг работников определенных профессий и квалификации. Спрос на рабочую силу, кроме потребностей предпринимателей, определяет совокупный спрос в экономике, техническую оснащенность производства.

Demand on labor force is a solvent necessity of employers for relatively labor services or workers of certain professions and qualification. The demand on labor forces except the necessities of businessmen determines the combined demand in an economy, technical equipment of manufacture.

Попит на товар – це платоспроможна потреба в кількості товарів, які люди хочуть і можуть купити при визначених цінах.

Спрос на товар – это платежеспособная потребность в количестве товаров, которые люди хотят и могут купить при определенных ценах.

Demand for the product is the purchasing power of demand in quantity of products that people are willing and able to buy at certain prices.

Портфельні інвестиції – інвестиції в цінні папери, що формуються у вигляді портфеля цінних паперів. Портфельні інвестиції – це пасивне володіння паперами, наприклад акціями компаній, облігаціями, що не

передбачає з боку інвертора участі в оперативному управлінні підприємством, яке випустило цінні папери.

Портфельные инвестиции – инвестиции в ценные бумаги, формируемые в виде портфеля ценных бумаг. Портфельные инвестиции – это пассивное владение ценными бумагами, например акциями компаний, облигациями, которое не предусматривает со стороны инвестора участия в оперативном управлении предприятием, выпустившим ценные бумаги.

Portfolio investments are the investments in securities generated in the form of portfolio securities. Portfolio investment is a passive ownership of securities such as shares in companies, bonds and does not include the part of investor participation in the operational management of the enterprise, released the securities.

Потенційний ВВП (економічний потенціал) – це обсяг виробництва при повній зайнятості ресурсів.

Потенциальный ВВП (экономический потенциал) – это объем производства при полной занятости ресурсов.

Potential GDP (economic potential) is the output at full employment of resources.

Поточні фінансові інвестиції – інвестиції, які утримуються підприємством на термін, що не перевищує одного року, і які можуть бути вільно реалізовані в будь-який момент.

Текущие финансовые инвестиции – инвестиции, которые удерживаются предприятием на срок, не превышающий один год, и которые могут быть свободно реализованы в любой момент.

Current financial investments are the investments that are now held for a term not exceeding one year and may be freely sold at any time.

“Початкові аванси” (основний капітал) – сільськогосподарські знаряддя, будови, тварини й усе те, що використовується в землеробстві протягом декількох виробничих циклів (Ф. Кене).

“Начальные авансы” (основной капитал) – сельскохозяйственные орудия, постройки, животные и все то, что используется в земледелии в течение нескольких производственных циклов (Ф. Кене).

“Initial advances” (fixed assets) are a farm implements, buildings, animals and everything, that is used in agriculture for several production cycles (F. Quesnay).

Предмет макроекономіки обумовлюється її об'єктом і може бути визначений як ефективність функціонування механізмів національної

економічної системи; дослідження економіки в цілому та великих її секторів.

Предмет макроэкономики обусловливается ее объектом и может быть определен как эффективность функционирования механизмов национальной экономической системы; исследование экономики в целом и крупных ее секторов.

Subject of macroeconomics is conditioned by its object and can be defined as the effective functioning of mechanisms of national economic system; the study of economy as a whole, but also large sectors.

Приватні внутрішні інвестиції вживають для характеристики доданих інвестицій, наявних протягом поточного року.

Частные внутренние инвестиции употребляют для характеристики добавленных инвестиций, имевших место в течение текущего года.

Private domestic investments are used to take the added investment that took place during the current year.

Прихована інфляція – інфляція, яка є наслідком товарного дефіциту й супроводжується прагненням держави утримати ціни на тому самому рівні.

Скрытая инфляция – инфляция, которая является следствием товарного дефицита и сопровождается стремлением государства удержать цены на прежнем уровне.

Hidden inflation is the inflation, which is the result of a trade deficit and is accompanied by the desire to keep the price the state on the same level.

Промислова революція – перехід від ручного, ремісничо-мануфактурного до великого машинного фабрично-заводського виробництва. Важливою складовою промислової революції було впровадження у виробництво й транспорт робочих машин та механізмів, які замінили ручну працю людей; створення самостійної машинобудівної галузі.

Промышленная революция – переход от ручного, ремесленно-мануфактурного к крупному машинному фабрично-заводскому производству. Важной составляющей промышленной революции было внедрение в производство и транспорт рабочих машин и механизмов, которые заменили ручной труд людей; создание самостоятельной машиностроительной отрасли.

An industrial revolution is the transition from manual, craft-manufactory and great machine factory production. An important component of the industrial revolution was the introduction in the production and transport working machinery to replace manual labor people, the creation of an independent engineering industry.

Промисловість – технічно найдосконаліша галузь матеріального виробництва, основа індустріалізації економіки, яка має вирішальний вплив на розвиток продуктивних сил; сукупність підприємств із вироблення електроенергії, знарядь праці для галузей економіки, видобутку сировини, палива, заготівлі лісу, переробки продукції, випущеної промисловістю або виробленої сільським господарством, видобуток та переробка сировини, виробництво товарів і послуг.

Промышленность – технически совершенная отрасль материального производства, основа индустриализации экономики, которая имеет решающее влияние на развитие производительных сил; совокупность предприятий по выработке электроэнергии, орудий труда для отраслей экономики, добычи сырья, топлива, заготовки леса, переработке продукции, выпущенной промышленностью или произведенной сельским хозяйством, добыча и переработка сырья, производство товаров и услуг.

Industry is a technically the most perfect sphere of material production, the base of industrialization of economy, which has the influence on the development of productive forces; it is a set of electricity companies, companies producing tools of labor for industries, production of raw materials, fuels, logging, processing of products produced or released by industry or agriculture, mining and processing of raw materials, production of goods and services.

Проміжна продукція – це товари та послуги, що купуються з метою подальшої переробки, обробки або для перепродажу.

Промежуточная продукция – это товары и услуги, которые покупаются с целью последующей переработки, обработки или для перепродажи.

Intermediate products are goods and services, which are bought with the purpose of the subsequent processing, treatment or for resale.

Пропозиція – кількість товарів (послуг), яку готові виробити й продати фірми за певного рівня цін та інших однакових умов.

Предложение – количество товаров (услуг), которое готовы произвести и продать фирмы при определенном уровне цен и прочих равных условиях.

Offer is the number of goods (services) that are ready to be produced and sold by the company at this price level and other similar conditions.

Пропозиція робочої сили – це кількість праці, яка пропонується для реалізації за визначених ставок заробітної плати. Як і для будь-якого товару, величина пропозиції збільшується, коли зростає ціна – заробітна плата, зменшується – при її зниженні. Пропозиція робочої сили має

вільний характер: люди самі добровільно вибирають між зайнятістю та незайнятістю, визначають професію, вид діяльності, приймають рішення про зміну роботи.

Предложение рабочей силы – это количество труда, которое предлагается для реализации при определенных ставках заработной платы. Как и для любого товара, величина предложения увеличивается, когда растет цена – заработная плата, уменьшается – при ее снижении. Предложение рабочей силы носит свободный характер: люди сами добровольно выбирают между занятостью и безработицей, определяют профессию, вид деятельности, принимают решение об изменении работы.

Suggestion of labor force is an amount of labor, which is offered for realization at the certain rates of salary. As well as for any commodity, the size of suggestion increases, when a price grows – a salary, diminishes – at her decline. The suggestion of labor force carries free character: people voluntarily choose between employment and unemployment, choose a profession, the type of activity, make decisions about the change of work.

Протекціонізм – це економічна політика держави, спрямована на захист національного підприємства від іноземної конкуренції.

Протекционизм – это экономическая политика государства, направленная на защиту национального предприятия от иностранной конкуренции.

Protectionism is an economic policy of the state, directed on protecting of a national enterprise from a foreign competition.

Прямі витрати поширюються на види діяльності або послуги, які діють в інтересах конкретних проектів, наприклад заробітної плати для співробітників проекту та матеріалів, необхідних для конкретного проекту.

Прямые расходы распространяются на виды деятельности или услуги, которые действуют в интересах конкретных проектов, например заработной платы для сотрудников проекта и материалов, необходимых для конкретного проекта.

Direct costs are those for activities or services that benefit specific projects, e.g. salaries for project staff and materials required for a particular project.

Прямі інвестиції – це вкладення коштів з метою участі в управлінні підприємством, у яке вкладаються гроші, і одержання доходу від участі в його діяльності.

Прямые инвестиции – это вложение средств с целью участия в управлении предприятием, в которое вкладываются деньги, и получение дохода от участия в его деятельности.

Direct investments are the investments of funds with the goal of participation in managing the business and getting profit from its activity.

Рациональна зайнятість – зайнятість, яка має місце в суспільстві з урахуванням доцільності перерозподілу та використання трудових ресурсів, їхньої статевікової та освітньої структури. Цей вид зайнятості не завжди буває ефективним, оскільки здійснюється з метою поліпшення статевікової зайнятості, залучення до трудової діяльності працездатного населення окремих відсталих регіонів.

Рациональная занятость – занятость, которая имеет место в обществе с учетом целесообразности перераспределения и использования трудовых ресурсов, их половозрастной и образовательной структуры. Этот вид занятости не всегда бывает эффективным, поскольку осуществляется с целью улучшения половозрастной занятости, привлечения к трудовой деятельности работоспособного населения отдельных отсталых регионов.

Rational employment is an employment, which takes place in a society taking into account expedience of redistribution and the use of resources of labor forces, their age, sex and educational structure. This type of employment is not always effective, as it is carried out with the purpose of improvement of age and sex employment, bringing in to labor activity all capable working population from some backward regions.

Реальний ВВП – загальний обсяг виробництва, який вимірюється в постійних (незмінних, базових) цінах (приймається за базу), тобто на величину цього показника впливає лише зміна обсягів виробництва.

Реальный ВВП – общий объем производства, который измеряется в постоянных (неизменных, базовых) ценах (принимается за базу), то есть на величину этого показателя влияет только изменение объемов производства.

Real GDP is the total volume of production which is measured in constant (unchanging, basic) prices (taken as the base) that is on the value of this parameter affects only the change volume of production.

Реальні доходи – це доходи з урахуванням роздрібних цін і тарифів на товари та послуги, розміру податків й обов’язкових платежів.

Реальные доходы – это доходы с учетом розничных цен и тарифов на товары и услуги, размера налогов и обязательных платежей.

Real income is the income with a glance to consumer prices and tariffs for goods and services, tax rates and compulsory payments.

Реальні інвестиції – вкладення коштів у реальні активи: як матеріальні, так і нематеріальні (інноваційні інвестиції).

Реальные инвестиции – вложения средств в реальные активы: как материальные, так и нематериальные (инновационные инвестиции).

Real investment is investing in real assets: tangible and intangible (innovation investment).

Реальні показники – показники, які розраховуються в цінах базового року.

Реальные показатели – показатели, которые рассчитываются в ценах базового года.

Real indicators are indicators that are calculated in base year prices.

Реінвестиції – господарські операції, які передбачають здійснення інвестицій за рахунок доходу (прибутку), одержаного від інвестиційних операцій.

Реинвестиции – хозяйственные операции, которые предусматривают осуществление инвестиций за счет дохода (прибыли), полученного от инвестиционных операций.

Reinvestments are economic transactions involving investments by income (revenue) received from investment operations.

Рента – додатковий дохід, який отримується підприємцем понад певний прибуток на затрачену працю й капітал. Утворення ренти обумовлене більш сприятливими умовами, у яких один підприємець перебуває порівняно з іншим, наприклад, обробляє кращу ділянку землі, має привілей тощо.

Рента – добавочный доход, получаемый предпринимателем сверх определенной прибыли на затраченный труд и капитал. Образование ренты обусловлено более благоприятными условиями, в которых один предприниматель находится пред другим, например, обрабатывает лучший участок земли, обладает привилегией и т. д..

Rent is defined as an excess distribution to any factor in a production process above the amount required to draw the factor into the process or to sustain the current use of the factor.

Рецесійний розрив – величина, на яку фактичні сукупні видатки мають зрости з метою збільшення фактичного ВВП до потенційного рівня.

Рецессионный разрыв – величина, на которую фактические совокупные расходы должны сначала возрасти с целью увеличения фактического ВВП к потенциальному уровню.

Recessive gap is the value to which the actual aggregate spending are starting to grow in order to increase the actual GDP potential.

Ринкова економіка – економічна система, у якій матеріальні ресурси перебувають у приватній власності, а основним регулятором економіки є ринковий механізм.

Рыночная экономика – экономическая система, в которой материальные ресурсы находятся в частной собственности, а основным регулятором экономики является рыночный механизм.

Market economy is the economic system, in which material resources are privately owned and the economy is the main regulator of the market mechanism.

Ринковий попит – сума індивідуальних попитів, які пред’являються на окремий товар за певний проміжок часу за різних цін.

Рыночный спрос – сумма индивидуальных спросов, предъявленных на отдельный товар за определенный промежуток времени при разных ценах.

Market demand is the amount of individual demands that are presented for separate goods for a determined period of time at different prices.

Ринкова пропозиція – пропозиція, яка визначається як сума всіх індивідуальних пропозицій.

Рыночное предложение – предложение, которое определяется как сумма всех индивидуальных предложений.

Market offer is an offer, which is defined as the sum of the individual proposals.

Ринкова рівновага – ситуація, коли задуми покупців та продавців на ринку збігаються й за певної ціни величина пропозиції дорівнює величині попиту.

Рыночное равновесие – ситуация, когда замыслы покупателей и продавцов на рынке совпадают и при данной цене величина предложения равняется величине спроса.

Market equilibrium is a situation, when the intentions of buyers and sellers in the market match at a given price supply equals demand.

Ринок праці – ринок одного з факторів виробництва, де домогосподарства в ролі найманих робітників пропонують свою працю, а фірми-виробники товарів та послуг (працедавці) потребують її.

Рынок труда – рынок одного из факторов производства, где домохозяйства в роли наемных работников предлагают свой труд, а фирмы-производители товаров и услуг (работодатели) нуждаются в ней.

Labor market is a market of one of the factors of production, where households as wage workers offer their labor and companies-producers of goods and services (employers) need it.

Рівень безробіття розраховується як відношення чисельності безробітних, які зареєстровані в державній службі зайнятості, до працездатного населення.

Уровень безработицы рассчитывается как отношение численности безработных, зарегистрированных в государственной службе занятости, к трудоспособному населению.

The level of unemployment is calculated as the ratio of the number of unemployed registered with state employment to able-bodied population of working age.

Рівноважна ціна (ціна ринкової рівноваги) – ціна, за якої кількість попиту та пропозиції товару (послуги) на певному ринку збігаються.

Равновесная цена (цена рыночного равновесия) – цена, по которой количество спроса и предложения товара (услуги) на определенном рынке совпадают.

Equilibrium price (the market equilibrium price) is the price, at which the amount of supply and the demand of goods (services) match at a particular market.

Рівноважний ВВП – це такий обсяг виробництва, якому відповідають сукупні витрати, достатні для закупівлі всієї продукції, виробленої в поточному періоді.

Равновесный ВВП – это такой объем производства, которому соответствуют совокупные расходы, достаточные для закупки всей продукции, произведенной в текущем периоде.

Equilibrium GDP is such a production, to which the total costs correspond, that is sufficient to purchase all products manufactured in the current period.

Світовий ринок – це сукупність національних ринків, поєднаних між собою всесвітніми господарськими зв'язками на підставі міжнародного поділу праці, спеціалізації, кооперування, інтеграції виробництва та збуту товарів і послуг.

Мировой рынок – это совокупность национальных рынков, соединенных между собой мировыми хозяйственными связями на основании международного разделения труда, специализации, кооперирования, интеграции, изготовления и сбыта товаров и услуг.

World market is a set of national markets, interconnected by world economic relations on the basis of international division of labor, specialization, cooperation of manufacturing and marketing of goods and services.

Сільське господарство – галузь народного господарства, направлена на забезпечення населення продовольством і отримання сировини для цілого ряду галузей промисловості. Також це практика обробки землі для підвищення врожаю і вирощування свійських тварин. Сільськогосподарські культури потрібні людині для харчування, годівлі тварин і одержання волокна (бавовни й сизалю). Тварин вирощують заради вовни, молока, м'яса, шкіри та кізняка (як палива).

Сельское хозяйство – отрасль народного хозяйства, направленная на обеспечение населения продовольствием и получение сырья для целого ряда отраслей промышленности. Также это практика обработки земли для повышения урожая и выращивания домашних животных. Сельскохозяйственные культуры нужны человеку для питания, кормления животных и получения волокна (хлопка и сизаля). Животных выращивают ради шерсти, молока, мяса, кожи и кизняка (как топлива).

An agriculture is a sector of the economy, aimed at providing the population with food and getting raw materials for a variety of industries. It is also a practice of increasing yields and growing domestic animals. Crops are necessary for a person as food, animal feeding and receiving fibers (cotton and sisal). Animals are raised for wool, milk, meat, skin and dung (as fuel).

Сезонне безробіття – підвищена незайнятість у міжсезонні, притаманна окремим галузям виробництва, таким як сільське господарство, цукрова і м'ясо-молочна промисловість тощо.

Сезонная безработица – повышенная незанятость в межсезонье, присуща отдельным отраслям производства, таким как сельское хозяйство, сахарная и мясомолочная промышленность и т. д..

Seasonal unemployment is a high unemployment in the off-season, characterized by the production of certain industries, such as agriculture, sugar, meat, dairy products and so on.

Середня корисність – це загальна корисність у розрахунку на кожну одиницю товару.

Средняя полезность – это общая полезность в расчете на каждую единицу товара.

An average value is the total value per unit of each product.

Середня схильність до заощадження – частка безподаткового доходу, що спрямовується на заощадження.

Средняя склонность к сбережению – доля безналогового дохода, направляемая на сбережения.

An average propensity to save is the part of free-tax income, which is aimed to save.

Середня схильність до споживання – частка доходу в особистому розпорядженні, яка витрачається на споживання.

Средняя склонность к потреблению – доля дохода в личном распоряжении, которая расходуется на потребление.

An average propensity to consume is a share of income in its personal possession, which is spent on consumption.

Синдикат – організаційна форма монополістичного об'єднання, за якої компанії, що увійшли до нього, втрачають комерційну та збутову самостійність, але зберігають юридичну й виробничу свободу дій.

Синдикат – организационная форма монополистического объединения, при которой вошедшие в него компании теряют коммерческую и сбытовую самостоятельность, но сохраняют юридическую и производственную свободу действий.

Syndicate is an organizational form of monopoly union, in which the constituent companies lose business and sales autonomy, but retain the legal and industrial freedom of action.

Система золотого стандарту – перший етап курсоутворення, принципом якого був курс національної валюти, що визначався на основі золотого паритету, тобто з урахуванням офіційно встановленого золотого вмісту валют, що обмінювалися між собою.

Система золотого стандарта – первый этап курсообразования, принципом которого был курс национальной валюты, который определялся на основе золотого паритета, то есть с учетом официально установленного золотого содержания валют, которые обменивались между собой.

System of gold standard is the first stage of creation of currency principle of which was a currency national exchange rate, determined on the basis of gold parity, taking into account officially the set gold content of currencies which were exchanged between among themselves.

Система національних рахунків – це система взаємопов'язаних показників і класифікацій, які використовуються для описування та аналізу найзагальніших результатів і аспектів економічного процесу на макрорівні.

Система национальных счетов – это система взаимоувязанных показателей и классификаций, которые используются для описывания и анализа самых общих результатов и аспектов экономического процесса на макроуровне.

System of national accountings is a system of interconnected indices and classifications, which are used for description and analysis of the most general results and aspects of economic process on a macrolevel.

Соціально-економічні відносини – це відносини між людьми з приводу привласнення засобів виробництва й продукту праці, тобто вони є відносинами власності.

Социально-экономические отношения – это отношения между людьми по поводу присвоения средств производства и продукта труда, то есть они являются отношениями собственности.

Social and economic relations is a relationship between people on the appropriation of means of production and work product, they are the property relations.

Спекулятивні інвестиції – покупка активів виключно заради можливої зміни ціни.

Спекулятивные инвестиции – покупка активов исключительно ради возможного изменения цены.

Speculative investments are an asset buying's for possible price changes solely.

Споживання – індивідуальне та спільне використання споживчих благ для задоволення матеріальних і духовних потреб.

Потребление – индивидуальное и совместное использование потребительских благ для удовлетворения материальных и духовных потребностей.

Consumption is the individual and collective use of consumer goods for the satisfying of material and spiritual needs.

Споріднені товари – товари, зміна в попиті одного з яких спричиняє зміни в попиті інших.

Родственные товары – товары, изменение в спросе одного из которых влечет изменения в спросе других.

Related goods are goods, the change to demand of which draws the changes to demand of others.

Статичні моделі фіксують економічний процес на початку та в кінці певного періоду й не зображують переходу від одного стану до іншого.

Статические модели фиксируют экономический процесс в начале и в конце определенного периода и не изображают переход от одного состояния к другому.

State models fix the economic process at the beginning and end of a period and do not represent a transition from one state to another.

Структурне безробіття виникає в результаті зміни структури економіки, наприклад внаслідок технологічної революції.

Структурная безработица возникает в результате изменения структуры экономики, например вследствие технологической революции.

Structural unemployment resulting from the restructuring of the economy, for example because of the technological revolution.

Сукупна пропозиція – реальний обсяг національного виробництва, який фірми готові виробити та продати за будь-якого можливого рівня цін за інших сталих умов.

Совокупное предложение – реальный объем национального производства, который фирмы готовы произвести и продать при любом возможном уровне цен при других постоянных условиях.

An aggregate proposal is the real volume of national production, which is ready to produce and sell at any possible level of prices for other constant conditions.

Суспільні блага – товари та послуги, вигоди від яких одержало суспільство в цілому незалежно від потреби в них із боку окремих економічних суб'єктів.

Общественные блага – товары и услуги, выгоды от которых приняло общество в целом независимо от потребности в них со стороны отдельных экономических субъектов.

Public goods are goods and services, benefits the society received in general, regardless of their requirements from certain economic agents.

Сукупний попит – це реальний обсяг національного виробництва, який споживачі, фірми та уряд готові купити в певний період за будь-які можливі ціни.

Совокупный спрос – это реальный объем национального производства, который потребители, фирмы и правительство готовы купить в определенный период за любые возможные цены.

An aggregate demand is a real volume of domestic production, which consumers, firms and government are ready to buy for a specified period at any possible price.

Схильність до заощадження – це відображення бажання людей не все споживати, а дещо й заощаджувати.

Склонность к сбережению – это отражение желания людей не все потреблять, а кое-что и экономить.

Propensity to save is a reflection of the fact, that people do not eat everything, but save something.

Темп зростання – відношення величини показника на певний час до його величини за безпосередньо такий же час або до його величини за який-небудь інший аналогічний час, прийнятий за базу порівняння.

Темп роста – отношение величины показателя на данное время до его величины за непосредственно такое же время или к его величине за какое-либо другое аналогичное время, принятое за базу сравнения.

Rate of growth is a relation of size of index on this time to his size after directly the same time or to his size for some other similar time, accepted for the base of comparison.

Темп інфляції – показник, що характеризує рівень знецінення (зниження купівельної спроможності) грошей за певний період (у відсотках до їхнього номіналу на початок періоду).

Темп инфляции – выраженный в процентах годовой темп роста общего уровня цен в течение определенного периода времени.

An inflation rate is the annual rate of height of general standard of prices shown in percents during the certain period of time.

Темп приросту – показник приросту, відношення різниці двох рівнів ряду динаміки до рівня, досягнутого в певний період або до певного моменту часу, прийнятого за базу порівняння.

Темп прироста – показатель прироста, отношение разницы двух уровней ряда динамики к уровню, достигнутому в определенный период или к определенному моменту времени, принятого за базу сравнения.

An increase rate is an increment capital consumption index, the attitude of difference of two levels of dynamics towards a level, attained in a certain period or to the certain moment of time, accepted as the base of comparison.

Теорія граничної продуктивності: починаючи з певного моменту, кожна нова додаткова одиниця призводить до меншого приросту продукту, ніж попередня.

Теория предельной производительности: начиная с определенного момента, каждая новая дополнительная единица приводит к меньшему приросту продукта, чем предыдущая.

Marginal productivity theory: starting from a certain point, each new additional unit leads to a smaller increase in the product than the previous one.

Теорія раціональних очікувань заперечує політику державного регулювання з допомогою кількох аргументів. Один із них – недоцільність, оскільки будь-яке втручання нівелюється поведінкою економічних агентів. Другий – це твердження, що така політика породжує (через раціональні очікування та адаптацію діяльності) результати, протилежні прогнозованим. Так, регулювання сукупного попиту призвело до наростання інфляційних процесів, хоча зайнятість залишалась на тому самому рівні. Третім аргументом був той, що державна політика стосується макроекономічного рівня, ігноруючи мікроекономічний, де саме й приймаються рішення про економічну поведінку в конкретній економічній ситуації.

Теория рациональных ожиданий отрицает политику государственного регулирования с помощью нескольких аргументов. Один из них –

нецелесообразность, поскольку любое вмешательство нивелируется поведением экономических агентов. Второй – это утверждение, что такая политика порождает (через рациональные ожидания и адаптацию деятельности) результаты, противоположные прогнозируемым. Так, регулирование совокупного спроса привело к нарастанию инфляционных процессов, хотя занятость оставалась на том же уровне. Третьим аргументом было то, что государственная политика касается макроэкономического уровня, игнорируя микроэкономический, где именно и принимаются решения о экономическом поведении в конкретной экономической ситуации.

Theory of rational expectations policy denies government regulation with a few arguments. One of them is unreasonableness, since any intervention neutralizes the behavior of economic agents. Second is the claim, that such a policy generates (via rational expectations and adaptation activities) results, predicted the opposite. Thus, regulation of aggregate demand growth led to inflation, while employment remained at the same level. The third argument was, that government policy concerning the macroeconomic level, ignoring the microeconomic, where and how decisions are made about economic behavior in a particular economic situation.

Теорія споживання – мікроекономічна теорія, що визначає основні властивості попиту споживачів залежно від цін товарів і доходу (бюджету) споживача.

Теория потребления – микроэкономическая теория, которая определяет основные свойства спроса потребителей в зависимости от цен товаров и дохода (бюджета) потребителя.

Theory of consumption is the microeconomic theory that explains the basic properties of consumer demand, depending on commodity price and an income (budget) consumer.

Товари-комплементи – взаємодоповнюючі товари, тобто зміна попиту на один товар викликає таку ж саму зміну попиту на інший.

Товары-комплементы – взаимодополняющие товары, то есть изменение спроса на один товар вызывает такое же изменение спроса на другой.

Goods-complements are complementary goods, that is to say the change of the demand for one product item causes such a change of the demand for another one.

Товари-субститути – взаємозамінні товари, тобто якщо попит на один із них падає, то на замітник – зростає.

Товары-субституты – взаимозаменяемые товары, то есть если спрос на один из них падает, то на заменитель – растёт.

Goods-substitutions are interchangeable goods, that is to say, if the demand for one of them falls, the demand for substitutions grows.

Трансферти – цінності, що передаються на безповоротній основі, коли в обмін на передані ресурси не надходить якийсь вартісний еквівалент, отже, є відпливом (вивезенням) капіталу з-під юрисдикції України. Трансферти поділяються на поточні та капітальні, які, у свою чергу, можуть здійснюватись у натуральній та грошовій формі.

Трансферты – ценности, передаваемые на безвозвратной основе, когда в обмен на переданные ресурсы не поступает какой-то стоимостный эквивалент, следовательно, является оттоком (вывозом) капитала из-под юрисдикции Украины. Трансферты подразделяются на текущие и капитальные, которые, в свою очередь, могут осуществляться в натуральной и денежной форме.

Transfers are values that are passed on irrevocable basis, when transferred in exchange for resources do not receive a cost equivalent and hence there is outflow (removal) of capital from the jurisdiction of Ukraine. Transfers are divided into current and capital, which, in turn, may be made in kind and cash.

Трест – одна з форм монополістичних об'єднань, у рамках якої учасники втрачають виробничу, комерційну, а деколи навіть юридичну самостійність.

Трест – одна из форм монополистических объединений, в рамках которой участники теряют производственную, коммерческую, а порой даже юридическую самостоятельность.

Trust is a form of monopoly, in which participants lose the industrial, commercial and sometimes legal autonomy.

Трудова теорія вартості – економічна концепція, розвинута В. Петті, А. Смітом, Д. Рікардо, К. Марксом та іншими економістами. За цим підходом, кожен товар обмінюється на інший відповідно до кількості суспільної праці, затраченої на його виробництво.

Трудовая теория стоимости – экономическая концепция, развитая В. Петти, А. Смитом, Д. Риккардо, К. Марксом и другими экономистами. За этим подходом, каждый товар обменивается на другой в соответствии с количеством общественного труда, затраченного на его производство.

Labor theory of value is an economic concept developed by V. Petty, A. Smith, D. Ricardo, K. Marx and other economists. Under this approach, each

commodity is exchanged to another according to the number of social labor spent on its production.

Трудовий договір – угода між працівником і власником підприємства, установи, організації або уповноваженим ним органом (далі – власник), за якою працівник зобов’язується виконувати роботу, визначену цією угодою з підпорядкуванням внутрішньому трудовому розпорядку, а власник – виплачувати працівнику заробітну плату й забезпечувати умови праці, необхідні для виконання роботи, передбачені законодавством про працю, колективним договором й угодою сторін.

Трудовой договор – соглашение между работником и собственником предприятия, учреждения, организации или уполномоченным им органом (далее – владелец), по которому работник обязуется выполнять работу, определенную этим соглашением с подчинением внутреннему трудовому распорядку, а собственник – выплачивать работнику заработную плату и обеспечивать условия труда, необходимые для выполнения работы, предусмотренные законодательством о труде, коллективным договором и соглашением сторон.

Labor contract is a binding agreement between labor and management stipulating the terms of employment and the wages to be paid labor.

Урядові трансфертні платежі – це державні виплати індивідам, які не обумовлюються безпосередньо їхнього участю в суспільному виробництві. До них належать допомога по безробіттю, пенсії ветеранам, допомога людям похилого віку та хворим.

Правительственные трансфертные платежи – это государственные выплаты индивидуумам, которые не обуславливаются непосредственно их участием в общественном производстве. К ним принадлежит помощь по безработице, пенсии ветеранам, помощь людям преклонных лет и больным.

Governmental transfer payments are state payments to individuals that are not stipulated directly by their participating in a public production. They include the help on unemployment, pensions to veterans and the help to aged and sick people.

Фабрика – промислове підприємство, засноване на використанні системи машин; форма великого машинного виробництва.

Фабрика – промышленное предприятие, основанное на использовании системы машин; форма крупного машинного производства.

Factory is an industrial enterprise, based on the use of the system of machines; it is the form a large mechanized production.

Фактичні інвестиції – реальний обсяг інвестицій держави та приватних фірм, що дорівнює сумі запланованих і незапланованих інвестицій.

Фактические инвестиции – реальный объем инвестиций государства и частных фирм, равный сумме запланированных и незапланированных инвестиций.

An actual investment is a real investment of state and private firms, equal to the amount of planned and unplanned investments.

Фізіократи – французька школа економістів другої половини XVIII ст., що одержала назву “фізіократія” (“панування природи”), дане їй з огляду на те, що єдиним самостійним чинником виробництва ця школа вважала ґрунт, природу.

Физиократы – французская школа экономистов второй половины XVIII в., которая получила название “физиократия” (“господство природы”), данное ей ввиду того, что единственным самостоятельным фактором производства эта школа считала почву, природу.

Physiocrats is an economic theory, developed by the Physiocrats, a group of economists, who believed, that the wealth of nations was derived solely from the value of land, agriculture or land development. Their theories originated in France and were most popular during the second half of the 18 century.

Фіксований валютний курс – курс, який уряд офіційно оголошує на фіксованому рівні або в межах “валютного коридору” й бере зобов’язання його підтримувати.

Фиксированный валютный курс – курс, который правительство официально объявляет на фиксированном уровне или в пределах “валютного коридора” и берет обязательство его поддерживать.

Fixed rate of exchange is a course, which a government declares at fixed level or within the limits of “currency corridor” officially and takes responsibility to support it.

Фіксовані витрати – це витрати бізнесу, які не залежать від діяльності підприємства. Вони, як правило, пов’язані з такими поняттями, як заробітна плата або рента, що виплачується за місяць.

Постоянные издержки – это расходы бизнеса, которые не зависят от деятельности предприятия. Они, как правило, связаны с такими понятиями, как заработная плата или рента, выплачиваемая за месяц.

Fixed costs are business expenses that are not dependent on the activities of the business. They tend to be time-related, such as salaries or rents being paid per month.

Фінансовий ринок – це сукупність обмінно-перерозподільних відносин, пов'язаних із процесами купівлі-продажу фінансових ресурсів, необхідних для здійснення виробничої та фінансової діяльності.

Финансовый рынок – это совокупность обменно-перераспределительных отношений, связанных с процессами купли-продажи финансовых ресурсов, необходимых для осуществления производственной и финансовой деятельности.

Financial market is a market that takes the funds of savers and lends them to borrowers.

Фірма – торговельне, господарське або промислове підприємство, що користується правом юридичної особи, під маркою якої продаються товари, надаються послуги або випускаються вироби.

Фирма – торговое, хозяйственное или промышленное предприятие, пользующееся правом юридического лица, под брендом которого продаются товары, предоставляются услуги или выпускаются изделия.

Firm is a business organization that owns, rents, and operates equipment, hires labor and buys materials and energy inputs. The firm organizes and coordinates the use of all these factors of production for the purpose of producing and marketing goods and services.

Фіскальна політика – сукупність заходів держави в сфері оподаткування та державних витрат, спрямованих на забезпечення повної зайнятості, рівноважного платіжного балансу та економічного зростання за умов виробництва неінфляційного ВВП. До фіскальної політики належать тільки такі маніпуляції з державним бюджетом, які не змінюють кількості грошей в обігу.

Фискальная политика – совокупность мероприятий государства в области налогообложения и государственных расходов, направленных на обеспечение полной занятости, равновесного платежного баланса и экономического роста в условиях производства неинфляционного ВВП. К фискальной политики относятся только такие манипуляции с

государственным бюджетом, которые не изменяют количества денег в обращении.

Fiscal policy is a set of state actions in taxation and public spending aimed at full employment, equal, balance of payments and economic growth of production under conditions of non-inflationary GDP. In fiscal policy there are only such manipulations by the state budget that do not change the number of public share in circulation.

Фрикційне безробіття виникає тоді, коли частина людей добровільно змінює місце роботи, частина шукає нову роботу через звільнення, частина тимчасово втратила сезонну роботу, а частина, особливо молодь, уперше шукає роботу.

Фрикционная безработица возникает тогда, когда часть людей добровольно изменяет место работы, часть ищет новую работу через освобождение, часть временно потеряла сезонную работу, а часть, особенно молодежь, впервые ищет работу.

Fractional unemployment arises up, when some parts of population change their jobs voluntarily, some parts search for new jobs, some parts loose seasonal work and some parts, especially young people, look for a job for the first time.

Фритредерство (вільна торгівля) – зовнішньоекономічна політика, за якої держава не втручається в торговельні відносини з іншими країнами; відсутність штучних (створених урядом) бар'єрів на шляху торгівлі між окремими фірмами різних країн.

Фритредерство (свободная торговля) – внешнеэкономическая политика, при которой государство не вмешивается в торговые отношения с другими странами; отсутствие искусственных (созданных правительством) барьеров на пути торговли между отдельными фирмами разных стран.

Free trade is a foreign policy under, which there is no government intervention in trade relations with other countries, there is the absence of artificial (created by the government) barriers to trade between different firms in different countries.

Функція заощадження – це залежність між обсягом заощаджень і доходом, що використовується.

Функция сбережения – это зависимость между объемом сбережений и используемым доходом.

Saving function is the bondage between the capacity of savings and income, which is used.

Функція пропозиції – залежність обсягу пропозиції блага від його ціни.

Функция предложения – зависимость объема предложения блага от его цены.

Function of proposition is the dependence of the amount of total supply on its cost.

Функція споживання – це залежність між обсягом споживання й безподатковим доходом.

Функция потребления – это зависимость между объемом потребления и безналоговым доходом.

Consumption function is the bondage between the capacity of consumption and free-tax income.

Ціна – фундаментальна економічна категорія, яка означає кількість грошей, за яку продавець згоден продати, а покупець готовий купити одиницю товару. Ціна певної кількості товару складає його вартість, тому правомірно говорити про ціну як грошову вартість одиниці товару.

Цена – фундаментальная экономическая категория, означающая количество денег, за которую продавец согласен продать, а покупатель готов купить единицу товара. Цена определенного количества товара составляет его стоимость, поэтому правомерно говорить о цене как денежной стоимости единицы товара.

Price is a fundamental economic category, which means the amount of money for which the seller agrees to sell and a buyer is willing to buy a unit of product. The price of a certain quantity of goods is the cost, so it is rightfully to talk about price as a monetary cost per unit of product.

Ціна робочої сили – затрати суспільно-необхідного робочого часу, потрібні для відтворення робочої сили. Визначається вартістю товарів та послуг, необхідних для забезпечення нормального існування людини в певних соціально-економічних умовах.

Цена рабочей силы – затраты общественно-необходимого рабочего времени, нужные для воссоздания рабочей силы. Определяется стоимостью товаров и услуг, необходимых для обеспечения нормального существования человека в определенных социально-экономических условиях.

Cost of labor force is expenses publicly necessary business hours, necessary for the recreation of labor force. It's determined by the cost of commodities and services, necessary for providing the normal existence of a person in certain socio-economic terms.

Ціновий фактор – це вплив зростання чи зменшення цін на товари, на величину попиту.

Ценовой фактор – это влияние роста или уменьшение цен на товары, на величину спроса.

Price factor is the impact of the increase or decrease in commodity prices, the value of demand.

Циклічне безробіття виникає за циклічних спадів, коли відбувається скорочення обсягів виробництва. Внаслідок цього падає сукупний попит на роботу силу й зайнятість скорочується, а безробіття зростає.

Циклическая безработица возникает при циклических спадах, когда происходит сокращение объемов производства. Вследствие этого падает совокупный спрос на рабочую силу и занятость сокращается, а безработица растет.

Cyclic unemployment arises up at cyclic slumps, when a cutback of productions occurs. As a result of this the combined demand on labor forces employment decreases and unemployment grows.

Чиста монополія – різновид монополії, за якої на ринку діє лише один виробник (продавець), що реалізує товар, у якого немає близьких замінників.

Чистая монополия – разновидность монополии, при которой на рынке действует только один производитель (продавец), реализующий товар, у которого нет близких заменителей.

Pure monopoly is the kind of monopoly, in which the market operates only one manufacturer (seller) that sells a product with no close substitutes.

Чистий національний продукт – це сумарний обсяг вартості всіх кінцевих товарів і послуг, вироблених протягом певного часу, за вирахуванням суми амортизації – вартості зношування основних фондів (обладнання, виробничих приміщень).

Чистый национальный продукт – это суммарный объем стоимости всех конечных товаров и услуг, произведенных в течение определенного

времени, за вычетом суммы амортизации – стоимости износа основных фондов (оборудования, производственных помещений).

Net national product is the total amount of the value of all final goods and services produced over time, minus the amount of depreciation, cost of wear of fixed assets (equipment, industrial premises).

Чисті поточні трансферти – різниця між поточними трансфертами, отриманими з-за кордону й переданими за кордон.

Чистые текущие трансферты – разница между текущими трансфертами, полученными из-за границы и переданными за границу.

Clean current transfers are the difference between the current transfers, got from abroad and those passed abroad.

Чисті інвестиції – це валові інвестиції без урахування суми амортизаційних відрахувань.

Чистые инвестиции – это валовые инвестиции без учета суммы амортизационных отчислений.

Net investments are the sum of gross investments minus depreciation.

Ямайська валютна система – третій етап курсоутворення: замість золота та фіксованих валютних курсів запроваджувалась система плаваючих валютних курсів.

Ямайская валютная система – третий этап курсообразования: вместо золота и фиксированных валютных курсов внедрялась система плавающих валютных курсов.

Jamaican currency system is the third stage of creation of currency: in place of the gold fixed rates of exchange the system of floating rates of exchange was inculcated.

РОЗДІЛ III
МІКРОЕКОНОМІКА

ГЛАВА III
МИКРОЭКОНОМИКА

CHAPTER III
MICROECONOMICS

Авторське право – набір виключних прав, які дозволяють авторам літературних, мистецьких та наукових творів одержати соціальні блага від результатів своєї творчої діяльності.

Авторское право – набор исключительных прав, позволяющих авторам литературных, художественных и научных произведений получить социальные блага от результатов своей творческой деятельности.

Copyright is an exclusive right granted to composers and writers which gives them legal control over the production and reproduction of their work for a certain period of time.

Адвалерні податки – платежі на основі фіксованої відсоткової ставки з вартості товару – торгові податки, податки на власність, більшість податків на імпорт.

Адвалорные налоги – платежи на основе фиксированной процентной ставки из стоимости товара – торговые налоги, налоги на собственность, большинство налогов на импорт.

Ad valorem taxes are sales tax or excise tax calculated as a flat percentage of the sales price of a good.

Акцизний податок – це непрямий податок на споживання підакцизних товарів (продукції), що включається до ціни таких товарів (продукції).

Акцизный налог – это косвенный налог на потребление подакцизных товаров (продукции), который включается в цену таких товаров (продукции).

An excise tax is a tax levied on the sale of a particular good.

Антидемпінгове законодавство – національні та міжнародні правові норми й положення, спрямовані проти товарного демпінгу, тобто продажу товарів на зовнішніх ринках за цінами, нижчими від внутрішніх.

Антидемпинговое законодательство – национальные и международные правовые нормы, направленные против товарного демпинга, то есть продажи товаров на внешних рынках по ценам ниже внутренних.

Antidumping legislation is law that sets a minimum price on an imported good such that if the import enters the country at a price below the minimum, the law triggers a government investigation of possible dumping.

Антимонопольна політика – економічна політика, спрямована на запобігання монополюній діяльності, її обмеження та припинення, а також на розвиток конкуренції.

Антимонопольная политика – экономическая политика, направленная на предотвращение монопольной деятельности, ее ограничения и прекращения, а также на развитие конкуренции.

An antitrust policy is a government policy for curbing monopoly characteristics and business practices aimed at reducing competition.

Адміністративна монополія – монополія, яка виникає в умовах адміністративно-командної системи, базується на державній власності на засоби виробництва, діє в умовах значного обмеження ринку.

Административная монополия – монополия, которая возникает в условиях административно-командной системы, базируется на государственном владении средствами производства, действует в условиях значительного ограничения рынка.

An administrative monopoly is the monopoly, which arises in an administrative-command system and based on state ownership of the means of production, operates in a very limited market.

Альтернативні витрати – цінність найкращого варіанту використання ресурсів, від якого відмовилися в процесі економічного вибору, або обсяги інших благ, від виробництва яких треба відмовитися, щоб збільшити обсяг виробництва певного блага.

Альтернативные издержки – ценность наилучшего варианта использования ресурсов, от которого отказались в процессе экономического выбора, или объемы других благ, от производства которых надо отказаться, чтобы увеличить объем производства определенного блага.

Opportunity costs are the value of successive versions of resources, which were neglected from during the economic choices or the amount of other goods, the production of which should be stopped to increase the production of other certain goods.

Бартерна економіка – це економіка, в якій не існує єдиного загальноприйнятого засобу обміну, і товари обмінюються безпосередньо один на одного.

Бартерная экономика – это экономика, в которой не существует единого общепринятого средства обмена, и товары обмениваются непосредственно друг на друга.

Barter economy is trading goods directly for goods.

Бар'єри для входу конкурентів до галузі – обмеження, які запобігають появі додаткових продавців на ринку.

Барьеры для входа конкурентов в отрасль – ограничения, которые предотвращают появление дополнительных продавцов на рынке.

Barriers for competitors to enter the industry are the constraints that prevent additional vendors in the market.

Боргові зобов'язання – це зобов'язання, за якими покупець грошей має повернути продавцю одержану від нього суму грошових коштів і сплатити за нею обумовлений дохід у формі відсотка.

Долговые обязательства – это обязательства, по которым покупатель денег должен вернуть продавцу полученную от него сумму денежных средств и уплатить по ней обусловлен доход в форме процента.

Debt obligations are a written contract between borrower and lender specifying the terms of a loan.

Благо – матеріальний або нематеріальний засіб для задоволення людської потреби.

Благо – материальное или нематериальное средство для удовлетворения человеческой потребности.

Welfare is a tangible or an intangible means to meet human needs.

Благо з нормальною споживчою цінністю (повноцінне) – благо, споживання якого збільшується при збільшенні доходу споживача.

Благо с нормальной потребительской ценностью (полноценное) – благо, потребление которого увеличивается при увеличении дохода потребителя.

Welfare with the normal customer value (full) is a good, consumption of which increases with the increasing of consumers' income.

Благо з низькою споживчою цінністю (неповноцінне) – благо, споживання якого зменшується при збільшенні доходу споживача.

Благо с низкой потребительской ценностью (неполноценное) – благо, потребление которого уменьшается при увеличении дохода потребителя.

Welfare with the low customer value (defective) is a good, consumption of which decreases with the increasing of consumers' income.

Бухгалтерський прибуток – це різниця між доходом фірми і явними витратами. Бухгалтерський прибуток перевищує економічний на величину неявних витрат.

Бухгалтерская прибыль – это разница между доходом фирмы и явными издержками. Бухгалтерская прибыль превышает экономическую прибыль на величину неявных издержек.

An accounting profit is a profit obtained by subtracting the firm's explicit costs from its total sales receipts. Does not consider any imputed costs.

Бухгалтерські витрати – це фактичні витрати підприємства на виробництво продукції в певному обсязі.

Бухгалтерские расходы – это фактические расходы предприятия на производство продукции в определенном объеме.

An account spending is the actual cost of an enterprise on the production in a certain amount.

Бюджетна лінія – пряма, кожна точка якої означає набір благ, який обходиться споживачеві в суму грошей, що дорівнює його бюджету.

Бюджетная линия – прямая, каждая точка которой означает набор благ, который обходится потребителю в сумму денег, равную его бюджету.

Budget line is a line, every point of which means a set of benefits, which cost the consumer the amount of money equal to its budget.

Бюджетний дефіцит – перевищення видаткової частини державного бюджету над доходною.

Бюджетный дефицит – превышение расходной части государственного бюджета над доходной.

Budget deficit is expenditures are more than tax revenues.

Бюджетні обмеження – фінансові обмеження на витрачання грошових коштів із бюджету, які виражаються у формі гранично допустимих витрат. Бюджетні обмеження зумовлені наявністю обмеженої кількості грошових коштів у бюджеті держави, регіону, підприємства тощо.

Бюджетные ограничения – финансовые ограничения на расходование денежных средств из бюджета, которые выражаются в форме предельно допустимых расходов. Бюджетные ограничения обусловлены наличием ограниченного количества денежных средств в бюджете государства, региона, предприятия и т. п..

Budget constraints are straight line representing all possible combinations of goods that a consumer can purchase at given prices by spending a given-size budget.

Відкрита монополія – монополія, за якої одне підприємство на деякий час стає єдиним виробником продукції, але не має спеціального захисту від конкуренції.

Открытая монополия – монополия, при которой одно предприятие некоторое время становится единственным производителем продукции, но не имеет специальной защиты от конкуренции.

An open monopoly is a monopoly, in which one enterprise becomes the only manufacturer of production, but has no special protection from competition.

Відсоткова ставка – ціна, що сплачується власникові капіталу за використання взятих у позику засобів протягом певного періоду часу, виражена у відсотках.

Процентная ставка – цена, уплачиваемая собственнику капитала за использование взятых займа средств в течение определенного периода времени, выраженная в процентах.

An interest rate is the price, paid by the owner for the use of capital commitments in loan assets over a period of time, expressed in percentage.

Виробництво – процес перетворення виробничих ресурсів (факторів) на економічні блага (продукти).

Производство – процесс превращения производственных ресурсов (факторов) на экономические блага (продукты).

Production is a process of converting productive resources (factors) on economic goods (products).

Виробнича функція – співвідношення між будь-якою комбінацією факторів виробництва та максимально можливим обсягом продукції.

Производственная функция – соотношение между любой комбинацией факторов производства и максимально возможным объемом продукции.

Production function is a correlation between any combination of inputs to the maximum possible output.

Виторг від граничного продукту певного фактора – додатковий виторг, який підприємець одержує від застосування додаткової одиниці

певного фактора виробництва, якщо всі інші фактори залишаються сталими. Визначається як граничний продукт фактора, помножений на граничний виторг, отриманий від продажу додаткової одиниці продукції.

Выручка от предельного продукта определенного фактора – дополнительная выручка, которую предприниматель получает от использования дополнительной единицы определенного фактора производства, если все остальные факторы остаются постоянными. Определяется как предельный продукт фактора, помноженный на предельную выручку, полученную от продажи дополнительной единицы продукции.

Revenues from the marginal product of factors are additional revenues, which the enterpriser gets more units of use of a certain factor of production if all other factors remain constant. Defined as the marginal product factor, multiplied by the maximum proceeds from the sale of additional units of production.

Витрати виробництва – вартість усіх факторів виробництва, що витрачаються для виготовлення та реалізації певної кількості продукції, а також для підтримання в працездатному стані існуючих виробничих потужностей.

Издержки производства – стоимость всех факторов производства, которые тратятся для изготовления и реализации определенного количества продукции, а также для поддержки в работоспособном состоянии существующих производственных мощностей.

Production costs are the costs of all inputs, which are spent for producing and implementing a community those products and also for the support in the working condition of the existing production capacities.

Витрати сукупні – витрати на виробництво певного обсягу продукції.

Расходы совокупные – затраты на производство определенного объема продукции.

Total expenditures are the costs for the production of a certain amount of goods.

Витрати середні сукупні – кількість сукупних витрат виробництва, що припадає на одиницю випуску продукції.

Расходы средние совокупные – количество совокупных издержек производства, приходящаяся на единицу выпуска продукции.

An average cost is a total number of total production costs, per unit of output.

Витрати граничні – приріст сукупних витрат, пов'язаний із виробництвом додаткової (як правило, останньої) одиниці продукції.

Расходы предельные – прирост совокупных затрат, связан с производством дополнительной (как правило, последней) единицы продукции.

Cost-limiting is the growth of total costs connected with the production of additional (usually the last) unit of production.

Виторг підприємства – сума коштів, одержана підприємством від реалізації своїх товарів за певний час.

Выручка предприятия – сумма средств, полученная предприятием от реализации своих товаров за определенное время.

Proceed of the company is the amount of funds received from the sale of its goods during some time.

Витрати змінні – витрати виробництва, які залежать від випуску продукції й змінюються залежно від збільшення або зменшення обсягу виробництва.

Расходы переменные – затраты производства, которые зависят от выпуска продукции и изменяются в зависимости от увеличения или уменьшения объема производства.

Variable costs are the costs of the production which depend on the output and vary depending on the increase or decrease of the size of the production.

Витрати незворотні – витрати, пов'язані з наявністю у власності господарського суб'єкта капітального блага, для якого не існує альтернативної можливості використання.

Расходы необратимые – затраты, связанные с наличием в собственности хозяйственного субъекта капитального блага, для которого не существует альтернативной возможности использования.

Irreversible costs are the expenses associated with the presence of the capital welfare in the ownership of enterpriser for whom there is no possibility of alternative use.

Витрати постійні (фіксовані) – витрати, величина яких у короткостроковому періоді не залежить від обсягу випуску продукції. Постійні витрати наявні навіть тоді, коли продукція не випускається.

Расходы постоянные (фиксированные) – расходы, объем которых в краткосрочном периоде не зависит от объема выпуска продукции.

Постоянные расходы имеют место даже тогда, когда продукция не выпускается.

Fixed costs are the costs, the amounts of which do not depend on the volume of output in the short term. Fixed costs occur even when the products are not manufactured.

Галузевий попит на виробничий ресурс – сума обсягу послуг виробничого ресурсу, необхідних для окремих підприємств у галузі, за різних цін на ці послуги.

Отраслевой спрос на производственный ресурс – сумма объема услуг производственного ресурса, необходимых для отдельных предприятий в области, при разных ценах на эти услуги.

An industry demand for inputs is the total volume production resource services necessary for the individual sub-sector in the city, with different prices for these services.

Гра – взаємовідносини економічних суб'єктів у ситуаціях із попередньо встановленими правилами, коли необхідно приймати відповідальні рішення.

Игра – взаимоотношения экономических субъектов в ситуациях с предварительно установленными правилами, когда необходимо принимать ответственные решения.

Game is economic relation of economic objects in situations with pre-established rules, when it is necessary to make responsible decisions.

Гранична норма заміщення показує, від якої кількості одного блага згоден відмовитися споживач, щоб збільшити кількість іншого блага на одиницю за незмінної корисності від набору благ.

Предельная норма замещения показывает, от какого количества одного блага согласен отказаться потребитель, чтобы увеличить количество иного блага на единицу при неизменной полезности от набора благ.

Marginal rate of substitution shows the amount of some benefits the consumer agrees to refuse to increase the amount of another benefits per unit for the continuing usefulness of a set of benefits.

Гранична норма технологічного взаємозаміщення показує, від якої кількості одного ресурсу треба відмовитися, якщо для певного технічно ефективного обсягу випуску використати додаткову одиницю іншого ресурсу.

Предельная норма технологического взаимозамещения показывает, от какого количества одного ресурса нужно отказаться, если для данного технически эффективного объема выпуска использовать дополнительную единицу другого ресурса.

Marginal rate of technological interchangeability shows the amount of the resource, which should be rejected if for the current volume of technically efficient production additional unit of a resource should be used.

Граничний продукт – приріст загального обсягу випуску продукції, здобутий завдяки збільшенню використання змінного фактора виробництва на одну додаткову одиницю за незмінної величини всіх інших факторів виробництва.

Предельный продукт – прирост общего объема выпуска продукции, полученный благодаря увеличению использования переменного фактора производства на одну дополнительную единицу при неизменной величине всех остальных факторов производства.

Marginal product is an increase in the total output, gained by increasing the use of variable factors of production of one additional unit for a set amount of all other factors of the production.

Граничні факторні витрати – додаткові витрати на придбання додаткової одиниці фактора.

Предельные факторные затраты – дополнительные затраты на приобретение дополнительной единицы фактора.

Marginal factor costs are the additional costs of purchasing additional units factor.

Громадські блага – блага, що, по-перше, не можуть бути надані одній особі за умови, що їх неможливо передавати в розпорядження всім іншим особам, а по-друге, після того як були надані певній особі, можуть бути передані всім іншим без додаткових витрат.

Общественные блага – блага, которые, во-первых, не могут быть предоставлены одному лицу при условии, что их невозможно передавать в распоряжение всем другим лицам, и во-вторых, после того как были предоставлены определенному лицу, могут быть переданы всем остальным без дополнительных затрат.

Public goods are goods, that, firstly, cannot be given to one person, provided that they cannot be available to all others and, secondly, after being granted to a particular person may be transferred to all the other without the additional cost.

Двостороння монополія – тип будови ринку, за якого сторону пропозиції уособлює монополіст, а сторону попиту – монопсоніст (монополія, обмежена монопсонією).

Двусторонняя монополия – тип строения рынка, при котором сторону предложения представляет монополист, а сторону спроса – монопсонист (монополия, ограниченная монопсонией).

Bilateral monopoly is a market structure, in which there is monopoly power on both the buyer's and the seller's side of the market.

Дисконтування – приведення економічних показників, наприклад грошового потоку, майбутніх років до сьогоднішньої (поточної) вартості.

Дисконтирование – приведение экономических показателей, например денежного потока, будущих лет к сегодняшней (текущей) стоимости.

Discounting is bringing the economic indicators, for example, cash flow of future years to today's (current) value.

Діаграма Еджворта – модель, що дозволяє унаочнити зміни розміщення обмежених ресурсів між двома товарами (під час виробництва) або між двома благами (під час споживання) і досягнення ефективного розподілу цих ресурсів.

Диаграмма Эджворта – модель, что позволяет наглядно продемонстрировать изменения размещения ограниченных ресурсов между двумя товарами (при производстве) или между двумя благами (при потреблении) и достижения эффективного распределения этих ресурсов.

Edgeworth box is a model, that allows changes visualize placement of scarce resources between two goods (in production) or between the two benefits (in consumption) and achieving an efficient allocation of resources.

Досконала субституційність благ – властивість благ ідеально замінювати одне одного в споживанні.

Совершенная субституционность благ – свойство благ идеально заменять друг друга в потреблении.

Perfect substitution of wealth is the property of wealth to substitute each other in consumption.

Дуополія – ситуація на ринку, коли пропозиція представлена лише двома постачальниками.

Дуополия – ситуація на ринку, коли пропозиція представлена тільки двома поставщиками.

Duopoly is a market situation, where supply is represented by only two suppliers.

Економічна ефективність – це вид ефективності, що характеризує результативність діяльності економічних систем (підприємств, територій, національної економіки).

Экономическая эффективность – это вид эффективности, характеризующий результативность деятельности экономических систем (предприятий, территорий, национальной экономики).

Economic efficiency is using available resources to obtain the maximum possible output.

Економічна політика – це система соціально-економічних ідей та цілей розвитку країни, основні завдання, засоби їх досягнення, а також діяльність органів державної влади й управління щодо їх реалізації.

Экономическая политика – это система социально-экономических идей и целей развития страны, основные задачи, средства их достижения, а также деятельность органов государственной власти и управления по их реализации.

Economic policy is proposed method of dealing with a problem or problems posed by economic reality that is arrived at through the use of economic theory and analysis.

Економічний прибуток – різниця між виторгом підприємства та альтернативними витратами ресурсів, застосовуваних у виробничому процесі (економічними витратами).

Экономическая прибыль – разница между выручкой предприятия и альтернативными затратами ресурсов, применяемых в производственном процессе (экономическими расходами).

An economic profit is the difference between earnings-at the enterprise and alternative use of resources used in the process (economic costs).

Економічна система – сукупність усіх видів економічної діяльності людей у процесі їх взаємодії, спрямованих на виробництво, обмін, розподіл та споживання товарів і послуг, а також на регулювання такої діяльності відповідно до мети суспільства.

Экономическая система – совокупность всех видов экономической деятельности людей в процессе их взаимодействия, направленных на

производство, обмен, распределение и потребление товаров и услуг, а также на регулирование такой деятельности в целях общества.

Economic system is the institutions, rules and decision-making processes used to organize and allocate a nation's scarce resources to produce and distribute goods and services to its citizens.

Економічне зростання – здатність країни виробляти більший обсяг товарів і послуг; розширення межі виробничих можливостей країни, що виражається переміщенням кривої виробничих можливостей вправо.

Экономический рост – способность страны производить больший объем товаров и услуг; расширение границы производственных возможностей страны, что выражается перемещением кривой производственных возможностей вправо.

Economic growth is an outward shift in the production possibilities frontier caused by an increase in available resources and technological know-how.

Економічні витрати – це ті видатки, які фірма повинна зробити для того, щоб придбати ресурси для організації виробництва товарів.

Экономические издержки – это те расходы, которые фирма должна сделать для того, чтобы приобрести ресурсы для организации производства товаров.

Economic costs are those costs that the firm must make in order to acquire resources for organization of production of goods.

Еластичність попиту – міра реакції обсягу попиту на коливання однієї з детермінант, а саме: ціни певного товару; ціни взаємозв'язаного з ним товару (перехресна цінова еластичність попиту); доходу споживача (еластичність попиту за доходом)

Эластичность спроса – степень реакции объема спроса на колебания одного детерминанта, а именно: цены данного товара; цены связанного с ним товара (перекрестная ценовая эластичность спроса); доход потребителя (эластичность спроса по доходу).

Elasticity of demand is a response measure of volume fluctuations in demand for one of the determinants, such as: rates of the product; the price of an interconnected product (cross-price elasticity of demand); consumer income (income elasticity of demand).

Еластичність попиту на працю за заробітною платою – відсоткова зміна величини необхідних послуг праці внаслідок кожної одновідсоткової зміни заробітної плати.

Эластичность спроса на труд по заработной плате – процентное изменение величины необходимых услуг труда вследствие каждого однопроцентного изменения заработной платы.

Elasticity of demand on labor for wages is the percentage change in quantity of labor required services due to changes in each percent fat salary.

Ефект заміни – зміна обсягу споживання блага, що є результатом відносного подорожчання (здешевлення) цього блага щодо інших благ.

Эффект замены – изменение объема потребления блага, которое является результатом относительного удорожания (удешевления) этого блага относительно других благ.

Substitution effect is the change in the consumption of benefits resulting from the relative appreciation (depreciation) of that good relative to other goods.

Ефект доходу – зміна обсягу споживання блага, що є результатом зміни реального доходу, внаслідок зміни ціни на це благо.

Эффект дохода – изменение объема потребления блага, которое является результатом изменения реального дохода, в результате изменения цены на это благо.

The effect of income is change in the consumption of benefits resulting from changes in real income that occurred due to a price change for this good.

Ефект масштабу – зміна обсягу випуску внаслідок зміни обсягу всіх виробничих ресурсів в однаковій пропорції.

Эффект масштаба – изменение объема выпуска вследствие изменения объема всех производственных ресурсов в одинаковой пропорции.

The effect of scale is a change in the amount of production in the result of the volume of productive resources in the same proportion.

Ефективність виробництва характеризує зв'язок між обсягом вироблених економічних благ і кількістю застосовуваних ресурсів.

Эффективность производства характеризует связь между объемом производимых экономических благ и количеством применяемых ресурсов.

The effectiveness of the production characterizes the connection between the volume of produced economics benefits and the volume of used resources.

Ефективність виробництва економічна – випуск певного обсягу продукції з мінімальними середніми витратами або випуск максимального обсягу продукції за певного обсягу виробничих ресурсів.

Эффективность производства экономическая – выпуск данного объема продукции с минимальными средними издержками или выпуск максимального объема при данном объеме производственных ресурсов.

The economic effectiveness of production is the producing of the given amount of goods with the minimum of average expenses or producing the maximum amount of goods with the given amount of industrial resources.

Ефективність виробництва технічна – процес є технічно ефективним, якщо не існує жодного іншого способу, за якого для виробництва певного обсягу продукції витрачається менша кількість хоча б одного з ресурсів за умови не збільшення інших видів ресурсів.

Эффективность производства техническая – процесс является технически эффективным, если не существует никакого другого способа, при котором для производства данного объема продукции затрачивается меньше количество хотя бы одного из ресурсов при условии не увеличения других видов ресурсов.

The technical efficiency of production is the process, which is technically effective when there is no other way to produce certain amount of goods with the less amount of resources on condition that other resources won't increase.

Еластичність пропозиції цінова – зв'язок між зміною ціни товару та обсягом його пропозиції; визначається співвідношенням відсоткової зміни ціни товару.

Эластичность предложения ценовая – связь между изменением цены товара и объема его предложения; определяется соотношением процентного изменения цены товара.

Price elasticity of supply is the connection between a change in commodity price and volume of its offer; the interest is determined by the ratio of price change of good.

Ефект випуску внаслідок зміни ціни на ресурс полягає в тому, що підприємство збільшує випуск продукції, якщо ціна на ресурс знижується і зменшує його, якщо ціна ресурсу підвищується.

Эффект выпуска в результате изменения цены на ресурс заключается в том, что предприятие увеличивает выпуск продукции, если цена на ресурс снижается и уменьшает его, если цена ресурса повышается.

An effect of release due to changes in resource prices is the enterprise increases the production if the price of resource decreases and reduces it if the resource price rises.

Ефект заміщення дозволів працюю виявляється в скороченні вільного часу й зростанні заробітної плати за підвищення ставки заробітної плати.

Эффект замещения досуга работой проявляется в сокращении свободного времени и росте заработной платы за повышения ставки заработной платы.

An effect of substitution of leisure work is in reducing free time and salary growth rates for higher wages.

Ефект доходу виявляється в зменшенні бажання працювати й підвищенні цінності вільного часу для працівника за досягнення певного рівня доходу, незважаючи на підвищення ставки заробітної плати.

Эффект дохода выражается в уменьшении желания работать и повышении ценности свободного времени для работника по достижении определенного уровня дохода, несмотря на повышение ставки заработной платы.

An income effect is decreasing the desire to work and increasing the value of leisure time for workers to achieve a certain level of income, despite the increasing rate of salary.

Ефект зворотного зв'язку – зміна часткової рівноваги на певному ринку внаслідок змін, що відбулися на суміжних ринках під впливом первинних змін на цьому ринку.

Эффект обратной связи – изменение частичного равновесия на данном рынке вследствие изменений, произошедших на смежных рынках под влиянием первичных изменений на данном рынке.

An effect of feedback is the changing of partial equilibrium in the market, because of changes, that occurred in adjacent markets under the influence of the primary changes in the market.

Загальна рівновага – рівновага, що виникла в результаті взаємодії всіх ринків, коли зміни попиту чи пропозиції на одному ринку впливають на рівноважний стан усіх інших ринків.

Общее равновесие – равновесие, возникшее в результате взаимодействия всех рынков, когда изменения спроса или предложения одного рынка влияют на равновесное состояние всех других рынков.

Total balance is the balance, which appeared as a result of cooperation of all markets, when changes in demand or supply in one market affects the equilibrium state of all other markets.

Закон спадної граничної корисності блага – корисність кожної наступної одиниці блага, що споживається в певний момент, менша за корисність попередньої одиниці.

Закон убывающей предельной полезности блага – полезность каждой последующей единицы блага, потребляемая в данный момент, меньше полезности предыдущей единицы.

Law of decreasing marginal utility of wealth is value of each additional unit of good that is consumed at the moment that is less than the value of the previous one.

Закон спадної віддачі змінного фактора виробництва: залучення до процесу виробництва додаткової кількості змінного ресурсу призводить до того, що віддача кожної наступної одиниці змінного ресурсу буде менша за віддачу попередньої одиниці цього ресурсу.

Закон убывающей отдачи переменного фактора производства: вовлечение в процесс производства дополнительного количества переменного ресурса приводит к тому, что отдача каждой следующей единицы переменного ресурса будет меньше отдачи предыдущей единицы этого ресурса.

Law of decreasing output of variable factors of production: involvement community-change of resources leads to the rest of that return each subsequent change to the resource unit is less than the return on the previous units of this resource.

Закон пропозиції: існує пряма залежність між ціною та обсягом товару, котрий пропонується на продаж (за інших рівних умов).

Закон предложения: существует прямая зависимость между ценой и объемом товара, который предлагается на продажу (при прочих равных условиях).

Law of proposal: there is a direct relationship between price and volume of a commodity, which is offered for sale (*ceteris paribus*).

Закрита монополія – монополія, захищена від конкуренції через юридичні обмеження (патенти, авторські права).

Закрытая монополия – монополия, защищенная от конкуренции юридическими ограничениями (патенты, авторские права).

Close monopoly is the monopoly, protected from competition through legal limits (patents, copyrights).

Зміна обсягу попиту певного товару – результат впливу коливання ціни цього товару за інших незмінних умов. Графічно ілюструється переміщенням від однієї точки даної лінії попиту до іншої.

Изменение объема спроса данного товара – результат воздействия колебаний цены этого товара при прочих равных условиях. Графически иллюстрируется перемещением из одной точки данной линии спроса к другой.

Changing the volume of product is the result of the impact of price fluctuations on this product for other things being equal. Graphically it is illustrated by moving from one point of this demand is to another.

Зміна умов попиту – результат впливу зміни нецінових детермінантів попиту. Графічно ілюструється зміщенням лінії попиту праворуч або ліворуч.

Изменение условий спроса – результат воздействия изменения неценовых детерминантов спроса. Графически иллюстрируется смещением линии спроса вправо или влево.

Change in terms of demand is the impact of changes in non-price determinant of demand. Graphically it is illustrated by the displacement from one point of the demand to other.

Змова – явна, таємна чи мовчазна домовленість між підприємствами в галузі з метою встановлення фіксованих цін та обсягу випуску.

Заговор – явная, тайная или молчаливая договоренность между предприятиями в отрасли с целью установления фиксированных цен и объемов выпуска.

An agreement is the explicit, implicit or secret agreement between the enterprises to establish fixed prices and output.

Заробітна плата – ціна, що виплачується за використання праці найманого працівника. Уживається в розумінні “ставка заробітної плати”.

Заработная плата – цена, выплачиваемая за использование труда наемного работника. Употребляется в смысле “ставка заработной платы”.

Wage is a price paid for the employment of an employee. It is used in the meaning “rate of wages”.

Земля – фактор виробництва, що включає землю, яка використовується в сільськогосподарському або промисловому виробництві.

Земля – фактор производства, который включает землю, используемую в сельскохозяйственном или промышленном производстве.

The earth is the factor of production, including land used in agricultural or industrial production.

Земельна (абсолютна) рента – плата за використання землі та інших природних ресурсів, пропозиція яких жорстко обмежена.

Земельная (абсолютная) рента – плата за использование земли и других природных ресурсов, предложение которых жестко ограничено.

Land (absolute) rent is the charge for the use of land and other natural resources, the offer of which is severely limited.

Зростаючий ефект віддачі від масштабу виробництва – ефект масштабу, за яким обсяг випуску зростає в більший пропорції, ніж обсяг ресурсів.

Растущий эффект отдачи от масштаба производства – эффект масштаба, за которым объем выпуска возрастает в большей пропорции, чем растет объем ресурсов.

Increasing effect of returns from the scale of production is an effect of scale, with which the volume of production increases in greater proportion, than increased amount of resources.

Ізокванта – крива, на якій показані всі комбінації виробничих факторів, які можуть бути використані для виробництва певного максимального обсягу продукту.

Изокванта – кривая, на которой показаны все комбинации производственных факторов, которые могут быть использованы для производства определенного максимального объема продукта.

Isoquant is the curve that shows all combinations of production factors that can be used to produce a certain maximum amount of product.

Ізокоста – лінія, кожна точка якої відображає однакову суму витрат за різних варіантів поєднання двох ресурсів у виробничому процесі.

Изокоста – линия, каждая точка которой отражает одинаковую сумму затрат при различных вариантах сочетания двух ресурсов в производственном процессе.

Isocost is the line, each point of which reflects the same amount of expenditure for different variants of a combination of two resources in the production process.

Інвестування – процес відтворення або доповнення основного капіталу, що відображає потік нового капіталу в певному році.

Инвестирование – процесс воспроизведения или дополнения основного капитала, который отражает поток нового капитала в определенном году.

Investing is the reproduction process or supplement of the core capital, it reflects the flow of new capital reflects in a given year.

Інститути – формальні та неформальні норми та правила поведінки, що дають змогу економічним агентам координувати свої дії.

Институты – формальные и неформальные нормы и правила поведения, позволяющие экономическим агентам координировать свои действия.

Institutions are formal and informal norms and rules that allow economical agents coordinate their actions.

Капітал – ресурс тривалого використання, створений із метою виробництва додаткових товарів та послуг.

Капитал – ресурс длительного пользования, созданный с целью производства дополнительных товаров и услуг.

Capital is the resource of long-term use, designed to produce the additional goods and services.

Карта ізоквант – низка ізоквант, що характеризують максимально можливий випуск продукції за будь-якого набору виробничих факторів.

Карта изоквант – ряд изоквант, характеризующие максимально возможный выпуск продукции любого набора производственных факторов.

Map of isoquant is the range of isoquant characterizing the maximum possible output for any set of production factors.

Картель – організаційне об'єднання олігополістів за змовою відносно цін та обсягу виробництва з метою максимізації сукупного прибутку картелю.

Картель – организационное объединение олигополистов по сговору в отношении цен и объема производства с целью максимизации совокупного дохода картеля.

Cartel is a group of firms that colludes to set prices or share markets.

Коефіцієнт еластичності – вказує відносну зміну одного економічного показника за одиничної відносної зміни іншого показника, його детермінанта; відношення відсоткової зміни одного показника (функції %) до відсоткової зміни іншого показника (аргументу %).

Коеффициент эластичности – указывает относительное изменение одного экономического показателя за единичного относительного изменения иного показателя, его детерминанта, отношение процентного изменения одного показателя (функции %) к процентному изменению другого показателя (аргумента %).

Coefficient of elasticity is number obtained by dividing the percentage change in quantity by the percentage change in price.

Конгломерат – юридична особа, до складу якої входять компанії, що здійснюють підприємницьку діяльність у різних галузях економіки.

Конгломерат – юридическое лицо, в состав которого входят компании, осуществляющие предпринимательскую деятельность в различных отраслях экономики.

Conglomerate is a firm that produces a wide variety of goods and services for a number of largely unrelated markets.

Конгломератне злиття – злиття фірм та компаній різних галузей, передусім прибуткових, які не мають виробничої й технічної спільності, з метою привласнення вищих прибутків.

Конгломератные слияния – слияние фирм и компаний различных отраслей, прежде всего прибыльных, не имеющих производственной и технической общности, с целью присвоения высоких прибылей.

Conglomerate merger is a merger of companies that operate in completely different markets and produce largely unrelated products.

Конкурентне підприємство – підприємство, яке продає свою продукцію на ринку досконалої конкуренції.

Конкурентное предприятие – предприятие, которое продает свою продукцию на рынке совершенной конкуренции.

Competitive enterprise is the enterprise, which sells products on the market of perfect competition.

Корисність – здатність блага задовольняти потребу.

Полезность – способность блага удовлетворять потребность.

Utility is a good ability to meet the needs.

Корпорація – товариство, спілка, сукупність осіб, об'єднаних на основі цехових, кастових, комерційних та інших інтересів.

Корпорация – общество, союз, совокупность лиц, объединенных на основе цеховых, кастовых, коммерческих и других интересов.

Corporation is partnership, union, totality of single persons united on the basis of the guild, caste, commercial and other interests.

Крива пропозиції – графічне відображення залежності між ринковою ціною та обсягом товару, що пропонується на продаж.

Кривая предложения – графическое отображение зависимости между рыночной ценой и объемом товара, предлагаемого на продажу.

Curve of supply is a graphic display of the relationship between the market price and the volume of goods offered for sale.

Крива байдужості – лінія на двомірній площині з безліччю наборів благ, кожна точка якої показує набори двох благ, що мають для споживача однакову корисність.

Кривая безразличия – линия на двухмерной плоскости с множеством наборов благ, каждая точка, которой показывает наборы двух благ, которые имеют для потребителя одинаковую полезность.

Curve of indifference is the line on two-dimensional plane with multiple sets of benefits, each point of which shows two sets of benefits that have the same value for the consumer.

Крива виробничих можливостей – лінія, що показує всі максимально можливі комбінації виробництва двох товарів за фіксованого використання ресурсів та певного рівня розвитку технології.

Кривая производственных возможностей – линия, показывающая все максимально возможные комбинации производства двух товаров за фиксированного использования ресурсов и данного уровня развития технологии.

Curve of productive capacity is the line, showing all possible combinations of two goods with fixed resources and the current level of technology.

Лінія Енгеля – крива, яка показує взаємозв'язок оптимального обсягу споживання певного товару та рівня доходу споживача.

Линия Энгеля – кривая, которая показывает взаимосвязь оптимального объема потребления определенного товара и уровня дохода потребителя.

Engel's line is the curve that shows the interrelation of the optimum amount of the consumption of certain goods and level of income of the consumer.

Лінія “ціна-споживання” – крива, яка поєднує всі точки оптимуму споживача, що відповідають різним величинам ціни.

Линия “цена-потребление” – кривая, которая объединяет все точки оптимума потребителя, соответствующие различным величинам цены.

Line of “price-consumption” is the curve, that connects all points of optimum consumer values that correspond to different prices.

Лінія “дохід-споживання” – крива, яка поєднує всі точки оптимуму споживача, що відповідають різним величинам його доходу.

Линия “доход-потребление” – кривая, которая объединяет все точки оптимума потребителя, соответствующие различным величинам его дохода.

Line of “income-consumption” is the curve that connects all points of optimum consumer, which correspond to different values of its income.

Мікроекономіка – розділ економічної теорії, що вивчає поведінку окремих суб'єктів господарювання (домогосподарств, підприємств, інших учасників ринкових операцій) за умов рідкості (обмеженості) ресурсів та альтернативності напрямів їх використання.

Микроэкономика – раздел экономической теории, изучающий поведение отдельных субъектов ведения хозяйства (домохозяйств, предприятий, других участников рыночных операций) в условиях редкости (ограниченности) ресурсов и альтернативности направлений их использования.

Microeconomics is the section of economic theory, which studies the behavior of individual subjects of management (households, enterprises, other members of market operations) under the rarity (limited) of the resources and their use alternativeness directions.

Максимізація прибутку – максимізація різниці між валовим вииторгом і валовими витратами. Основні методи максимізації прибутку: метод сукупного аналізу – зіставлення сукупних величин; метод граничного аналізу – зіставлення граничних величин.

Максимизация прибыли – максимизация разницы между валовой выручкой и валовыми расходами. Основные методы максимизации прибыли: метод совокупного анализа – сопоставления совокупных величин; метод предельного анализа – сопоставления предельных величин.

Maximization of profit is the maximization of the difference between gross revenue and gross expenditures. Its main methods are: the method of aggregate analysis, comparison of total quantities; the method of limit analysis, comparison of thresholds.

Монопольне підприємство – підприємство, об'єднання, господарське товариство чи інше утворення, що займає монопольне становище на ринку.

Монопольное предприятие – предприятие, объединение, хозяйственное общество или другое образование, занимающее монопольное положение на рынке.

Monopoly enterprise is a company, association, business entity or other formation, which occupies a monopoly position in the market.

Монопольна (відкрита) влада – можливість підприємства одноосібно визначати ціну свого товару, регулюючи обсяг продукції, який воно готове продати.

Монопольная (открытая) власть – возможность предприятия единолично определять цену своего товара, регулируя объем продукции, который оно готово продать.

Monopoly (open) authority is the opportunity of the enterprise alone to determine the price of its product by adjusting the amount of product that is ready to be sold.

Монополістична конкуренція – вид конкуренції в галузі без суттєвих бар'єрів для вступу до неї, з великою кількістю продавців, кожен з яких продає диференційований товар.

Монополистическая конкуренция – вид конкуренции в отрасли без существенных барьеров для вступления в нее, с большим количеством продавцов, каждый из которых продает дифференцированный товар.

Monopolistic competition is the type of competition in the field without substantial barriers for joining it with, a great number of sellers, each selling a differentiated product.

Монопсонія на ринку праці – ситуація, коли підприємство є фактично єдиним покупцем праці (наприклад, у невеликому місті).

Монопсония на рынке труда – ситуация, когда предприятие является фактически единственным покупателем труда (например, в небольшом городе).

Monopsony in the labour market is a situation, where the enterprise is actually the only buyer of labour (for example, in a small town).

Модель об'єднаної олігополії Феллнера розглядає монопольну ринкову поведінку олігополістів, які об'єдналися з метою максимізації як спільного прибутку, так і прибутку кожного з учасників.

Модель объединенной олигополии Феллнера рассматривает монопольное рыночное поведение олигополистов, которые объединились с целью максимизации, как общей прибыли, так и прибыли каждого из участников.

Model of united objects of Fellner's oligopoly treats monopoly market behavior considering oligopolists, who united with the aim to maximize joint profits and income of each member.

Модель олігополії Свізі (ламаной кривої попиту) базується на таких умовах і припущеннях: ламана крива попиту має дві ділянки, розташовані вище від ціни P_0 . Підприємство виходить із того, що коли воно підніме ціну, решта продавців залишаться від цього осторонь, і це підприємство втратить значну частку ринку, оскільки покупці підуть до того продавця, у якого менша ціна. Під час розгляду можливості зниження ціни підприємство вважає, що інші учасники ринку відреагують на це зменшенням ціни, оскільки не захочуть втрачати своєї частки ринку.

Модель олигополии Свизи (ломаной кривой спроса) базируется на таких условиях и предположений: ломаная кривая спроса имеет два участка, расположенных выше цены P_0 . Предприятие исходит из того, что когда оно поднимет цену, остальные продавцы останутся от этого в стороне и данное предприятие потеряет значительную долю рынка, поскольку покупатели уйдут к тому продавцу, у которого цена меньше. При рассмотрении возможности снижения цены предприятие считает, что другие участники рынка отреагируют на это убыванием цены, поскольку не захотят терять своей доли рынка.

Svizi's model of oligopoly (broken line of demand) is based on the following conditions and assumptions: the broken line of demand has broken into two sites which are located above the price of P_0 . The enterprise assumes, that if it raise prices, other sellers will stay on this side and this enterprise will lose significant market share, because customers will go to the seller in a lower cost. When considering the potential for lower prices the enterprise believes that other market participants react to a reduction of cost and they do not want to lose their market share.

Набір благ у геометричному аналізі поведінки споживача – координати точки на двовірній площині, де по осях відображена кількість одного та іншого блага, з яких споживач формує свій споживчий кошик.

Набор благ в геометрическом анализе поведения потребителя – координаты точки на двухмерной плоскости, где по осях отоброжено количество одного и другого блага, из которых потребитель формирует свою потребительскую корзину.

Set of benefits in geometrical analysis of consumer behavior is a point on two-dimensional plane, where the amount of one and other benefits, out of which the consumer creates a consumer basket, is shown on the axis.

Надлишок споживача – різниця між максимальною сумою грошей, яку споживач згоден був би заплатити за придбану кількість благ, і сумою грошей, дійсно заплаченою за придбані блага.

Избыток потребителя – разница между максимальной суммой денег, которую потребитель готов был бы заплатить за приобретенное количество благ, и суммой денег, действительно заплаченной за приобретенные блага.

Consumer surplus is the difference between the maximum amount of money a consumer would agree to pay for the purchased number of benefits and the amount of money actually paid for purchased goods.

Нормальний прибуток – мінімальна винагорода, необхідна для того, щоб залучити та утримати ресурси в межах певного напряму діяльності. Згідно з економічною теорією до нормального прибутку належить сукупність усіх тих мінімальних виторгів, котрі являють собою витрати невикористаних можливостей.

Нормальная прибыль – минимальное вознаграждение, необходимое для того, чтобы привлечь и удержать ресурсы в пределах данного направления деятельности. Согласно экономической теории к нормальной прибыли принадлежит совокупность всех тех минимальных выручек, представляющих собой затраты неиспользованных возможностей.

Normal profit is the minimal remuneration necessary to attract and retain resources within this type of activity. According to economic theory the normal profit includes a combination of all those minimal revenues, which represent the cost of unused capacity.

Номінальна заробітна плата – сума грошей, яку отримує найманий працівник.

Номинальная заработная плата – сумма денег, которую получает наемный работник.

Nominal wage is the amount of money received by the employee.

Номінальна відсоткова ставка – ставка відсотка за поточного курсу без поправки на інфляцію.

Номинальная процентная ставка – ставка процента по текущему курсу без поправки на инфляцию.

Nominal interest rate is an interest rate at the current rate unadjusted for inflation.

Основна проблема мікроекономіки – розміщення споживчих благ і виробничих ресурсів за умов досконалої та недосконалої конкуренції, ціноутворення на різних ринках і ринкова координація.

Основная проблема микроэкономики – размещение потребительских благ и производственных ресурсов в условиях совершенной и несовершенной конкуренции, ценообразования на различных рынках и рыночная координация.

Basic problem of microeconomics is the location of consumer goods and manufacturing resources in conditions of perfect and imperfect competition, pricing in different markets and market coordination.

Основні методи мікроекономіки – метод абстракції (використовується під час побудови мікроекономічних моделей), метод граничного аналізу, табличного та графічного аналізу. Широко застосовується математичний інструментарій.

Основные методы микроэкономики – метод абстракции (применяется при построении микроэкономических моделей), метод предельного анализа, табличного и графического анализа. Широко применяется математический инструментарий.

Main methods of microeconomics are the method of abstraction (it is used for building microeconomic models), the method of boundary analysis tables and graph analysis.

Обсяг попиту – кількість товару, яку споживачі бажають і можуть придбати за певною ціною з визначеного діапазону цін у певний проміжок часу за інших незмінних умов.

Объем спроса – количество товара, которое потребители желают и могут приобрести по определенной цене с определенного диапазона цен в определенный промежуток времени при прочих неизменных условиях.

Volume of demand is the number of goods that consumers want and can buy at certain price within a certain range of prices in a certain period of time for other things being equal.

Оптимум (рівновага) виробника – стан, коли виробник намагається досягти такої комбінації використовуваних ресурсів для виробництва визначеного обсягу продукції, за якої величина витрат буде мінімальною.

Оптимум (равновесие) производителя – состояние, когда производитель пытается достичь такого сочетания используемых ресурсов для производства определенного объема продукции, при которой величина издержек будет минимальной.

Optimum (equilibrium) state of a manufacturer is the state, when the manufacturer tries to achieve this combination of resources used to produce certain amount of products, in which the value of costs will be minimal.

Олігополія – ринкова структура, у якій домінують кілька підприємств, а входження нових виробників у ринок ускладнене.

Олигополия – рыночная структура, в которой доминируют несколько предприятий, а входжение новых производителей на рынок затруднено.

Oligopoly is a market structure, in which some enterprises are dominated and the entry of new producers into the market is difficult.

Підприємець – особа, яка професійно займається підприємницькою діяльністю – приватним виробництвом, торгівлею, посередництвом, наданням послуг; громадянин, який здійснює самостійну підприємницьку діяльність без створення юридичної особи (“фізична особа”).

Предприниматель – лицо, профессионально занимается предпринимательской деятельностью – частным производством, торговлей, посредничеством, предоставлением услуг; гражданин, который осуществляет самостоятельную предпринимательскую деятельность без образования юридического лица (“физическое лицо”).

Entrepreneur is a person who comes up with the ideas and takes the risks that are necessary to start a successful business.

Постійні витрати – це витрати, які не залежать від змін обсягу виробництва й мають місце навіть тоді, коли не виробляється продукція (заробітна плата управлінського персоналу, орендна плата, плата за кредит, амортизаційні відрахування та ін.).

Постоянные издержки – это издержки, которые не зависят от изменений объема производства и имеют место даже тогда, когда не производится продукция (зарплата управленческого персонала, арендная плата, плата за кредит, амортизационные отчисления и пр.).

Fixed costs are the costs that do not depend on changes in the volume of production and occur even, when the products are not produced (in the staff management, rent, loan fees etc).

Похідний попит – попит на виробничий ресурс, який залежить від попиту на продукт, при виробництві якого він використовується; попит на фактори виробництва, який залежить від попиту на кінцеві продукти, що виробляються на основі цих факторів.

Производный спрос – спрос на производственный ресурс, который зависит от спроса на продукт, при производстве которого он используется; спрос на факторы производства, который зависит от спроса на конечные продукты, которые производятся на основе этих факторов.

Derived demand is term used to characterize the demand for a productive factor because that demand is dependent upon, or derives from, the demand for the final product that the factor is used to produce; the demand for factors of production, which depends on the demand for final products manufactured on the basis of these factors.

Принцип раціональності вибору споживача – прагнення одержати максимум корисності від споживання благ за умов обмеженого бюджету та за інших незмінних умов.

Принцип рациональности выбора потребителя – стремление получить максимум полезности от потребления благ в условиях ограниченного бюджета и других неизменных условий.

Principle of rational choice of the consumer is the desire to get maximum utility from the consumption of goods under the terms of the limited budget and other essential conditions.

Підприємство (виробниче) – мікросистема, яка перетворює фактори виробництва на товарну продукцію.

Предприятие (производственное) – микросистема, которая превращает факторы производства в товарную продукцию.

Enterprise (manufacturing) is the micro system, which transforms inputs to commodity production.

Прибуток – різниця між витратом підприємства та його витратами.

Прибыль – разница между выручкой предприятия и его расходами.

Profit is the difference between earnings of the enterprise and its costs.

Причини обмеженої спроможності ринкового регулювання – сукупність передумов і ситуацій, коли дія механізму конкурентних ринків не призводить до максимізації суспільної корисності.

Причины ограниченного потенциала рыночного регулирования – совокупность предпосылок и ситуаций, когда действие механизма конкурентных рынков не приводит к максимизации общественной полезности.

Reasons for the limited capacity of market regulation are a set of preconditions and situations, when the action mechanism of competitive markets does not lead to maximization for community utility.

Постійний ефект віддачі від масштабу виробництва – ефект масштабу, за яким обсяг випуску продукції та використання ресурсів змінюються в однаковій пропорції.

Постоянный эффект отдачи от масштаба производства – эффект масштаба, за которым объем выпуска продукции и использования ресурсов изменяются в одинаковой пропорции.

Permanent effect of impact on the scale of production is such economies of scale on which production volume and the amount of resources are changing in the same proportion.

Профспілка – об'єднання працівників, що має повноваження на проведення переговорів із підприємствами від імені та за дорученням своїх членів.

Профсоюз – объединение работников, которое имеет полномочия на проведение переговоров с предприятиями от имени и по поручению своих членов.

Trade union is the union of workers, which has the authority to negotiate with the enterprises on behalf of its members.

Рациональність – принцип поведінки суб'єкта господарювання, відповідно до якого суб'єкт завжди намагається одержати за певних умов найкращий для себе результат. Уважається, що всі економічні суб'єкти діють раціонально як під час визначення мети своєї діяльності, так і під час вибору способів її досягнення.

Рациональность – принцип поведения субъекта ведения хозяйства, согласно которому субъект всегда старается получить при данных условиях лучший для себя результат. Считается, что все экономические субъекты действуют рационально как при определении целей своей деятельности, так и при выборе способов ее достижения.

Rationality is morality of the subjects of management, according to which the subjects are always trying to get extreme, the best result for themselves. It is considered that all economic subjects act rationally both in determining goals and the choice of ways to achieve it.

Рівновага споживача – стан, у якому досягається оптимальна структура покупок (згідно з принципом раціональності), будь-яка зміна в структурі покупок знижує рівень споживача.

Равновесие потребителя – состояние, при котором достигается оптимальная структура покупок (согласно принципу рациональности), любое изменение в структуре покупок снижает уровень потребителя.

Consumer equilibrium is the state, in which the optimum structure of purchases (in accordance with the principle of rationality), any change in the structure reduces the level of consumer purchases.

Рівновага Курно досягається на ринку за умов дуополії, коли кожне підприємство, що діє самостійно, вибирає такий оптимальний обсяг виробництва, якого очікує від нього інше підприємство. Рівновага Курно виникає як точка перетину кривих реагування двох фірм.

Равновесие Курно достигается на рынке в условиях дуополии, когда каждое предприятие, действует самостоятельно, выбирает такой оптимальный объем производства, который ожидают от него другие предприятия. Равновесие Курно возникает как точка пересечения кривых реагирования двух фирм.

Curno's equilibrium is reached at the market on conditions, that duopoly is when every enterprise acts independently, chooses this optimal output, which is expected by a different enterprise. Curno's equilibrium arises as the intersection point of two reaction curves of firms.

Рівновага Бертрана описує ситуацію на ринку, за якої в умовах дуополії підприємства конкурують, знижуючи ціну товару та збільшуючи обсяг випуску. Стабільність рівноваги досягається тоді, коли ціна дорівнює граничним витратам, тобто досягається конкурентна рівновага.

Равновесие Бертрана описывает ситуацию на рынке, при которой в условиях дуополии предприятия конкурируют, снижая цену товара и увеличивая объем выпуска. Стабильность равновесия достигается тогда, когда цена становится равной граничным расходам, то есть достигается конкурентное равновесие.

Bertrand's equilibrium is the situation on the market, which in duopoly companies compete by lowering prices and increasing product output. The stability of equilibrium is reached, when the price becomes equal to expenditures, that is competitive balance is achieved.

Рівновага Штакельберга описує дуополію з таким розподілом ринкової влади між підприємствами, за яким одне з них реалізує поведінку лідера, тим часом як інше здійснює стратегію пристосування та корегує свою поведінку залежно від вибору, зробленого лідером.

Равновесие Штакельберга описывает дуополию с таким распределением рыночной власти между предприятиями, по которому один из них реализует поведение лидера, тогда как другой осуществляет стратегию приспособления и корректирует свое поведение в зависимости от выбора, сделанного лидером.

Stackelberg's equilibrium describes duopoly with such a distribution of market power among enterprises that one of them realizes the behavior of the leader while the other carries out a strategy of adjustment and adjusts its behavior depending on the choice made by the leader.

Рівноважна ціна – ціна, що врівноважує попит і пропозицію внаслідок взаємодії конкурентних сил.

Равновесная цена – цена, уравнивающая спрос и предложение в результате взаимодействия конкурентных сил.

The equilibrium price is a price that balances supply and demand resulting from the interaction of competitive forces.

Рівноважна кількість товару – кількість товару, що реалізується на ринку за рівноважною ціною.

Равновесное количество товара – количество товара, которое реализуется на рынке по равновесной цене.

An equilibrium number of products are a number of goods that sold in the market at equilibrium price.

Ринковий попит на виробничий ресурс – сума обсягів послуг ресурсу, необхідних усім галузям, що використовують цей ресурс, за різних можливих цін на ці послуги.

Рыночный спрос на производственный ресурс – сумма объемов услуг ресурса, необходимых всем отраслям, которые используют данный ресурс, по разным возможным ценам на эти услуги.

Market demand for inputs is the sum of the volume of services resources to all industries that use this resource at different possible prices for these services.

Реальна заробітна плата – купівельна спроможність заробітної плати, виражена кількостями товарів і послуг, які можна придбати за одержану суму.

Реальная заработная плата – покупательская способность заработной платы, выраженная количеством товаров и услуг, которые можно приобрести за полученную сумму.

Real wage is the purchasing power of wages, measured by quantities of goods and services that can be purchased for the amount received.

Реальна відсоткова ставка – ставка відсоткова, що враховує вплив інфляції.

Реальная процентная ставка – ставка процента, которая учитывает влияние инфляции.

Real interest rate is an interest rate, cleaned from the effects of inflation.

Суверенітет споживача – це право й реальна можливість у рамках наявних коштів придбати все, що споживач вважає за потрібне, а також вільний вибір продавця, місця, часу та інших умов придбання.

Суверенитет потребителя – это право и реальная возможность в рамках имеющихся средств приобрести все, что потребитель считает нужным, а также свободный выбор продавца, места, времени и других условий приобретения.

Consumers' sovereignty is the condition that exists when the basic decisions about what to produce (which products and services) and how much to produce are dominated by consumers acting individually or as households.

Сукупна корисність – сумарний рівень корисності, що досягається споживачем під час споживання певної кількості одиниць одного блага.

Совокупная полезность – суммарный уровень полезности, достигаемый потребителем при потреблении определенного количества единиц одного блага.

Total value is a total level of utility achieved by the consumer in the way of consumption of certain amount of units of one good.

Сукупні (загальні) витрати – сума постійних (фіксованих) і змінних витрат.

Совокупные (общие) издержки – сумма постоянных (фиксированных) и переменных затрат.

Total (gross) costs are the amount of permanent (fixed) and variable costs.

Сукупна (зведена) ефективність економічної системи – поняття, що враховує ефективність у виробництві (досягається за мінімізації витрат виробництва), ефективність у споживанні (досягається за максимізації задоволення потреб споживачів) і певний баланс між інтересами виробників та споживачів на ринку.

Совокупная (сводная) эффективность экономической системы – понятие, учитывающее эффективность в производстве (достигается при минимизации затрат производства), эффективность в потреблении (достигается при максимизации удовлетворения потребностей) и определенный баланс между интересами производителей и потребителей на рынке.

Total (combined) efficiency of economic system is the concept that takes into account the efficiency in production (achieved by minimizing the cost of production) efficiency in consuming (achieved by maximizing of satisfaction of customers needs) and a certain balance between the interests of producers and consumers in the market.

Сукупний продукт змінного фактора виробництва – обсяг випуску продукції, що припадає на певну кількість певного фактора виробництва.

Совокупный продукт изменения фактора производства – объем выпуска продукции, который приходится на определенное количество данного фактора производства.

Total product of the changeable factor of the production is the volume of production, which falls on a certain number of the given production factor.

Середні змінні витрати – кількість змінних витрат виробництва, що припадають на одиницю випуску продукції.

Средние переменные издержки – количество переменных затрат производства, приходящихся на единицу выпуска продукции.

Average variable costs are the number of replacement cost of the production per unit of output.

Середні постійні витрати – кількість постійних витрат виробництва, що припадають на одиницю випуску продукції.

Средние постоянные издержки – количество постоянных затрат производства, приходящихся на единицу выпуска продукции.

Average fixed costs are the number of fixed costs of production, per unit of output.

Середні сукупні витрати – кількість сукупних витрат виробництва, що припадає на одиницю випуску продукції.

Средние совокупные издержки – количество совокупных расходов производства, приходящихся на единицу выпуска продукции.

Average total costs are the number of total production costs of production per unit of output.

Система переваг – параметри мікроекономічної моделі вибору споживача, що базується на певних послідовних індивідуальних уподобаннях.

Система предпочтений – параметры микроэкономической модели выбора потребителя, основаны на определенных последовательных индивидуальных предпочтениях.

System of benefits is the parameters of microeconomic model of consumer choice, based on some consistent individual preferences.

Спадний ефект віддачі від масштабу виробництва – ефект масштабу, за яким обсяг випуску продукції зростає в меншій пропорції, ніж обсяг ресурсів.

Нисходящий эффект отдачи от масштаба производства – эффект масштаба, за которым объем выпуска продукции увеличивается в меньшей пропорции, чем растет объем ресурсов.

An effect of decreasing returns of scale production is an effect of scale, according to which the volume of output increases in less proportion than the amount of resources increases.

Теорія ігор – теорія математичних моделей прийняття оптимальних рішень в умовах конфлікту; наука, що за допомогою математичних методів досліджує поведінку учасників ситуацій, пов'язаних із прийняттям рішень.

Теория игр – теория математических моделей принятия оптимальных решений в условиях конфликта; наука, которая с помощью математических методов исследует поведение участников ситуаций, связанных с принятием решений.

Theory of games is a theory of mathematical models of optimal decision making in conflict; a science, that using mathematical methods investigates the behavior of participants in situations connected to decision making.

Торговельний баланс – баланс, який відображає співвідношення вартості експорту та імпорту країни за певний проміжок часу, як правило, за рік.

Торговый баланс – баланс, отражающий соотношение стоимости экспорта и импорта страны за определенный промежуток времени, как правило, за год.

Balance of trade is the difference between merchandise exports and merchandise imports.

Точка беззбитковості – обсяг або рівень операцій, за якого сукупний дохід дорівнює сукупним витратам, тобто це точка нульового прибутку або нульових збитків.

Точка безубыточности – объем или уровень операций, при котором совокупный доход равен совокупным издержкам, то есть это точка нулевой прибыли или нулевых убытков.

Break-even point is a point at which the quantity of output produced by a firm is such that total revenue just equals total cost or, equivalently, where average revenue (price) equals average total cost.

Трансакційні витрати – витрати на одержання необхідної інформації про ціни та якість товарів, а також витрати, пов'язані з веденням переговорів, оформленням контрактів та укладенням угод, контролем за їх виконанням і юридичним захистом прав власника у разі їх порушення.

Трансакционные издержки – затраты на получение необходимой информации о ценах и качестве товаров, а также расходы, связанные с ведением переговоров, оформлением контрактов и заключением сделок, контролем за их выполнением и юридической защитой прав собственника в случае их нарушения.

Transaction costs are the costs of obtaining the necessary information about prices and quality of products and costs related to the negotiation, clearance of contracts and contracting, monitoring their implementation and legal protection of the rights of the owner in case of violation.

Фактори виробництва – це блага, які потрібно придбати підприємству для забезпечення випуску інших благ – готової продукції.

Факторы производства – это блага, которые нужно купить предприятию для обеспечения выпуска других благ – готовой продукции.

Factors of production are good, that are necessary to buy for the enterprise for releasing other benefits-finished products.

Функція корисності – співвідношення обсягів споживаних благ і рівня корисності, що досягається споживачем.

Функция полезности – соотношение объемов потребляемых благ и уровня полезности, достигаемое потребителем.

Function of utility is a ratio of consumer goods and utility level achieved by the consumer.

Функція пропозиції – функція, яка визначає величину пропозиції залежно від факторів, що впливають на неї.

Функция предложения – функция, которая определяет величину предложения в зависимости от факторов, влияющих на нее.

Function of offer is the function that determines the value of offer in depending on factors that influence it.

Фірма – коаліція власників скооперованих факторів виробництва, зв'язаних між собою контрактними зобов'язаннями, спрямованими на найкраще використання специфічних ресурсів.

Фирма – коалиция владельцев скооперированных факторов производства, связанных между собой контрактными обязательствами, которые направлены на наилучшее использование специфичных ресурсов.

Firm is the coalition of owners of hand factors of the production, connected with each other by the contract duties, aimed at the best use of specific resources.

Цінова війна – циклічне, послідовне зниження ціни продукту з метою витіснення конкурентів з олігополістичного ринку.

Ценовая война – циклическое, последовательное снижение цены продукта с целью вытеснения конкурентов с олигополистического рынка.

Price war is the cycle, consequent reduction of product prices with competitors to displacement of oligopolistic market.

Чиста монополія – монополія, за якої на ринку існує єдиний продавець товару, у якого немає близьких замінників.

Чистая монополия – монополия, при которой на рынке существует единственный продавец товара, у которого нет близких заменителей.

Pure monopoly is the monopoly in the market, where there is a single seller of goods, having no close substitutes.

Явні витрати – це витрати підприємства, спрямовані на придбання необхідних виробничих ресурсів.

Явные издержки – это издержки предприятия, направленные на приобретение необходимых произведенных ресурсов.

Explicit costs are the costs of the enterprise, aimed at acquiring the necessary producing resources.

РОЗДІЛ IV
ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА
ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ

ГЛАВА IV
ИСТОРИЯ ЭКОНОМИКИ И
ЭКОНОМИЧЕСКОЙ МЫСЛИ

CHAPTER IV
HISTORY OF ECONOMICS AND
ECONOMIC THOUGHT

Абсолютна вартість – уречевлена в товарі певна кількість робочого часу.

Абсолютная стоимость – овеществленное в товаре определенное количество рабочего времени.

An absolute value is a certain amount of working time in the product.

Абсолютна додаткова вартість – це надлишок вартості робочої сили в результаті продовження тривалості робочого дня або зростання інтенсивності праці.

Абсолютная дополнительная стоимость – это избыток стоимости рабочей силы в результате продления продолжительности рабочего дня или рост интенсивности труда.

An additional cost is the excess over the cost of the labor force as the result of extending the length of the working day or an increase in the intensity of labor.

Абстрактна праця – це праця, взята як затрати людської робочої сили.

Абстрактный труд – это труд, взятый в качестве затрат человеческой рабочей силы.

An abstract work is a work, which is taken as human labor content.

Абсолютна рента – форма земельної ренти, яку сплачують власнику за ділянку землі незалежно від її родючості й місця розташування.

Абсолютная рента – форма земельной ренты, которую платят владельцу за участок земли независимо от ее плодородия и местоположения.

An absolute rent is the form of land rent, which is paid by the owner of the plot regardless of its fertility and location.

Акціонерне товариство – форма організації підприємства, капітал якого утворюється шляхом продажу акцій та інших цінних паперів.

Акционерное общество – форма организации предприятия, капитал которого образуется путем продажи акций и других ценных бумаг.

The joint-stock company is the form of an enterprise organization, where the capital is formed by the sale of shares and other assets.

Алод – повністю незалежне, спадкове землеволодіння.

Аллод – полностью независимое, наследственное землевладение.

Allod is totally independent, hereditary land tenure.

Анархічний комунізм – лад вільних людей, у якому немає експлуатації найманої праці.

Анархический коммунизм – строй свободных людей, в котором нет эксплуатации наемного труда.

An anarchic communism is the community of free people, without the exploitation of hired labor.

Артіль – добровільне об'єднання осіб для досягнення спільною працею певних господарських цілей. Була поширена в дореволюційній Росії та Україні, у СРСР у 1920–1930-х рр..

Артель – добровольное объединение людей ради достижения общим трудом определенных хозяйственных целей. Была распространена в дореволюционной России и Украине, в СССР в 1920–1930-х гг..

An artel is a voluntary association of joint work to achieve certain economic goals. It was common in pre-revolutionary Russia and Ukraine, in the USSR in 1920–1930's.

Банк – кредитно-фінансова установа, яка акумулює грошові кошти та надає кредити.

Банк – кредитно-финансовое учреждение, которое аккумулирует денежные средства и предоставляет кредиты.

Bank is a financial institution, which accumulates money and provides loans.

Банківські гроші – гроші, створені банками, зокрема поточними рахунками. Ці гроші генеруються багаторазовим розширенням банківських резервів.

Банковские деньги – деньги, созданные банками, в частности текущими счетами. Эти деньги генерируются многократным расширением банковских резервов.

Bank money is money created by banks, including current accounts. Money is generated by the multiple expansions of bank reserves.

Банківські резерви – частина депозитів, яку банк відкладає у формі готівки в касі чи безвідсоткових вкладів у центральний банк.

Банковские резервы – часть депозитов, которую банк откладывает в форме наличности в кассе или беспроцентных вкладов в центральный банк.

Bank reserves are part of deposits, that bank saves in cash or interest-free deposits at the central bank.

Бенефіцій – умовна, неспадкова форма землеволодіння, яка надавалася за несення військової служби.

Бенефиций – условная, не наследственная форма землевладения, которая предоставлялась по несению военной службы.

Beneficence is the notional, not a hereditary form of land tenure, which was provided for performing military service.

Бронзовий вік – епоха, у яку відбувається розвиток виробництва з бронзи (3 тис до н. е.).

Бронзовый век – эпоха, в которую происходит развитие производства с бронзы (3 тыс. до н. э.).

Bronze Age is a period, in which there is development production with bronze (3th B. C.).

Вартість – утілена й уречевлена в товарі суспільна праця (з позицій трудової теорії вартості).

Стоимость – воплощенный и овеществленный в товаре общественный труд (с позиций трудовой теории стоимости).

Cost is an embodied in the product social work (from the standpoint of the labor theory of value).

“Велика депресія” – найбільш руйнівна економічна криза в історії промислово розвинутих країн (США, Німеччини, Великої Британії, Франції та ін.) протягом 1929–1933 рр..

“Великая депрессия” – наиболее разрушительный экономический кризис в истории промышленно развитых стран (США, Германии, Великобритании, Франции и др.) в течение 1929–1933 гг..

“Great Depression” is the most devastating economic crisis in the history of industrialized countries (USA, Germany, Great Britain, France etc) during the 1929–1933 years.

Великі географічні відкриття – чинник, який сприяв переходу від феодалізму до капіталізму.

Великие географические открытия – фактор, который способствовал переходу от феодализма к капитализму.

Great geographical discoveries are the factors that facilitated the transition from feudalism to capitalism.

Виробництво – процес створення матеріальних і суспільних благ, необхідних для існування і розвитку. Створюючи певні блага люди вступають у зв'язки і взаємодію – виробничі відносини. Тому виробництво є завжди суспільним.

Производство – процесс создания материальных и общественных благ, необходимых для существования и развития. Создавая определенные блага люди, вступают в связи и взаимодействие – производственные отношения. Поэтому производство всегда общественное.

Production is the process of creating of material and social benefits that necessary for the existence and development. Creating some goods people enter into relationships and interactions that is industrial relations. Therefore, the production is always public.

Витрати обігу – витрати матеріальних і трудових ресурсів, пов'язані з реалізацією товарів.

Издержки обращения – затраты материальных и трудовых ресурсов, связанные с реализацией товаров.

Distribution costs are the costs of material and labor resources associated with the sale of goods.

Відносна вартість (мінова вартість) – утілена в товарі праця, яка здатна виражати споживчу вартість іншого товару, обмінюючись на нього.

Относительная стоимость (меновая стоимость) – воплощенный в товаре труд, который способен выражать потребительскую стоимость иного товара, обмениваясь на него.

Relative value (exchange value) is work embodied in the product, which is capable of expressing the consumer value of other goods, exchanging with them.

Відносна додаткова вартість – надлишок над вартістю робочої сили, який утворюється внаслідок зменшення тривалості необхідного робочого часу за незмінного робочого дня, що досягається капіталістом шляхом підвищення продуктивності найманої праці.

Относительная дополнительная стоимость – избыток над стоимостью рабочей силы, который образуется вследствие уменьшения продолжительности необходимого рабочего времени за постоянного рабочего дня, что достигается капиталистом путем повышения производительности наемного труда.

Relative additional cost is the excess over the cost of the labor force, which is formed owing to the reduction of duration of working time for the permanent working day, which is achieved by a capitalist increasing the productivity of labor.

Відсоток – плата за право користування грошовим капіталом, узятим у позику.

Процент – плата за право пользования денежным капиталом, взятым в займы.

Percentage is a fee for the right use of money capital, taken in the loan.

Відтворення – це процес безперервного повторення виробництва та збуту.

Воспроизведение – это процесс непрерывного повторения производства и сбыта.

Reproduction is a process of continuous repetition of production and sales.

Вілла – форма господарства в Римі розміром 25–100 га, де працювали кілька десятків рабів.

Вилла – форма хозяйства в Риме размером 25–100 га, где работали несколько десятков рабов.

Villa is a form of economy in Rome, size 25–100 hectare, where there were dozens of slaves.

Вільна конкуренція – економічне змагання за досягнення кращих результатів у будь-якій сфері діяльності, ніким і нічим не обмежене.

Свободная конкуренция – экономическое соревнование за достижение лучших результатов в любой сфере деятельности, никем и ничем не ограниченное.

Free competition is an economic competition for achievement of the best results in any sphere of activity and is not limited by anything or by anyone.

Власність – володіння й розпорядження речами. Розрізняють власність приватну, комунальну й державну залежно від того, чи речі (майно) належать приватній особі, громаді (спільноті) чи державі.

Собственность – владение и распоряжение вещами. Различают собственность частную, коммунальную и государственную в зависимости от того, принадлежат вещи (имущество) частному лицу, обществу (сообществу) или государству.

Property is the possession and disposal of things. There is private, community and state property, depending on whether a thing (property) is owned by individuals, community or state.

“Воєнний комунізм” – соціально-економічні перетворення, здійснювані більшовиками із середини 1918 р. (в Україні – з 1919 р.) по березень 1921 р. на підконтрольній їм території колишньої Російської імперії. В основу воєнного комунізму була покладена ідея відмови від капіталізму та швидкого революційного переходу до комуністичного ладу шляхом одержавлення власності, згортання товарно-грошових відносин, тотального підпорядкування суспільних, групових, індивідуальних інтересів державним.

“Военный коммунизм” – социально-экономические преобразования, осуществляемые большевиками с середины 1918 г. (в Украине – с 1919 г.) по март 1921 г. на подконтрольной им территории бывшей Российской империи. В основу военного коммунизма была положена идея отказа от капитализма и быстрого революционного перехода к коммунистическому строю путем огосударствления собственности, свертывание товарно-денежных отношений, тотального подчинения общественных, групповых, индивидуальных интересов государственным.

“War communism” – socio-economic changes, carried out by the Bolsheviks in the mid 1918 (in Ukraine – since 1919) in March 1921 are under their control in the former Russian empire. The basis of war communism was the idea of rejection of capitalism and the revolutionary speed of transition to communism by governmentalizing of property, collapse of commodity-money relations, the total subordination of the public, group, individual state interests.

Вотчина – успадкована феодальна земельна власність.

Вотчина – унаследованная феодальная земельная собственность.

Barony is an inherited, feudal land ownership.

Галузь економіки – сукупність підприємств і організацій, об'єднаних спільністю функцій, які вони виконують у системі територіального поділу праці.

Отрасль экономики – совокупность предприятий и организаций, объединенных общностью функций, которые они выполняют в системе территориального разделения труда.

Sector of the economy is a set of companies and organizations united by common functions that they perform in the system of territorial division of labor.

Господарство суспільства – це сукупність господарських одиниць, що взаємодіють, створюють та обмінюють матеріальні блага та послуги в рамках установленого конституційного середовища.

Хозяйство общества – это совокупность хозяйственных единиц, которые взаимодействуют, создают и меняют материальные блага и услуги в рамках установленной конституционной среды.

The economy of society is a collection of business units that interact, creating and exchanging material goods and services within the established constitutional protection.

Господарська система – це своєрідно впорядкована система зв'язку між виробниками матеріальних і нематеріальних благ (послуг) та

споживачами. Координація цього зв'язку, тобто вирішення питань: що виготовляти?», як виготовляти?», для кого виготовляти?» – може здійснюватися двома способами: спонтанним або стихійним порядком та ієрархією.

Хозяйственная система – это своеобразно упорядоченная система связи между производителями материальных и нематериальных благ (услуг) и потребителями. Координация этой связи, то есть решение вопросов: “что производить?”, “как производить?”, “для кого производить?” – может осуществляться двумя способами: спонтанным или стихийным порядком и иерархией.

An economic system is a kind of streamlined communication system between producers of tangible and intangible goods (services) and consumers. Coordination of the communication questions: “that is making?”, “what to produce?”, “whom to produce?” – can be done in two ways: spontaneously or by hierarchy.

Господарська спеціалізація – це реальне відродження територіального поділу праці. Вона може бути внутрішньодержавною, міждержавною, міжрегіональною й виражається спеціалізацією окремих районів країни, країн чи регіонів у виробництві продукції чи наданні послуг.

Хозяйственная специализация – реальное возрождение территориального разделения труда. Она может быть внутригосударственной, межгосударственной, межрегиональной и выражается специализацией отдельных районов страны, стран или регионов на производстве продукции или предоставлении услуг.

An economic specialization is a real revival of the territorial division of labor. It can be domestic and international, interstate, interregional specialization and expressed some districts of the country, countries or regions in the manufacture of products or provision of services.

Граничний продукт – це те споживче благо, яке можна виробити, використовуючи певні продуктивні блага, що мають найменшу граничну корисність.

Предельный продукт – это потребительское благо, которое можно изготовить, используя определенные продуктивные блага, что имеют наименьшую предельную полезность.

Limiting product is the consumed good, which can be produced using the certain productive goods which have the least limiting value.

Громада – це група людей з повною або частковою спільною власністю на засоби виробництва та узвичаєними формами самоуправління.

Община – это группа людей с полной или частичной общей собственностью на средства производства и общепринятыми формами самоуправления.

Community is a group of people with total or partial joint ownership of means of production and established forms of government.

Гроші – це специфічний товар, який стихійно виділився з товарної маси в процесі еволюції обміну й став відігравати роль загального еквівалента – виразника вартості всіх товарів.

Деньги – это специфический товар, который стихийно выделился из товарной массы в процессе эволюции обмена и стал играть роль всеобщего эквивалента – выразителя стоимости всех товаров.

Money is a specific commodity, which spontaneously stood out from the mass of commodities in the process of exchange evolution and began to play the role of universal equivalent – the expression of the value of all other goods.

Грошовий обіг – рух грошей, який здійснюється в межах певної грошової системи.

Денежное обращение – движение денег, которое осуществляется в рамках определенной денежной системы.

Monetary circulation is a movement of money that is made within a certain monetary system.

Деспотія – особлива форма політичного устрою, яка притаманна більшості давньосхідних країн.

Деспотия – особая форма политического устройства, которая присуща большинству древневосточных стран.

Despotism is a special form of political system, which is characteristic of most ancient nations.

Динаміка – розділ економічної науки, у якому вивчається дія зовнішніх сил, що ускладнюють розвиток і порушують рівновагу.

Динамика – раздел экономической науки, в котором изучается действие внешних сил, что усложняют развитие и нарушают равновесие.

Dynamic is a section of an economic science in which the action of external forces which complicate development and aggravate balance is studied.

Диференційна рента – додатковий прибуток землевласників, пов'язаний із використанням кращих і середніх за родючістю та розташуванням до ринків збуту земель.

Дифференциальная рента – дополнительный доход землевладельцев, связанный с использованием лучших и средних по плодородию и расположению к рынкам сбыта земель.

Differential rent is the additional income of landowners, associated with the use of the best and medium fertility and location to the markets of land.

Додаткова вартість – надлишок вартості товару над вартістю робочої сили, яка створена найманими працівниками й безоплатно привласнена власниками капіталу.

Дополнительная стоимость – избыток стоимости товара над стоимостью рабочей силы, которая создана наемными работниками и безвозмездно присвоена владельцами капитала.

An additional cost is the surplus of the value of the goods over the cost of the labor force, which was created by employees and donated to the owners of capital.

Додаткові витрати – це витрати, пов'язані з продовженням процесу виробництва (транспортування, зберігання, упаковка).

Дополнительные расходы – это затраты, связанные с продолжением процесса производства (транспортировка, хранение, упаковка).

Additional costs are the costs, associated with the continuation of the production process (transportation, storage and packaging).

Домогосподарство – особа або група осіб, що об'єдналися з метою забезпечення всім необхідним для життя, тобто спільного ведення господарства.

Домохозяйство – лицо или группа лиц, которые объединились с целью обеспечения всем необходимым для жизни, то есть общего ведения хозяйства.

Household is the person or group of persons, that have united in order to ensure everything necessary for life that is for the total farming.

Доход – потік зарплати, відсотка, дивідендів та інших грошових надходжень, що приходять до індивіда чи країни протягом певного періоду часу (звичайно року).

Доход – поток зарплат, процента, дивидендов и других денежных поступлений, которые приходят к индивидууму или страны в течение определенного периода времени (обычно года).

Revenue is the flow of wages, interests, dividends and other cash revenues coming to an individual or a country for a certain period of time (usually a year).

Доход від граничного продукту – додатковий доход, який був би одержаний, якби фірма купила одиницю певного фактора виробництва, застосувала його та продала б додатковий вироблений продукт.

Доход от предельного продукта – дополнительный доход, который был бы получен, если бы фирма купила единицу определенного фактора производства, применяла его и продала бы дополнительный произведенный продукт.

Revenue from the marginal product is additional revenue that can be obtained, if the company buys a certain factor of production, use it and sell additionally manufactured product.

Другорядний товар – товар, рівень споживання якого при зростанні доходу споживача падає.

Второстепенный товар – товар, уровень потребления которого при повышении прибыли падает.

Minor goods are goods the consumption of which falls while the profit increases.

Економікс – це наука, що вивчає людство в його повсякденному житті; вона розглядає ту частину індивідуальних або суспільних дій, котра якнайтісніше зв'язана з придбанням і споживанням матеріальних атрибутів добробуту.

Экономикс – это наука, что изучает человечество в его повседневной жизни; она рассматривает ту часть индивидуальных или общественных действий, которая как можно теснее связана с обретением и потреблением материальных атрибутов благосостояния.

Economics is a science, which studies mankind in its daily life; in considers that part of individual or public actions which, to its most, is connected with purchase and consumption of material attributes of well-being.

Економічна інтеграція – це об'єктивний процес розвитку глибоких етичних взаємозв'язків та поділу праці між національними господарствами, створення міжнародних господарських комплексів у межах держави.

Экономическая интеграция – это объективный процесс развития глубоких этических взаимосвязей и разделения труда между национальными хозяйствами, создание международных хозяйственных комплексов в пределах государства.

An economic integration is an objective process of development of deep, ethical relationship and division of labor between the national economies, creation of international commercial complexes within the state.

Економічна рента – це перевищення ціни на ресурс над рівнем трансфертного доходу, яке дозволяє отримати необхідну пропозицію цього

ресурсу в межах заданого способу його використання; різниця між виплатами ресурсу виробництва та мінімальною сумою, яку необхідно витратити, щоб одержати цей ресурс.

Экономическая рента – это превышение цены на ресурс над уровнем трансфертного дохода, которое позволяет получить необходимое предложение этого ресурса в пределах заданного способа его использования; разница между выплатами ресурса производства и минимальной суммой, которую необходимо затратить, чтобы получить этот ресурс.

An economic rent is the excess of prices for resources above the income of transfer that allows you to get the necessary offer this resource in a given mode of use; the difference between the benefits of production resource and the minimum amount, which is necessary to spend to get this resource.

Економічне вчення – це вчення, яке вивчає системи економічних і політичних відносин у їхній єдності та взаємодії.

Экономическое учение – это учение, которое изучает систему экономических и политических отношений в их единстве и взаимодействии.

Economic theory is a theory that studies economic and political relations in their unity and cooperation.

Економічні закони – це об'єктивні закони розвитку суспільства, що відображають відносини в процесі виробництва, розподілу та споживання матеріальних благ. Вони виражають найбільш істотні стійкі зв'язки між явищами економічного життя суспільства.

Экономические законы – это объективные законы развития общества, отражающие отношения в процессе производства, распределения и потребления материальных благ. Они выражают наиболее существенные устойчивые связи между явлениями экономической жизни общества.

Economic laws are the objective laws of social development, reflecting relations in the process of production, distribution and consumption of material goods. They represent the most significant stable relations between the phenomena of economic life of the society.

Економічний аналіз – це розгляд і перевірка економічних теорій для упорядкування й організації даних та фактів у чіткий погляд на дійсність.

Экономический анализ – это рассмотрение и проверка экономических теорий для упорядочения и организации данных и фактов в четкий взгляд на действительность.

An economic analysis is a review and test economic theories to sort and organize data and facts in a clear view of reality.

Економічний базис – сукупність продуктивних сил і виробничих відносин певного суспільства.

Экономический базис – совокупность производительных сил и производственных отношений определенного общества.

An economic base is a set of productive forces and the relations of production of a given society.

Експеримент – це вивчення економічних явищ за допомогою лабораторних досліджень.

Эксперимент – это изучение экономических явлений с помощью лабораторных исследований.

An experiment is a study of economic phenomena by laboratory tests.

Експлуатація – пригноблення в результаті привласнення економічними чи позаекономічними методами результатів праці однієї соціальної групи на користь іншої.

Эксплуатация – угнетение в результате присвоения экономическими или внеэкономическими методами результатов труда одной социальной группы в пользу другой.

Exploitation is the oppression by using economic or non-economic methods of the results of work of one social group to benefit another.

Експорт – товари або послуги, що виробляються в одній країні й продаються в іншій. Він включає торгівлю товарами (такими, як машини) і послугами (транспортні або відсотки за позичками та інвестиціями).

Экспорт – товары или услуги, что производятся в одной стране и продаются в другой. Он включает торговлю товарами (такими, как машины) и услугами (транспортные или проценты по ссудам и инвестициям).

Export is goods or services produced in one country and sold in another. It includes trade in goods (like cars) and services (transport or interest on loans and investments).

Еластичність попиту – це функціональна залежність зміни обсягу попиту під впливом зміни граничної корисності та ринкової ціни товару й доходу його споживача.

Эластичность спроса – это функциональная зависимость смены объема спроса под влиянием смены предельной полезности и рыночной цены товара и дохода его потребителя.

Flexibility of demand is a functional dependence in the change of volume of demand under the influence of change in limiting value, a market price of the goods and income of their consumer.

Загальний закон капіталістичного нагромадження – це результат зростання в конкурентній боротьбі розмірів фірм і компаній, тобто “концентрації та централізації капіталу”, що одночасно супроводжується збільшенням “резервної армії праці”.

Всеобщий закон капиталистического накопления – это результат роста в конкурентной борьбе размеров фирм и компаний, то есть “концентрации и централизации капитала”, что одновременно сопровождается увеличением “резервной армии труда”.

General Law of capitalist accumulation is the result of the growth in the competitive struggle size of firms and companies, to wit “the concentration and centralization of capital”, that at the same time is accompanied by an increase in the “reserve army of labour”.

Закон Візера: дійсною вартістю (корисністю) будь-якої речі є недоотримана корисність інших речей, яка могла бути створена за допомогою інших ресурсів, витрачених на виробництво цієї речі.

Закон Визера: действительною стоимостью (полезностью) какой-либо вещи есть недополученная полезность других вещей, которая могла быть создана с помощью других ресурсов, потраченных на производство этой вещи.

Visor's law: the valid cost (value) of anything is based on the lack of the value of other things, which can be created with the help of other resources spent for the manufacture of this thing.

Закон інвестиційної теорії циклів: фази промислового циклу визначаються активністю інвестування.

Закон инвестиционной теории циклов: фазы промышленного цикла определяются активностью инвестирования.

Law of the theory of investment cycles: the phase of the industrial cycle is defined by the investment activity.

“Закон Подолинського”: праця – це таке споживання механічної й психологічної роботи, що нагромаджене в організмі, яке має результати збільшення кількості перетвореної енергії на земельній поверхні.

“Закон Подолинського”: труд – это такое употребление механической и психологической работы, что накоплено в организме, которое имеет результаты увеличения количества превращаемой энергии на земной поверхности.

“Podolynsky's law”: labor is such a use of mechanical and psychological work that is piled up in the body, which has the results in increasing of the transformed energy on the land surface.

Закон порівняльної переваги: країна повинна спеціалізуватися на виробництві якогось товару та експортувати його, якщо відмінність між витратами виробництва цього товару й вищими витратами виробництва інших товарів більша, ніж в інших країнах.

Закон сравнительного преимущества: страна должна специализироваться на производстве некоего товара и экспортировать его, если различие между издержками производства этого товара и более высокими издержками производства других товаров больше, чем в других странах.

Law of comparative advantage: a country should specialize in the production of a certain commodity and export it, if the difference between the cost of production of these goods and higher costs of production of other goods are more, than in other countries.

Закон ринку Сея: при досягненні суспільством усіх принципів економічного лібералізму виробництво (пропозиція) буде породжувати адекватне споживання (попит), тобто виробництво товарів і послуг за умов смітівського “природного порядку” обов’язково породжує доходи, на які ці товари й послуги вільно реалізуються.

Закон рынка Сзя: при достижении обществом всех принципов экономического либерализма производство (предложение) будет порождать адекватное потребление (спрос), то есть производство товаров и услуг в условиях смитовского “естественного порядка” обязательно порождает доходы, на которые эти товары и услуги свободно реализуются.

Say’s law market: at achievement by the company of all principles of economic liberalism the production (the proposal) will generate an adequate intake (demand), i.e. the production of goods and services in the conditions of Smith’s “natural order” by all means generates income, on which these goods and services are implemented freely.

Закон спадної продуктивності капіталу: кожний наступний приріст капіталу за незмінної кількості робітників характеризується меншим обсягом виготовленої продукції, нижчою ефективністю, ніж попередній.

Закон спадающей производительности капитала: каждый следующий прирост капитала за неизменного количества рабочих характеризуется меньшим объемом изготовленной продукции, меньшей эффективностью, чем предыдущий.

Law of descending productivity of capital: each following increase of the capital under the constant amount of workers is characterized by smaller volume of manufactured production and the lower efficiency, than previous one.

Закон спадної продуктивності праці: кожний внесок праці у виробництво за незмінних розмірів капіталу відбувається з меншою продуктивністю, ніж попередній.

Закон спадающей производительности труда: каждый вклад труда в производство за неизменных размеров капитала происходит с меньшей производительностью, чем предыдущий.

Law of descending productivity of work: each contribution of work in manufacture under the constant sizes of capital occurs to smaller productivity, than previous one.

Заробітна плата – ціна, що виплачується за використання праці й виражається як вартість товару робоча сила й оплата за результати праці.

Заработная плата – цена, выплачиваемая за использование труда, которая выражается как стоимость товара рабочая сила и оплата за результаты труда.

Wage is the price, paid for the use of labor and expresses both the value of the workforce and the payment for the results of labor.

Засоби виробництва – сукупність предметів та засобів праці, які використовуються людьми в процесі виробництва матеріальних благ і послуг.

Средства производства – совокупность предметов и средств труда, используемых людьми в процессе производства материальных благ и услуг.

Means of production are a set of items and means of work that people use in the production of material goods and services.

Земля – у класичній і неокласичній економічній теорії один із трьох основних факторів виробництва (разом із капіталом і працею). Цей фактор включає землю, яка використовується в сільськогосподарському чи промисловому виробництві, а також використовувані природні ресурси землі.

Земля – в классической и неоклассической экономической теории один из трех основных факторов производства (наряду с капиталом и трудом). Этот фактор включает землю, которая используется в сельскохозяйственном или промышленной производстве, а также используемые природные ресурсы земли.

Land is one of three main factors of production (including capital and labor) in the classical and neoclassical economic theory. This factor includes the land, used in agricultural or industrial production and natural resources of the earth.

Змінна величина – економічна величина, яку можна визначити й виміряти. Важливі змінні в економіці включають ціни, відсоткові ставки, розмір багатства та ін..

Переменная величина – экономическая величина, которую можно определить и измерить. Важные переменные в экономике включают цены, процентные ставки, размер богатства и т. п..

A variable is an economic value, which can be defined and measured. Important variables in the economy including prices, interest rates, the amount of wealth and so on.

Змінний капітал – частина витрат капіталіста, авансована на придбання робочої сили, яка змінює свою вартість у процесі виробництва.

Переменный капитал – часть расходов капиталиста, авансирована на покупку рабочей силы, которая осуществляет смену своей стоимости в процессе производства.

Variable capital is the part of the costs of a capitalist, advanced to the purchase of labor force, which changes its value in the production process.

Золотий стандарт – організація грошового обігу, за якої банківські білети розмінюються на золото. До Першої світової війни банківські білети розмінювалися на золоті монети (золотомонетний стандарт). Характерними рисами золотомонетного стандарту як системи грошового обігу були:

- в обігу перебували золоті монети, а всі інші види грошей розмінювалися на золото за номіналом;
- золотий уміст кожної грошової одиниці визначався законом і підтримувався незмінним, як правило, протягом десятиліть;
- існувала вільна взаємна конвертованість валют (свобода обміну однієї валюти на другу);
- вільне ввезення та вивезення золота з однієї країни в іншу.

Золотой стандарт – организация денежного обращения, при которой банковские билеты размениваются на золото. До Первой мировой войны банковские билеты разменивались на золотые монеты (золотомонетный стандарт). Характерными чертами золотомонетного стандарта как системы денежного обращения были:

- в обращении находились золотые монеты, а все другие виды денег разменивались на золото по номиналу;
- золотое содержание каждой денежной единицы определялось законом и поддерживалось неизменным, как правило, в течение десятилетий;
- существовала свободная взаимная конвертируемость валют (свобода обмена одной валюты на другую);

- свободный ввоз и вывоз золота из одной страны в другую.

Gold standard is an organization of money circulation, during which bank notes are changed into gold. Before World War I bank notes were being changed into gold coins (gold coin standard). The characteristic features of gold coin standard as monetary system were:

- there were gold coins in circulation and all other types of money were changed into gold at par value;
- the gold content of each currency was determined by law and are maintained constant, usually for decades;
- there was a mutual free convertibility of currencies (freedom to exchange one currency into another);
- free import and export of gold from one country to another.

Ідеологія – система концептуально оформлених уявлень, ідей і поглядів на політичне життя, яке відображає інтереси, світогляд та ідеали класів, націй та інших соціальних груп.

Идеология – система концептуально оформлених представлений, ідей и взглядов на политическую жизнь, которое отражает интересы, мировоззрение и идеалы классов, наций и других социальных групп.

Ideology is a system conceptually designed concepts, ideas and views on political life, which reflects the interests, ideology and ideals of classes, nations and other social groups.

Імпорт – увезення з-за кордону іноземного капіталу, товарів, технологій для реалізації на внутрішньому ринку країни-імпортера.

Импорт – ввоз из-за границы иностранного капитала, товаров, технологий для реализации на внутреннем рынке страны-импортера.

An import is carrying foreign capital, goods and technologies from abroad, to implement in the domestic market of the importing country.

Індустріальне суспільство – суспільство, у якому завершено процес створення великої, технічно розвиненої промисловості (як основи й провідного сектору економіки) та відповідних соціальних і політичних структур; етап розвитку суспільства, коли основна маса населення зайнята на заводах і фабриках (в індустрії).

Индустриальное общество – общество, в котором завершен процесс создания крупной, технически развитой промышленности (как основы и ведущего сектора экономики) и соответствующих социальных и политических структур; этап развития общества, когда основная масса населения занята на заводах и фабриках (в индустрии).

An industrial society is a society, in which the process of creating a large, technically advanced industry (as a basis and a leading economic sector) and relevant social and political structures is completed; it's the stage of development of a society, when most of the population is engaged in the factories and mills production (in industry).

Інновація – поняття, яке асоціюється з Й. А. Шумпетером, котрий широко його застосовував. Інновація – нововведення в галузі техніки, технології, організації праці або управління, засноване на використанні досягнень науки і передового досвіду; кінцевий результат інноваційної діяльності.

Инновация – понятие, которое ассоциируется с Й. А. Шумпетером, который широко его применял. Инновация – нововведение в области техники, технологии, организации труда или управления, основанное на использовании достижений науки и передового опыта; конечный результат инновационной деятельности.

An innovation is a word that is associated with J. Schumpeter, who applied it widely. An innovation is novelty in industry of technique, technology, work organization and management, based on the use of achievements of science and advanced experience; the end result of innovative activity.

Історична школа – напрямок економічної думки Німеччини середини XIX ст.. Назву одержав від так званого історичного методу досліджень. Засновники: В. Рошер, Г. Гільдебрандт, К. Кніс.

Историческая школа – направление экономической мысли Германии середины XIX века. Название получил от так называемого исторического метода исследований. Учредители: В. Рошэр, Г. Гильдэрбрандт, К. Книс.

Historical school is the direction of economic thought in Germany in the middle of the 19th century. The name has been received from the so-called historical method of research. The founders: V. Rosher, G. Hildebrandt, K. Knies.

Історичний метод – метод дослідження, який ґрунтується на вивченні економічних явищ в історичному аспекті.

Исторический метод – метод исследования, который основывается на изучении экономических явлений в историческом аспекте.

Historical method is the method of research, which is based on the study of economic phenomena in the historical aspect.

Кам'яний вік – період у розвитку первісного суспільства, який включає в себе палеоліт, мезоліт, неоліт.

Каменный век – период в развитии первобытного общества, который включает в себя палеолит, мезолит, неолит.

Stone Age is a period of primitive society, which includes the Paleolithic, Mesolithic, Neolithic.

Капітал – в економічній теорії один із триади продуктивних факторів виробництва. Капітал складається з вироблених товарів тривалого користування, які використовуються у виробництві. Основними компонентами капіталу є устаткування, будівлі та запаси. Коли капітал застосовується в цьому розумінні, то часто мають на увазі реальний капітал.

Капитал – в экономической теории один из триады производительных факторов производства. Капитал состоит с произведенных товаров длительного пользования, которые используются в производстве. Основными компонентами капитала является оборудование, здания и запасы. Когда капитал применяется в этом смысле, то часто подразумевают реальный капитал.

Capital is one of the triad of productive factors of production. Capital made up of manufactured durable goods used in production. The main components are capital equipments, buildings and inventories. When capital is used in this sense it is often referred to real capital.

Картель – форма монополістичного об'єднання підприємств, у якому учасники зберігають свою власність на засоби й результати виробництва, самостійно реалізують товари на ринку, тобто залишаються самостійними у виробничій і комерційній сферах.

Картель – форма монополистического объединения предприятий, в котором участники сохраняют свою собственность на средства и результаты производства, самостоятельно реализуют товары на рынке, то есть остаются самостоятельными в производственной и коммерческой сфере.

Cartel is the form of monopolistically association of enterprises, in which participants keep the property on means and results of manufacture, they independently distribute goods into the market and remain independent in industrial and commercial fields.

Кейнсіанство – один із провідних напрямів у політекономії, який обґрунтовує необхідність державного регулювання процесу відтворення.

Кейнсианство – одно из ведущих направлений в политэкономии, которое обосновывает необходимость государственного регулирования процессов воспроизведения.

Keynesianism is one of the leading trends in political economy, which justifies the need for government regulation, when running reproduction.

Класична школа політичної економії – основний напрям розвитку економічної теорії від XVII до середини XIX ст.. Ця школа ґрунтується на концепції економічного лібералізму – на принципах вільного підприємництва та конкуренції, невтручання держави в економічні процеси.

Классическая школа политической экономии – основное направление развития экономической теории от XVII до середины XIX в.. Эта школа основывается на концепции экономического либерализма – на принципах свободного предпринимательства и конкуренции, невмешательства государства в экономические процессы.

Classical school of political economy is the basic direction of development of economic theory from the 17th to the middle of the 19th century. This school is based on the concept of economic liberalism – on the principles of free enterprise and competition, non-interference of the state in the economic processes.

Колективізація – об'єднання одноосібних селянських господарств у великі господарства – колгоспи.

Коллективизация – объединение единоличных крестьянских хозяйств в крупные хозяйства – колхозы.

Collectivization is a combining of sole farms into large farms – the collective farms.

Колонія – поселення громадян поза межами своєї країни, завойована область або країна.

Колония – поселение граждан за пределами своей страны, завоеванная область или страна.

Colony is a settlement of citizens outside their country, a conquered area or a country.

Колгоспно-кооперативна власність – засоби виробництва, грошові накопичення, уся продукція, яку виробляли колгоспи.

Колхозно-кооперативная собственность – средства производства, денежные накопления, вся продукция, которую производили колхозы.

Collective farm and cooperative ownership is means of production, cash accumulation, all products produced by collective farms.

Командно-адміністративна система – спосіб організації суспільних відносин, для якого характерні: твердий централізм господарського життя на базі державної власності; використання позаекономічних, ідеологічних методів керування; панування партійно-державної бюрократії за відсутності реальної волі й справжньої демократії.

Командно-административная система – способ организации общественных отношений, для которого характерны: жесткий централизм хозяйственной жизни на базе государственной собственности; использование внеэкономических, идеологических методов управления; господства партийно-государственной бюрократии при отсутствии реальной свободы и подлинной демократии.

Soviet system is a way of organizing social relations, characterized by: strong centralization of economic life based on state ownership; the use of non-economic, ideological control methods; the dominance of party-state bureaucracy with no real freedom and genuine democracy.

Конкуренція – економічне суперництво між відокремленими виробниками продукції, робіт, послуг щодо задоволення інтересів, пов'язаних з продажем продукції, виконанням робіт, наданням послуг одним і тим же споживачам.

Конкуренция – экономическое соперничество между обособленными производителями продукции, работ, услуг для удовлетворения интересов, связанных с продажей продукции, выполнением работ, оказанием услуг одним и тем же потребителям.

Competition is an economic rivalry between separated producers and services to meet the interests connected with the sale of goods, works and servants of the same customers.

Концентрація виробництва – це збільшення масштабів виробництва, впровадження інновацій за рахунок відкладання частини прибутку певного підприємства.

Концентрация производства – это увеличение масштабов производства, внедрение инноваций за счет отложения части прибыли данного предприятия.

Concentration of manufacture is an increase in the scales of manufacture, the introduction of innovations due to putting off a part of the income of the given enterprise.

Концепція – система поглядів на певне явище, спосіб розуміння, основна ідея будь-якої теорії.

Концепция – система взглядов на определенное явление, способ понимания, основная идея любой теории.

Concept is a system of views on a particular phenomenon, a way of understanding the basic idea of any theory.

Концерн – об'єднання підприємств різних галузей промисловості зі спільною власністю і єдиним фінансовим контролем, метою якого є здійснення спільної діяльності.

Концерн – объединение предприятий разных отраслей промышленности с общей собственностью и единым финансовым контролем, целью которого есть осуществление общей деятельности.

Concern is an association of the enterprises of different industrial areas with common property and the uniform financial control, the purpose of which is to carry on the common business.

Кооператив – об'єднання осіб із метою спільної господарської діяльності або спільного споживання товарів і послуг. Засоби кооперативу утворюються з пайових і членських внесків, а також прибутків від господарської діяльності. За характером діяльності розрізняють виробничі, споживчі, промислові, збутові, постачальницькі, кредитні, будівельні й інші кооперативи.

Кооператив – объединение людей с целью общей хозяйственной деятельности или общего употребления товаров и услуг. Средства кооператива создаются из паевых и членских взносов, а также прибыли из хозяйской деятельности. За характером деятельности различают производственные, потребительские, промышленные, торговые, снабженческие, кредитные, строительные и другие кооперативы.

Cooperative is the association of persons for common business activities or joint consumption of goods and services. Means of the cooperative are formed with equity and membership fees and income from economic activities. By the nature of activity industrial, consumer, industrial, sales, supply, credit, construction and other cooperatives are distinguished.

Кредит – позика в грошовій або товарній формі на умовах повернення, строковості та з оплатою відсотка.

Кредит – ссуда в денежной или товарной форме на условиях возвратности, срочности и с оплатой процента.

Credit is a loan in cash or in kind in terms of repayment, maturity and pay interest.

Кредитування – це надання кредиту в грошовій або товарній формі з виплатою відсотків.

Кредитование – это предоставление кредита в денежной или товарной форме с выплатой процентов.

Bank loans are extending of loans in cash or commodity form with interest payments.

Кріпосне право, кріпацтво – за феодалізму система правових норм, що встановлювала залежність селянина від феодала й неповну власність

останнього на селянина. Знаходило юридичний вираз у прикріпленні селянина до землі, праві феодала на працю й майно селянина, відчужуванні його як із землею, так і без неї, надзвичайному обмеженні дієздатності (відсутність у селянина права розпоряджатися нерухомим майном, спадщиною, виступати в суді).

Крепостное право, крепостничество – при феодализме система правовых норм, которая устанавливала зависимость крестьянина от феодала и неполную собственность последнего на крестьянина. Находило юридическое выражение в прикреплении крестьянина к земле, праве феодала на труд и имущество крестьянина, отчуждении его как с землей, так и без нее, чрезвычайном ограничении дееспособности (отсутствие у крестьянина права распоряжаться недвижимым имуществом, наследством, выступать в суде).

Serfdom is legal norms in feudal system establishing the dependence of peasants on feudal property and partial ownership of the landlord for the peasants. It found its legal expression in the peasant attachment to land, the right of the feudal to peasants' labor and property, the alienation of their land as well (the lack of peasants' rights to control their immovable property, inheritance, to appear in court).

Латифундія – скотарське господарство, яке належало римській верхівці.

Латифундия – скотоводческое хозяйство, принадлежавшее римской верхушке.

An estate is a pastoral economy, which belonged to the Roman horsemen.

“Лесе фер” – думка, що держава не повинна втручатися в господарське життя, а ринок регулює економіку. Цей підхід був виражений ще класичними економістами, зокрема А. Смітом. За цим підходом економічна роль уряду має обмежуватись: 1) підтриманням закону й порядку; 2) національною обороною; 3) забезпеченням державою тих суспільних благ, за які приватний сектор не буде братися (наприклад, експлуатація маяків, охорона здоров'я, санітарія).

“Лесе фер” – мысль, что государство не должно вмешиваться в хозяйственную жизнь, а рынок регулирует экономику. Этот подход был выражен еще классическими экономистами, в частности А. Смитом. Согласно этому подходу экономическая роль правительства должна ограничиваться: 1) поддержанием закона и порядка; 2) национальной обороной; 3) обеспечением государством тех общественных благ, за которые частный сектор не будет браться (например, эксплуатация маяков, здравоохранение, санитария).

“Lese Pher” is the idea, that the state should not interfere in economic life and the market regulates the economy. This approach was more expressed by classical economists, particularly A. Smith. Under this approach, the economic role of government should be limited by: 1) keeping legislation and order; 2) national defence; 3) providing the public goods, which will not be made by the private sector, by the state (for example, maintenance of beacons, health care, sanitation).

Ліберальний напрям – це напрям в економічній думці України, представники якого (В. Каразін, Д. Журавський) основним засобом ліквідації кріпацтва проголошували просвітницьку діяльність, освіту народу, його виховання в дусі християнських чеснот, а також перевиховання поміщиків та усвідомлення ними необхідності проведення аграрної реформи.

Либеральное направление – это направление в экономической мысли Украины, представители которого (В. Каразин, Д. Журавский) основным средством ликвидации крепостничества провозглашали просветительскую деятельность, образование народа, его воспитание в духе христианских добродетелей, а также перевоспитания помещиков и осведомление ими необходимости проведения аграрной реформы.

Liberal trend is a trend in the economic thought of Ukraine, the representatives of which (V. Karazin, D. Zhuravskyi) claimed the educational activities, the education of people, their upbringing in a spirit of Christian virtues, as well as landlords' awareness of the need for agrarian reform to be the main means of the elimination of serfdom.

Лібералізація цін – перехід від призначуваних державних цін (державного ціноутворення) до системи вільних ринкових цін (ринковому ціноутворенню).

Либерализация цен – это переход от назначенных государством цен (государственного ценообразования) к системе свободных рыночных цен (рыночному ценообразованию).

Liberalization of prices is an appointed by the transition from state price (public pricing) to the system of free market prices (market pricing).

Лихварство – надання позики під дуже високий процент.

Ростовщичество – предоставление займа под очень высокий процент.

Usury is a loan at a very high percentage.

Мануфактура – форма промислового виробництва, яка історично передувала машинній промисловості й характеризується ручною ремісничою технікою та поділом праці; назва деяких текстильних підприємств в Україні та інших країнах.

Мануфактура – форма промышленного производства, которая исторически предшествовала машинной промышленности и характеризуется ручной ремесленной техникой и разделением труда; название некоторых текстильных предприятий в Украине и других странах.

Manufactory is a form of industrial production, which historically preceded the machine industry and characterized by a manual craft technique and a division of labour; the name of some textile enterprises in Ukraine and other countries.

Маржиналізм – напрям економічної теорії кінця XIX ст., який широко використовувє в аналізі економічних процесів і законів граничні величини.

Маржинализм – направление экономической теории конца XIX в., который широко используется в анализе экономических процессов и законов предельных величин.

Marginalize is a direction of the economic theory (the end of the XIX century), which is widely used in the analysis of economic processes and laws of limiting values.

Маржиналістська революція – перехід від концепції класичної школи політичної економії до неокласичної (маржиналізму).

Маржиналистская революция – переход от концепции классической школы политической экономии до неоклассической (маржинализма).

Marginal revolution is the transition from the concept of classical school of political economy towards neoclassical (marginal).

Математичний напрям – це напрям економічної думки України, представники якого (Є. Слуцький, М. Столяров, Р. Оржецький) застосовували математичні методи в обґрунтуванні теорій граничної корисності й загальної економічної рівноваги.

Математическое направление – это направление экономической мысли Украины, представители которого (Е. Слуцкий, М. Столяров, Р. Орженцкий) применяли математические методы в обосновании теорий граничной полезности и общего экономического равновесия.

Mathematical direction is a direction in the economic thought of Ukraine, representatives of which (E. Slutskyi, M. Stolyarov, R. Orzhetskyi) applied mathematical methods in the justification of theories of marginal utility and the general economic equilibrium.

Мезоліт – епоха, у яку відбулися історичні зміни в природному середовищі (40–14 тис років до н. е.) та сфері виробництва знарядь праці.

Мезолит – эпоха, в которую произошли исторические изменения в природной среде (40–14 тыс. лет до н. э.) и сфере производства орудий труда.

Mesolithic is a period, in which there were historical changes in the natural environment (40–14th B. C.) and in production tools.

Меркантилізм – в широкому розумінні переважання матеріальних, фінансових інтересів над усіма іншими. В більш вузькому, конкретному значенні – торгова та фінансова політика абсолютистських держав XVI–XVIII ст. та відповідна ідеологія. Меркантилізм – сукупність поглядів, ідей в економічній науці, можливо, більш відома внаслідок її критики А. Смітом у “Багатстві народів”. Меркантилісти вважали, що багатство нації полягає в золоті. Тому економічна політика має бути спрямована на залучення в країну все більшої кількості благородних металів. Ранні меркантилісти навіть наполягали на забороні вивезення грошей та рекомендували здійснювати нагромадження грошей у країні шляхом вивезення товарів на зовнішній ринок. Держава повинна мати активне сальдо торговельного балансу, тобто країна не повинна ввозити більше товарів, ніж вивозити. Меркантилісти також виступали за державне втручання в економічне життя, бо вважали, що політика “Лесе фер” могла б призвести до втрати золота.

Меркантилизм – в широком смысле преобладание материальных и финансовых интересов над всеми другими. В более узком, конкретном смысле – торговая и финансовая политика абсолютистских государств XVI–XVIII вв. и соответствующая идеология. Меркантилизм – совокупность взглядов, идей в экономической науке, возможно, более известная вследствие ее критики А. Смитом в “Богатстве народов”. Меркантилисты считали, что богатство нации заключается в золоте. Поэтому экономическая политика должна быть направлена на привлечение в страну все большего количества благородных металлов. Ранние меркантилисты даже настаивали на запрете вывоза денег и рекомендовали осуществлять накопление денег в стране вывозом товаров на внешний рынок. Государство должно иметь активное сальдо торгового баланса, то есть страна не должна ввозить больше товаров, чем вывозить. Меркантилисты также выступали за государственное вмешательство в экономическую жизнь, потому что считали, что политика “Лесе фер” могла бы вести к потере золота.

Mercantilism is in a broad sense predominance of material and financial interests over all others. In narrower specific sense-trade and financial policy of the absolutist states in XVI–XVIII centuries and the corresponding ideology. Mercantilism is a set of opinions and ideas in economic science, perhaps more known in the result, because of its criticism by A. Smith in the “Wealth of Nations”. Mercantilists believed that the nation’s wealth was in gold. That is why, economic policy should be aimed at bringing to the country a greater number of noble (precious) metals. Early mercantilists even insisted on

prohibition of the export of money and recommended to make the accumulation of money in the country by exporting goods to foreign markets. The state must have an active trade balance that is the country should not import more goods than export. Mercantilists also advocated for state intervention in economic life, because they considered, that the policy “Lese fer” could lead to the loss of gold.

Мікроліти – відщеплення від порід, які використовувалися в господарстві.

Микролиты – отщепление от пород, которые использовались в хозяйстве.

Microlites is a removal of rocks that were used on the farm.

Мінова вартість – з позицій трудової теорії вартості форма прояву вартості, що являє собою кількісне співвідношення або пропорцію, за якою товари обмінюються один на один. Мінова вартість визначається затратною суспільно необхідною працею товаровиробників та створенням обмінюваних товарів, тобто їх вартістю.

Меновая стоимость – с позиций трудовой теории стоимости форма проявления стоимости, что представляет собой количественное соотношение или пропорцию, по которой товары обмениваются друг на друга. Меновая стоимость определяется затраченным общественно необходимым трудом товаропроизводителей и созданием обмениваемых товаров, т. е. их стоимостью.

Barter value from the position of the labor theory the form of value, which is the proportion or ratio, according to which the goods are exchanged is barter value. Barter value is determined by socially necessary labor spent by producers and the creation of exchangeable commodities that is by their value.

Мито – податок, що накладається на кожну одиницю товару, яка імпортується в певну країну.

Пошлина – налог, налагаемый на каждую единицу товара, импортируемого в данную страну.

Duty is a tax, levied on each unit, which is imported into given country.

Міжнародний поділ праці – вищий ступінь суспільного поділу праці, що ґрунтується на спеціалізації національних економік із виробництва товарів і послуг відповідно до особливостей природних, соціально-економічних та інших умов у різних країнах та відповідний йому міжнародний розподіл виробництва, що зумовлює необхідність обміну результатами діяльності.

Международное деление труда – высший уровень общественного деления труда, что основывается на специализации национальных экономик с производства товаров и услуг в соответствии с особенностью природных,

социально-экономических и других условий в разных странах и соответствующее ему международное распределение производства, что предопределяет необходимость обмена результатами деятельности.

An international division of labor is the supreme level of a public division of labor, which is based on the specialization of national economies on the manufacture of goods and services according to the characteristics of natural, social-economical and other conditions of different countries corresponding to its international distribution of manufacture, which causes necessity in the exchange of economical results.

Мілітаризація економіки – переведення значної частини національного господарства на виробництво товарів і послуг військового призначення.

Милитаризация экономики – перевод значительной части национального хозяйства на производство товаров и услуг военного назначения.

The militarization of economy – is the process of putting a significant part of national economy forward to manufacturing goods and services for military purpose.

Мінеральні ресурси – це сукупність мінеральних утворень у надрах Землі, придатних для використання в різних галузях господарства.

Минеральные ресурсы – это совокупность минеральных образований в недрах Земли, пригодных для использования в различных отраслях хозяйства.

A mineral resource is a combination of mineral formations in the bowels of the Earth, suitable for use in various sectors of the economy.

Мінімум засобів існування – рівень прибутків, необхідний для придбання людиною продуктів харчування на нижній межі фізіологічних норм і потреб в одязі, взутті.

Минимум средств существования – уровень дохода, необходимый для приобретения человеком продуктов питания на нижнем пределе физиологических норм и потребностей в одежде, обуви.

Minimum means of subsistence is the level of income required to purchase food products at lower limits of physiological norms and needs for clothing and footwear by a man.

Монетаризм – школа в сучасній економічній науці, яка виходить з того, що зміни в пропозиції грошей є основною причиною макроекономічних коливань. У короткостроковому періоді, на думку монетаристів, зміни в пропозиції грошей в основному впливають на реальний обсяг виробництва та рівень цін.

Монетаризм – школа в современной экономической науке, которая исходит из того, что изменения в предложении денег является основной причиной макроэкономических колебаний. В краткосрочном периоде, по мнению монетаристов, изменения в предложении денег в основном влияют на реальный объем производства и уровень цен.

Monetarism is a school in modern economic science, which assumes that changes in money supply are a major reason of macroeconomic fluctuations. In the short run, according to the monetarist, money supply changes mainly affect the real output and the level of prices.

Монетарна політика – один із двох основних видів макроекономічної політики держави. Суть монетарної політики центрального банку полягає в здійсненні ним контролю над грошима, відсотковими ставками й станом ринків капіталу. Інструментами монетарної політики є операції на відкритому ринку, регулювання дисконтної ставки, обов'язкові резерви комерційних банків у центральному банку.

Монетарная политика – один из двух основных видов макроэкономической политики государства. Суть монетарной политики центрального банка состоит в осуществлении им контроля над деньгами, процентными ставками и состоянием рынков капитала. Инструментами монетарной политики являются операции на открытом рынке, регулирование учетной ставки, обязательные резервы коммерческих банков в центральном банке.

Monetary policy is one of two main types of macroeconomic policy of the state. The essence of monetary policy of the central bank is carrying out the control of money, percent rates and the state of capital markets. Monetary policy tools are open market operations, regulation of discount rates, required reserves of commercial banks in the central bank.

Монополістичний капіталізм – період в історії, коли панівними у виробництві стають монополістичні об'єднання, які тримають під контролем ринок країни.

Монополистический капитализм – период в истории, когда господствующими в производстве становятся монополистические объединения, которые держат под контролем рынок страны.

Monopolistically capitalism is a period in the history, when monopolistically associations are prevailing in the manufacture, which holds the market of the country under its control.

Монополія – форма організації виробництва, що передбачає об'єднання підприємств, які виробляють продукцію певного виду, і виникає на основі

високого рівня концентрації виробництва та капіталу з метою встановлення контролю над ринком для обмеження конкуренції та отримання високих (монопольних) прибутків.

Монополия – форма организации производства, что предвидит объединение предприятий, которые изготовляют продукцию определенного вида, и возникает на основании высокого уровня концентрации производства и капитала с целью установления контроля над рынком для ограничения конкуренции и получения высоких (монопольных) прибылей.

Monopoly is the form of the organization of manufacture, which provides the association of enterprises, where production of a certain kind is developed; it is founded on the basis of a high production concentration ratio and the capital with the purpose of an establishment of the control over the market for restricting a competition and gaining high (exclusive) profits.

Надбудова – сукупність політичних, ідеологічних, правових, релігійних, філософських та інших форм суспільної свідомості, що є відображенням економічного базису.

Надстройка – совокупность политических, идеологических, правовых, религиозных, философских и других форм общественного сознания, что является отражением экономического базиса.

Superstructure is a set of political, ideological, legal, religious, philosophical and other forms of social consciousness that is the reflection of the economic basis.

Населення – це природно-історична сукупність людей, яка формується й безперервно відтворюється як у процесі виробництва, так і самого життя.

Население – это естественноисторическая совокупность людей, которая формируется и непрерывно воспроизводится как в процессе производства, так и самой жизни.

Population is a natural history collection of people, who formed and continuously reproduced in the process of production and life itself.

Натуральне господарство – тип господарства, у якому виробництво спрямоване безпосередньо на задоволення особистих потреб і потреб виробництва.

Натуральное хозяйство – тип хозяйства, в котором производство направлено непосредственно на удовлетворение личных нужд и потребностей производства.

Natural farming is the type of economy, in which production is aimed directly at meeting the personal needs and production needs.

Національна економіка – конституційно, економічно й організаційно єдина система взаємопов'язаних галузей і сфер діяльності людей, які характеризуються відповідною пропорційністю, взаємозумовленим розміщенням на обмеженій державними кордонами території.

Национальная экономика – конституционно, экономически и организационно единая система взаимосвязанных отраслей и сфер деятельности людей, которые характеризуются соответствующей пропорциональностью, взаимообусловленным размещением на ограниченной государственными границами территории.

National economy is a constitutionally, economically and organizationally unified system of interrelated sectors of human activity, characterized by the appropriate proportionality, interwoven deployment of a limited state border territory.

Національне багатство – сукупність матеріальних і культурних благ, створених і нагромаджених суспільством за всю його історію.

Национальное богатство – совокупность материальных и культурных благ, созданных и накопленных обществом за всю его историю.

National wealth is a set of material and cultural wealth created by society and accumulated in its history.

Недосконала конкуренція – ринкова ситуація, коли фірма (або декілька фірм) виробляє й поставляє таку частку продукту, що може вирішальним чином впливати на формування ціни.

Несовершенная конкуренция – рыночная ситуация, когда фирма (или несколько фирм) производит и поставляет такую долю продукта, что может решающим образом влиять на формирование цены.

Imperfect competition is a market situation, where the firm (or several companies) manufactures and supplies such proportion that can decisively influence the price.

Неокласична теорія або економікс – це теорія, яка використовуючи маржинальний (граничний) аналіз, досліджує поведінку окремого суб'єкта господарювання (фірми, галузі), тобто рівень мікроекономіки.

Неоклассическая теория или экономикс – это теория, которая используя маржинальный (предельный) анализ, исследует поведение отдельных субъектов ведения хозяйства (фирмы, отрасли), то есть уровень микроэкономики.

Neoclassical theory or economics is a theory which, by using marginal (limiting) analysis, investigates behavior of a separate subject of managing (firm, area), the level of micro-economics.

Неокласичний напрям – виник у 90-х рр. XIX ст.. Представники нових маржинальних ідей стали розглядатись як правонаступники класичної політекономії й називатись неокласиками, а їхня теорія одержала назву “неокласичної”. Найбільший внесок зробили англієць А. Маршалл, американець Дж.-Б. Кларк та італієць В. Парето.

Неоклассическое направление – возникло в 90-х гг. XIX в.. Представители новых маржинальных идей стали рассматриваться как правопреемники классической политэкономии и называться неоклассиками, а их теория получила название “неоклассической”. Наибольший вклад сделали англичанин А. Маршалл, американец Дж.-Б. Кларк и итальянец В. Парето.

Neoclassical direction occurs in 90 years of the 19 century. Representatives of the marginal new ideas are regarded as successors of classical political economy and called neoclassicists and their theory was called the “neoclassical”. The greatest contribution made – Englishman A. Marshall, American B. Klark and Italian V. Pareto.

Неолібералізм – напрям в економічній теорії, що базується на неокласичній методології й захищає принципи саморегулювання економіки, вільної конкуренції та економічної свободи.

Неолиберализм – направление в экономической теории, которое базируется на неоклассической методологии и защищает принципы саморегулирования экономики, свободной конкуренции и экономической свободы.

Neoliberalism is the direction in economic theory, based on neoclassical methodology and defends the principles of self-regulation of the economy, free competition and economic freedom.

Неоліт – новий кам'яний вік (X– початок III тис до н. е.), що заступив палеоліт і мезоліт та передував мідному віку, заключний період кам'яної доби. Неоліт став особливим етапом в історії України і людства взагалі. Саме з неолітом пов'язаний початок переходу від привласнюючих форм господарства до відтворювальних, створення культурно-історичних областей, в межах яких розповсюджувалися такі інновації, як відтворювальне господарство, кераміка, відтискна техніка розщеплення, шліфування, свердління, різноманітні елементи духовної культури.

Неолит – новый каменный век (X– начало III тыс. до н. э.), что заступил палеолит и мезолит и предшествовал медному веку, заключительный период каменного века. Неолит стал особым этапом в истории Украины и человечества вообще. Именно с неолитом связано начало перехода от присваивающих форм хозяйствования к воспроизводственным, создание

культурно-исторических областей, в пределах которых распространялись такие инновации, как воспроизведенное хозяйство, керамика, оттисковая техника расщепления, шлифование, сверление, разнообразные элементы духовной культуры.

Neolithic is a new Stone Age (X– start III millennium B.C.), which replaced the Paleolithic and Mesolithic and preceding Copper Age, the final period of the Stone Age.

Нова економічна політика (НЕП) – економічна політика, яка проводилася в Радянській Росії починаючи з 1921 р.. Була прийнята навесні 1921 р. X з'їздом РКП(б), змінивши політику “військового комунізму”, що проводилася в ході громадянської війни. Нова економічна політика мала на меті відновлення народного господарства й подальший перехід до соціалізму. Головний зміст НЕПу: заміна продрозкладки продподатком у селі, використання ринку та різних форм власності, залучення іноземного капіталу у формі концесій, проведення грошової реформи (1922–1924 рр.), у результаті якої рубль став конвертованою валютою.

Новая экономическая политика (НЭП) – экономическая политика, которая проводилась в Советской России начиная с 1921 г.. Была принята весной 1921 г. X съездом РКП (б), сменив политику “военного коммунизма”, проводившейся в ходе гражданской войны. Новая экономическая политика имела целью восстановление народного хозяйства и последующий переход к социализму. Главное содержание НЭПа: замена продразверстки продналогом в деревне, использование рынка и различных форм собственности, привлечение иностранного капитала в форме концессий, проведение денежной реформы (1922–1924 гг.), в результате которой рубль стал конвертируемой валютой.

New economic policy (NEP) is the economic policy, held in Soviet Russia since 1921. It was adopted in spring 1921 at X Congress of the RCP (b), changing the policy of “war communism”, held during the Civil War. The new economic policy was aimed at restoring the economy and the subsequent transition to socialism. The main content of NEP was the replacement of surplus-appropriation system by tax in kind in the village market and the use of different forms of ownership, attracting foreign capital in the form of concessions, monetary reform (1922–1924 years), which resulted in the ruble becoming a convertible currency.

Ном – це землі декількох територіальних громад, адміністративним та культурним центром яких було місто.

Ном – это земли нескольких территориальных общин, административным и культурным центром которых был город.

Nome is a land of several local communities, administrative and cultural center which was the city.

Номинальна (теперішня) процентна ставка – ставка доходу з позицій інвестора на приватному ринку, яка включає інфляцію і визначається підсумовуванням реальної ставки процента та величини темпу інфляції.

Номинальная (нынешняя) процентная ставка – ставка дохода с позиций инвестора на частном рынке, которая включает инфляцию и определяется суммированием реальной ставки процента и величины темпа инфляции.

Nominal (current) interest rate is the rate of return from the standpoint of an investor in the private market, which includes inflation and is determined by summing the real interest rate and the value of the rate of inflation.

Норма додаткової вартості – відношення додаткової вартості до змінного капіталу, виражене в процентах.

Норма прибавочной стоимости – отношение прибавочной стоимости к переменному капиталу, выраженное в процентах.

Rate of surplus value is the ratio of surplus value to variable capital that is expressed in percentage.

Норма прибутку – відношення чистого прибутку, отриманого фірмою до сукупної суми (суми постійного та змінного) інвестованого капіталу.

Норма прибыли – отношение чистой прибыли, полученной фирмой к совокупной сумме (сумме постоянного и переменного) инвестированного капитала.

Rate of profit is the ratio of net profits earned by the company to the total amount (sum of fixed and variable) invested capital.

Обмін – об'єктивно необхідна фаза суспільного виробництва, що зв'язує виробництво й розподіл, з одного боку, і споживання – з іншого. Обмін може проявлятися у формі обміну конкретними видами праці (обмін діяльністю) і бути стадією, внутрішньо-притаманною виробництву, тобто обміном, що здійснюється безпосередньо у виробництві, а також самостійною фазою відтворення, де здійснюється обмін продуктами праці в натуральній (пропорційній) чи вартісній (еквівалентній) формах.

Обмен – объективно необходимая фаза общественного производства, связывающая производство и распределение, с одной стороны, и потребление – с другой. Обмен может проявляться в форме обмена конкретными видами труда (обмен деятельностью) и быть стадией внутренне присущей

производству, то есть обменом, который осуществляется непосредственно в производстве, а также самостоятельной фазой воспроизводства, где осуществляется обмен продуктами труда в натуральной (пропорциональный) или стоимостной (эквивалентной) формах.

An exchange is objectively necessary phase of social production that links the production and distribution, on the one hand, and consumption – on the other. An exchange can occur in the form of specific types of work (exchange activity) and to be internally inherent production stage, the exchange that takes place directly in the production and reproduction, where the exchange of products of labor takes place in natural (proportional) or value (equivalent) forms.

Оброк – щорічний збір грошей і продуктів з кріпосних селян поміщиками.

Оброк – ежегодный сбор денег и продуктов с крепостных крестьян помещиками.

Servage is an annual gathering of money and food from the landlords of serfs.

Община – форма соціальної (колективної) організації людей, характерна майже для всіх народів. Виникла за часів первіснообщинного ладу. Її ознаками були спільна власність на засоби виробництва та звичаєві форми самоврядування. У ході Столипінської аграрної реформи обшинне землеволодіння змінилося приватним селянським.

Община – форма социальной (коллективной) организации людей свойственна для всех народов. Возникла во время первобытного общества. Ее признаками были общее право собственности на средства производства и традиционные формы самоуправления. В ходе Столыпинской аграрной реформы общественное землевладение сменилось частным сельским.

Community is a form of social (collective) organization of people in almost all nations. It appeared during the primitive society. Its characteristics were common ownership to means of production and customary forms of administration. During the Stolypin's agrarian reform commune private peasant land ownership changed to private one.

Огородження – насильне вигнання селян феодалами із землі.

Ограждение – насильственное изгнание крестьян феодалами с земли.

An enclosure is a forcible expulsion of peasants from the feudal land.

Олігополія – панування в певній галузі або сфері економіки декількох великих фірм.

Олигополия – господство в определенной отрасли или сфере экономики нескольких крупных фирм.

An oligopoly is dominance in a particular industry or fields of economics a few large firms.

Органічна будова капіталу відображає відношення постійного капіталу до змінного.

Органическое строение капитала отражает отношение постоянного капитала к переменному капиталу.

An organic composition of capital is the ratio of constant capital to variable.

Основна суперечність капіталізму – суперечність між суспільним характером виробництва й капіталістичним привласненням його результатів.

Основное противоречие капитализма – противоречие между общественным характером производства и капиталистическим присвоением его результатов.

Basic contradiction of capitalism is the contradiction between the public character of production and capitalist appropriation of its results.

Палеоліт – епоха від 400–40 тис років до н. е., у яку люди використовували найпростіші знаряддя праці.

Палеолит – эпоха от 400–40 тыс. лет до н. э., в которой люди использовали простейшие орудия труда.

Pleistocene is an era of thousands of 400–40 B.C., in which people used simple tools.

Панщина – відробіткова рента, одна з форм феодальної земельної ренти, дармова примусова праця феодально-залежного селянина, що працює власним інвентарем у господарстві феодала.

Панщина – отрабатываемая рента, одна из форм феодальной земельной ренты, безвозмездный недобровольный труд феодально-зависимого крестьянина, который работает с помощью собственного инвентаря в хозяйстве феодала.

Serfdom is a worked-off rent, one of the forms of feudal land rent, gratuitous forced labour of feudal-dependent peasants, working on a feudal lords farm with the help of their own implements.

Патріархальне рабство – стан господарської діяльності, коли в умовах натурального господарства рабська праця не перетворилася на основу виробництва.

Патриархальное рабство – состояние хозяйственной деятельности, когда в условиях натурального хозяйства рабский труд не превратился в основу производства.

Patriarchal slavery is the state of economic activity, when in subsistence slave labor did not become a basis for production.

Патріархальні відносини – взаємини між членами родинного колективу нащадків одного батька, що ґрунтуються на спільному виробництві та споживанні. Типовою формою сім'ї в Україні за патріархату було дворище. За патріархату з'явилися зародки приватної власності.

Патриархальные отношения – это отношения между членами семейного коллектива потомков одного отца, основанные на совместном производстве и потреблении. Типичной формой семьи в Украине при патриархате был двор. При патриархате появились зачатки частной собственности.

Patriarchal relations are the relations between members of the family group the descendants of one father, based on joint production and consumption. A common form of family in Ukraine in the Patriarchate was courtyard. By patriarchy embryos were private property.

Первісне нагромадження капіталу – процес відокремлення маси дрібних товаровиробників від засобів виробництва та їх перетворення на вільних найманих працівників, з одного боку, і зосередження засобів виробництва та інших об'єктів власності й видів багатства в руках незначної меншості – з іншого, внаслідок чого капіталізм на певному етапі перетворюється на прогресивніше і гуманне суспільство. Первісне нагромадження капіталу – перетворення великої кількості самостійних товаровиробників у найманих виробників, зосередження грошових коштів та засобів виробництва в руках невеликої кількості осіб.

Первоначальное накопление капитала – процесс отделения массы мелких товаропроизводителей от средств производства и их превращение в свободных наемных работников, с одной стороны, и сосредоточение средств производства и других объектов собственности и видов богатства в руках незначительного меньшинства – с другой, в результате чего капитализм на определенном этапе превращается в прогрессивнее и гуманное общество. Первоначальное накопление капитала – превращение большого количества самостоятельных товаропроизводителей в наемных производителей, сосредоточение денежных средств и средств производства в руках небольшого количества людей.

Primitive accumulation of capital is the process of separating the mass of small producers from the means of production and their conversion to free employees, on the one hand, and the concentration of capital goods and other types of property and wealth in the hands of a small minority – on the other hand. Primitive accumulation of capital is a conversion of a large number of independent producers into hired producers, concentration of the means of production in the hands of a small number of people.

Перехідна економіка – стан розвитку економіки, коли в цей конкретний історичний момент суспільство (країна) переходить від однієї цілісної системи до іншої.

Переходная экономика – состояние развития экономики, когда в данный конкретный исторический момент общество (страна) переходит от одной целостной системы к другой.

An economy in transition is a state of economic development, when in this particular historical moment a society (country) is moving from one integrated system to another.

Періодизація – визначення певних хронологічних послідовних етапів у розвитку суспільства.

Периодизация – определение определенных хронологических последовательных этапов в развитии общества.

Periodization is the definition of chronological certain successive stages in the development of society.

Підприсмець – активний, цілеспрямований, освічений, талановитий винахідник, прогресивний землероб, промисловець, смілива ділова людина, готова йти на ризик заради зростання багатства.

Предприниматель – активный, целеустремленный, образованный, талантливый изобретатель, прогрессивный земледелец, промышленник, смелый деловой человек, готов идти на риск ради роста богатства.

Business owner is an active, ambitious, educated, talented inventor, the progressive farmer, industrialist, courageous business person, ready to take the risk for the sake of the growth of wealth.

Планова (командна) економіка – спосіб економічної організації, за якої ключові проблеми економічної організації прямо розв'язуються державними органами, які наказують підприємствам що, як і для кого виробляти. Командну економіку ще часто називають централізованою плановою економікою.

Плановая (командная) экономика – способ экономической организации, при которой ключевые проблемы экономической организации прямо

решаються державними органами, які предписують підприємствам що, як і для кого виробляти. Командну економіку ще часто називають централізованою плановою економікою.

Planned (command) economy is the way of economic organization in which key issues of economic organization are directly solved by government agencies, businesses are ordered what, how and whom for to produce. Command economy is often referred to as centrally planned economies.

Поділ праці – процес відокремлення різних видів виробничої діяльності, завдяки чому окремі групи виробників закріплюються за певними видами виробничої діяльності.

Разделение труда – процесс обособления различных видов производственной деятельности, благодаря чему отдельные группы производителей закрепляются за определенными видами производственной деятельности.

Division of labor is the process of separation of different kinds of production activity, due to this process separate groups of producers are fixed to certain types of productive activities.

Позичковий процент – вартість послуги, яка надається кредитором позичальнику у вигляді надання йому за плату певної суми грошей на обумовлений строк.

Ссудный процент – стоимость услуги, предоставляемой кредитором заемщику в виде предоставления ему за плату определенной суммы денег на оговоренный срок.

Loan interest is a cost of services provided by the lender to the borrower in the form of his charge as a certain amount of money for a specified period.

Постійний капітал – витрати капіталіста на придбання засобів виробництва, які є незмінними.

Постоянный капитал – затраты капиталиста на приобретение средств производства, которые являются неизменными.

Constant capital is costs of the capitalist for the purchase of the means of production, which are unchanged.

Постіндустріальне суспільство – стадія суспільного розвитку, яка приходить на зміну індустріальному суспільству. Якщо попередня модель була зорієнтована на збільшення матеріального продукту за рахунок додаткової енергії, сировини, праці, то нова передбачає посилення фактора знань, інформації, використання відновлюваних видів енергії, захист довкілля.

Постиндустриальное общество – стадия общественного развития, которая приходит на смену индустриальному обществу. Если предыдущая модель была ориентирована на увеличение материального продукта за счет дополнительной энергии, сырья, труда, то новая предусматривает усиление фактора знаний, информации, использования возобновляемых видов энергии, защиту окружающей среды.

Postindustrial society is the stage of social development, which is replacing the industrial society. If the previous model was targeted at increasing physical product due to extra energy, raw materials, labor, the new factor provides greater knowledge, information, use of renewable energy, environmental protection.

Початкові аванси – це кошти, витрачені на запуск першого виробничо-збутового циклу.

Начальные авансы – это средства, потраченные на запуск первого производственно-сбытового цикла.

An initial advance is money spent on the launch of production and sales cycle.

Право власності – здатність фірми чи індивіда володіти, розпоряджатися й користуватися товарами капітального призначення та іншим майном у ринковій економіці.

Право собственности – способность фирмы или индивидуума владеть, распоряжаться и пользоваться товарами капитального назначения и другим имуществом в рыночной экономике.

Ownership means the ability of the firm or individual to own, manage and use capital goods designation and other property in a market economy.

Праксеологія – загальна теорія раціональної людської діяльності.

Праксиология – общая теория рациональной человеческой деятельности.

Phraseology is the general theory of rational human activity.

Природна (необхідна) заробітна плата – визначається вартістю життя робітника.

Естественная (необходимая) заработная плата – определяется стоимостью жизни рабочего.

Natural (necessary) wage is determined by the value of the life of the worker.

Природна ціна – вартість, створена землею й працею.

Естественная цена – стоимость, созданная землей и трудом.

Natural price is the value created by land and labor.

Пріоритетність – переважне право, першочергове значення чогось.

Приоритетность – преимущественное право, первоочередное значение чего-то.

Priority is a preemptive right, something of immediate importance.

Продуктивні сили суспільства – нематеріальні чинники, які забезпечують свідоме створення високо розвинутого суспільства.

Производительные силы общества – нематериальные факторы, которые обеспечивают сознательное создание высокоразвитого общества.

Productive forces of a society are non-monetary factors, which provide the conscious creation of highly developed society.

Промисловий переворот – процес переходу від ручного ремісничо-мануфактурного до великого машинного фабрично-заводського виробництва.

Промышленный переворот – процесс перехода от ручного ремесленно-мануфактурного к большому машинному фабрично-заводскому производству.

An industrial revolution is the process of transition from manual craft manufactory to a large machinery plant or factory manufacturing.

Пропінація – монопольне право магнатів і шляхти на виробництво та торгівлю алкогольними напоями у своїх маєтках та обов'язок селян купувати спиртні напої лише у свого поміщика.

Пропинация – монопольное право магнатов и шляхты на производство и торговлю алкогольными напитками в своих поместьях и обязанность крестьян покупать спиртные напитки только у своего помещика.

Propinar is monopoly right of magnates and gentry on the production and trade of alcoholic beverages in their estates and the obligation of peasants to buy alcohol only in his landlord.

Протекціонізм – економічна політика держави, спрямована на захист вітчизняної економіки від іноземної конкуренції. Найважливішими знаряддями політики протекціонізму є мито (оподаткування іноземних товарів високим митом), а також квоти.

Протекционизм – экономическая политика государства, направленная на защиту отечественной экономики от иностранной конкуренции. Важнейшими орудиями политики протекционизма является пошлина (налогообложение иностранных товаров высокой пошлиной), а также квоты.

Protectionism is the state economic policy aimed at protecting the domestic economy from foreign competition. The most important instruments of policy of protectionism are duty (taxation of foreign goods with high duty) and quotas.

Психологічний напрям – напрям в економічній думці України, представники якого (М. Бунге, Д. Піхно) розглядають явища економічного життя з погляду психології суб'єктів господарювання.

Психологическое направление – направление в экономической мысли Украины, представители которого (М. Бунге, Д. Пихно) рассматривают явления экономической жизни со стороны психологии субъектов ведения хозяйства.

Psychological direction is a direction in the economic thought of Ukraine the representatives of which (M. Bunge, J. Pihno) consider the phenomena of economic life in terms of psychological entities.

Прямі податки – накладаються безпосередньо на індивідів або фірми, включаючи податки на дохід, заробітну плату та інші трудові заробітки, і на прибуток. Крім прямих, існують непрямі податки, які накладаються на товари та послуги, не безпосередньо на людей, і включають податок з обороту та податки на майно, алкоголь, імпортні товари й бензин.

Прямые налоги – накладываются непосредственно на индивидуумов или фирмы, включая налоги на доход, заработную плату и другие трудовые заработки и прибыль. Кроме прямых, существуют косвенные налоги, налагаемые на товары и услуги, не непосредственно на людей, и включают налог с оборота, налоги на имущество, алкоголь, импортные товары и бензин.

Direct taxes are imposed directly on individuals or firms, including taxes on income, wages and other labor earnings and income. In addition to direct, indirect taxes are imposed on goods and services, but not directly at people and include sales tax and property taxes, alcohol and gasoline imports.

Рабство – перша в історії людства форма експлуатації, за якою основний виробник матеріальних благ (раб) належав рабовласникові поряд із знаряддям виробництва. Рабство мало різні форми: патріархальне рабство, рабство античного типу.

Рабство – первая в истории человечества форма эксплуатации, при которой основной производитель материальных благ (раб) принадлежал рабовладельцу рядом с орудием производства. Рабство имело разные формы: патриархальное рабство, рабство античного типа.

Slavery is the first in history form date at which the main producer of wealth (slave) owned by slaveholders, along with an instrument of production. Slavery had different forms: the patriarchal slavery, slavery of the ancient type.

Радикальний (революційно-демократичний) напрям – це напрям в економічній думці України, представники якого (С. Подолинський, М. Драгоманов, І. Франко) виступали за ліквідацію самодержавства й кріпацтва революційним шляхом.

Радикальное (революционно-демократическое) направление – это направление в экономической мысли Украины, представители которого (С. Подольнский, М. Драгоманов, И. Франко) выступали за ликвидацию самодержавия и крепостничества революционным путем.

Radical (revolutionary-democratic) direction is a direction in the economic thought of Ukraine, the representatives of which (S. Podolynskyi, M. Drahomanov, I. Franko) advocated the elimination of serfdom and autocracy in a revolutionary way.

Ранній залізний вік – період в історії людства, коли люди почали використовувати залізо для виготовлення знарядь праці. Це епоха, у яку головним чином удосконалюється зброя завдяки високому рівню господарського життя.

Ранний железный век – период в истории человечества, когда люди начали использовать железо для изготовления орудий труда. Это эпоха, в которую главным образом совершенствуется оружие благодаря высокому уровню хозяйственной жизни.

Early Iron Age is a period in human history when people started using iron for making tools. It is an era, in which mainly develops weapons, due to the high level of economic life.

Редистрибуція – це перерозподіл продукту між членами групи чи верствами суспільства.

Редистрибуция – это перераспределение продукта между членами группы или слоями общества.

Redistributio is a redistribution of the product between members of groups or sectors of society.

Рента – дохід із капіталу, землі або майна, що його власники регулярно одержують, не займаючись підприємницькою діяльністю; особливий вид державної безстрокової облігаційної позики, за якою держава бере на себе зобов'язання виплачувати щорічно певний дохід (ренту) на позичений капітал.

Рента – доход с капитала, земли или имущества, что его владельцы регулярно получают, не занимаясь предпринимательской деятельностью; особый вид государственного бессрочного облигационного займа, по

якому державство зобов'язується виплачувати щорічно визначений дохід (ренту) на одержаний капітал.

Rent is an income from capital, land or property which their owners regularly receive, not being engaged in business activities; special type of public bond according to which the state is obliged to pay a certain annual income (rent) on borrowed capital.

Ринкова економіка – економічна система, заснована на принципах вільного підприємництва, у якій роль основного регулятора економічних відносин відіграє ринок. Це економіка, у якій основні проблеми – що, як і для кого виробляти – визначаються здебільшого через взаємодію попиту та пропозиції на ринках.

Рыночная экономика – экономическая система, основанная на принципах свободного предпринимательства, в которой роль основного регулятора экономических отношений играет рынок. Это экономика, в которой основные проблемы – что, как и для кого производить – определяются в основном через взаимодействие спроса и предложения на рынках.

Market economy is an economic system based on the principles of free enterprise, in which the role of the main regulator of economic relations plays market. It is the economy, in which the main problem – that, as and for anyone to produce, is mostly determined by the interaction of supply and demand at the markets.

Ринкова рівновага – це відповідність між попитом та пропозицією, ресурсами та потребами.

Рыночное равновесие – это соответствие между спросом и предложением, ресурсами и потребителями.

Market balance is equivalence between a supply and demand, resources and needs.

Рід – група родичів спільного походження, по батьківській чи материнській лінії зі спільними мовою, ритуалами та усвідомленим визнаванням себе нащадками одного предка.

Род – группа родственников общего происхождения, по отцовской или материнской линии с общими языком, ритуалами и осознанным признанием себя потомками одного предка.

Genus is a group of relatives of common descent, language, rituals paternal or maternal line and the conscious recognition of the descendants of one ancestor.

Робоча сила – здатність людини до праці або сукупність фізичних і духовних здібностей, які має людина й пускає в хід кожного разу, коли виробляє які-небудь споживчі вартості.

Рабочая сила – способность человека к труду или совокупность физических и духовных способностей, которыми обладает человек и пускает в ход всякий раз, когда производит какие-либо потребительные стоимости.

Workforce is a person's ability to work or the totality of physical and spiritual abilities, which are possessed by personality and which are used whenever there's the need to make any consumer value.

Розсіяна мануфактура – форма господарювання, коли дрібні ремісники в місті або на селі виготовляли продукт, який скуповував підприємець, що забезпечував їх сировиною й засобами праці.

Рассеянная мануфактура – форма хозяйствования, когда мелкие ремесленники в городе или в деревне изготавливали продукт, который скупал предприниматель, что обеспечивал их сырьем и средствами труда.

Diffused manufactory is a form of management, when small artisans in the city or in the village produce the product that was bought by an entrepreneur, who provided them with raw materials and means of labor.

Розподіл праці – метод організації виробництва, за якого кожний працівник спеціалізується на окремій частині виробничого процесу. Спеціалізація праці приносить більший обсяг сукупного продукту, бо праця стає більш кваліфікованою в певній сфері, а спеціалізовану техніку можна запровадити, щоб виконувати уважніше певну частину виробничого завдання.

Разделение труда – метод организации производства, при котором каждый работник специализируется на отдельной части производственного процесса. Специализация труда приносит больший объем совокупного продукта, ибо труд становится более квалифицированным в определенной сфере, а специализированную технику можно ввести, чтобы выполнять внимательнее определенную часть производственного задания.

Division of labor is the method of production, in which each worker specializes in a separate part of the production process. Specialization of labor brings a greater share of total product for the job becomes more skilled in certain areas, and specialized techniques can be implemented to keep a closer part of the production task.

Світовий ринок – форма організації економічних відносин продажу й купівлі товарів між державами, юридичними та фізичними особами країн світу.

Мировой рынок – форма организации экономических отношений продажи и покупки товаров между странами, юридическими и физическими лицами стран мира.

World market is the form of an organization of economical relations of sale and the purchase of goods between the states, legal and physical persons of the countries of the world.

Средня норма прибутку – норма прибутку на весь сукупний капітал, що вона дорівнює відношенню сукупної додаткової вартості до сукупного суспільного капіталу, що вкладені в усі галузі виробництва.

Средняя норма прибыли – норма прибыли на весь совокупный капитал, которая равна отношению совокупной прибавочной стоимости к совокупному общественному капиталу, вложенные во все отрасли производства.

An average rate of return is the rate of return for the whole aggregate capital, it equals to the ratio of the total surplus value to the total social capital, which is invested in all sectors of production.

Средня схильність до споживання – показує частку доходу, яка йде на споживання.

Средняя склонность к потреблению – показывает часть дохода, которая идет на потребление.

An average propensity to consume shows share income that is spent on consumption.

Средня схильність до заощадження – показує частку доходу, яка йде на заощадження.

Средняя склонность к сбережению – показывает часть дохода, которая идет на сбережение.

An average propensity to save shows share income that goes to savings.

Синдикат – об'єднання підприємств, що виготовляють однорідну продукцію, зберігаючи власність на матеріальні умови господарювання, вони реалізують готову продукцію як спільну власність, тобто підприємства зберігають виробничу, але втрачають комерційну самостійність.

Синдикат – объединение предприятий, что изготавливают однородную продукцию, сохраняя собственность на материальные условия ведения хозяйства, они реализуют готовую продукцию как общую собственность, то есть предприятия сохраняют производственную, но теряют коммерческую самостоятельность.

Syndicate is an association of enterprises, which produce homogeneous goods and keeping the property on material conditions of managing, they

distribute finished goods as the common property; the enterprises keep industrial, but lose commercial independence.

Сировина – це частина природних ресурсів, що використовуються у виробництві.

Сырье – это часть природных ресурсов, используемых в производстве.

A raw material is a part of natural resources used in production.

Сільське господарство – галузь матеріального виробництва, що займається вирощуванням сільськогосподарських культур та розведенням сільськогосподарських тварин для забезпечення населення продуктами харчування, а промисловості – сировиною.

Сельское хозяйство – отрасль материального производства, которая занимается выращиванием сельскохозяйственных культур и разведением сельскохозяйственных животных для обеспечения населения продуктами питания, а промышленности – сырьем.

Agriculture is the sector of material production, which is engaged in cultivation of agricultural crops and breeding animals for providing the population with food and industry with raw materials.

Сервітут – обмежене правокористування чужою власністю. Найбільшого поширення набули земельні сервітутути, які полягали в праві власника земельного наділу користуватися певними видами суспільного земельного наділу, а також дорогою, водоймою, пасовищем тощо.

Сервитут – ограниченное право пользования чужой собственностью. Наибольшее распространение приобрели земельные сервитуты, которые предполагали право собственника земельного угодья в использовании определенными видами общественного земельного угодья, а также дорогой, водоемом, пастбищем и т. д..

An easement is the limited right to use alien property. The most widely used easements were land easements, which consisted of the right of the holder to use the allotment of public land by certain types of inheritance, as well as road, water, pasture etc.

Сім'я – це група людей, що проживає на спільній території й перебуває в родинних відносинах або шлюбі.

Семья – это группа людей, проживающая на общей территории и находящаяся в родственных отношениях или браке.

Family is a group of people, living in a common area and is in a family relationship or marriage.

Сімейно-трудове господарство має велику стійкість і засноване на найманій праці, оскільки здатне миритися з тимчасовим зниженням ринкових цін, а також схильне виплачувати більш високу орендну плату, ніж капіталістичні підприємці. Теорія саморегульованого некапіталістичного підприємства, розроблена Чаяновим на прикладі сім'ї, має велике значення для аналізу інших колективних форм організації виробництва – кооперативних, орендних, акціонерних та ін..

Семейно-трудовое хозяйство имеет большую стойкость и основанное на наемном труде, поскольку способно мириться с временным снижением рыночных цен, а также подвержено выплачивать более высокую арендную плату, чем капиталистические предприниматели. Теория саморегулирующегося некапиталистического предприятия, разработанная Чаяновым на примере семьи, имеет большое значение для анализа других коллективных форм организации производства – кооперативных, арендных, акционерных и др..

Family-labor farm has big stability, based on hired labor, because of their ability to put up a temporary decline in market prices, but also tend to pay higher rents, than capitalist entrepreneurs. The theory of self-regulating non-capitalist enterprise, developed by Chayanov based on the example of a family, is important to analyze other collective forms of production – cooperative, leasing, equity and others.

Соціалізм – соціальний лад, у якому основою виробничих відносин є суспільна власність на засоби виробництва й проголошуються принципи соціальної справедливості та рівності.

Социализм – социальный строй, в котором основой производственных отношений является общественная собственность на средства производства и провозглашаются принципы социальной справедливости и равенства.

Socialism is a social order, in which industrial relations are the basis for public ownership of means of production and principles of social justice and equality are proclaimed.

Соціалістичне планування – процес централізованої координації та кооперації діяльності, певна ініціатива трудових колективів у розробці планів, програм тощо.

Социалистическое планирование – процесс централизованной координации и кооперации деятельности, определенная инициатива трудовых коллективов в разработке планов, программ и т. п..

Socialist planning is a process of centralized coordination and cooperation of activities, some initiative of labor collectives in developing plans, programs etc.

Спільний ринок – це об'єднання національних ринків декількох країн в єдиний великий ринок із вільним переміщенням у його межах капіталів, товарів, послуг і робочої сили.

Общий рынок – это объединение национальных рынков нескольких стран в единый большой рынок со свободным перемещением в его пределах капиталов, товаров, услуг и рабочей силы.

Common market is the merger of several national markets into one large market with free movement of capital, goods, services and labor within its boundaries.

Споживна вартість – корисність речі або послуги, їхня здатність задовольняти ті чи ті потреби людини; зумовлена фізичними, хімічними та іншими природними властивостями, наданими їй людиною внаслідок конкретної праці.

Потребительская стоимость – полезность вещи или услуги, их способность удовлетворять те или иные потребности человека; обусловлена физическими, химическими и другими природными свойствами, предоставленными ей человеком в результате конкретного труда.

Use value is the usefulness of things or services, their ability to satisfy certain human needs; it's stipulated by physical, chemical and other natural features provided by a person as a result of her concrete work.

Споживчий надлишок – різниця між сумою, яку споживачі готові заплатити за товар, та тією сумою, яку вони фактично сплачують.

Потребительский излишек – разница между суммой, которую потребители готовы заплатить за товар, и той суммой, которую они фактически платят.

Consumer surplus is the difference between the amount of money, that consumers are willing to pay and the amount of money that they actually pay.

Статика – розділ економічної науки, у якому вивчаються умови рівноваги ринкової економічної системи.

Статика – раздел экономической науки, в котором изучаются условия равновесия рыночной экономической системы.

Statics is a section of an economic science, in which conditions of balance of market economic system are studied.

Статистичний аналіз – цілісне розуміння економічної діяльності, дані, які друкують уряди та фірми, щоб дати характеристику економічної поведінки.

Статистический анализ – целостное понимание экономической деятельности, данные, которые печатают правительства и фирмы, чтобы дать характеристику экономического поведения.

Statistical analysis is a holistic understanding of economic activity; the data are published governments and firms to give the description of economic behavior.

Суб'єктивна цінність – особиста оцінка блага споживачем і продавцем.

Субъективная ценность – личная оценка блага потребителем и продавцом.

Subjective value is the personal estimation of any goods by the consumer and the seller.

Сукупний попит – реальний обсяг національного виробництва товарів і послуг, який домашні господарства, фірми та уряд готові купити за певного рівня цін.

Совокупный спрос – реальный объем национального производства товаров и услуг, который домашние хозяйства, фирмы и правительство готовы купить при данном уровне цен.

An aggregate demand is a real volume of national production of goods and services, that household, firms and government are willing to buy at this price level.

Сукупна пропозиція – реальний обсяг національного виробництва товарів і послуг, який усі фірми готові виробляти та продавати за певного рівня цін.

Совокупное предложение – реальный объем национального производства товаров и услуг, который все фирмы готовы производить и продавать при данном уровне цен.

An aggregate supply is the amount of real national output of goods and services that all firms are ready to produce and sell at this price level.

Сукупні фонди – це частина виробничого капіталу, що йде на виплату заробітних плат, авансом, на рівні з фізичним капіталом.

Совокупные фонды – это часть производственного капитала, что идет на выплату заработных плат, авансом, на уровне с физическим капиталом.

Total funds are a part of industrial capital, which goes on payment of wages, in advance, on the level of physical capital.

Суспільство – це організована сукупність людей, об'єднаних характерними для них відносинами на певному ступені історичного розвитку. Суспільство – це соціальна самодостатня система, заснована на

співпраці людей і зі своєю власною динамічною системою взаємозв'язків його членів, об'єднаних сімейними узами, груповими, становими, класовими та національними відносинами. У суспільстві існують, як правило, власні культурні та історичні надбання, суспільні норми та установи. У кожному суспільстві є свої власні суб'єкти соціального спілкування – особа, сім'я, клас, група, нація, держава та ін.. Основними елементами, що визначають суспільство, є власність, праця, сім'я. Суспільство – основоположна категорія філософії та соціології.

Общество – это организованная совокупность людей, объединенных характерными для них отношениями на определенной ступени исторического развития. Общество – это социальная самодостаточная система, основанная на сотрудничестве людей и со своей собственной динамической системой взаимосвязей его членов, объединенных семейными узами, групповыми, классовыми и национальными отношениями. В обществе существуют, как правило, собственные культурные и исторические достояния, общественные нормы и учреждения. В каждом обществе есть свои собственные субъекты социального общения – лицо, семья, класс, группа, нация, государство и другие. Основными элементами, определяющими общество, есть собственность, труд, семья.

Society is an organized community of people, united by the characteristic relations at a certain stage of historical development. Society is a self-sufficient social system, based on cooperation of people with their own dynamic system of relations between their members, united by family links, group and national relations. In a society there are usually their own cultural and historical heritage, social norms and institutions. Every society has its own subjects of social communication: a person, family, class, group, nation, state and others. The main elements that define society are property, work and family. Society is the fundamental category of philosophy and sociology.

Теорема цінності – теорема, за якою граничні корисності господарських благ, що вільно відтворюються, прямо пропорційні їхнім трудовим вартостям.

Теорема ценности – теорема, по которой граничные полезности хозяйственных благ, которые свободно воссоздаются, прямо пропорциональны их трудовым стоимостям.

Values theorem is a theorem according to it marginal utility of economic benefits, created freely are proportional directly to their labor costs.

Теорія абсолютних переваг – поділ праці й спеціалізація країн із випуску товарів, у виробництві яких вони мають абсолютну перевагу.

Теория абсолютных преимуществ – разделение труда и специализация стран по выпуску товаров, в производстве которых они имеют абсолютное преимущество.

Theory of absolute advantages is the division of labor and specialization of the countries with the production of the goods, in which they have an absolute advantage.

Теорія граничної корисності: вартість (цінність) будь-якого блага визначається тією найменшою корисністю, яку має остання одиниця його запасу.

Теория предельной полезности: стоимость (ценность) какого-либо блага определяется той наименьшей полезностью, которую имеет последняя единица его запаса.

Theory of limiting value: the cost (value) of any goods which is determined by the least value, which the last unit of its stock has.

Теорія вмінення: блага першого порядку (споживчі товари) самі наділяють цінністю блага вищих порядків (фактори виробництва), що беруть участь у їх виробництві.

Теория вменения: блага первого порядка (потребительские товары) сами наделяют ценностью блага высших порядков (факторы производства), что принимают участие в их производстве.

Theory of change: goods of the first row (consumer goods) endow with a value goods of the supreme row (factors of manufacture), that take part in the manufacture of the first ones.

Теорія “економічної гармонії”: гармонію інтересів може забезпечити капіталізм, який є асоціацією об’єднаних спільною метою людей, але відносини між ними складаються на основі дії об’єктивних економічних законів. Дія цих сил забезпечує гармонію інтересів, а відтак – прогрес суспільства.

Теория “экономического гармонии”: гармонию интересов может обеспечить капитализм, который является ассоциацией объединенных общей целью людей, но отношения между ними складываются на основе действия объективных экономических законов. Действие этих сил обеспечивает гармонию интересов, а значит – прогресс общества.

Theory of “economic harmony”: the harmony of interests can be provided by capitalism, which is an association of people united by a common aim, but the relationships, develop between them are based on objective economic laws. Effect of these forces provides the harmony of interests and, therefore, the progress of society.

Теорія очікування (психологічна теорія відсотка): врахування фактору часу, який впливає на граничну корисність господарських благ.

Теория ожидания (психологическая теория процента): учет фактора времени, который влияет на предельную полезность хозяйственных благ.

Theory of expectation (psychological theory of interest): the account of the factor of time, which influences the limiting value of the economic goods.

Теорія послуг: основи вартості завжди закладені в послугах. Послуга – це не лише витрати виробництва, а й взагалі будь-яке зусилля, що зберігає зусилля інших.

Теория услуг: основы стоимости всегда заложены в услугах. Услуга – это не только издержки производства, но и вообще любое усилие, что сохраняет усилие других.

Theory of services: the cost, which is always included in the services. The service is not only production costs, but also, in general, any efforts that keep the efforts of others.

Теорія “революції в доходах”: складовий елемент теорії “народного капіталізму”. Її прихильники стверджують, що в розвинутих капіталістичних країнах стався принциповий переворот у розподілі національного доходу, суть якого полягає в поступовому зближенні доходів різних верств і класів капіталістичного суспільства. Цю тезу пропагували С. Кузнець, Дж. К. Гелбрейт, К. Боулдінг.

Теория “революции в доходах”: составной элемент теории “народного капитализма”. Ее сторонники утверждают, что в развитых капиталистических странах произошел принципиальный переворот в распределении национального дохода, суть которого заключается в постепенном сближении доходов разных слоев и классов капиталистического общества. Этот тезис пропагандировали С. Кузнец, Дж. К. Гэлбрейт, К. Боулдинг.

Theory of Revolution in revenues: a constituent element of the theory of “national capitalism”. Its proponents claim, that in developed capitalist countries principal revolution in the distribution of national income took place, the idea of which lies in the gradual convergence of incomes of various strata and classes of capitalist society. This was promoted by S. Kuznets, J. K. Galbraith, K. Boulding.

Теорія суспільного вибору – це теорія, яка вивчає різні способи та методи, за допомогою яких люди використовують урядові установи у своїх власних інтересах. “Раціональні політики” підтримують насамперед ті програми, які сприяють зростанню їхнього престижу та підвищують шанси одержати перемогу на чергових виборах. Отже, робиться спроба за

допомогою теорії суспільного вибору послідовно провести принципи індивідуалізму, поширивши їх на всі види діяльності, у тому числі на державну службу.

Теория общественного выбора – это теория, изучающая различные способы и методы, с помощью которых люди используют правительственные учреждения в своих собственных интересах. “Рациональные политики” поддерживают, прежде всего, те программы, которые способствуют росту их престижа и повышают шансы одержать победу на очередных выборах. Таким образом, делается попытка с помощью теории общественного выбора последовательно провести принципы индивидуализма, распространив их на все виды деятельности, в том числе на государственную службу.

Public choice theory is a theory that examines various ways and methods with the help of which people use government laws for their own benefit. “Rational policy” primarily supports those programs that contribute to their prestige and raise the chances of winning the next election. Thus, according to this theory attempts to introduce the principles of individualism are made, extending them to all activities, including the public service.

Теорія “трьох факторів” виробництва: праця, капітал і земля розглядаються як основні виробничі фактори, що надають послуги зі створення вартості. Кожен із трьох факторів виробництва створює свою частку цінності продукту, які розподіляються у формі доходів: наймані робітники одержують заробітну плату, капіталісти (власники капіталу) – відсоток, земельні власники – ренту.

Теория “трех факторов” производства: труд, капитал и земля рассматриваются как основные производственные факторы, оказывающие услуги по созданию стоимости. Каждый из трех факторов производства создает свою долю ценности продукта, которые распределяются в форме доходов: наемные работники получают заработную плату, капиталисты (владельцы капитала) – процент, земельные собственники – ренту.

Theory of “three factors of production”: labor, capital and land are considered to be the main production factors, rendering services on the creation of value. Each of three factors of production creates its share of the product's value, which are distributed in the form of income: hired workers receive wages, the capitalists (owners of capital) – percentage, land owners – rent.

Технологічний процес – це доцільна зміна форми, розмірів, стану, структури, місця предмету праці.

Технологический процесс – это целесообразное изменение формы, размеров, состояния, структуры, места предмета труда.

Technological process is an appropriate change of form, size, condition, structure, place of the work subject.

Тип виробничої структури – це стійке поєднання певних (характерних для певної території) галузей виробництва відповідно до природно-економічних умов конкретного господарства (території).

Тип производственной структуры – это устойчивое сочетание определенных (характерных для данной территории) отраслей производства в соответствии с природно-экономическими условиями конкретного хозяйства или территории.

Type of industrial structure is a sustainable combination of certain (specific to this area) branches of production in accordance to the natural and economic conditions of the specific economy or the territory.

Тіньова економіка – прихована економічна діяльність, яка не відображається в податковій декларації та офіційній статистиці.

Теневая экономика – скрытая экономическая деятельность, которая не отображается в налоговой декларации и официальной статистике.

Shadow economy is a hidden economic activity, which is not shown in the tax declaration and official statistics.

Товар – продукт праці (вироби, послуги), здатний задовольняти певні потреби людини й призначений для купівлі-продажу.

Товар – продукт труда (изделия, услуги), способный удовлетворять определенные потребности человека и предназначенный для купли-продажи.

Good is the product of labor (work, service) able to satisfy certain human needs and is intended for sale.

Товарне виробництво – форма суспільного виробництва, за якої продукти виробляють не для власного споживання, а для обміну через купівлю-продаж. Загальними умовами виникнення та існування товарного виробництва є, по-перше, суспільний поділ праці й спеціалізація виробництва та, по-друге, економічна відокремленість та самостійність товаровиробників.

Товарное производство – форма общественного производства, при которой продукты производятся не для собственного потребления, а для обмена через куплю-продажу. Общими условиями возникновения и существования товарного производства является, во-первых, общественное разделение труда и специализация производства, и во-вторых, экономическая обособленность и самостоятельность товаропроизводителей.

Commodity production is a form of social production, in which products are not produced for own consumption but for exchange through the sale. The general conditions of existence and commodity production is, firstly, the social

division of labour and specialization of production and, secondly, economic isolation and self-producers.

Торгівля – форма обміну продуктами праці та послугами, яка використовується на основі суспільного поділу праці.

Торговля – форма обмена продуктами труда и услугами, которая используется на основе общественного разделения труда.

Trade is a form of exchange of products labor and services, used based on the social division of labor.

Транснаціональна компанія (корпорація) (ТНК) – компанія (корпорація), що володіє виробничими підрозділами в декількох країнах. За визначенням Конференції ООН із торгівлі та розвитку, транснаціональні корпорації (ТНК) – це підприємства, що складаються з материнського підприємства та його закордонних філіалів, при цьому ТНК можуть як набувати статусу корпорації, так і не мати цього статусу.

Транснациональная компания (корпорация) (ТНК) – компания (корпорация), владеющая производственными подразделениями в нескольких странах. По определению Конференции ООН по торговле и развитию, транснациональные корпорации (ТНК) – это предприятия, состоящие из материнского предприятия и его зарубежных филиалов, при этом ТНК могут как приобретать статус корпорации, так и не иметь этого статуса.

Multinational company (corporation) (TNC) is a company (corporation), which has production units in several countries. As defined by the UN Conference on Trade and Development, transnational corporations (TNC) is a company, consisting of parent and its foreign affiliates, being such, multinationals may acquire this status as well as not have it.

Трест – об'єднання підприємств однієї або кількох технологічно пов'язаних між собою галузей промисловості, учасники якого втрачають комерційну й виробничу самостійність, підкоряючись єдиному контролю.

Трест – объединение предприятий одной или нескольких технически связанных между собой отраслей промышленности, участники какого теряют коммерческую и производственную самостоятельность, подчиняясь единому контролю.

Trust is an association of the enterprises of one or several industrial areas technologically connected, where participants lose commercial and industrial independence, submitting to the uniform control.

Трудова теорія вартості – економічна концепція економічної теорії, що була розвинута У. Петті, А. Смітом, Д. Рікардо, К. Марксом та іншими

економістами. За цим підходом, кожний товар обмінюється відповідно до кількості суспільно необхідної праці, яка затрачена на його виробництво.

Трудовая теория стоимости – экономическая концепция экономической теории, которая была развита В. Пэтти, А. Смитом, Д. Рикардо, К. Марксом и другими экономистами. За этим подходом, каждый товар обменивается в соответствии с количеством общественно необходимого труда, который затрачено на его производство.

Labor theory of value is economic concept of economic theory that was developed by V. Patty, A. Smith, D. Ricardo, K. Marx and other economists. In this approach, each commodity is exchanged in accordance with the amount of socially necessary labor, which is spent on its production.

Трудовой процес – комплекс трудових прийомів на робочому місці, які спрямовані на виконання певного завдання.

Трудовой процесс – комплекс трудовых приемов на рабочем месте, направленных на выполнение определенной задачи.

Working process is a set of labor practices in the workplace that are aimed to accomplish a certain task.

Усуспільнення виробництва – об'єктивний прогресуючий процес, у ході якого на основі дедалі глибшого суспільного поділу праці, спеціалізації та кооперування виробництва й посилення у зв'язку із цим взаємозалежності між окремими виробниками багато розрізнених процесів виробництва зливаються в один суспільний процес виробництва.

Обобществления производства – объективный прогрессирующий процесс, в ходе которого на основе более глубокого общественного разделения труда, специализации и кооперирования производства и усиление в этой связи взаимозависимости между отдельными производителями, много разрозненных процессов производства сливаются в один общественный процесс производства.

Socialization of production is the objective progressive process, during, which on the basis of more and deeper social division of labor, specialization and cooperation and strengthening of production in this context of interdependence between the individual producers of many disparate production processes merge into a single social process of production.

Фабрика – форма організації виробництва, промислове підприємство, засноване на машинній техніці.

Фабрика – форма организации производства, промышленное предприятие, основанное на машинной технике.

Factory is a form of organization of production, industrial enterprise, based on machine technology.

Фактори виробництва – класичні фактори, такі як: праця, земля й капітал; необхідні ресурси, щоб виробляти товари та послуги.

Факторы производства – классические факторы, такие как: труд, земля и капитал; необходимые ресурсы, чтобы производить товары и услуги.

Factors of production are classic factors, such as: labor, land and capital; the necessary resources to produce goods and services.

Феод – умовна, спадкова форма землеволодіння, несення служби на користь феодала після прийняття присяги.

Феод – условная, наследственная форма землевладения, несение службы в пользу феодала после принятия присяги.

Fief is a conditional, hereditary form of land tenure, performance of duty in favors of feudal after the adoption of oath.

Феодално-кріпосницький лад – період розвитку економіки, за якого селянин був прикріплений до землі, феодал мав право на працю й майно селян, а також характеризується надзвичайним обмеженням дієздатності останніх.

Феодално-крепостной строй – период развития экономики, при котором крестьянин был прикреплен к земле, феодал имел право на труд и имущество селян, а также характеризуется чрезвычайным ограничением дееспособности последних.

Feudal serfdom system is a period of economic development, in which a peasant was attached to the ground; seigneur had the right to work and property of the peasants and the recent extraordinary capacity limit.

Фермерство – форма господарювання на селі, що базується на приватній власності на землю та індивідуальному господарюванні.

Фермерство – форма хозяйствования на селе, основанная на частной собственности на землю и индивидуальном хозяйствовании.

Farming is a form of farming based, on private ownership of land and individual farming.

Фізіократи – невелика група французьких економістів-теоретиків другої половини XVII ст., які на основі спільності вчення вперше в історії

економічної думки об'єдналися в наукову школу. Ця школа виникла як негативна реакція на меркантилізм, вона належить до класичної політичної економії.

Физиократы – небольшая группа французских экономистов-теоретиков второй половины XVII в., которые на основе общности учения впервые в истории экономической мысли объединились в научную школу. Эта школа возникла как негативная реакция на меркантилизм, она принадлежит к классической политической экономии.

Physiocrats is a small group of French economists-theorists of the second half of the XVII century, that were united into a scientific school for the first time in the history of economic thought on the basis of common doctrine. This school has emerged as a negative reaction to mercantilism; it belongs to the classical political economy.

Фільварок – садиба з господарчими будівлями в сільській місцевості.

Фильварок – усадьба с хозяйственными постройками в сельской местности.

Filvarok is an estate with utility structures in rural areas.

Фінансова олігархія – капіталістична еліта, до якої належить верхівка монополістичної буржуазії, а також провідні менеджери найбільших корпорацій.

Финансовая олигархия – капиталистическая элита, к которой относится верхушка монополистической буржуазии, а также ведущие менеджеры крупнейших корпораций.

Financial oligarchy is the capitalist elite, to which the tip of the monopolistic bourgeoisie and leading managers of major corporations.

Фритредерство – економічна політика промислової буржуазії, яка полягала у вимозі свободи торгівлі та невтручання держави в підприємницьку діяльність.

Фритредерство – экономическая политика промышленной буржуазии, которая заключалась в требовании свободы торговли и невмешательства государства в предпринимательскую деятельность.

Free trade is an economic policy of the industrial bourgeoisie, which was in demand of freedom of trade and non-interference of the state in the entrepreneurial activity.

Футурологія – наука прогнозування майбутнього, у тому числі шляхом екстраполяції існуючих технологічних, економічних або соціальних тенденцій чи спробами передбачення майбутніх тенденцій.

Футурология – наука прогнозирования будущего, в том числе путем экстраполяции существующих технологических, экономических или социальных тенденций или попытками предсказания будущих тенденций.

Futurology is the science of forecasting the future, including by extrapolation of the technological, economic or social trends or trying to predict future trends.

Хрематистика – “наука” про господарювання, гонитва за грошима, в основі якої лежить непродуктивна діяльність, з метою задоволення потреб та отримання прибутку. Це мистецтво вкладання й нагромадження капіталу.

Хрематистика – “наука” о хозяйствовании, погоня за деньгами, в основе которой лежит непродуктивная деятельность, с целью удовлетворения потребностей и получения прибыли. Это искусство вложения и накопления капитала.

Chrematistic is a “science” of management, the pursuit of money, which is based on unproductive activities to meet the needs and profits. It is an art of investment and capital accumulation.

Централізація капіталу – це процес збільшення розмірів індивідуального капіталу шляхом об'єднання кількох індивідуальних капіталів у один більший.

Централизация капитала – это процесс увеличения размеров индивидуального капитала путем объединения нескольких индивидуальных капиталов в один большой.

Centralization of stock (capital) is a process of increase in the sizes of the individual capital by associating several individual capitals into the largest one.

Централізована мануфактура – це така організація виробництва й праці, коли наймані працівники об'єднувались в одну мануфактуру.

Централизованная мануфактура – это такая организация производства и труда, когда наемные работники объединялись в одну мануфактуру.

Centralized manufactory is such a kind of production and labor organization, when employees were united into one manufactory.

Ціна – кількість грошей, яку сплачують за одиницю товару; виражена в грошах вартість одиниці товару.

Цена – количество денег, которое платят за единицу товара; выраженная в деньгах стоимость единицы товара.

Price is the amount of money that is paid per unit of product; it is the value of a unit of goods expressed in money.

Ціна виробництва – перетворена форма вартості, що лежить в основі ринкових цін на товари.

Цена производства – преобразованная форма стоимости, что лежит в основе рыночных цен на товары.

Price of production is the transformed form of value that is the basis of the market prices of goods.

Ціна ринкової рівноваги – ціна, яка врівноважує попит і пропозицію на ринку конкурентного товару, на якому встановлюється рівновага.

Цена рыночного равновесия – цена, которая уравнивает спрос и предложение на рынке конкурентного товара, на котором устанавливается равновесие.

Value of market balance is the price, which counterbalances supply and demands at the market of competitive goods where the balance is established.

Ціна робочої сили – вартість робочої сили в грошовому виразі. Ціна робочої сили складається, як правило, на ринку праці під впливом попиту та пропозиції на цьому ринку.

Цена рабочей силы – стоимость рабочей силы в денежном выражении. Цена рабочей силы состоит, как правило, на рынке труда под воздействием спроса и предложения на этом рынке.

Price of labor is labor cost in terms of money. The price of labor force is formed, as a rule, at the labor market under the influence of demand and supply at this market.

Чиста монополія – одна фірма, що є єдиним виробником продукції та здійснює повний контроль над ціною.

Чистая монополия – одна фирма, которая является единственным производителем продукции и осуществляет полный контроль над ценой.

Pure monopoly is one company is the sole manufacturer of products, exercise complete control over price.

Чистий продукт – надлишок вартості продукту, створеного в землеробстві, над витратами виробництва (за Ф. Кене).

Чистый продукт – избыток стоимости продукта, созданного в земледелии, над издержками производства (по Ф. Кенэ).

Net product is the excess of the cost of the product, created in agriculture, over the cost of production (by F. Quesnay).

Чисті витрати – це витрати, які обумовлені перетворенням товарної форми вартості на грошову; витрати, пов’язані з актом купівлі-продажу товарів і зміною форми вартості.

Чистые расходы – это расходы, которые обусловлены превращением товарной формы стоимости в денежную; расходы, связанные с актом купли-продажи товаров и изменением формы стоимости.

Net spending are the costs, caused by the transformation of commodity form of value into money; costs associated with the act of buying and selling goods and changing the form of value.

Щорічні аванси (оборотний капітал) – витрати, які здійснюються протягом одного річного виробничого циклу (за Ф. Кене).

Ежегодные авансы (оборотный капитал) – расходы, которые осуществляются в течение одного годового производственного цикла (по Ф. Кенэ).

Annual advance payments (working capital) are costs, which are carried out within one annual production cycle (by F. Quesnay).

ЛІТЕРАТУРА

1. Базилевич В. Д., Базилевич К. С., Баластрик Л. О. Макроекономіка : підруч. / За ред. В. Д. Базилевича. – К. : Знання, 2004. – 851 с.
2. Білецька Л. В. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. – 2-е вид., перероб. та доп. – К. : Центр навч. л-ри, 2009. – 688 с.
3. Большой экономический словарь / Под ред. А. Н. Азрилияна. – 7-е изд., доп. – М. : Ин-т новой экономики, 2010. – 1472 с.
4. Долан Э. Дж. Economics: Англо-русский словарь-справочник / Э. Дж. Долан, Б. Домненко. – М. : Лазурь, 1994. – 544 с.
5. Економічна теорія : навч. посіб. / А. П. Бурляй, А. М. Андрющенко, Г. І. Середа [та ін.]. – К. : Центр навч. л-ри, 2009. – 520 с.
6. Економічна теорія : Підручник / за ред. В. М. Тарасевич. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 784 с.
7. Економічна теорія: політекономія: підручник / за ред. В. Д. Базилевич. – 7-е вид., стер. – М. : Знання-Прес, 2008. – 719 с.
8. Економічна теорія: політична економія [Текст] : навчальні форми контролю та презентації : навч. посіб. / за ред. С. І. Юрій, В. В. Козюк. – К. : Кондор, 2010. – 266 с.
9. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. Фінансово-економічний словник. – К. : Знання, 2007. – 1072 с.
10. Історія економіки та економічної думки : навч. посібник (модульний варіант) / Д. П. Богиня, Н. М. Краус, О. В. Манжура [та ін.]. – Хмельницький : ХНУ, 2010. – 428 с.
11. Історія економіки та економічної думки: від ранніх цивілізацій до початку XX ст. / За ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. – К. : Знання. – 2011. – 566 с.
12. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. / [С. В. Степаненко, С. Н. Антонюк, В. М. Фещенко, Н. О. Тимочко]; за ред. проф. С. В. Степаненка. – К. : КНЕУ, 2010. – 743, [1] с.
13. Історія економіки та економічної думки: XX ст. – початок XXI ст. / За ред. В. В. Козюка, Л. А. Родіонової. – К. : Знання. – 2011. – 582 с.
14. Історія економічних учень : підруч. / Л. Я. Корнійчук, Н. О. Татаренко, А. М. Поручник [та ін.]; За ред. Л. Я. Корнійчук, Н. О. Татаренко. – К. : КНЕУ, 1999. – 564 с.

-
15. Ковальчук В. М. Історія економіки та економічної думки [Текст] : навч. посіб. / В. М. Ковальчук, М. В. Лазарович, М. І. Сарай. – К. : Знання, 2008. – 647 с.
16. Ковальчук В. М., Лі Цзе Гао, Останкова Л. А. Світова економіка: її історія та дослідники: навч. посіб. – К. : ЦУЛ, 2011. – 524 с.
17. Корнійчук Л. Я. Історія економічної думки України : навч. посіб. / Л. Я. Корнійчук. – К. : КНЕУ, 2004. – 431 с.
18. Краус К. М. Політична економія : навчально-методичний посібник (модульний варіант) / К. М. Краус, Н. М. Краус, О. В. Манжура. – Полтава : Оріяна, 2012. – 274 с.
19. Краус Н. М. Історія економіки та економічної думки: структурно-логічні схеми, таблиці, малюнки : навч. посіб. / Н. М. Краус. – К. : “Центр учбової літератури”, 2014. – 504 с.
20. Краус Н. М. Політекономія : навчально-методичний посібник / Н. М. Краус, К. М. Краус. – Полтава: Скайтек, 2013. – 248 с.
21. Макконнелл К. Р., Брю С. Л., Флінн Ш. М. Экономикс: принципы, проблемы и политика : пер. англ. – М. : ИНФРА-М, 2011. – XXX, 1010 с.
22. Макроекономіка та макроекономічна політика : навч. посіб. / А. Ф. Мельник, Т. Л. Желюк, О. В. Длугопольський, О. В. Панухник; наук. ред. А. Ф. Мельник. – К. : Знання, 2008. – 699 с.
23. Мельник Л. Ю. Економічна теорія – політекономічний контекст : навч. посіб. / Л. Ю. Мельник, П. М. Макаренко. – К. : Кондор, 2008. – 524 с.
24. Мочерний С. В. Основи економічної теорії : навч. посіб. / С. В. Мочерний, О. А. Устенко. – 3-є вид., стер. – К. : ВЦ “Академія”, 2009. – 504 с.
25. Мэнкью Н. Г. Макроэкономика: Пер. с англ. – М. : Изд-во МГУ, 1994. – 736 с.
26. Основи економічної теорії : навч. посіб. / Ю. Г. Козак, С. С. Шаповал. – К. : Центр навч. л-ри, 2012. – 264 с.
27. Пиндайк Р. С., Рубинфельд Д. Л. Микроэкономика : Пер. с англ. – М. : Дело, 2000. – 808 с.
28. Політична економія : навч. посібник / В. С. Савчук, О. О. Беляєв ; за ред. К. Т. Кривенко. – К. : КНЕУ, 2005. – 508 с.
29. Політична економія : підруч. / за ред. Ю. В. Ніколенко. – К. : Центр навч. л-ри, 2009. – 632 с.
30. Рудий М. М. Мікроекономіка : навч. посіб. – 2-е вид. – К. : Каравела, 2010. – 360 с.
31. Сакс Дж. Д., Ларрен Ф. Б. Макроэкономика. Глобальный подход / Пер. с англ. – М. : Дело, 1996. – 254 с.
32. Семьюельсон Пол А., Нордгауз Вільям Д. Макроекономіка / Пер. з англ. – К. : Основи, 1995. – 544 с.

-
33. Хайман Д. Н. Современная микроэкономика: анализ и применение : В 2-х т. – М. : Финансы и статистика, 1992. – 384 с.
34. Шевченко А. Ф., Шевченко О. М. Мікроекономіка (модульний варіант): навч. посіб. – К. : Зовнішня торгівля, 2009. – 172 с.
35. Щетинін А. І. Політична економія : підруч. / А. І. Щетинін. – К. : Центр навч. л-ри, 2011. – 480 с.
36. Dictionary of economics terms / K. Kraus, N. Kraus. – Poltava: Skytek, 2013. – 84 p.
37. Henderson, J. Vernon Principles of Economics / J. Vernon Henderson, William Poole. – Toronto : D. C. Heath and Company, 1991. – 1236 с.
38. Hyman, David N. Modern Microeconomics. Analysis and Applications : Second Edition / David N. Hyman. – Homewood, Boston : Irwin, 1989. – 689 p.

Для заметок

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Наталія Миколаївна КРАУС
Катерина Миколаївна КРАУС

УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКО-АНГЛІЙСЬКИЙ ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК З ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

Оригінал-макет підготовлено
ТОВ «Видавництво «Центр учбової літератури»

Підписано до друку 15.12.2014 р. Формат 60х84 1/16.
Друк лазерний. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 18.5. Тираж 300 прим.

ТОВ «Видавництво «Центр учбової літератури»
вул. Електриків, 23 м. Київ 04176
тел./факс 044-425-01-34
тел.: 044-425-20-63; 425-04-47; 451-65-95
800-501-68-00 (безкоштовно в межах України)

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4162 від 21.09.2011 р.